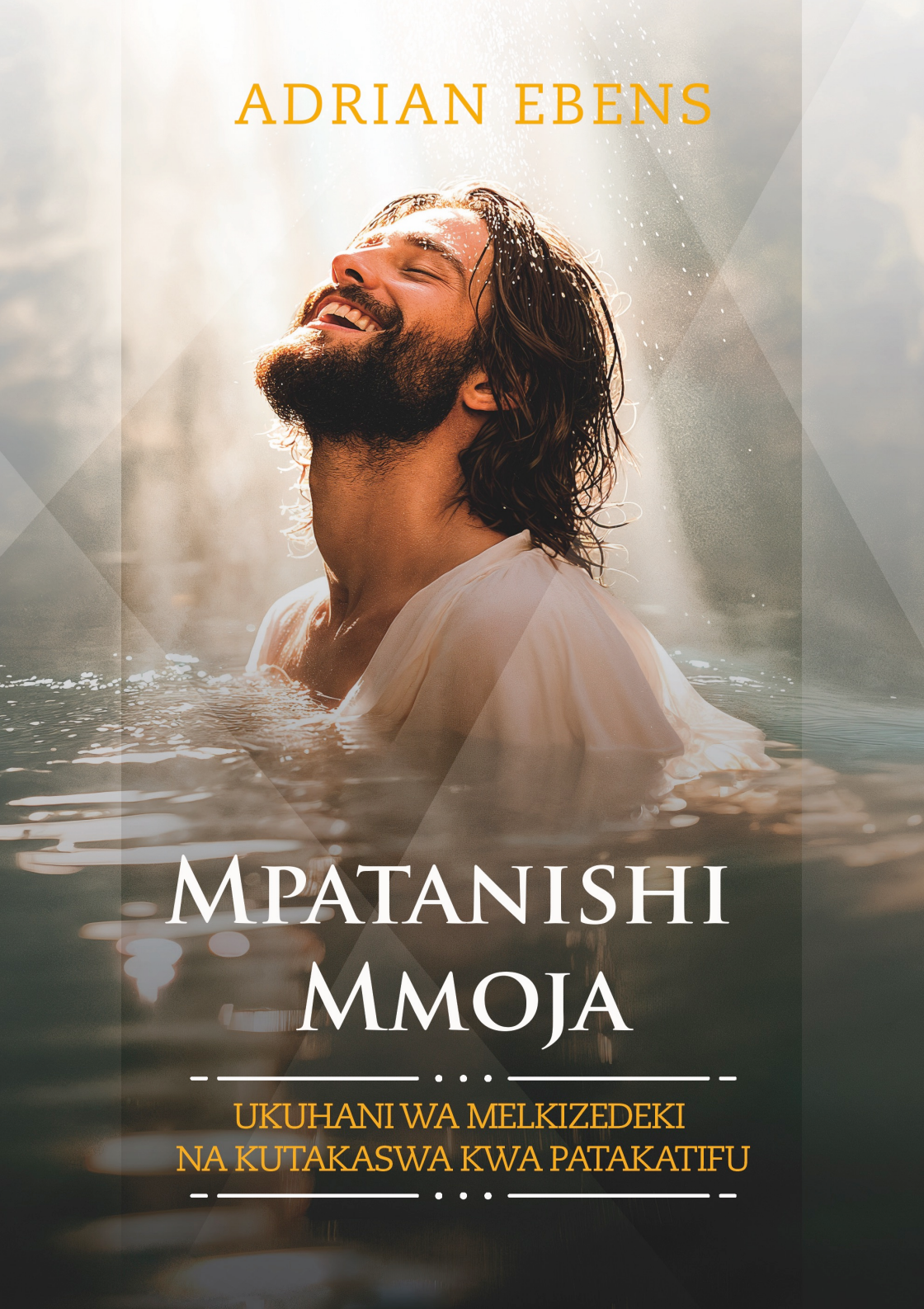

ADRIAN EBENS

MPATANISHI MMOJA

— . . . —
UKUHANI WA MELKIZEDEKI
NA KUTAKASWA KWA PATAKATIFU
— . . . —

Mpatanishi Mmoja

Ukuhani wa Melkizedeki
na Kutakaswa kwa Patakatifu

Adrian Ebens

Adrian Ebens, February 2025

Copyright © 2025, Adrian Ebens

Maranathamedia.com

Haki ya kimaadili ya mwandishi imethibitishwa.

Haki zote zimehifadhiwa. Hakuna sehemu ya chapisho hili inayoweza kunakiliwa kwa faida ya kibiashara, ikijumuisha kusambazwa kwa namna yoyote ile kwa njia yoyote ile, kielektroniki, mitambo, kunakili, kurekodi au vinginevyo, bila kibali cha maandishi cha awali cha mchapishaji na wenye hakimiliki. Tafadhali kumbuka kuwa mwandishi amekoleza sehemu za mistari kwa wino ili kusisitiza jambo fulani lililokusanywa kutoka kwenye maandiko hayo.

Isipokuwa imetambulishwa vingine, nukuu za Maandiko zimetolewa katika Biblia ya New King James Version. Hakimiliki © 1982 na Thomas Nelson, Inc. Imetumiwa kwa ruhusa.

Nukuu za Maandiko yanayohusishwa na NLT yamechukuliwa kutoka New Living Translation. Hakimiliki © 1996, 2004, 2015 na Tyndale House Foundation. Inatumika kwa ruhusa.

Nukuu za Maandiko zinazohusishwa na YLT zimetoka katika Biblia Takatifu, Young's Literal Translation, hakimiliki© 1898, na Robert Young, ambayo sasa iko hadharani.

Viungo vyote vya tovuti na maudhui yaliyonukuliwa ni ya sasa kuanzia Februari 2025.

Kitabu hiki na machapisho mengine yote ya Maranatha Media yanapatikana kutoka kwenye tovuti yetu maranathamedia.com ili kuagiza nakala za ziada tafadhali tuma barua pepe kwa adrian@maranathamedia.com

ISBN: 978-0-6488114-9-7

Kitabu hiki

Kiliandikwa na Adrian Ebens

Kimehaririwa na Danutasn Brown na Kevin J. Mullins

Kimesahihishwa na Lorelle Ebens, Richard Robison, na Glenn Coopman

Cover designed by Shane Winfield/Midjourney

Typeset 10.5/14 Palatino Linotype

Yaliyomo

Dibaji.....	5
1. Ikiwa Tu... ..	8
2. Ufafanuzi wa Dhambi na Haki.....	15
3. Hekima ya Mungu.....	20
4. Kila Dhambi ni Lazima Iadhibiwe Alihimiza Shetani	27
5. Upatanisho.....	43
6. Rehema, wala si Dhabihu	50
7. Dhabihu Kwenye Kioo.....	58
8. Kumtoa Isaka Sadaka	75
9. Msalaba ni Nini?	84
10. Injili ni Nini?	90
11. Si Mpatanishi wa Mmoja	106
12. Ndipo Patakatifu Patakapotakaswa.....	115
13. Mtazamo wa Maagano wa 1888	129
14. Kristo Alisulubishwa Upya.....	151
15. Kukamilisha Uasi.....	163
16. Misingi ya Harakati za Miller ya Daima	175
17. Mchango wa Crosier na Matatizo Yake.....	188
18. Baada ya Anguko la 1888.....	202

19. Malumbano ya Daima Yanadhihirisha Uadui Wake wa Uharibifu	211
20. Akili za Daniells na Prescott Zilifanya Kazi na Malaika Walioanguka.....	224
21. Amri ya Kifo Iliyoshindwa Katika Tundu la Simba	245
22. Hasira ya Mbuzi	259
23. Kuua Uadui.....	282
24. Njia Mpya na Iliyo Hai	293
25. Omega ya Ukengeufu.....	305
26. Kushinda Ulaodikia	320

DIBAJI

Kuna mpatanishi mmoja kati ya Mungu na mwanadamu, mwanadamu Kristo Yesu. Hakuna njia iwezekanayo ya kumfikia Baba isipokuwa kupitia Yeye. Kumjua Kristo - jinsi alivyo - kutawabadilisha wale wanaomtazama katika sura ile ile; katika utimilifu unaopatikana daima katika Kristo.

Kitabu hiki kinajengwa juu ya miongo kadhaa ya masomo ya Biblia ndani ya jumuiya maalum inayojulikana kwa upendo kama harakati ya Baba wa Upendo. Tumepata kujua ukweli wa maneno haya kutoka kwenye Ushuhuda wa Yesu:

Kwa wale ambao wameona kidogo ukweli wa mbinguni, ambao imewajia baadhi ya miale ya nuru, ni onyo linalotolewa. Kwa ajili ya nafsi zenu msigeuke na kuasi maono ya mbinguni. Huenda umeona jambo fulani kuhusiana na haki ya Kristo, lakini kuna ukweli ambao bado haujaonekana waziwazi, na hilo linapaswa kukadiriwa na wewe kuwa la thamani kama vito adimu. **Utaiona sheria ya Mungu na kuifasiri kwa watu kwa nuru tofauti kabisa na ile uliyoifanya hapo awali, kwa maana sheria ya Mungu itaonekana kwako kuwa inamfunua Mungu wa rehema na haki. Upatanisho, uliofanywa na dhabihu ya ajabu sana ya Yesu Kristo, utaonekana kwako katika nuru tofauti kabisa.** *The Signs of the Times*, November 13, 1893, par. 2

Kufungua maana ya utakaso wa Patakatifu ni ufunguo wa kukamilishwa kwa utume waliopewa Waadventista Wasabato. Kanisa liliitwa kwenye hatima ya hali ya juu mnamo 1888, lakini kwa huzuni lilikataa wito huo, na mwishowe likafunga mlango kabisa mnamo 2001.

Kuchukua nyuzi za vuguvugu la Waasisi wa Kiadventista na kuweka ujumbe wa 1888 juu ya msingi imara waliopewa waasisi, taswira ya thamani inatokea ambayo inaiacha nafsi katika mshangao kamili. Nani angeweza kufikiria kwamba habari njema ni bora, bora zaidi, kuliko unavyofikiria.

Robert Wieland alisimama karibu peke yake katika imani hii, akitoa makombo ya mkate kwa nafsi yenye njaa inayochagua kuamini kwamba Mungu alituma ujumbe wa thamani sana kupitia wazee Wagoner na Jones. Lakini muhimu kwa ujumbe huu ilikuwa kuanzishwa kwake juu ya jukwaa imara na lisilotikisika katika harakati ya Waasisi na Mungu waliyemheshimu na kumwabudu.

Katika juzuu hili nimegawanya kile nilichogundua ni moyo wa ujumbe wa 1888 wenye misingi ya Uadventista unaopatikana katika Danieli 8:13,14:

Andiko ambalo juu ya mengine yote lilikuwa msingi na nguzo kuu ya imani ya marejeo ya pili lilikuwa tangazo hili: “Hata siku elfu mbili na mia tatu ndipo patakatifu patakapotakaswa.” Danieli 8:14.
The Great Controversy, p. 409.1

Katika nuru ya maagano hayo mawili, yakitambuliwa ipasavyo, masimulizi ya Danieli 8 yanafunua jambo zuri, *kutakaswa kwa Patakatifu ni tendo lisilo la kawaida kwa upande wa Mungu*. Dk Desmond Ford alitambua ukweli huu, lakini bila kuwa na mfumo wa 1888 au misingi ya Waasisi hakuweza kukamilisha ujumbe wa thamani zaidi, ingawa ninamshukuru kwa jitihada zilizofanywa.

Nembo za ukuhani wa Melkizedeki hutualika katika ufahamu wa kina zaidi wa mpango wa wokovu na kutuita kwamba Baba yetu hakuwahi kutamani dhabihu na toleo, na kwamba Kristo alipoinua kikombe cha maji ya zabibu kwa hakika iliashiria furaha ya moyo ambayo hutujia katika Roho tunapopata hakikisho kwamba sisi ni wana na binti za Mungu kweli kupitia Kristo Yesu. Na hii ndiyo sifa kuu ya upatanishi wa Kristo; huduma ya uzima; Roho yenye kuleta uzima. Ukuhani wa milele na milele zote.

Lakini je, kifo cha Kristo si muhimu? Anguko la wanadamu liliongoza wanadamu kumtazama Baba kupitia kwenye mtazamo wa haki ya kishetani. Ili kufikia wanadamu, Kristo alifanyika mpatanishi wetu ili kupatanisha kwa ajili yetu dhabihu ambayo tulidai kwa sababu tulikuwa na hakika ya uongo wa Shetani kwamba kila dhambi lazima iadhibiwe.

Lakini Kristo anatuongoza kupita madhabahu ya umwagaji damu ya dhabihu iliyotengenezwa kwa shaba na kuingia katika hekalu la dhahabu la Patakatifu. Kiu ya damu ya mwanadamu lazima ipungue na damu ya Kristo inayoleta uzima au Roho lazima iongezeke.

Ni maombi yangu kwamba utasikia sauti ya Baba yetu katika kitabu hiki ikikuita kuwa mshiriki mwenye furaha ya wale 144,000. Kama Msabato, itabidi ushinde karne ya uasi dhidi ya nuru. Ni kazi ngumu lakini kwa Mungu yote yanawezekana. Upate ndani ya Kristo Yesu mpatanishi kamili anayeweza kusafisha akili zetu kutoka kwenye haki ya uongo, kukumbatia utambulisho wetu wa kweli katika Kristo na kutiwa muhuri kwa damu iliyo hai ya Kristo; Roho wake; kuwa washiriki wa familia ya mbinguni milele na milele - katika jina la thamani la Yesu - Amina.

SURA YA 1

IKIWA TU...

Baada ya Adamu na Hawa kula tunda la Mti wa Ujuzi katika bustani ya Edeni, mawazo yao kuhusu kila kitu yalibadilika. Mtazamo wao juu ya ulimwengu na Muumba wake ulionekana kupitia mtazamo ambao Shetani alikuwa ameweka juu yao.

Kwa hiyo, kama vile kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi hiyo mauti; na hivyo mauti ikawafikia watu wote kwa sababu wote wamefanya dhambi. Warumi 5:12

Mungu alimwambia Adamu kwamba atakufa kama angekula tunda la Mti wa Ujuzi. Swali ni kwamba nini kingemfanya Adamu afe?

... na matunda ya mti wa ujuzi wa mema na mabaya usile, kwa maana siku utakapokula matunda ya mti huo kufa utakufa. Mwanzo 2:17 YLT

Biblia haidokezi kwamba tunda lenyewe lilikuwa na sumu, wala Mungu haonyeshi kwamba angemuua Adamu. Adamu aliambiwa tu kwamba angeanza kufa mpaka mwishowe awe amekufa. Kifo kilikuwa tokeo la asili, au mshahara, wa kula tunda hilo.

Hawa aliona katika kiwango cha kimwili kwamba mti ulikuwa mzuri kwa chakula. Lakini kuchukua tunda kulisababisha *badiliko la akili* kwa mlaji kumwelekea Mungu. Kupitia tunda hilo, sumu ya shaka juu ya

wema wa Mungu iliingia ndani ya nafsi. Tamaa ya kula tunda hili ingeweza kutokea tu wakati wazo lilipoingia akilini mwao kwamba Mungu hakuwa safi katika nia yake kwao. Shetani alipanda mbegu hii yenye sumu akilini mwa Hawa aliposema:

...Hakika hamtakufa. Kwa maana Mungu anajua ya kuwa siku mtakayokula matunda ya mti huo, macho yenu yatafumbuliwa, nanyi mtakuwa kama Mungu, mkijua mema na mabaya. Mwanzo 3:4,5

Biblia inasema kwamba Hawa alidanganywa na uwongo wa Shetani. Lakini katika udanganyifu huo, Hawa alivuta harufu ya shaka juu ya tabia ya Mungu. Lakini ingawa Hawa alikuwa na mashaka na kuchanganyikiwa, katika matendo yake ya awali hakuchukua hatua ambayo Adamu alifanya.

Udhihirisho wa huzuni ulikuja juu ya uso wa Adamu. Alionekana kushangaa na kushtuka. Kwa maneno ya Hawa alijibu kwamba lazima huyu atakuwa adui ambaye walikuwa wameonywa dhidi yake; na kwa hukumu ya kimungu **lazima afe**. *Patriarchs and Prophets*, p. 56.2

Adamu alijuta kwamba Hawa alikuwa amemwacha upande wake; lakini sasa tendo lilifanyika. **Lazima atenganishwe na yule ambaye jamii yake alikuwa anaipenda sana**. Angewezaje kuchukuliana nalo? Upendo wake kwa Hawa ulikuwa na nguvu. Na kwa kukata tamaa kabisa aliamua kushiriki hatima yake. **Aliwaza kwamba Hawa alikuwa sehemu yake mwenyewe; na ikiwa ni lazima afe, atakufa pamoja naye**; kwa maana hakuweza kustahimili wazo la kutengana naye. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, p. 39.2

Roho ya Unabii inasema kwamba Adamu aliwaza kwamba lazima Hawa afe, lakini mawazo haya yalitoka wapi?

Shetani alimjaribu Adamu wa kwanza katika Edeni, na **Adamu akawaza na adui, hivyo kumpa faida**. Shetani alitumia uwezo wake wa kulaghai Adamu na Hawa, na uwezo huu alijitahidi kuutumia dhidi ya Kristo. *Christ Triumphant*, p. 190.5

Mara tu Hawa alipokula tunda hilo, akawa lango la Shetani kuzungumza na Adamu na kumpa sababu za kutilia shaka upendo wa Baba.

Kwa nini Adamu hakutafuta ufafanuzi kutoka kwa Mungu kuhusu nini kingetokea kwa Hawa? Hasa kwa vile ilionekana kuwa hakuna mabadiliko dhahiri katika Hawa, wala hakuwa amepoteza vazi lake la nuru.

Baada ya kosa lake Adamu mwanzoni alijiwazia mwenyewe kuingia kwenye hali ya juu zaidi ya kuishi. Lakini hivi karibuni wazo la dhambi yake lilimjaa hofu. Hewa, ambayo hadi sasa ilikuwa ya joto linganifu na la kawaida, ilionekana kuwafanya wenzi hao kuwa na hatia. Upendo na amani iliyokuwa kwao ilitoweka, na mahali pake walihisi hisia ya dhambi, hofu ya siku zijazo, uchi wa roho. **Vazi la nuru ambalo lilikuwa limewafunika, sasa likatoweka, na ili kuziba mahali pake walijaribu kujitengenezea mavazi;** kwani hawakuweza, wakiwa wamevuliwa nguo, kukutana na macho ya Mungu na malaika watakatifu. *Patriarchs and Prophets*, p. 57.1

Kwa nini, wakati Hawa pekee ndiye aliyekuwa amekula tunda hilo, anga hewa lililomzunguka halikuwa kinyume naye na kupoteza vazi lake la nuru? Kuwepo kwa nuru kumzunguka Hawa baada ya kula ni uthibitisho kwamba ingawa alikuwa na mashaka juu ya Mungu, hakuwa amevuka mipaka hadi nuru hiyo kuondolewa kutoka kwake.

Pia uhakika wa kwamba Hawa alikuwa sehemu ya Adamu na alikuwa chini ya uongozi wake ulifanya hivyo kwamba kupitia yeye bado alipata baraka ya nuru. Kama mlinzi na mlezi wake, nuru ya Mungu ndani yake ilikuwa bado inapita mpaka kwake. Tunaweza pia kueleza hili kama ubavu wake uliokuwa ndani yake ukiwa ungali ukiwa na nuru ya mbinguni.

Mungu alimwambia Adamu kwamba siku ambayo angekula tunda hilo, atakufa. Kwa nini Mungu hakungoja hadi Hawa alipoumbwa ili aweze kuwaambia wote wawili habari hii muhimu? Kwa nini alimwambia Adamu hivi peke yake?

Mungu alifanya hivi kwa sababu Adamu alikuwa kiongozi wa jamii ya wanadamu - hatima yake ilikuwa mikononi mwake. Kama vile Hawa alivyokuwa chini ya uongozi wa Adamu, huenda, kwa kibali chake, akaikataa nadhiri yake ya kufuata maneno ya nyoka.

Tena mwanamke akiweka nadhiri...Tena akiwa na mume, hapo alipoweka nadhiri, au neno lo lote lililotoka midomoni mwake, ambalo alijifunga nafsi yake kwalo; na mume wake akasikia, akanyamazia siku hiyo aliposikia; ndipo nadhiri zake zitathibitika, na vifungo vyake alivyojifunga nafsi yake vitathibitika. **Lakini ikiwa mumewe alimkataza siku hiyo aliposikia; ndipo atakapoitangua nadhiri yake aliyoika, na kile alichonena kwa midomo yake, alichojifunga nacho nafsi yake, kitatatizika; naye BWANA atamsamehe.** Hesabu 30:3-8 KJV

Hawa alipokuja kwa Adamu bado alibakiza vazi lake la nuru; hakukuwa na hisia mbaya. Katika nafasi hii, huenda Adamu angemshika Hawa mkono, akampeleka kwa Yesu, na kumweleza hali hiyo. Yesu angeweza kumwambia kwamba akiwa mume wake, Adamu angeweza kuamua ikiwa angeacha uamuzi wake usimame au kuubatilisha, na hivyo Bwana angalimsamehe Hawa.

Tunakumbuka kwamba Hawa hakuambiwa na Mungu kwamba siku atakayokula atakufa. Ni kweli kwamba ikiwa angemwasi Adamu, na vilevile Mungu, na kukaidi uongozi wao, basi bila shaka angekufa, lakini kwa kubaki chini ya uongozi wa Adamu, angeweza kusamehewa.

Ukweli wa hili unasisitizwa na kile kilichotokea mbinguni hapo awali. Karibu nusu ya malaika walikuwa wamedanganywa na Shetani.

Kisha Shetani akaonyesha kwa furaha wale waliomuunga mkono, waliojumuisha **karibu nusu ya malaika wote**, na kusema, Hawa wako pamoja nami! Je! Utawafukuza hawa pia, na kufanya utupu kama huo Mbinguni? *Spirit of Prophecy* Vol. 1,p. 22.2

Lakini theluthi moja tu ya malaika walianguka pamoja na Shetani.

Mkia wake ulivuta theluthi moja ya nyota za mbinguni na kuziangusha duniani. Ufunuo 12:4

Shetani alipokosa kupendezwa mbinguni, hakuweka malalamiko yake mbele ya Mungu na Kristo; lakini alikwenda miongoni mwa malaika waliomdhanika kuwa mkamilifu na kuwasilisha kwamba Mungu alikuwa amemtendea udhalimu kwa kumpendelea Kristo kuliko yeye mwenyewe. **Matokeo ya upotoshaji huu yalikuwa kwamba kwa huruma yao pamoja naye thuluthi moja ya malaika walipoteza kutokuwa na hatia, hali yao ya juu, na makao yao yenye furaha.** *Testimonies for the Church* Vol. 5, uk. 291.1

Hii ina maana kwamba karibu 15% ya malaika walirudi kwa Mungu. Walisamehewa bure kutompendeza Mungu. Baba yetu anafurahia rehema na anawapenda watoto wake; Hataki mtu yeyote apotee.

Hawa angeweza kusamehewa bure na kurejeshwa kwenye utimilifu wa furaha. Lakini kwa kusikitisha Adamu aliamua kesi ya Hawa kutokuwa na tumaini. Alijiwazia mwenyewe kwamba lazima afe. Hakumwomba Mungu kamwe ufafanuzi kuhusu maana halisi ya “siku utakapokula matunda yake, utakufa.” Adamu alichukulia hili kuwa tishio la kile ambacho Mungu angewafanyia badala ya onyo la upendo la kile ambacho wangejifanyia wenyewe ikiwa wangekula tunda la mti huo.

Kama Adamu na Hawa wasingelimuasi Muumba wao, kama wangelibaki katika njia ya unyoofu kamili, wangeweza kumjua na kumwelewa Mungu. Lakini walipoisikiliza sauti ya mjaribu, na kumtenda Mungu dhambi, nuru ya mavazi ya utakatifu ya mbinguni ikawatoka; **na katika kuachana na mavazi ya kutokuwa na hatia, walijivika nguo za giza za kutomjua Mungu.** Nuru iliyo wazi na kamilifu iliyokuwa imewazunguka hadi sasa ilikuwa imewaangazia kila kitu walichokikaribia; lakini kwa kunyimwa nuru hiyo ya mbinguni, uzao wa Adamu haungeweza tena kuelewa tabia ya Mungu katika kazi zake alizoziumba. *The Review and Herald*, November 8, 1898, par. 3

Adamu hakuonekana kuwa na wazo la msamaha. Ujuzi wake mdogo wa tabia ya Mungu ulimfanya afikirie kwamba Hawa angeangamizwa na Baba yao. Adamu alitia muhuri kutojua kwake tabia ya Mungu kwa kula tunda. Aliamini Mungu kuwa mkali, asiye kuwa na rehema au msamaha. Kama angefikiria vinginevyo, angeomba rehema. Kama Shetani, Adamu hakujaribu kamwe upendo wa kusamehe wa Mungu kabla ya kuanguka.

Shetani alikuwa ametangaza kwamba Mungu hajui chochote kuhusu kujikana nafsi, rehema na upendo, bali kwamba alikuwa mkali, katili, na asiyesamehe. **Shetani hakujaribu kamwe upendo wa kusamehe wa Mungu**; kwa maana hakuwahi kufanya toba ya kweli. Uwakilishi wake wa Mungu haukuwa sahihi; alikuwa shahidi wa uongo, mshitaki wa Kristo, na mshitaki wa wale wote wanaoondoa nira ya kishetani, na kurudi kutoa utii wa hiari kwa Mungu wa mbinguni. *The Review and Herald*, March 9, 1897, par.3

Laiti Adamu angemuuliza Mungu la kufanya, kuliko kujiamulia yeye mwenyewe. Mambo yangeweza kuwa tofauti kama nini!

Upendo, shukrani, uaminifu-mshikamanifu kwa Muumba—yote yalizimwa na upendo kwa Hawa. Alikuwa sehemu yake mwenyewe, na hakuweza kuvumilia wazo la kujitenga. Hakutambua kwamba Nguvu zile zile zisizo na kikomo zilizomuumba kutoka katika mavumbi ya ardhi, umbo lililo hai, la kupendeza, na kwa upendo zilimpa msaidizi, zingeweza kuziba nafasi yake. Aliamua kushiriki hatima yake; ikiwa ni lazima afe, atakufa pamoja naye. *Patriarchs and Prophets*, p. 56.2

Tunaposoma kwamba Muumba “angeweza kuziba mahali pake,” ni rahisi kuelewa kwamba hilo lilimaanisha kwamba Mungu angeweza kuchukua mahali pake, maana hiyo inaweza kutumika lakini msimamo huo unakuja na uharibifu wa dhamana wa kudharau muungano wa ndoa. Wazo kama hilo linaweza kutufundisha kwamba wenzi wa ndoa wanaweza kubadilishwa na ndoa ya pili ni ya kawaida. Baba na Mwana wangepanya kila wawezalo kumwokoia Hawa, hawangemtupa kama takataka. Mungu apishe mbali! Ikiwa Hawa angekuwa mgumu katika uasi wake basi hakika Mungu angeweza kuandaa nafasi yake na

mwingine lakini maana ya agape ya “kuweka mahali pake” ni kwa Mungu kuwa katika kiti cha ndani kabisa cha mapenzi ya Adamu kuliko Hawa. Mungu angeziba nafasi yake kimahusiano. Mungu angekuwa wa kwanza na Hawa angekuwa wa pili. Adamu alikuwa ameweka mapenzi yake kwa Hawa kuliko yale aliyokuwa nayo kwa Muumba wake. Baba kupitia Kristo alipaswa kuziba nafasi hiyo ambayo Adamu alimpa Hawa, na ikiwa Adamu angemfanya Mungu kuwa wa kwanza moyoni mwake, basi Adamu hangechagua njia ya kifo. Lakini Mungu halazimishi, Hawezi kutumia neno lazima, ila tu neno angeweza. Adamu alikuwa na uhuru wa kuchagua. Katika kufanya uchaguzi unaofaa, Adamu angeendelea kuwa njia ya baraka kwa Hawa, na huenda angemsaidia kurudi kwenye kweli na kumweka huru kutokana na udanganyifu. Lakini Adamu alipokula tunda, hatima yao ilitiwa muhuri.

Tunaona kwamba Maandiko yanasema kwamba dhambi iliingia ulimwenguni kupitia mtu mmoja (Warumi 5:12), si kwa mwanamke mmoja. Ilikuwa ni mawazo na matendo ya Adamu ambayo yalikuwa dhambi. Hawa alikuja kwa Adamu akiwa amevaa vazi lenye utukufu. Hakuwa amejitia muhuri katika njia mbaya dhidi ya Mungu, ingawa alikuwa katika hatari kubwa.

Tunahitaji kuchunguza kwa undani zaidi asili ya dhambi hii aliyoifanya Adamu. Juu juu, tunaona Adamu alikula tunda ambalo aliambiwa asile. Huo ulikuwa udhihirisho wa dhambi yake. Lakini ni mawazo gani ya ndani ya moyo wake ambayo yalichafua akili yake na kumfanya avae “mavazi ya giza ya kutomjua Mungu”?

SURA YA 2

UFAFANUZI WA DHAMBI NA HAKI

Biblia inatoa ufafanuzi wazi wa dhambi:

Kila atendaye dhambi, afanya uasi; kwa kuwa dhambi ni uasi. 1
Yohana 3:4

Dhambi ni uasi au uvunjaji wa sheria. Sheria ni nini?

Kwa hiyo **torati** ni **takatifu**, na ile amri ni takatifu, na ya haki, na njema. Warumi 7:12

Kwa maana twajua ya kuwa **torati asili yake ni ya rohoni**, bali mimi ni mtu wa mwilini, nimeuzwa chini ya dhambi. Warumi 7:14

Ulimi wangu utanena neno lako, Maana **maagizo yako yote ni haki**. Zaburi 119:172

Sheria ya BWANA ni kamilifu... Zaburi 19:7

Haki yako ni haki ya milele, na **sheria yako ni kweli**. Zaburi 119:142

Kwa vile ambavyo sheria ni takatifu, kamilifu, na ya haki, ni onyesho la Mungu Mwenyewe katika hali ya maandishi. Ni nakala ya tabia yake.

Sheria yake ni nakala ya tabia Yake Mwenyewe, na ndiyo kiwango cha tabia zote.... **Maisha ya Kristo duniani ulikuwa udhihirisho mkamilifu wa sheria ya Mungu**, na wale wanaodai kuwa watoto wa Mungu wanapokuwa na tabia kama ya Kristo, watakuwa watiifu kwa amri za Mungu. *Christ's Object Lessons*, p. 315.1

Mungu aliye hai ametoa katika **sheria yake takatifu nakala ya tabia yake**. *Counsels to Parents, Teachers, and Students*, p. 365.2

Sheria ya Mungu, ikiwa ni ufunuo wa mapenzi yake, nakala ya tabia yake, lazima idumu milele, “kama shahidi mwaminifu mbinguni.” Hakuna amri moja iliyobatilishwa; hakuna yodi au nukta iliyobadilishwa. Mtunga-zaburi asema hivi: “Ee Bwana, neno lako limekaa mbinguni hata milele.” “Amri zake zote ni amini, zimesimama imara milele na milele.” Zaburi 119:89; 111:7, 8. *The Great Controversy*, p. 434.1

...ya kwamba torati **ni nakala ya utimilifu wa kimungu**, na kwamba mtu asiyeipenda sheria haipendi Injili; kwa maana sheria, pamoja na injili, **ni kioo kinachoakisi tabia ya kweli ya Mungu**. *The Great Controversy*, p. 465.2

Kwa vile ambavyo sheria ya Mungu ni ya kiroho, kusoma andiko la torati pekee haitoshi kuelewa maana yake. Roho ya sheria inadhihirika na kupata ukamilifu wake katika maisha ya Kristo yaliyofunuliwa duniani. Ni kwa jinsi Kristo alivyoishi ndipo tunapoona haki ya torati ikifunuliwa kikamilifu. Kwa hiyo dhambi ni chochote kisichopatana na maisha ya Kristo. Kama vile ambavyo Kristo ni mng'ao wa utukufu au tabia ya Baba, tunaona kwamba dhambi ni tabia yoyote isiyopatana na maisha ya Kristo.

Kwa kuzingatia mambo haya yote, dhambi ni kumhusisha Mwenyezi Mungu na mambo ya uongo, na kuudhihirisha uwongo huo kwa kauli na matendo.

Tafsiri yetu pekee ya dhambi ni ile iliyotolewa katika neno la Mungu; ni “uvunjaji wa sheria;” **ni utimilifu wa kanuni katika**

vita na sheria kuu ya upendo ambayo ni msingi wa serikali ya Mungu. *The Great Controversy*, p. 492.2

Sheria inasema “Usiue.” Kwa hiyo Mungu haui. Kusema kwamba Mungu anaua ni mbegu inayopelekea kwenye dhambi. Humpolekea mtu kuyadharau maisha, na kutamani mauti ya wale wanaowaona kuwa waovu.

Kusema kwamba Mungu anagamiza, wakati Kristo hakuwahi kufunua vitendo vyovyote kama hivyo katika maisha yake, ni chemchemi ya dhambi. Kusema kwamba Mungu hatasamehe bila kudai kifo ni msingi wa dhambi, kwa maana hili halijafunuliwa katika Amri Kumi au katika maisha ya Kristo.

Adamu aliamini kwamba Hawa lazima afe. Hakuamini kwamba Mungu angekuwa na rehema kiasi cha kusamehe. Alimhusisha Mungu na kile ambacho kilikuwa cha uwongo, na hili, kwa ufafanuzi, ni dhambi.

Ibada ya Mungu kwa vyovyote vile ambavyo ni nje ya ukweli wa tabia yake ni ibada ya sanamu, na kwa hiyo ni dhambi. Njia pekee ya kumjua Baba ni kupitia ufunuo wa Yesu Kristo. Yeye ndiye njia pekee ya kwenda kwa Baba (Yohana 14:6), ikimaanisha kwamba unaweza tu kumchukulia Mungu katika ukweli kwa kile unachokiona ndani ya utu wa Yesu kama ilivyofunuliwa duniani.

Ili kuiishi tabia hii, ni lazima Roho wa Yesu aishi ndani yako. Haiwezekani kuishi kama Mungu bila Roho wake, kwa maana sheria ni ya kiroho. Katika kuliadini jina la Mwana pekee, (maana yake unaadini kuwa amezaliwa na Baba na tabia yake haina madhara) unaweza kupokea Roho wake, na Roho huyu aletaye uzima atadhihirisha ndani yako sheria ya Mungu.

Kila mtu aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu uzao wake wakaa ndani yake; wala hawezi kutenda dhambi kwa sababu amezaliwa kutoka kwa Mungu. 1 Yohana 3:9

Sheria ya Mungu sio orodha ya kanuni ambazo lazima ukusanye rasilimali zako ili kukufanya utii. Hili haliwezekani. Ni lazima

umwamini Yesu Kristo kama mpatanishi wako, na Roho wa Kristo ataishi ndani yako na kukupa haki, utakatifu na uzima. Ni zawadi ya bure. Haki huja kupitia uhusiano wa karibu sana na Mwana wa Mungu, si kupitia utendaji wa orodha ya kanuni. Kwa hiyo, Amri Kumi ni ahadi kumi za kile ambacho Mungu atafanya ndani yako kupitia Roho wa Mwanawe.

“Nanyi mkiomba lo lote kwa jina langu, hilo nitalifanya, ili Baba atukuzwe ndani ya Mwana. Mkiniomba neno lo lote kwa jina langu, nitalifanya.” Ahadi hii inatolewa kwa sharti: “Mkinipenda, mtazishika amri zangu.” **Amri kumi, Hautakuwa.... , ni ahadi kumi zilizoimarishwa kwetu ikiwa tutatoa utii kwa sheria inayoongoza ulimwengu.** *The Review and Herald*, October 26, 1897, par. 4

Kutoa utii huja tu kupitia Roho wa Kristo. Hatuwezi kutumia sheria kupata haki, kwa maana haki haitokani na sheria. Sheria inaweza tu kutushuhudia kwamba tuna Roho wa Kristo anayekaa ndani yetu.

Kwa hiyo hakuna mwenye mwili atakayehesabiwa haki kwa matendo ya sheria mbele zake, kwa maana kutambua dhambi hupatikana kwa njia ya sheria. Lakini sasa, haki **ya Mungu imedhihirishwa pasipo sheria, inashuhudiwa na torati na manabii**, haki ya Mungu kwa njia ya imani katika Yesu Kristo, kwa wote waaminio. Maana hakuna tofauti. Warumi 3:20-22

Kwa hiyo, maisha; haki, inaweza tu kupatikana katika Yesu Kristo. Upendo wake kwa Baba, utiifu wake kwa Baba, na baraka zake kutoka kwa Baba zinapataniwa kwako kupitia kwa Roho Wake. *Hii ni haki.* Upendo ni utimilifu wa sheria. Hiki ndicho kipawa Ambacho Kristo anahudumia kwa viumbe vyote; *ni kazi ya kwanza ya ukuhani Wake wa milele.*

...na kumwambia, ukisema, Bwana wa majeshi asema hivi, akisema, Tazama, kuna mtu! Chipukizi ndilo jina lake, na kutoka mahali pake atachipuka, naye atalijenga hekalu la BWANA. Naam, atalijenga hekalu la BWANA, naye atachukua utukufu, naye ataketi na kutawala katika kiti chake cha enzi, **naye atakuwa**

kuhani katika kiti chake cha enzi, na shauri la amani liko kati ya wote wawili. Zekaria 6:12,13 YLT

BWANA ameapa wala hataghairi, wewe ni kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki. Zaburi 110:4

Ninanukuu kutoka kwenye Young's Literal Translation ili kuonyesha kwamba Kristo tayari amejenga hekalu la kiroho la Baba katika hekalu la mwili Wake, na Alikuwa kuhani kwenye kiti cha enzi tangu mwanzo kabisa.

Huduma ya Mwana wa Mungu kwa viumbe vyote vilivyoumbwa ndiyo njia pekee ambayo mtu yeyote anaweza kuepushwa na dhambi. Ukuhani wa Kristo ni huduma ya kwanza kabisa ya maisha na baraka. Ni ya milele, ni ya thamani, ni kila kitu kwetu.

Lile lililokuwako tangu mwanzo, tulilolisikia, tuliloliona kwa macho, tulilolitazama, na mikono yetu ikalishika kwa habari ya Neno la uzima; uzima huo ulidhihirika, nasi tumeona, na kushuhudia, na kuwatangazia ule uzima wa milele, uliokuwa kwa Baba, ukadhihirika kwetu, tunawahubiri ninyi hayo tuliyoyaona na kuyasikia, ili nanyi pia mpate kuwa na ushirika nasi; na ushirika wetu ni pamoja na Baba na Mwanawe Yesu Kristo. Na mambo haya tunawaandikia ili furaha yenu iwe kamili. 1 Yohana 1:1-4

Kristo ndiye mpatanishi wa milele kati ya Mungu na uumbaji wake. Yeye ni hekima ya Mungu.

SURA YA 3

HEKIMA YA MUNGU

Kanuni muhimu ya viumbe vyote vilivyoumbwa ni kwamba tumeumbwa kwa namna ambayo huwa tunabadilishwa na kufanana na yule ambaye tunamwabudu na kuvitiwa naye.

Lakini sisi sote, kwa uso usiotiwa utaji, tukiurudisha utukufu wa Bwana kama katika kioo, tunabadilishwa tufanane na mfano uo huo toka utukufu hata utukufu, kama vile wa Roho wa Bwana. 2 Wakorintho 3:18

Yule ambaye tunavutiwa naye sana ndiye tunayeiga na kutamani kuwa kama alivyo. Mungu ametuumba hivi kwa ukweli kwamba sisi sote tumeumbwa na niuroni¹ za kioo. Neuron hizi hutusaidia kuiga na kunakili vile tunavyovizingatia. Neuron za kioo ni muhimu kwa mtu kuwa na huruma kwa mwingine. Kwa hivyo, ni muhimu kwenye ufalme wa uhusiano, kwani bila huruma, au mawazo ya wengine, uhusiano hauwezi kudumu.

Kulikuwa na tatizo moja kubwa lililosimama kati ya Mungu na uwezo wa kuumba viumbe kwa mfano wake. Kwa kuwa Mungu pekee ndiye asiyeweza kufa (1 Tim 6:16), viumbe vyote vinamtegemea Yeye ili kuishi. Je, Mungu, ambaye hamtegemei yeyote, anawezaje kufanya viumbe kwa mfano Wake mwenyewe kumtegemea Yeye kabisa? Roho

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Mirror_neuron

ya Yule aliye hai hawezi kukaa moja kwa moja katika viumbe vilivyoumbwa, kwa maana tunahitaji roho inayomtegemea Mungu kikamilifu, si roho ambayo haimtegemei yeyote! Ikiwa tungekunywa moja kwa moja kutoka kwenye maji yaliyo hai ya Baba, yangekuwa machungu kwetu na tungekufa kwa sababu tungetamani kuwa sawa na Baba: asiyetegemea yeyote ili awepo.

Uumbaji ulihitaji mpatanishi kati yao na Mungu ili kuwepo, kuishi, na kustawi. Kulikuwa na haja ya kuwa na mmoja ambaye alikuwa na ukamilifu wa kimungu kama Mungu, na bado akiwa katika hali ya kunyenyekea na utii kwake. Mpatanishi huyu angetupatia jiwe la msingi la jinsi ya kuishi kwa utii kwa Baba.

Mungu alipomzaa Mwanawe kwa mfano wake mwenyewe, angeweza kuumba viumbe kwa mfano wa Mwanawe. Mwana wa Mungu alikuwa mwanzo wa njia ya Mungu (Mithali 8:22). Yeye ndiye Mwamba uliokatwa kutoka mlimani (Dan 2:45). Yeye yuko katika hali ya utii kamili kwa Baba, wakati huo huo akiwa na utimilifu wote wa uungu ukikaa ndani yake (Wakolosai 2:9).

Siku ambayo Kristo alizaliwa na Baba, Mungu alimwambia, “Wewe ni Mwanangu mpendwa ninayependezwa naye. Leo nimekuzaa. Mungu alimkumbusha jambo hili wakati wa ubatizo wake Yesu alipokuja duniani; Kristo alipokuja kuwa Mwana wa Mungu “katika maana mpya.”

Na tazama, sauti kutoka mbinguni ikasema, Huyu ndiye mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye. Mathayo 3:17 Tyndale

Akiwa Mwana wa mwanadamu, Alifanyika Mwana wa Mungu kwa maana mpya. Kwa hivyo alisimama katika ulimwengu wetu- Mwana wa Mungu, lakini akishikamana kwa kuzaliwa na wanadamu. *Selected Messages* Vol. 1, p. 226.2

Furaha ya Mungu katika Mwanawe ndio msingi wa ulimwengu wote mzima. Mwana wa Mungu anahudumia furaha hii ya upendo ya Baba Yake kwa viumbe vyote vilivyoumbwa. Hii ndiyo divai mpya inayofurahisha moyo (Waamuzi 9:12,13; Zab 104:15). Kupitia Roho wa

Kristo tunaweza kuonja furaha ya Baba na kuwa na uhakika kwamba tunapendwa naye. Ni damu ya zabibu inayoleta uhai. Ni damu hii ambayo Kristo anafua nguo zake za ukuhani, na ametuhudumia tangu milele.

Fimbo ya enzi haitaondoka kwa Yuda, wala mfanya sheria kati ya miguu yake, hata atakapokuja Shilo; na utiifu wa watu ni Kwake. Akamfunga punda wake kwenye mzabibu, na mwana-punda wake kwenye mzabibu mzuri, **akazifua nguo zake katika divai, na nguo zake katika damu ya zabibu.** Mwanzo 49:10,11

Baba alimfanya Mwana kuwa sawa na Yeye mwenyewe, alimpa kila kitu alichokuwa nacho, na zaidi ya karama zote alizompa Mwanawe, alimmiminia utimilifu wa upendo wake wa agape.

Kwa maana kama vile Baba alivyo na uzima ndani Yake, vivyo hivyo amemjalia Mwana kuwa na uzima ndani Yake. Yohana 5:26

Baba anampenda [agape] Mwana, na amempa vitu vyote mkononi mwake. Yohana 3:35

Yesu anakaa katika kifua cha Baba (Yohana 1:18). Anamwabudu Baba yake kama Mungu Wake; Anamwabudu Baba Yake, na amejaa shukrani Kwake kwa kila kitu Alichopokea. Kwa hiari yake mwenyewe, Kristo humheshimu Baba yake katika kila jambo, na Kristo huchagua kutofanya lolote isipokuwa Yeye au kusema lolote kinyume na mapenzi ya Baba yake (Yohana 5:19,20,30).

Mwana wa Mungu ndiye kielelezo kamili kwa viumbe vyote wanaoishi katika Ufalme wa Baba. Yesu ni Mungu wa wote wanaojitiisha kwa Baba, na kwa hiyo ndiye mwanzilishi na Mungu wa imani (Ebr 12:2²). Yeye ni uzima wa milele, kwa maana hakuna mtu anayeweza kuwa na uzima bila Roho wa Kristo kuishi ndani yao. Yeye ndiye njia pekee ya kwenda kwa Baba, chanzo cha uzima wote (Yohana 14:6).

² King James na New King James zinaeleza kwamba Kristo ndiye mwanzilishi na mkamilishaji wa imani yetu. Lakini Kiyunani hakina neno “yetu”, kwa hiyo andiko linasema kwamba Kristo ndiye mwanzilishi wa imani.

Katika kutafakari juu ya Mwana huyu mpendwa, moyo wangu umejaa furaha. Siwezi kuweka kwenye maneno kile Anachomaanisha kwangu kibinafsi. Hamu yangu kuu ni kumheshimu Yeye kila wakati, sio kusema maneno yangu mwenyewe au kuwa na matamano yoyote nje ya Yake. Nataka kuwa kwa ajili Yake kama jinsi alivyo kwa Baba, niliyeumbwa kwa mfano wake, ili nimtukuze kwa utukufu wa Mungu Baba.

Kristo ndiye kiumbe pekee katika ulimwengu anayeweza kumtazama Baba moja kwa moja na kuishi. Viumbe vilivyoumbwa lazima vinywe Roho wa Mungu atoaye uzima kupitia upatanishi wa Mwanawe ili kujua jinsi ya kujinyenyekeza kwa Baba na kupata uhakikisho kamili kwamba wanapendwa kama anavyopendwa Mwanawe.

Kama vile Musa alivyotupa mti ndani ya maji machungu ya Mara ili kuyafanya kuwa matamu, (Kut 15:25) Baba aliweka mti ndani ya maji yanayotiririka kutoka kwenye kiti cha enzi cha Mungu ili kuyafanya kuwa matamu, kuwezesha viumbe vyote kunywa na kuishi.

Kisha akanionyesha mto wa maji ya uzima, wenye kung'aa kama bilauri, ukitoka katika kiti cha enzi cha Mungu, na cha Mwana-Kondoo, katikati ya njia kuu yake. Na upande huu na upande huu wa ule mto, ulikuwapo mti wa uzima, uzaao matunda, aina kumi na mbili, wenye kutoa matunda yake kila mwezi; na majani ya mti huo ni ya kuwaponya mataifa. Ufunuo 22:1,2

Kristo anawakilishwa katika Mti wa Uzima.

Yesu ndiye chanzo cha nguvu, chemchemi ya uzima. Anatuleta kwenye neno Lake, na kutoka kwenye mti wa uzima hututolea majani kwa ajili ya uponyaji wa roho za wagonjwa. Anatuongoza kwenye kiti cha enzi cha Mungu, na kuweka katika vinywa vyetu maombi ambayo kwayo tunaletwa katika uhusiano wa karibu naye. Kwa niaba yetu anaweka mawakala wenye uwezo wote wa mbinguni kufanya kazi. Katika kila hatua tunagusa uweza wake ulio hai. *The Acts of the Apostles*, p. 478.2

Hii ndiyo sababu Kristo ndiye “ule uzima wa milele uliokuwako kwa Baba na ukadhihirishwa kwetu” (1 Yohana 1:2). Hii ndiyo sababu

“utawala uko begani mwake” (Isa 9:6). Kristo ni hekima ya Mungu inayoweza viumbe vyote “kuishi, kwenda na kuwa na uhai wao” (Matendo 17:28).

... bali kwa wale walioitwa, Wayahudi kwa Wagiriki, Kristo ni nguvu ya Mungu na hekima ya Mungu. 1 Wakorintho 1:24

Sulemani anazungumza juu ya hekima ya Mungu kwa njia hii.

“BWANA alinimiliki katika mwanzo wa njia yake, kabla ya matendo yake ya kale. Mimi nalithibitika tangu milele, tangu mwanzo, kabla hajawako dunia. Kabla ya kuwako vilindi, nalizaliwa kabla ya kuwapo chemchemi za maji. Kabla milima hajawekwa, kabla ya vilima, nalizaliwa.” Mithali 8:22-25

Tunaona katika mwanzo wa njia ya Mungu kwamba Mungu alileta hekima yake katika nafsi ya Mwanawe kwa sababu Baba alikuwa na hekima katika kuanzisha ufalme wake kupitia Mwanawe. Roho ya Unabii inathibitisha uhusiano huu kati ya hekima na Kristo kama ifuatavyo:

Naye Mwana wa Mungu atangaza hivi kumhusu Mwenyewe: “Bwana alikuwa nami katika mwanzo wa njia yake, kabla ya kazi zake za kale. Naliweka tangu milele.... Alipoiweka misingi ya dunia; basi nalikuwa karibu naye, kama mtu aliyelelewa pamoja naye; kila siku nalikuwa furaha yake, nikifurahi mbele zake sikuzote.” Mithali 8:22-30. *Patriarchs and Prophets*, p. 34.1

Inavutia sana namna ambavyo Baba yetu alivyo na hekima ya ajabu kutuandalia njia ya kuendelea kushikamana Naye kupitia huduma ya ukuhani ya Mwanawe. Tunamtazama Baba kupitia Mwanawe mtiifu.

Mwana wa Mungu amekuwa na atakuwa kuhani kwa Mungu milele. Paulo anatuambia hasa ni lini Mwanawe alifanyika Kuhani Mkuu wetu:

Wala hakuna mtu ajitwaliaye mwenyewe heshima hii, ila yeye aliyeitwa na Mungu, kama vile Haruni. Vivyo hivyo **Kristo pia hakujitukuza mwenyewe kuwa Kuhani Mkuu, lakini ni Yeye aliyeambia: “Wewe ni mwanangu, leo nimekuzaa.”** Kama vile

asemavyo mahali pengine: “Wewe ni kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki.” Waebrania 5:4-6

Paulo analinganisha wito wa Haruni kama kuhani na mwito wa Kristo. Yesu alitwa kuwa kuhani wakati Mungu alipomwambia, “Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuzaa.

Wengi sana wa wanafunzi wa Biblia wa Kikristo huweka mwito huu wakati Kristo alipopaa kurudi mbinguni baada ya kusulubishwa kwake, pale Mungu aliporudia usemi kwamba Kristo alikuwa Mwanawe mzaliwa.

Mwana anang’aa utukufu wa Mungu mwenyewe na kudhihirisha tabia halisi ya Mungu, na Yeye hutegemeza kila kitu kwa uwezo mkuu wa amri Yake. Alipokwisha kutusafisha dhambi zetu, aliketi mkono wa kuume wa Mungu Mkuu mbinguni. Hii inaonyesha kwamba Mwana ni mkuu zaidi kuliko malaika, kama vile jina ambalo Mungu alimpa lilivyo kuu kuliko majina yao. Kwa maana Mungu hakuwahi kumwambia malaika yeyote kile alichomwambia Yesu: “Wewe ni Mwanangu, mimi leo nimekuwa Baba yako.” Mungu pia alisema, “Nitakuwa Baba yake, naye atakuwa Mwanangu.” Waebrania 1:3-5 NLT

Lakini kama tulivyoonyesha, Kristo alizaliwa kutoka kwa Baba katika umilele. Kristo alikuwa tayari kuhani juu ya kiti chake cha enzi kwa wakati wa shauri la amani, ambalo lilifanyika mara tu baada ya kuumbwa kwa ulimwengu huu wakati wa anguko la mwanadamu. Ellen White anaeleza kwa ufasaha sheria ya uzima kwa ulimwengu kupitia huduma ya Kristo.

Tukimtazama Yesu tunaona kwamba ni utukufu wa Mungu wetu kutoa. “Sifanyi neno kwa nafsi yangu,” alisema Kristo; “Baba aliye hai amenituma, nami ninaishi kwa Baba.” “Siutafuti utukufu wangu mwenyewe,” bali utukufu wake Yeye aliyenituma. Yohana 8:28; 6:57; 8:50; 7:18. Katika maneno haya imeelezwa kanuni kuu ambayo ni sheria ya uhai kwa ulimwengu. **Vitu vyote Kristo alivipokea kutoka kwa Mungu, lakini alivichukua ili kutoa. Kwa hiyo katika nyua za mbinguni, katika huduma yake kwa viumbe**

vyote vilivyoumbwa: kwa njia ya Mwana mpendwa, maisha ya Baba hutiririka kwa wote; kwa njia ya Mwana hurudi, katika sifa na utumishi wa shangwe, wimbi la upendo, kwa Chanzo kikuu cha wote. Na hivyo kwa njia ya Kristo mzunguko wa rehema unakamilika, ukiwakilisha tabia ya Mpaji mkuu, sheria ya uzima. *The Desire of Ages*, p. 21.2

Ulimwengu wa Kikristo unawekea kikomo huduma ya kikuhanu ya Kristo kwa kushughulika na dhambi, lakini ukuhanu wa Kristo kwanza unasambaza uzima, haki, na baraka. Pili unahusika na dhambi na kifo.

Hii inathibitishwa na ukweli kwamba katika huduma ya Melkizedeki kwa Ibrahimu hakuna kutajwa kwa damu au dhabihu; kuna mkate, divai, na baraka tu.

Ndipo Melkizedeki mfalme wa Salemu **akaleta mkate na divai**; alikuwa kuhani wa Mungu Mkuu. **Akambariki**, akasema, Abram u na abarikiwe na Mungu Aliye Juu Sana, Muumba mbingu na nchi; na ahimidiwe Mungu Aliye juu, aliyewatia adui zako mkononi mwako. Naye akampa zaka ya vitu vyote. Mwanzo 14:18-20

Kristo ni kuhani kulingana na utaratibu wa Melkizedeki, na Melkizedeki alihudumu kupitia mkate, divai, na baraka. Ni kweli kwamba tunaweza kutambua katika mifano ya mkate na divai dhabihu ya Kristo, na tutazungumzia hili katika sura zinazokuja. Lakini kikubwa sana hapakuwa na dhabihu ya damu ya mnyama, ya kibinadamu, au ya kimungu iliyotolewa na Melkizedeki, wala hakumwelekeza Abrahamu kutoa dhabihu ya damu. Melkizedeki alitoa damu ya zabibu kupitia divai.

Maswali mengi hutokea wakati ukuhanu wa Kristo unapowekwa katika nuru hii. Lakini kabla ya kuangalia zaidi katika hili, kwanza tunahitaji kurudi kwenye kisa cha vita mbinguni wakati Shetani alipofanya dhambi dhidi ya Mungu, na jinsi hili ambavyo limeathiri uelewa wa mwanadamu wa haki.

SURA YA 4

KILA DHAMBI NI LAZIMA IADHIBIWE ALIHIMIZA SHETANI

Lusifa alikuja kuchukizwa na ukweli kwamba alihitaji kumkaribia Baba kupitia Mwana wa Mungu. Aliona wivu juu ya nafasi ya Kristo na akaanza kupoteza mtazamo wa ukweli kwamba kuwepo kwake na ufanisi ulitegemea Mwana wa Mungu.

Mahali pekee ulimwenguni pa kupata roho ya utii na kujisalimisha ilikuwa ndani ya moyo wa Mwana wa Mungu. Kumkataa ni kukata njia zote za kumfikia Baba. Haiwezekani kumwendea Baba kwa namna yoyote zaidi ya shukrani, unyenyekevu, na utii. Kuja kwa Mungu kwa njia nyingine yoyote ni kukataa utambulisho wa kweli wa Mungu. Juu ya hili, kumkaribia Mungu nje ya nafsi ya Kristo moja kwa moja hufafanua upya utambulisho wa yule anayekaribia kiti cha enzi.

Utambulisho wa Mwana wa Mungu kama Mmoja aliyejisalimisha kikamilifu, na mwenye shukrani, kwa Baba Yake ni ukumbusho wa daima kwamba uhai wote unatoka kwa Baba, na kwamba sisi sote

lazima tutambue ukweli huu na kuchagua kwa hiari kuishi chini ya mamlaka Yake. Mwana wa Mungu ndiye kinga pekee dhidi ya kifo. Ni lazima tuwe na Roho wake akikaa ndani yetu ili kuishi.

Kidogo kidogo Lusifa alikuja kujiingiza katika tamaa ya kujiinua. Maandiko yanasema, “Moyo wako uliinuka kwa sababu ya uzuri wako, **umeiharibu hekima yako kwa sababu ya mwangaza wako.**” Ezeieli 28:17. “Wewe umesema moyoni mwako, ... Nitakiinua kiti changu juu kuliko nyota za Mungu Nitafanana na Yeye Aliye Juu.” Isaya 14:13, 14. **Ingawa utukufu wake wote ulitoka kwa Mungu, malaika huyo mwenye nguvu alikuja kuuona kuwa unamhusu yeye mwenyewe.** Hakuridhika na cheo chake, ingawa aliheshimiwa juu ya jeshi la mbinguni, alithubutu kutamani heshima inayostahili kwa Muumba pekee. Badala ya kutafuta kumfanya Mungu kuwa mkuu katika mapenzi na utii wa viumbe vyote vilivyoyumbwa, ilikuwa ni jitihada yake kupata huduma na uaminifu wao kwake mwenyewe. **Na kwa kuutamani utukufu ambao Baba asiye na mwisho alikuwa amemweka Mwanawe, mkuu huyu wa malaika alitamani kutawala kile kilichokuwa ni haki ya Kristo peke yake.** *Patriarchs and Prophets*, p. 35.2

Hekima zote za Lusifa zilitoka kwa Mwana wa Mungu. Hekima ya Kristo ilikuwa na inaendelea kupatikana katika shukrani zake kwa Baba yake kwa kila kitu alichu nacho. Lusifa aliipotosha hekima hii kwa kuchagua kufikiri kwamba yote aliyokuwa nayo, yalitoka kwake mwenyewe.

Heshima kuu alizopewa Lusifa hazikuthaminiwa kama zawadi maalum ya Mungu, na kwa hiyo, hakutaka kumshukuru Muumba wake. Alijitukuza katika mwangaza na kuinuliwa kwake na akatamani kuwa sawa na Mungu. *Patriarchs and Prophets*, p. 37

Badala ya kumwona Mwana wa Mungu kuwa mdhamini wa maisha yake, Shetani alimwona Kristo kuwa tishio kwa haki na uhuru wake. Njia yake ilionekana kuwa sawa kwake, lakini kwa kweli ilikuwa njia inayopelekea kwenye kifo.

Kwa maana ulijiambia, Nitapanda mpaka mbinguni, na kukiweka kiti changu cha enzi juu ya nyota za Mungu; nitaketi juu ya mlima wa miungu, ulio mbali sana, huko kaskazini; nitapanda hata mbinguni, na kuwa kama Yeye Aliye juu. Badala yake, utashushwa mpaka mahali pa waliokufa, chini hadi chini kabisa. Isaya 14:13-15
NLT

Shetani alikuwa amepitia uzoefu wa upendo, fadhili, na ukarimu wa Baba na Mwanawe. Alijua tabia yao ilikuwa upendo wa kujitolea, lakini akijua yote haya, alichagua kufuata njia ya uongo na udanganyifu.

Kwake yeye [Shetani] tofauti na kiumbe mwingine yeyote aliyeumbwa, hakuna aliyepewa ufunuo wa upendo wa Mungu kama yeye. Akielewa tabia ya Mungu, akijua wema wake, Shetani alichagua kufuata ubinafsi wake, mapenzi yake ya kujitegemea.
The Desire of Ages, p. 761.5

Katika kuchagua njia ya kifo, Shetani akawa mwanzilishi wa kifo. Yote yaliyokuwa ndani ya Mwana wa Mungu, Shetani alijihusisha na nafsi yake, na yote yaliyokuwa ndani yake, aliyahusisha na Mwana wa Mungu. Hapa tunapata asili ya makadirio ya kisaikolojia. Ili kujikinga na masadikisho ya dhamiri, aliwazia cheo chake na cha Kristo kugeuzwa.

Kwa maneno ya hila, ambayo kwayo **aliifanya ionekane kwamba Kristo alikuwa amechukua nafasi iliyokuwa yake mwenyewe**, Lusifa alipanda mbegu za mashaka katika akili za wengi wa malaika. *The Review and Herald*, February 4, 1909, para. 1

Tunamwona Shetani akifuata mkondo huo wa mawazo wakati Kristo alipokuwa hapa duniani.

Shetani na Mwana wa Mungu walipokutana kwa mara ya kwanza katika vita, Kristo alikuwa mkuu wa majeshi ya mbinguni; na Shetani, kiongozi wa uasi mbinguni, akatupwa nje. Sasa hali yao inaonekana imepinduliwa, na Shetani anumia vyema faida yake anayodhaniwa kuwa nayo. Mmoja wa malaika wenye nguvu zaidi, anasema, amefukuzwa kutoka mbinguni. **Kutokea kwa Yesu**

kunaonyesha kwamba Yeye ndiye yule malaika aliyeanguka, aliyeachwa na Mungu, na kutengwa na mwanadamu. *The Desire of Ages*, p. 119.2

Mwana wa Mungu alikuwa na uzima ndani Yake kwa sababu kwa furaha alimkiri Baba yake kama chanzo cha uzima wote na chemchemi ya sheria zote.

Mzee wa Siku ni Mungu Baba. Mtunga-zaburi asema hivi: “Kabla haijazaliwa milima, wala hujaiumba dunia, na tangu milele hata milele ndiwe Mungu.” Zaburi 90:2. **Ni Yeye, chanzo cha viumbe vyote, na chemchemi ya sheria zote.** *The Great Controversy*, p. 479.2

Uhai asilia wa Mungu na ambao haujakopwa ulitiririka ndani ya Kristo, na Kristo alipokuwa ametia muhuri ndani ya moyo Wake sheria ya Baba Yake na kufurahia kufanya mapenzi yake, maisha haya asilia ambayo hayakukopwa yalikuwa urithi wa Kristo milele.

Kwa hiyo Shetani aliwazia kwamba yeye ndiye aliyekuwa na uhai asilia na usioazimwa ndani yake na kwamba Kristo alikuwa mwanzilishi wa kifo dhalimu, mtawala wa kimabavu, na mwanzilishi wa kifo.

Kwa undani zaidi, Shetani, akijua kwamba alikuwa katika makosa, alijiona kuwa anastahili kifo. Mawazo yake ya ndani yamefunuliwa katika hukumu ya Kaini baada ya kumuua Abeli. Kama Luther anavyotafsiri:

Kain aber sprach zu dem HERRN: Meine Sünde ist größer, denn daß sie mir vergeben werden möge. Mwanzo 4:13 Luther Bible

Lakini Kaini akamwambia BWANA, Dhambi yangu ni kubwa kuliko nitakayosamehewa. Mwanzo 4:13 Tafsiri ya Biblia ya Luther

Na hata tafsiri ya Douay Rheims inasema hivi:

Na Kaini akamwambia Bwana, “Uovu wangu ni mkubwa kuliko ninavyostahili kusamehewa.” Mwanzo 4:13 DRB

Ndani ya Kaini yanadhihirishwa mawazo ya Shetani. Kujihukumu kwake kulikuwa kunatia hatiani dhamiri yake.

Hakuona mahali alipokuwa akielea. Lakini juhudi kama vile upendo usio na kikomo na hekima zingeweza tu kubuni, zilifanywa ili kumsadikisha juu ya kosa lake. Kutopendezwa kwake kulithibitika kuwa bila sababu, na alifanywa aone ni nini kingekuwa matokeo ya kuendelea kufanya maasi. **Lusifa alishawishika kwamba alikuwa katika makosa. Aliona kwamba “BWANA ni mwenye haki katika njia zake zote, na mtakatifu katika kazi zake zote”** (Zaburi 145:17); kwamba amri za Mungu ni za haki, na kwamba imempasa kuzikiri hivyo mbele ya mbingu zote. *Patriarchs and Prophets*,p. 39.1

Ili kunyamazisha dhamiri yake, aliweka makosa yake yote juu ya Kristo, na kuweka juu yake hukumu ya kifo ambayo yeye mwenyewe alikuwa ameihukumu. Hapa kuna asili ya uingizwaji wa adhabu. Baadaye, mawazo ya Shetani yalidhihirika tena kwa Kayafa:

Hamjui kwamba ni afadhali kwenu mtu mmoja afe kwa ajili ya watu kuliko taifa zima kuangamizwa. Yohana 11:50 NLT

Ili kushughulikia madanganyo ya Shetani, Baba alikusanya majeshi ya mbinguni ili kuweka wazi utambulisho wa Mwanawe, na kwamba viumbe vyote vinapaswa kumheshimu kama vile wanavyomheshimu Baba.

Mfalme wa ulimwengu wote mzima aliyaita majeshi ya mbinguni mbele Yake, ili katika uwepo wao apate kuweka wazi nafasi ya kweli ya Mwanawe na kuonyesha uhusiano Alioudumisha kwa viumbe vyote vilivyoubwa. **Mwana wa Mungu alishiriki kiti cha enzi cha Baba, na utukufu wa Yule wa milele, ambaye hategemei yeyote ili kuishi, uliwazingira wote wawili....** Mbele ya wakazi waliokusanyika wa mbinguni Mfalme alitangaza kwamba hakuna mwingine ila Kristo, Mwana Pekee wa Mungu, ambaye angeweza kuingia kikamilifu katika makusudi Yake, na Kwake ilitolewa kutekeleza mashauri makuu ya mapenzi Yake. Mwana wa Mungu alikuwa amefanya mapenzi ya Baba katika uumbaji wa majeshi yote ya mbinguni; na Kwake, na kwa Mwenyezi Mungu, utukufu wao na utii wao ulikuwa ni wajibu wao. Kristo alikuwa bado atumie nguvu za kimungu, katika uumbaji wa dunia na

wakazi wake. Lakini katika haya yote hangejitafutia uwezo au kuinuliwa kinyume na mpango wa Mungu, bali angeinua utukufu wa Baba na kutekeleza makusudi yake ya wema na upendo. *Patriarchs and Prophets*, p. 36.2

Shetani mwanzoni alikubali ukweli huu, lakini tamaa yake ya ukuu ilirudi, na kisha akaendeleza sera yake ya kujaribu kubadilisha mahali pamoja na Baba.

Yeye [Shetani] alimwakilisha Mungu katika nuru ya uwongo, **akimvisha sifa zake mwenyewe**. Kristo alikuja kumwakilisha Baba katika tabia yake halisi. Alionyesha kwamba yeye hakuwa **hakimu dhalimu, aliye tayari kuleta hukumu juu ya wanadamu, na kufurahia kuwahukumu na kuwaadhibu kwa ajili ya matendo yao maovu**. *The Signs of the Times*, Novemba 18, 1889, par. 6

Kumtazama Baba nje ya Kristo, Shetani aligeuzwa kujiona kuwa hawezi kufa na kuishi mwenyewe. Uwongo huo ulimfanya aone matakwa ya Mungu kuwa ya kiholela, makali, na yenye vizuizi visivyo lazima. Alikuwa kujiona kama mtetezi wa maisha na uhuru, na Mungu kama tishio la uhuru, na sababu ya kifo. Alielekeza matendo yake kwa Mungu huku akiwazia matendo ya Mungu ndani yake.

Kujihukumu kwake kwa ndani kulimfanya afikiri kwamba hawezi kusamehewa makosa yake. Wazo hili lilimfanya afikirie aina mpya ya haki iliyodai adhabu ya kifo. Alijitahidi kuweka sifa hii juu ya Mungu, na kwa kufanya hivyo, alitenganisha rehema na haki.

Dhambi ya Lusifa haielezeki. Hakuwa mwaminifu kwa Mungu. Kuomboleza kwake na kulalamika kuliamsha huruma kati ya majeshi ya malaika, na wengi wakachukua msimamo sawa na Shetani. Bwana alivunja nguvu ya mashtaka haya?

Kwa sababu ya uwezo wa kushtaki wa Shetani, haukuwa mpango wa Mungu kushughulika naye jinsi alivyostahili. Mjaribu angetupa lawama zote za mwenendo wake kwa wengine waliokuwa chini yake. Angefanya ionekane kwamba kama angeweza kuendelea kulingana na uamuzi wake mwenyewe onyesho hili lote la uasi lingepukwa.

Nguvu ya kuhukumu ya Shetani ingemwongoza kuanzisha nadharia ya haki isiyopatana na rehema. Anadai kuwa anahudumu kama sauti na nguvu ya Mungu, anadai kwamba maamuzi yake ni ya haki, ni safi, na hayana kosa. Hivyo anachukua nafasi yake juu ya kiti cha hukumu, na kutangaza kwamba mashauri yake hayana makosa. Hapa ndipo haki yake isiyo na rehema inapoingia, iliyo bandia ya haki, iliyo chukizo kwa Mungu.

Lakini ulimwengu utajuaje kwamba Lusifa si kiongozi salama na mwadilifu? Kwa macho yao anaonekana sawa. Hawawezi kuona, kama Mungu anavyoona, chini ya kifuniko cha nje. Hawawezi kujua kama Mungu ajuavyo. Kisha kufanya kazi ya kumfunua na kuweka wazi kwa jeshi la malaika kwamba hukumu yake si hukumu ya Mungu, kwamba amejitengenezea kiwango chake mwenyewe na kujiweka wazi kwenye hasira ya haki ya Mungu, kungetokeza hali ya mambo ambayo lazima iepukwe. *Letters and Manuscripts* vol. 7, Letter 16a, July 4, 1892

Ulimwengu wote mzima uliathiriwa na mfumo bandia wa haki wa Shetani. Kama Ellen White asemavyo, kwenye macho ya ulimwengu, Shetani alionekana kuwa sahihi.

Ilikuwa vigumu sana kufanya nguvu za upotoshaji za Shetani zionekane. Nguvu yake ya kudanganya iliongezeka kwa mazoea. Ikiwa hangeweza kujitetea, lazima ashtaki, ili aonekane mwadilifu na mwenye haki, na **kumfanya Mungu aonekane kuwa wa kiholela na mkali**. Kwa siri alinong'oneza kutopendezwa kwake na malaika. Hapo mwanzoni hakukuwa na hisia zozote dhidi ya Mungu; lakini mbegu ilikuwa imepandwa, na upendo na ujasiri wa malaika uliharibiwa. Ushirika mtamu kati yao na Mungu wao ulivunjika. Kila hatua ilitazamwa; kila tendo lilitazamwa katika nuru ambayo Shetani alikuwa amewafanya waone mambo. Kile ambacho Shetani alikuwa ameingiza katika akili za malaika - neno hapa na neno pale - lilifungua njia kwa orodha ndefu ya dhana. Kwa njia yake ya ustadi alichota maneno ya shaka kutoka kwao. Kisha, alipohojiwa, aliwashutumu wale aliowasomesha. Aliweka kutopendezwa kwake na wale aliowaongoza. **Akiwa mmoja**

katika wadhifa mtakatifu, alionyesha tamanio kuu la haki, lakini ilikuwa ni haki bandia, ambayo ilikuwa kinyume kabisa na upendo na huruma na rehema ya Mungu. *The Review and Herald*, Septemba 7, 1897, para. 3,4

Utetezi wa Shetani ulikuwa ni kumfanya Mungu aonekane kuwa wa kiholela na mkali. Aliendelea kuweka sifa zake za tabia kwa Mungu. Ulimwengu mzima ulikuja kumwona Mungu katika mfumo wa uwongo ambao Shetani alikuwa ameumba. Kisha Shetani akamshtaki Mungu kwamba ikiwa Hangeadhibu wakosaji, Yeye hakuwa Mungu wa ukweli na haki.

Katika ufunguzi wa pambano hilo kuu, Shetani alikuwa ametangaza kwamba sheria ya Mungu isingeweza kutiwa, kwamba haki haipatani na rehema, na kwamba, kama sheria ingevunjwa, haingewezekana kwa mwenye dhambi kusamehewa. Kila dhambi lazima ikabiliane na adhabu yake, akahimiza Shetani; na kama Mwenyezi Mungu angesamehe adhabu ya dhambi, basi asingekuwa Mungu wa ukweli na haki. *The Desire of Ages*, p. 761.4

Shetani hatimaye atapokea hukumu ambayo alisema Mungu anapaswa kutekeleza. Shetani atapata adhabu aliyoianzisha na kuifundisha. Kujihukumu kwake kutakutana na wazo lake mwenyewe la adhabu. Anadai; akilini mwake, hilo ndilo jambo linalofaa kwake.

Shetani atahukumiwa kwa wazo lake mwenyewe la haki. Ilikuwa ni ombi lake kwamba kila dhambi ipate adhabu yake. Ikiwa Mungu aliondoa adhabu, alisema, Yeye hakuwa Mungu wa ukweli au haki. Shetani atakutana na hukumu ambayo alisema Mungu anapaswa kutekeleza. *Manuscript Releases* Vol. 12, p. 413.1

Hebu tutafakari jambo hili kwa umakini: Mungu hampi Shetani kile ambacho Mungu alitamani, bali humpa Shetani kile ambacho yeye mwenyewe alitamani.

Huko nyuma mwanzo, twaweza kuona kwamba katika hali hii ya haki ya uwongo, Adamu na Hawa walielekezwa na Kristo na malaika wa mbinguni pia.

Adamu na Hawa walipokea maagizo kwa njia ya mawasiliano ya moja kwa moja na Mungu; tunaiona nuru ya ujuzi wa utukufu wake katika uso wa Kristo. *Education*, p. 30.3

Malaika watakatifu mara nyingi walitembelea bustani, na kuwapa maagizo Adamu na Hawa kuhusu ajira yao na pia kuwafundisha kuhusu uasi na anguko la Shetani. Malaika waliwaonya juu ya Shetani na kuwaonya wasitengane wao kwa wao katika kazi zao, kwani wanaweza kuletwa kukutana na adui huyu aliyeanguka. **Malaika pia waliwaamuru kufuata kwa ukaribu maagizo ambayo Mungu alikuwa amewapa, kwani kwa utii mkamilifu tu ndipo walikuwa salama.** Kisha adui huyu aliyeanguka asingeweza kuwa na nguvu juu yao. *Early Writings*, p. 147.1

Mstari kati ya matokeo ya asili ya uasi na hitaji la adhabu ya kiholela ya uasi ulififia. Tofauti kati ya adhabu ya asili ya dhambi na adhabu iliyowekwa kwa ajili ya dhambi ilichanganywa.

Mbegu za haki ya Shetani zilidhihirishwa baadaye na malaika walipotazama uasi wa mwanadamu ukiendelea kuzidi zaidi. Hii haimaanishi kwamba malaika wema hawakumtii Mungu kwa njia yoyote ile, lakini kulikuwa na mazingira ya kuchanganyikiwa na kutokuwa na uhakika miongoni mwao kuhusiana na suala la haki.

Baada ya anguko la wazazi wetu wa kwanza, Kristo alitangaza kwamba ili kumwokoia mwanadamu kutokana na adhabu ya dhambi, angekuja ulimwenguni kumshinda Shetani kwenye uwanja wa vita wa adui mwenyewe. Pambano lililoanza mbinguni lingendelezwa duniani.

Katika mzozo huu mengi yalipaswa kuhusika. Maslahi makubwa yalikuwa hatarini. Mbele ya wakaaji wa ulimwengu wote mzima wa kimbingu maswali haya yalipaswa kujibiwa : “Je, sheria ya Mungu si kamilifu, inahitaji kurekebishwa au kufutwa, au haiwezi kubadilika? Je, serikali ya Mungu inahitaji kubadilishwa, au iko imara?”

Kabla ya ujio wa kwanza wa Kristo, dhambi ya kukataa kupatana na sheria ya Mungu ilikuwa imeenea sana. Inaonekana nguvu za

Shetani zilikuwa zikiongezeka; vita yake dhidi ya mbingu ilikuwa inazidi kuamuliwa. **Mgogoro ulikuwa umefikiwa. Kwa shauku kubwa mienendo ya Mungu ilitazamwa na malaika wa mbinguni. Je, angetoka mahali pake ili kuwaadhibu wakazi wa dunia kwa ajili ya uovu wao? Je, angetuma moto au mafuriko kuwaangamiza? Mbingu zote zilingoja amri ya Kamanda wao ili kumwaga vitasa vya ghadhabu juu ya ulimwengu ulioasi. Neno moja kutoka Kwake, ishara moja, na ulimwengu ungeangamizwa. Walimwengu wasioanguka wangesema, “Amina. Wewe ni mwenye haki, Ee Mungu, kwa sababu umeangamiza uasi.”**

Lakini “Mungu aliupenda ulimwengu, hata akamtoa Mwanawe pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele.” Mungu angeweza kumtuma Mwanawe kuhukumu, lakini alimtuma ili kuokoa. Kristo alikuja kama Mkombozi. Hakuna maneno yanayoweza kuelezea athari ya harakati hii kwa malaika wa mbinguni. Kwa mshangao na mvuto wangeWEZA tu kusema, “Hapa kuna upendo!” *The Signs of the Times*, Agosti 27, 1902, par. 2-5

Malaika na walimwengu wasioanguka walikuwa tayari kuangamiza uasi huo. Hii inaakisi haki iliyowekwa na Shetani. Katika mfumo wa Mungu, hakukuwa na haja ya kutoka kwenye kiti cha enzi kuadhibu. Adhabu hiyo ilikuwa ya asili ndani ya matendo ya uasi; waasi walikuwa tayari wanateseka na kwamba mateso yangezidi kuwa mabaya zaidi kwa kadri ambavyo wangeendelea kuasi. Ulimwengu ulichohitaji ni ufunuo wa tabia ya Mungu ya upendo, si onyesho la haki ya kishetani.

Hapa tunapata jibu la fumbo la kwa nini Adamu hakwenda kwa Mungu kwa ajili ya shauri. Hali ya anga katika ulimwengu ilichochea mawazo yake kuamini kwamba dhambi lazima iadhibiwe kulingana na mawazo ya Shetani kuhusu haki.

Ushawishi wa mawazo na matendo ya kila mtu humzunguka kama angahewa isiyoonekana, ambayo inapumuliwa bila kujua na wote wanaokutana naye. Mazingira haya mara kwa mara yana mvuto wa sumu, na wakati haya yanapovutwa, kuzorota kwa

maadili ni matokeo ya uhakika. *Testimonies for the Church*, Vol. 5,p. 111.1

Malaika wa mbinguni waliathiriwa bila kujua na kanuni za haki za Shetani. Katika kuwaambia Adamu na Hawa kwamba kulikuwa na matokeo ya kutotii walisema kweli. Jambo ambalo halikuzungumzwa ni jinsi matokeo yalivyotolewa. Je, yangukuwa tunda lisiloepukika la matendo yao au yangukuwa adhabu inayotoka moja kwa moja kwa Mungu? Jibu la hili halikuwa wazi kwa malaika. Walikuwa wamejitolea kwa Mungu na Mwanawe, lakini angahewa iliyowazunguka huenda ilimshawishi Adamu kuhitimisha matokeo yangetekelezwa na Mungu na si ya asili.

Adamu hangeweza kuwazia Mungu akimjibu Hawa kula tunda lililokatazwa na kitu kingine chochote isipokuwa kifo. Rehema ilikuwa imetenganishwa na haki akilini mwake.

Adamu aliwajibika kwa matendo yake mwenyewe. Uamuzi wake wa kula tunda hilo haukuwa na haki hata kidogo. Alijua vya kutosha kujua kwamba alipaswa kutafuta ushauri na hekima ya Mungu kabla ya kufanya uamuzi huo wa kutisha.

Shetani alikuwa ameuambia ulimwengu mara kwa mara kwamba Mungu hasamehi. Kwa kuamini uwongo wake mwenyewe, alitenda dhambi. Dhambi yake ilikuwa ni kumhusisha Mungu na mambo ambayo hayakuwa sehemu ya tabia yake. Huu ni uvunjaji wa sheria ya uzima.

Shetani alikuwa mwasi mkuu wa kwanza mbinguni. Kwa sababu ya uwezo wake wa kudanganya, aliwabeba malaika wengi watakatifu upande wake. Mungu alikuwa kweli na haki. Mungu alitembea katika njia iliyonyooka ili kuithibitisha sheria yake. Shetani lazima akubali au akwepe hoja za Mungu. Alikuwa ambapo barabara hizo mbili zilikuwa na matawi. Ilikuwa ni kujisalimisha au uasi wa wazi. Alichukua nafasi ya mwisho. Alikuwa amepindisha, amepotosha, amepambana na maneno ya Mungu mpaka akabeba idadi kubwa ya malaika; idadi kubwa, kweli, lakini kwa udanganyifu wake. **Alifanya kazi ya kushutumu, ya ulaghai,**

ya udanganyifu hadi yeye mwenyewe akawa mhanga wake mwenyewe. Aliamini uongo wake mwenyewe; giza lake lilikuwa nuru kwake, na nuru ilikuwa giza. Kwa Shetani huu ulikuwa uharibifu wake. Kweli alikuwa na faida. Lusifa angeweza kusema uwongo, kudanganya, kushtaki. Mungu hawezi kusema uongo. Mungu akasonga mbele katika njia iliyonyooka. Lusifa alisogea katika njia iliyopotoka, iliyopinda, kama nyoka. Lusifa angeweza kuonywa mwanzoni mwa mwendo huu wa dhambi kama ni Mungu pekee awezaye kuonya, lakini upinzani wake wa ukaidi na kutoamini kulitafsiri kila mwingilio wa huruma wa Mungu kuwa shinikizo na kizuizi cha haki zake. Alijishabikia kwa muda, kwa sababu alipata baadhi ya malaika upande wake na kujiona mkuu kuliko Mungu. Bwana alimruhusu Shetani kuendelea hadi ajidhihirishe katika tabia yake halisi. Kristo peke yake, kwa kujitoa mwenyewe dhabihu, angeweza kuharibu kazi za Shetani. *Letters and Manuscripts* Vol.4, Ms 22, 1885, para. 17

Adamu alimfuata Shetani katika udanganyifu huu, na alikuja kuamini kwamba Mungu hatasamehe. Aliunga mkono mawazo ya Shetani kwa kuamini kwamba kufutwa kwa dhambi kungeweza kupatikana tu kupitia adhabu ya uasi kwa kifo. Kwa kwenda kinyume na kauli zilizo wazi za Mungu na kula tunda, Adamu alijihukumu kuwa anastahili kifo. Hukumu hii aliitoa kwa Hawa baada ya kula tunda.

Kama Shetani, Adamu alijitetea kwa kumlaumu Mungu kwa kosa lake. Kujihukumu kwake kwa ndani kulielekezewa kwa Mungu. Hii ilimaanisha njia pekee ya wokovu kwake ilikuwa katika kifo cha Mwana wa Mungu, kwa sababu Yeye ndiye Adamu alilayemlaumu kwa kumuumba Hawa awe mjaribu wake.

Ndipo huyo mtu akasema, Yule mwanamke **Uliyenipa** awe pamoja nami ndiye aliyenipa matunda ya mti huo, nikala. Mwanzo 3:12

Baada ya anguko la mwanadamu, ulimwengu wote ulijiuliza ni nini Mungu angefanya. Haki ya Shetani ilionekana kutawala uumbaji na ilionekana dhahiri kwa wote kwamba uasi wa mwanadamu unapaswa kuadhibiwa.

Mpango wa ukombozi ulipofunuliwa kwa malaika, nao wakaelewa Kristo alikuwa tayari kulipa adhabu ya dhambi ambayo jamii ya wanadamu iliamini ilihitajiwa kwa ajili ya msamaha, malaika walijitolea kutoa maisha yao wenyewe ili kulipa adhabu hiyo.

Malaika walisujudu miguuni pa Amiri jeshi wao na wakajitolea kuwa dhabihu kwa ajili ya mwanadamu. Lakini maisha ya malaika hayangeweza kulipa deni; Yeye tu aliyemuumba mwanadamu ndiye alikuwa na uwezo wa kumkomboa. *Patriarchs and Prophets*, p. 64.3

Jambo hili lathibitisha uhakika wa kwamba malaika waliathiriwa na haki ya uwongo ya Shetani. Malaika hangeweza kulipa deni kwa sababu Mungu hakudai malipo hayo. Pili, malaika hakuweza kulipa deni kwa sababu mwanadamu hangekubali kifo cha malaika kama ushahidi wa kusamehewa.

Kristo sasa alianza kazi yake ya pili kama Kuhani Mkuu. Angejinyenyekeza ili kutenda kama mpatanishi wa mwanadamu ndani ya mfumo wa haki ya kishetani. Hii ilikuwa ni sehemu ya msalaba wa Kristo wa kujikana nafsi.

Kulingana na haki na malipizi Mungu angeweza kuweka katika mikono ya watumishi wake malaika vitasa vya ghadhabu yake, ili kumwagwa juu ya ulimwengu wa uasi, ili kuwaadhibu wenyeji kwa ajili ya matendo yao kwa Mkuu wa mbinguni. Lakini hakufanya hivi. “Hili ndilo pendo, si kwamba sisi tulimpenda Mungu, bali kwamba yeye alitupenda sisi, akamtuma Mwanawe kuwa kipatanisho kwa dhambi zetu.” Isaya anatuambia Mkombozi wetu ni nani: “Kwa ajili yetu mtoto amezaliwa, Tumepewa mtoto mwanamume; na uweza wa kifalme utakuwa begani mwake; naye ataitwa jina lake, Mshauri wa ajabu, Mungu mwenye nguvu, Baba wa milele, Mfalme wa amani.” **Kristo alikuwa na asili mbili, asili ya mwanadamu na asili ya Mungu. Ndani yake uungu na ubinadamu viliunganishwa. Tumaini la ulimwengu unaoangamia hutegemea juu ya kazi yake ya upatanisho.** Hakuna mtu ila Kristo ambaye amewahi kufanikiwa kuishi maisha makamilifu, katika kuishi tabia safi isiyo na doa. Alionyesha

ubinadamu kamili, pamoja na uungu; na kwa kuhifadhi kila asili tofauti, ameupa ulimwengu kielelezo cha tabia ya Mungu na tabia ya mwanadamu mkamilifu. Anatuonyesha Mungu alivyo, na vile mwanadamu anavyoweza kuwa—kama Mungu katika tabia.

Kristo ndiye kielelezo chetu. **Alijiweka kuwa kichwa cha familia ya kibinadamu ili kutimiza kazi ambayo wanadamu hawaelewi umuhimu wake** kwa sababu hawatambui mapendeleo na mambo ambayo yanawezekana mbele yao wakiwa washiriki wa familia ya kibinadamu ya Mungu. Tunaweza kuelewa somo la kazi ya Kristo. **Lengo lake lilikuwa ni kusuluhisha haki na rehema**, na kila kimoja kisimame kikiwa kimejitenga katika hadhi yake, lakini kwa umoja. Rehema yake haikuwa dhaifu, bali ni nguvu ya kutisha ya kuadhibu dhambi kwa sababu ni dhambi; na bado ingali ni nguvu ya kuteka kwake upendo wa ubinadamu. **Kwa njia ya Kristo Haki inawezeshwa kusamehe bila kutoa sadaka ya hata yodi moja ya utakatifu wake uliotukuka.**

Haki na Rehema vilisimama kando, vikipingana, vikitenganishwa na ghuba kubwa. Bwana Mkombozi wetu aliuvika uungu wake kwa ubinadamu, na akafanya kwa niaba ya mwanadamu tabia ambayo haikuwa na doa wala kasoro. Aliuweka msalaba wake katikati ya mbingu na dunia, na akaufanya kuwa kitu cha mvuto ambacho kilifikia pande zote mbili, akivuta Haki na Rehema kuvuka ghuba. **Haki ilisogea kutoka kwenye kiti chake cha enzi kilichoinuliwa, na pamoja na majeshi yote ya mbinguni wakaukaribia msalaba. Hapo ilimwona Mmoja aliye sawa na Mungu akibeba adhabu ya udhalimu wote na dhambi. Kwa kuridhika kamili Haki ilisujudu kwa heshima msalabani, ikisema, Inatosha.** Ellen White, *General Conference Bulletin*, October 1, 1899, Art. B, par. 20-22

Haki na rehema zilitenganishwa na shimo kubwa kwa sababu ya mashtaka ya Shetani. Haki na rehema haviwezi kutenganishwa katika nia ya Mungu kwa maana Mungu hajagawanyika. Shetani alifanya haki na rehema zisipatane kupitia kanuni yake ya adhabu. Kumbuka kwa makini kwamba Ellen White hasemi Mungu alihama kutoka

kwenye kiti chake cha enzi kilichoinuliwa, lakini haki hiyo ndiyo ilihama. Tunakumbuka kutokana na kauli ya awali kwamba Shetani alichukua nafasi yake kwenye kiti cha enzi, au kiti cha hukumu, na akatangaza kauli zake kuwa hazikosei. Shetani alipoketi juu ya kiti cha enzi kupitia nadharia yake ya haki, Mungu lazima adhihirishe kanuni ya adhabu ambayo wote waliiona kuwa ya kimungu.

Katika dhabihu ya Mwana pekee wa Mungu unaonyeshwa utukufu wa kutisha wa haki ya kimungu na utakatifu. 12 Letters and Manuscripts, Manuscript 6, 1897, par. 6.

Msalaba wa Kristo unapatanisha kile ambacho ulimwengu unakiona kama haki ya kimungu na haki ya kweli ya rehema ya Mungu. Haki ya Mungu ni kuonyesha rehema, Mungu alionyesha rehema kwa kumtoa Mwanawe mpendwa afe kulingana na kanuni ambazo wote waliamini kuwa ni za haki. Hivyo haki ya Mungu (rehema) na haki ya Shetani hukutana msalabani. Zinavutwa kuvuka ghuba kwa njia zote mbili. Vyote viwili vimeridhika; Mungu anainamisha kichwa chake kwa kukubalika huku Shetani akisujudu kwa heshima mbele ya msalaba kwa sababu madai yake yote yametimizwa.

Lakini kwa nini hili lilikuwa muhimu? Kwa sababu haki ya Shetani ilikuwa imetawala akili za viumbe vyote vilivyombwa.

Ubinadamu wa Mwokozi huihua ubinadamu wote katika kiwango cha thamani ya maadili na Mungu. Unaleta Mungu na mwanadamu karibu sana. “Wote waliompokea aliwapa uwezo wa kufanyika watoto wa Mungu.” Kwa kutoa maisha yake kuokoa wanadamu walioanguka, Kristo anatoa mbingu yote kwa wale wanaomwamini. **Kwa kufa kwa ajili yetu, alitoa kilichokuwa sawa na deni letu. Hivyo aliondoa kutoka kwa Mungu mashtaka yote ya kuachilia hatia ya dhambi.** Kwa nguvu ya umoja wangu na Baba, anasema, mateso na kifo changu vinaniwezesha kulipa adhabu ya dhambi. **Kwa kifo changu kizuizi kimeondolewa katika upendo wake. Neema yake inaweza kutenda kwa ufanisi usio na kikomo.** *The Youth's Instructor*, December 16, 1897, par. 7

Shetani alimshtaki Mungu kwa kuachilia hatia ya dhambi kwa kutoiadhibu. Malaika waliathiriwa na wazo hili na jamii ya wanadamu ilikubali kabisa. Kristo alipaswa kufa ili kudumisha utakatifu wa sheria katika akili za wanadamu. Kifo cha Kristo kiliondoa katika akili za wanadamu kizuizi cha upendo wa Baba Yake.

Kristo alichukua ubinadamu ulioanguka juu Yake ili kuwa mpatanishi wa *wanadamu* na kuwasilisha kwa Mungu kwa niaba ya *wanadamu* sadaka ambayo mwanadamu alifikiri ilihitajika kulipwa kwa ajili ya upatanisho.

Kumbuka kwamba Biblia inatuambia kwamba mpatanishi si mpatanishi wa upande mmoja bali mbili.

Basi aliye mjumbe si *mjumbe* wa mmoja; bali Mungu ni mmoja.
Wagalatia 3:20

Kristo angewakilisha nafasi ya Mungu ya upendo wenye rehema na vilevile nafasi ya mwanadamu ya haki isiyo na rehema inayodai kifo kama malipo. Kupitia maisha yake ya utumishi Kristo angetekeleza haki ya Mungu (Yer 22:3), na kupitia kifo chake angetosheleza hali ambayo mwanadamu alihitaji kwa ajili ya upatanisho.

Njia za Mungu si njia zetu, na kwa hiyo Kristo lazima awakilishe njia za Mungu na pia kujishusha ili kuwakilisha zetu. Lakini kama Paulo anavyosema - Mungu ni mmoja. Kuna ukweli mmoja tu ambao utashinda. Baada ya Kristo kujitoa kwa Mungu kama dhabihu kwa niaba ya mwanadamu, Angeweza kupatanisha haki ya mwanadamu na rehema ya Mungu. Kisha Kuhani wetu Mkuu mpendwa angeweza kutuongoza kutoka kwenye madhabahu ya shaba yenye damu ya dhabihu hadi kwenye madhabahu ya dhahabu ya uvumba inayoonyesha uwepo wa Mungu wa upendo na neema.

Lo, kujishusha na upendo wa Mungu kushuka chini katika mitazamo yetu iliyotiwa giza ya haki na kutuongoza kwa mkono katika nuru kamili ya rehema yake! Umilele hautaweza kamwe kufichua kikamilifu ukubwa wa upendo huu.

SURA YA 5

UPATANISHO

Baada ya Shetani kuathiri ulimwengu kwa mafanikio kwa nadharia yake ya haki, basi kulikuwa na maoni mawili ya tabia ya Mungu. Kulikuwa na nafasi ya Mwana wa Mungu. Alijua Baba yake alikuwa mwenye rehema, mwenye neema, mvumilivu, mwingi wa wema na ukweli, na haki yake inaruhusu wote kupokea matokeo ya matendo yao: wale wanaofanya mema huvuna matokeo mazuri ya ustawi, shangwe, na furaha wakati wale wanaofanya mabaya huvuna matokeo mabaya ya dhambi, huzuni na kifo.

Mtazamo wa pili ulikuwa kwamba Mungu hakuwa na huruma, na haki yake iliungwa mkono na nguvu. Rehema ilibidi inunuliwe kupitia kifo, kifo cha mkosaji au mbadala. Haikuwa zawadi ya bure. Uthabiti na utakatifu wa sheria ulidai kwamba inyunyizwe damu ili kuridhika. Hivi ndivyo mhubiri maarufu wa karne ya 19 Charles Spurgeon anavyoeleza.

Kamwe hapakuwa na neno baya lililonenwa, wala mawazo mabaya yaliyofikiriwa, wala tendo ovu lililofanywa, ambalo Mungu hatapata adhabu kutoka kwa mtu fulani au mwingine. Atapata kuridhika kutoka kwako, ama sivyo kutoka kwa Kristo. Ikiwa huna upatanisho wa kuleta kwa njia ya Kristo, ni lazima uongoze daima kulipa deni ambalo huwezi kulipa, katika taabu ya milele; kwani hakika Mungu ni Mungu, Atapoteza Uungu Wake

upesi kuliko kupuuzia dhambi moja ipite bila kuadhibiwa, au chembe moja ya uasi bila kulipizwa kisasi. Unaweza kusema kwamba tabia hii ya Mungu ni mbaya, katili, na kali. Siwezi kusaidia unachosema juu yake; hata hivyo ni kweli. Huyu ndiye Mungu wa Biblia.³

Baba alihuzunika sana kwamba wazo hilo la kuchukiza la haki lingeweza kusitawi katika ulimwengu. Ni huzuni kiasi gani Baba alihisi kwa msiba huu hatutawahi kujua kwa kweli. Kanuni ya nguvu ilikuwa ngeni kabisa kwenye kanuni za upendo za Baba. Upendo safi na uhuru hauwezi kuwepo ambapo nguvu inatishiwa au kutekelezwa.

Ili kuleta ulimwengu uliochanganyikiwa, na ulimwengu huu ulioanguka, kurudi kwa Mungu, kulihitajika kuwa na ufunuo kamili wa tabia ya Mungu kinyume na tabia ya Shetani. Ukweli wa tabia ya Mungu ndio msingi wa upatanisho, kwa sababu ulikuwa uongo ulioonyeshwa na Shetani kuhusu haki ya Mungu ambao ulisababisha Mungu kufunikwa na giza. Mungu ni nuru, lakini Shetani aliongoza ulimwengu huu gizani ili wanadamu wote wasiweze kuona tabia ya Baba.

Dunia ilikuwa giza kwa kutomfahamu Mungu. Ili vivuli vya giza vipate nuru, **ili ulimwengu urudishwe kwa Mungu**, nguvu za udanganyifu za Shetani zilipaswa kuvunjwa. Hii haikuweza kufanywa kwa nguvu. **Matumizi ya nguvu ni kinyume na kanuni za serikali ya Mungu;** Anatamani tu huduma ya upendo; na upendo hauwezi kuamriwa; hauwezi kuushinda kwa nguvu au mamlaka. Upendo huamshwa tu kwa upendo. **Kumjua Mungu ni kumpenda; Tabia yake lazima idhihirike tofauti na tabia ya Shetani.** Kazi hii ni Mtu mmoja tu katika ulimwengu wote angeweza kufanya. Ni Yeye tu aliyejua kimo na kina cha upendo wa Mungu angeweza kuujulisha. Katika usiku wa giza wa ulimwengu ni lazima Jua la Haki lichomoze, “likiwa na uponyaji katika mbawa Zake.” Malaki 4:2. *The Desire of Ages*, p. 22.1

³ Charles Spurgeon, Particular Redemption, Sermon delivered February 28, 1858

Pale Lusifa na malaika zake walipokataa kusujudu mbele ya kiti cha enzi cha Mungu, Baba asingewaangamiza. **Wanapaswa kuishi hadi kifo kifike kama matokeo ya mwenendo wao.** Hata hivyo, mfalme wa Babeli alitishia uharibifu kamili kwa wote waliokataa kuabudu sanamu yake ya dhahabu. **Nguvu inayochochea katika serikali ya mbinguni ni upendo; nguvu za binadamu zikitumika huwa ni ubabe.** Udhalimu wote ni marudio ya kanuni za Babeli. Wakati fulani tunaiita upapa; nayo ni ya Babeli. Pale mamlaka ya kiserikali inapolazimisha ibada ya aina yoyote, iwe ile ibada ya kweli au ya uwongo, utii wa ibada hiyo ni ibada ya sanamu. Amri lazima iungwe mkono na aina fulani ya adhabu, tanuru ya moto, na dhamiri ya mwanadamu haiko huru tena. Kwa mtazamo wa kiserikali, sheria kama hiyo ni dhuluma, na ikizingatiwa kwa mtazamo wa kidini, ni mateso.⁴

Sio tu kwamba ni ulimwengu huu ulihitaji ufunuo wa tabia ya Mungu, bali pia malaika na ulimwengu usioanguka.

...na kwa yeye kuvipatanisha vitu vyote na nafsi yake, akiisha kufanya amani kwa damu ya msalaba wake, ikiwa ni vitu vilivyo juu ya nchi, au vilivyo mbinguni. Wakolosai 1:20

Mungu angewapatanisha walio mbinguni na walio duniani kwake kwa damu ya msalaba. Msalaba haukuwa tu kifo chake juu ya msalaba wa mbao, lakini pia kujikana kwake kila siku katika kufunua tabia ya Baba yake katika uso wa kutoamini kwetu, kukataliwa, na chuki. Malaika wasioanguka na walimwengu wangeona katika maisha, mateso, na mauaji ya Mwana wa Mungu tabia ya kweli ya Shetani, na kwa sababu hiyo wangetambua tabia ya kweli ya Baba.

Katika kushuka ili kuuchukua ubinadamu, Kristo alidhihirisha tabia iliyo kinyume na tabia ya Shetani. *The Desire of Ages*, p. 25.

Kwa vile ambavyo Kristo si mpatanishi wa mmoja, damu ya Kristo iliyomwagika ni mara mbili. Kuna damu halisi ya kimwili ya Yesu iliyomwagika katika mchakato wa kusulubiwa. Lakini kama

⁴ Stephen Haskell, *The Story of Daniel the Prophet*, uk. 41.1

tulivyotaja katika sura ya tatu, pia kuna damu ya zabibu ambayo Kristo alisema, “Kwa maana hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi” (Mt 26:28). Kristo anasema kwamba kwa wale walio katika Agano Jipya, kuna kanuni ya uzima inayoonyeshwa katika maji ya zabibu. Damu ya zabibu inaonyesha furaha ya Baba katika Mwanawe ambayo ilimwagika juu ya malaika wote kwa njia ya Roho. Hiki ndicho chombo cha kweli cha upatanisho kwa Baba.

Tutachunguza jambo hili kwa undani zaidi, huku kwa sasa lengo likiwa ni jinsi damu ya kimwili inavyotosheleza kile tunachohitaji na kufichua kile kilichokuwa ndani ya mioyo yetu.

Damu iliyomwagika kwenye msalaba wa mbao ilifichua tabia ya kweli ya Shetani na hivyo kupatanisha kikamili mawazo ya malaika na Mungu. Walitambua haki ambayo walikuwa wameathiriwa nayo ilikuwa ya uwongo.

Kwa sababu ya haki ya uongo, wanadamu walioanguka wangeweza tu kupata mlango wa rehema uliofunguliwa kwao kupitia damu ya Kristo iliyomwagwa kimwili. Kwa wale wanaokubali rehema ya Mungu kupitia damu ya Kristo, njia inafunguliwa kwa ajili yao kuona kwamba haki hiyo haikuhitajiwa kamwe naye, lakini kwa upendo wake mkuu, alitoa dhabihu kwa ajili yetu, ambayo tulihitaji.

Damu ya kimwili ya Kristo kwa hiyo inatimiza malengo mawili.

1. Inalipa bei ya fidia ambayo Shetani alidai. Inatosheleza haki ambayo Shetani alipenyeza katika ulimwengu wote mzima ambayo alisema sheria ilihitaji, hivyo kushikilia heshima ya sheria ya Mungu katika akili za wote.
2. Ilifunua tabia ya Shetani kama muuaji, na vivyo hivyo upendo wa Mungu usiopimika katika kumtoa Mwanawe kwa jamii ya wanadamu ili kumwua. Na kisha inathibitisha kwamba ingawa mauaji yalikuwa na daima yamekuwa ndani ya moyo wa mwanadamu, Mungu yuko tayari na amekuwa tayari kusamehe wanadamu kwa ajili ya hilo.

Tofauti katika ufahamu wa haki ya Mungu ni msingi wa upatanishi wa Kristo kati ya Mungu na mwanadamu. Kwa niaba ya Baba, Kristo hutoa uzima, rehema, na baraka katika Roho ya kujitolea na ufunuo kamili wa Baba Yake. Kwa niaba ya mwanadamu, Kristo anachukua asili ya mwanadamu kumwakilisha, na anajishusha kuruhusu wanadamu wamtoe kwa Mungu kama dhabihu ili watu wapate msamaha wa Mungu.

Maneno *damu* na *dhabihu* yanamaanisha mambo tofauti kabisa kwa Mungu na wanadamu, kwa maana mawazo ya Mungu si mawazo yetu (Isa 55:8,9).

Sadaka ya Mungu ni kutoa uzima, rehema, na neema katika uso wa chuki, dharau, na ubinafsi. Mungu katika Kristo anajiruhusu kutobolewa na matendo maovu, ya jeuri na ya ubinafsi ya wanadamu. Damu yake ni zawadi ya Roho wake, damu yake ya uzima, iliyotolewa kwa watu wote kupitia kanuni hii ya kujitoa kafara.

Dhabihu ya wanadamu ni kuamini kwamba Mungu alidai kifo cha Mwana wake na kumwagika kwa damu yake halisi ili kutimiza haki yake. Ni dhabihu ya kutuliza ghadhabu hiyo tuliyodhani Mungu alikuwa nayo kwa ajili yetu.

Ukuhani wa upatanisho wa Kristo hutoa utoshelevu kwa kanuni zote mbili zinazoshindana. Hivi ndivyo msalaba wa Kristo ulivyoweza kuvuta rehema ya Mungu na haki ya wanadamu (inayodhaniwa kuwa ya Mungu) katika ghuba pana ya utengano kurudi kwenye upatanisho.

Aliuweka msalaba wake katikati ya mbingu na dunia, na akaufanya kuwa kitu cha mvuto ambacho kilifikia pande zote mbili, akivuta Haki na Rehema kuvuka ghuba. **Haki ilisogea kutoka kwenye kiti chake cha enzi kilichoinuliwa, na pamoja na majeshi yote ya mbinguni wakaukaribia msalaba. Hapo ilimwona Mmoja aliye sawa na Mungu akibeba adhabu ya udhalimu wote na dhambi. Kwa kuridhika kamili Haki iliinama kwa heshima msalabani, ikisema, Yatosha.** *General Conference Bulletin*, October 1, 1899, Art. B, par. 20-22

Uwezo wa upatanishi wa Kristo kukidhi rehema ya Mungu na haki ya kishetani/ya kibinadamu ni muujiza wa kiwango kikubwa zaidi. Lihimidiwe jina la Bwana Yesu Kristo ambaye alijitoa kwa ajili ya hatima hii, na libarikiwe jina la Baba ambaye kwa hiari alitupa kile tulichotaka huku akidumisha kanuni zake za upendo na za kujitolea.

Msingi wa upatanisho kutoka kwenye mtazamo wa Mungu ni kwa ajili ya uumbaji wake kujua tabia yake. Hii ndiyo sababu Kristo aliomba hivi usiku kabla hajafa:

Mimi nimekutukuza duniani, hali nimeimaliza kazi ile uliyonipa niifanye. Yohana 17:4

Yesu alimtukuza Baba yake kwa kudhihirisha tabia yake katika asili yetu ya kibinadamu. Alimimina upendo wa Mungu, rehema, na neema ndani ya yote aliyokutana nayo kwa njia ya Roho wa Baba yake. Huu ulikuwa upatanisho kutoka kwenye upande wa Mungu. Alimaliza kazi ambayo Baba yake alimpa aifanye.

Lakini baada ya Yesu kuomba ombi hili, aliwaambia watekaji wake, “Hii ndiyo saa yenu na nguvu za giza.” (Luka 22:53). Kuanzia wakati huo na kuendelea, yote ambayo mwanadamu alihitaji kwa ajili ya upatanisho yalidhihirishwa. Kupigwa, dhihaka, kuchapwa viboko vilikuwa ni kuanzishwa kwa mateso ya wanadamu kwa Yesu bila fahamu. Pasipo kujua tungehakikisha kwamba anaelewa maisha yalivyokuwa katika ulimwengu huu. Kisha tukamsulubisha kwa njia ya kikatili zaidi, tukimwaga damu yake isiyo na hatia chini, tukimpachika msalabani hadi akafa. Maneno ya Yesu aliyosema msalabani, “Imekwisha,” yaliashiria kwamba alikuwa amemaliza yote ambayo mwanadamu alihitaji kwa ajili ya upatanisho.

Yesu alimaliza kile ambacho Baba yake alitamani siku ya Alhamisi usiku, na Alimaliza kile ambacho mwanadamu alihitaji Ijumaa alasiri. Tamati hizo mbili zinaonyesha seti mbili za mahitaji ambayo Kristo alitimiza.

Tunapofahamu kwamba Biblia inazungumza nasi kuhusu seti zote mbili za matakwa, na tunakubali kwamba matakwa ya Mungu ni

tofauti na yale ya wanadamu, ndipo tunaweza kutambua njia kamili ya maana ya kupatanishwa na Mungu.

Mahitaji ya Mungu yanapimwa kwa kile tunachoelewa kuhusu tabia yake. Tabia ya Mungu inapimwa na yale Yesu aliyotufunulia alipokuja hapa duniani.

Mojawapo ya vikwazo vikuu vya kuelewa tofauti kati ya mahitaji ya Mungu na wanadamu ni maana ya mfumo wa dhabihu, hasa kama inavyosisitizwa katika kisa cha dhabihu ya Ibrahim juu ya Isaka. Kabla ya kuangalia mambo haya mawili, tutathibitisha kwamba rehema ya Mungu iko kinyume na kanuni ya dhabihu, na kwa hiyo haiwezi kuwa sehemu ya mahitaji yake ya upatanisho.

SURA YA 6

REHEMA, WALA SI DHABIHU

Mwanatheolojia mashuhuri, William Lane Craig, anabainisha kiini cha fundisho la kisasa la Kikristo la upatanisho aliposema:

Nadharia yoyote ya upatanisho inayotosheleza kibiblia lazima ijumuishe wazo la kipatanisho, ni kusema, kutuliza ghadhabu ya haki ya Mungu dhidi ya dhambi. **Chanzo cha ghadhabu ya Mungu ni haki yake ya kulipiza kisasi, na hivyo kutuliza ghadhabu kimsingi ni suala la kuridhika kwa haki ya kimungu.** Je, madai ya haki ya kimungu yanatimizwaje? Kuzungumza Kibiblia, utoshelevu wa haki ya Mungu hasa hutukia, si kama alivyofikiri Anselm, kupitia fidia bali kupitia adhabu.⁵

Kama ilivyoielezwa hapo juu, rehema au upatanisho huja kupitia adhabu ya kifo. Lakini je, hii ni rehema kweli? Je, tunazingatia kwamba kila wakati tunapofanya malipo ya kitu fulani, mwenye duka huwa anaturehemu? Tukilipa bei inayotakiwa, hatuoni rehema au fadhili kuwa zinatumika.

⁵ William Lane Craig, *Atonement and the Death of Christ*, (Baylor University Press, 2020), p. 195

Hata hivyo, ikiwa tulikuwa na deni ambalo hatukuweza kulipa, na rafiki akalipa hili kwa ajili yetu, tungezingatia kitendo chake kama moja ya rehema au wema kwetu. Lakini hatungemwona mwenye duka kuwa anatuonyesha fadhili zenye rehema, kwa kuwa alilipwa kile kilichotakiwa.

Sasa ikiwa muuza duka alituhurumia na alitaka kutusaidia, na hivyo akampa mwanawe pesa ili atupe ili tufanye malipo, tunaweza kuuliza: kwa nini hakusamehe tu deni na kuonyesha huruma moja kwa moja? Mwenye duka anaonekana kufungwa na hitaji la kuridhika au malipo; mkono wake wa rehema umekauka kwa madai ya malipo.

Kuhusiana na hadithi hii na Mungu, wengi wanaweza kubisha kwamba haki ya Mungu ndilo jambo muhimu zaidi, lakini kama tulivyoonyesha hapo awali, haki tunayofikiri inahitaji malipo ni haki ya Shetani, si haki ya Mungu. Watu wengi wanaoutazama Ukristo wanashangazwa na hitaji la Mungu la damu - halina maana; linaonekana lenye kuchanganya na la ajabu. Ugeni huu umewekwa na Wakristo kama sehemu ya siri ya Mungu, na hatupaswi kuhoji mbinu zake. Lakini kama tulivyoeleza, si mbinu za Mungu bali ni za Shetani, na watu wengi wanaweza kuhisi kuwa kuna jambo lisilofaa kwa maelezo ya Kikristo ya upatanisho.

Tunataja mfano wa muuza duka kwa sababu hivi ndivyo Yesu anavyoelezea mchakato wa upatanisho kupitia mfano:

“Palikuwa na mkopeshaji mmoja, aliyekuwa na wadeni wawili; mmoja alikuwa na deni la dinari mia tano, na wa pili hamsini. **Walipokuwa hawana cha kumlipa, akawasamehe wote wawili.** Basi niambieni, ni nani kati yao atakayempenda zaidi?” Luka 7:41,42

Kisha Yesu anafanya ulinganifu wa moja kwa moja wa mchakato wa msamaha wa dhambi kuhusiana na mwanamke mwenye dhambi:

“Kwa hiyo **nakuambia, Amesamehewa dhambi zake ambazo ni nyingi, kwa kuwa amependa sana; lakini aliyesamehewa** kidogo, huyo hupenda kidogo.” Kisha akamwambia, “Umesamehewa dhambi zako.” Na wale walioketi pamoja naye chakulani wakaanza kusema mioyoni mwao, **Ni nani huyu hata asameheye**

dhambi? Kisha akamwambia yule mwanamke, “Imani yako imekuokoa, enenda zako kwa amani.” Luka 7:47-50

Yesu alisameheje dhambi za mwanamke huyu? Alimsamehe kwa uhuru bila mahitaji yoyote isipokuwa imani. Hakumwambia, “Lazima uamini kwamba nitachukua mahali pako na kufa kwa ajili yako.” Hakuna kutajwa kwa damu, kifo, au dhabihu katika shughuli hiyo. Alisema tu, “Amesamehewa dhambi zake ambazo ni nyingi”; akamwambia, Imani yako imekuokoa, enenda zako kwa amani. Imani yake ilikuwa tu Kwake kama Mwana wa Mungu bila kutaja malipo yoyote ya damu.

Uwezo wa mwanamke huyo mpendwa wa kushika maneno ya Yesu unategemea uhakikisho wa upendo wa Baba. Damu tamu na ya kupendeza ya zabibu, iliyopatanishwa na Roho wa Kristo, ambayo ilithibitisha kwamba alikuwa binti wa Mungu. Mkono wake dhaifu na uliopooza uliimarishwa kufikia na kukumbatia zawadi ya msamaha. Damu au Roho ya Kristo ilimwagwa ndani ya moyo wake, na akalia “Abba, Baba!”

Biblia inawasilisha dhabihu kinyume na rehema, badala ya dhabihu kuwa njia ya kupata rehema.

Kwa maana nataka **rehema, wala si dhabihu**, na kumjua Mungu kuliko sadaka za kuteketezwa. Hosea 6:6

Andiko halisemi kwamba Mungu anatamani rehema kupitia dhabihu (au adhabu), bali rehema badala ya dhabihu. Tukichimba kwa undani zaidi hiyo aya, tunaona muundo wa kawaida wa Kiebrania wa sentensi:

Rehema, WALA SI dhabihu

Kumjua Mungu ZAIDI YA sadaka za kuteketezwa

Neno katika Kiebrania linalotumiwa kumaanisha “zaidi ya” limetafsiriwa vizuri zaidi kuwa “kutoka au nje ya.” Tunapozungumza kuhusu sadaka ya kuteketezwa katika Zaburi, tunaambiwa kwamba Mungu hataki sadaka ya kuteketezwa hata kidogo.

Dhabihu na matoleo hukupendezwa nazo, Masikio yangu umeyazibua, **Kafara na sadaka za dhambi hukuzitaka.** Zaburi 40:6

Hilo lathibitishwa na Agano la Kale la Kigiriki linalosema “nitakuwa na rehema badala ya dhabihu” au katika Apostolic Polyglot “Kwa maana rehema nataka wala si dhabihu.” Hebu sasa tuzingatie njia ya Mungu na njia ya mwanadamu bega kwa bega.

Njia ya Mungu	Njia ya Mwanadamu
Rehema	Dhabihu
Maarifa ya Mungu	Sadaka za kuteketezwa

Njia ya Mungu ni kutuonyesha sisi wenye dhambi rehema kwa kurefusha maisha yetu kwa fadhili, kwa gharama kubwa ya kwake binafsi, ili tupate kumjua Mungu, kutubu, na kupatanishwa Naye.

Angalia jinsi Biblia inavyotuambia tunapopokea upatanisho:

Katika rehema na kweli upatanisho hutolewa kwa ajili ya uovu; na kwa kumcha BWANA mtu hujiepusha na uovu. Mithali 16:6

Andiko halisemi “Katika dhabihu ya kimungu na damu, upatanisho hutolewa kwa ajili ya uovu.” Linasema tu rehema; rehema kupitia ukweli wa tabia ya Mungu. Rehema haimaanishi dhabihu; maana yake ni wema. Rehema haimaanishi kutuliza; maana yake ni upendeleo au huruma. Kama Yesu alivyosimulia mfano huo, mkopeshaji aliwasamehe wote wawili bila malipo yoyote.

Rehema na ukweli ndio msingi wa upatanisho. Rehema na ukweli pia ni msingi wa haki na uadilifu wa Mungu.

Haki na adili ndio msingi wa kiti chako cha enzi; rehema na kweli zatangulia mbele za uso wako. Zaburi 89:14

Nukta mkato katika fungu ina maana kwamba kile kinachosemwa baada ya nukta-mkato kinapanuka na kufafanua zaidi maana ya kile kilichoko kabla yake. King James anatumia nukta pacha badala ya

nukta mkato, ambayo inaonyesha kwa nguvu zaidi kwamba haki na hukumu hufafanuliwa kama rehema na ukweli, kwa hivyo kuthibitisha kuwa haki ni rehema. Wao si kinyume; hivi ni kitu kimoja. Haki ni kufanya yaliyo sahihi, na jambo sahihi kufanya ni kuwa na rehema na fadhili kwa wengine.

Haki ya Shetani haipatani au inapingana na rehema, ilhali haki ya Mungu inapatana kabisa na rehema kwa sababu ndiyo udhihirisho wake kamili.

Atawahukumu watu wako kwa haki, na maskini wako kwa haki.
Milima italeta amani kwa watu, na vilima vidogo, kwa haki. Zaburi 72:2,3

Kuwatendea haki maskini ni kuwalisha na kuwahifadhi. Ni jamba sahihi kuwajali maskini na kuwapa mahitaji yao - hii ni rehema. Tena tunaona hapa chini rehema ya Mungu inalinganishwa na haki au adili.

Bali fadhili za Bwana zina wamchao tangu milele hata milele, na haki (adili) yake kwa wana wa wana; Zaburi 103:17

Katika andiko hili katika Hosea, mbegu ya haki au uadilifu huzaa matunda ya rehema. Hizi si kanuni zinazopingana.

Jipandieni haki; vuneni kwa rehema; lindeni mashamba yenu ya kulima, kwa maana ni wakati wa kumtafuta BWANA, hata atakapokuja na kuwanyesha haki. Hosea 10:12

Ni nini kinachozuia watu kuwasaidia maskini wanaokuja kwao? Hukumu ya kulaani. Mtu aliye na mali hujivunia ustadi wake, nidhamu, na uwezo wake wa kupata mali. Anazuia moyo kutoka kwa maskini kwa sababu anawashutumu kwa wazo, "Nimefanya kazi kwa bidii kwa pesa zangu na kiwango changu cha maisha. Usiwe mvivu, nenda kazini na upate pesa zako mwenyewe!"

Hii ndiyo roho ya kujiona kuwa mwenye haki, na ni roho hii ambayo Yesu anazungumza na viongozi wa Israeli. Wale wanaokataa kuwasaidia maskini wanawatoa maskini kafara, badala ya kutoa sehemu ya kile wanachomiliki ili kuwasaidia. Tajiri anapomwona maskini mwenye uhitaji na kukataa kumsaidia, tajiri huyo yuko tayari

kwa maskini kuteseka na ikiwezekana afe badala ya kumsaidia. Huku ni kuwatoa maskini kafara ili kuokoa mali.

Lakini Mafarisayo walipoona, wakamwambia, Tazama, wanafunzi wako wanafanya jambo ambalo si halali kufanywa siku ya sabato.

Lakini kama mngejua maana ya maneno haya, Nataka rehema, wala si dhabihu, msingaliwahukumu wasio na hatia. Mathayo 12:2,7 KJV

Hapa Yesu anafafanua uhusiano kati ya rehema na dhabihu, akinukuu kutoka Hosea 6:6. Lakini basi anaunganisha dhabihu na roho ya hukumu. Hii inaturudisha kwenye asili ya kanuni ya adhabu ya dhabihu. Shetani alihamishia kujihukumu kwake kwa Mwana wa Mungu. Shetani alimfanya Kristo kuwajibika kwa kila kitu na kisha akamhukumu Mwana wa Mungu asiye na hatia.

Tunaona leo kwamba Wakristo wengi wanatoa wito wa kulaaniwa na hata kuuawa kwa viongozi wa kisiasa na wafanyabiashara wenye ushawishi mkubwa duniani wanaofanya mambo maovu. Wanadai msemu huu kwamba haki inadai hukumu hii. Hili kimsingi linahitaji dhabihu, kwani wanaamini kwamba kitendo hiki kingesahihisha mambo na kuweka mambo katika usawa. Wito huu unatolewa na wanaojiona kuwa wenye haki. Kwa hiyo tunaona kwamba roho ya hukumu inayodai adhabu daima inaunganishwa na dhabihu.

Yesu anawaambia viongozi hao kwamba ikiwa wangeelewa kwamba rehema iko kinyume na dhabihu, hawangewahukumu wengine waliowaona kuwa wanastahili adhabu. Theolojia ya dhabihu ni ya hukumu na adhabu, wala si rehema.

Ukristo unaamini kwamba Mungu alimwadhibu Mwanawe msalabani kama dhabihu mbadala kwa ajili ya dhambi zetu. Hii inamfanya Mungu kuwa mmoja ambaye yuko tayari kuhukumu wasio na hatia. Lakini Yesu anatuambia waziwazi kwamba ikiwa tungeelewa mambo kwa usahihi, tungejua kwamba Mungu anatamani rehema na si dhabihu ambayo inamaanisha hakuna hukumu ya wasio na hatia, na hivyo kuharibu misingi ya badala ya adhabu.

Kinyume chake, ni wale tu wanaokiri kuwa ni wenye dhambi wanaohitaji rehema, na kuipokea, watakuwa katika nafasi ya kutoa rehema kwa wengine. Mtenda dhambi aliyesamehewa anapomwona mtu mwingine anafanya dhambi, anakumbushwa dhambi yake mwenyewe; yeye hahukumu, kwa sababu aweza kutoa rehema aliyopokea. Ni wale tu wanaojua kuwa wamesamehewa wanaoweza kusamehe wengine kweli.

Ni muhimu kuona kwamba kwa Mungu dhabihu na rehema ni vitu viwili visivyoendana, ili kuthamini ukuhani wa kweli wa Kristo kwa niaba ya Baba. Mungu kamwe hakutamani dhabihu katika mpango wake wa wokovu, ingawa alijua kwamba wanadamu wangehitaji.

Kabla ya msingi wa ulimwengu kuwekwa, mpango wa ukombozi ulibuniwa. Mbinguni sauti ya ajabu ilisikika ikisema, “**Dhabihu na sadaka hukutaka**, bali mwili umeniwekea tayari... Tazama, nimekuja niyafanye mapenzi yako, Ee Mungu; “Naam, sheria yako imo moyoni mwangu.” The Review and Herald, September 16, 1902, par. 7

Roho ya Unabii inatufunulia kwamba wakati mpango wa wokovu ulipofanywa, Mungu hakutaka dhabihu au sadaka - si dhabihu za wanyama tu, bali dhabihu zote. Mungu alitaka ulimwengu ujue jinsi alivyo, kwa hivyo mwili wa mwanadamu ulitayarishwa kwa Mwanawe kufunua ukamilifu wa tabia yake katika umbo la mwanadamu.

Ni maisha ya kidunia ya Kristo ambayo ni msingi wa upatanisho na Mungu. Ni kutambua kwamba tulikuwa na maoni yasiyofaa juu Yake, na bado licha ya kumuumiza sana, Yeye hutusamehe kwa hiari, akituandalia njia ya toba ili tujazwe na Roho wa kweli wa Mungu kama inavyoonyeshwa katika Kristo.

Mojawapo ya usemi wa ufasaha zaidi wa mchakato huu wa upatanisho ulitolewa mwaka wa 1897 na Mchungaji wa Kiadventista George Fifiel:

Neno “upatanisho” lina maana ya kuwa katika hali ya umoja.
Dhambi ilikuwa imeleta taabu, na taabu ilikuwa imeleta

kutoelewa tabia ya Mungu. Hivyo wanadamu walikuwa wamemchukia Mungu badala ya kumpenda; na kumchukia yeye, Baba mmoja, watu pia wakamchukia mwanadamu, ndugu yao. Hivyo, badala ya familia moja na Baba mmoja, wanadamu walitenganishwa na Mungu na kwa kila mmoja wao, na kuwekwa kando na chuki na ubinafsi. Lazima kuwe na upatanisho.

Upatanisho unaweza kufanywa tu kwa jinsi Mungu anavyofunua upendo wake, licha ya dhambi na huzuni, kwamba mioyo ya watu itaguswa kwa huruma; na wao, wakiwa wamekombolewa kutoka katika upotovu wa Shetani, wapate kuona jinsi walivyomwelewa kwa ukamilifu na kwa kutisha yule Mungu, na hivyo wakamdharau Roho wa neema yake. Hivyo wanaweza kuongozwa, kama ndugu wanaorudi, kurudi nyumbani kwa Baba katika umoja wenye furaha.

Upatanisho sio kutuliza ghadhabu ya Mungu, ili watu wathubutu kuja kwake, lakini ni kufunua upendo wake, ili waje kwake. George Fifiield, *God is Love*, p. 48

Fifiield hataji chochote cha dhabihu ya damu, bali ufunuo wa uzuri wa tabia ya Mungu. Kutambua kwetu jinsi tulivyomwelewa vibaya kabisa na kumchoma kwa ubinafsi wetu ndiko kunatupeleka kwenye toba. Ufunuo huu unatujia kupitia nafsi ya Yesu Kristo miaka 2000 iliyopita.

Hili ndilo kusudi la ukuhani wa Melkizedeki kutuletea uzima na baraka, ili tumjue Baba jinsi alivyo.

Tunapofahamu ukweli kwamba Baba yetu anatamani rehema na si dhabihu, tunaweza kuanza kuthamini kazi ya upatanishi ya Kristo kwa niaba ya Baba Yake, si kwa ajili yetu tu. Tunaweza kutoka katika mawazo ya Shetani ya haki na kupokea Roho wa Mwokozi mpole.

Kuwekea kikomo ukuhani wa Kristo kwa dhambi na kifo huondoa nafasi ya Mungu katika mchakato wa upatanishi. Kimsingi, wanadamu wanajiaminisha wenyewe kwamba upatanisho wa Mungu ni sawa na wa wao wenyewe, ambao kwa hakika unazuia mchakato wa upatanisho. Kwa hiyo, ni muhimu kuona ukuhani wa Kristo kuwa zaidi ya kuhudumu kupitia dhabihu ya damu na kifo.

SURA YA 7

DHABIHU KWENYE KIOO

Moja ya sababu kuu kwa nini Wakristo wanafikiri kwamba Mungu anahitaji dhabihu halisi ya damu ni kwa sababu ya mfumo wa dhabihu katika Agano la Kale, na hasa kisa cha Pasaka kutoka Misri. Kauli kama hizi zinaonekana kuonyesha kwamba Mungu alihitaji dhabihu.

Kristo, kwa kushauriana na Baba yake, alianzisha utaratibu wa matoleo ya dhabihu; kwamba kifo, badala ya kupatilizwa mara moja juu ya mkosaji, kihamishwe kwa mhasiriwa ambacho kingewakilisha toleo kuu na kamilifu la Mwana wa Mungu. *Selected Messages* Vol. 1, p. 230.1

Kwanza, tunaona ni Kristo ambaye alianzisha dhabihu kwa ushauri kutoka kwa Baba yake. Hii ilikuwa ni sehemu ya ukuhani wa mpatanishi wa Kristo kwa jamii ya wanadamu.

Swali linalohitaji kuulizwa ni kwa nini Kristo, kwa kibali cha Baba yake, alianzisha mfumo huu wakati Maandiko yanasema Mungu hakutaka dhabihu na matoleo? Kama tulivyonukuu hapo awali:

Kabla ya msingi wa ulimwengu kuwekwa, mpango wa ukombozi ulibuniwa. Mbinguni sauti ya ajabu ilisikika ikisema, “Dhabihu na

matoleo hukutaka, bali mwili umeniwekea tayari.... Tazama, nimekuja niyafanye mapenzi yako, Ee Mungu; “Naam, sheria yako imo moyoni mwangu.” *The Review and Herald*, Septemba 16, 1902, fu. 7

Mkanganyiko huu wa dhahiri unatuonyesha kwamba kuna kioo kinachofanya kazi upande mmoja wa mjadala huu kuhusu dhabihu; ikimaanisha kuwa moja ya kauli hizi ni onyesho la tabia ya Mungu na nyingine ni kuakisi mawazo ya mwanadamu. Kristo anapatanisha nafasi zote mbili.

Katika utafutaji wetu wa kuoanisha kauli hizi mbili, tunaona jambo la kupendeza katika kisa cha Ibrahimu.

Bado mzee aliomba ishara fulani inayoonekana kama uthibitisho wa imani yake na kama uthibitisho kwa vizazi vya baadae kwamba makusudi ya neema ya Mungu kwao yangetimizwa. **Bwana alijishusha kuingia katika agano na mtumishi Wake, akitumia njia kama zile zilizozeleka miongoni mwa wanadamu kwa ajili ya kuidhinisha uhusiano huo mzito.** Kwa maelekezo ya kimungu, Abrahamu alitoa dhabihu ndama, mbuzi-jike, na kondoo-dume, kila mmoja akiwa na umri wa miaka mitatu, akigawanya miili na kuweka vipande kando kidogo. Kwa haya aliongeza njiwa na njiwa mchanga, ambapo, hata hivyo, havikugawanywa. Hili likifanyika, kwa heshima alipita kati ya sehemu za dhabihu, akitoa nadhiri nzito kwa Mungu ya utii wa daima. *Patriarchs and Prophets*, p. 137.1

Abrahamu aliagizwa kutoa dhabihu ya wanyama watatu, lakini kile ambacho Mungu alimwagiza afanye kilikuwa jambo la kawaida miongoni mwa wanadamu. Ilikuwa ni kujishusha kwa Mungu kufika kwenye kiwango cha Ibrahimu ili kumtia moyo katika imani. Halikuwa jambo ambalo Mungu alitaka au alihitaji, bali lilikuwa ni jambo ambalo Ibrahimu alihitaji, na Mungu alikutana naye katika hitaji hilo.

Tukirejea mwanzo, inafurahisha kwamba Biblia hairekodi kwamba Mungu alitoa maagizo kuhusu mfumo wa dhabihu. Inarekodi tu yafuatayo:

Ikawa hatimaye Kaini akaleta mazao ya ardhi, sadaka kwa Bwana. Habili naye akaleta wazao wa kwanza wa wanyama wake na sehemu zilizonona za wanyama. Bwana akamtakabali Habili na sadaka yake; Mwanzo 4:3,4

Sababu ya Kristo ya kuanzisha mfumo wa dhabihu ilikuwa ya pande mbili. Kwanza, ilikuwa ni kumsaidia Adamu kutambua jambo fulani juu yake mwenyewe; kuona ndani ya mwana-kondoo aliyechinjwa ishara ya uadui wake uliofichika kwa Kristo. Hii ilikuwa ni sehemu ya kazi ya upatanishi ya Kristo ya kuweka utukufu wa mwanadamu katika mavumbi ili kuweza kumletea msamaha na wokovu. Mfumo wa dhabihu ni sehemu ya kusababisha dhambi ya mwanadamu kuwa nyingi ili neema iongezeke zaidi.

Pili, dhabihu zilizoanzishwa zilikuwa ni ahadi kwa mwanadamu ya kuimarisha imani yake ili kuamini kwamba Mungu alimpenda na atamsamehe kulingana na kile alichoelewa.

Adamu alipokula tunda la mti, roho ya Shetani iliingia ndani yake. Kama vile kitabu cha Hosea kinavyoandika:

Nao, kama Adamu, walikiuka agano, ndipo waliponitenda kwa hiana. Hosea 6:7 YLT

Hiana ni kitu kilichofichwa au kilichositirika. Adamu hakujua uadui uliokuwa ndani yake.

Kwa sababu nia ya mwili ni uadui juu ya Mungu; kwa maana haitii sheria ya Mungu, wala haiwezi kuitii. Warumi 8:7

Wakati wazee wa zamani walipotoa dhabihu ya mwana-kondoo, Roho wa Kristo alikuwa akiwapa wanadamu ahadi ya kile ambacho Kristo angefanya ili kuwaokoa, huku akiwahakikishia kwamba dhambi ilihitaji matendo haya. Mwanakondoo anayeonekana anayeteseka alikuwa ni ufunuo wa mateso yasiyoonekana ya Kristo chini ya mfumo wa haki wa wanadamu tangu mwanadamu alipoanguka dhambini.

Na Kristo anapowavuta kuutazama msalaba wake, [unaofananishwa na mwana-kondoo wa dhabihu] kumtazama Yeye ambaye dhambi zao zimemchoma, amri hiyo huingia kwenye dhamiri. **Uovu wa maisha yao, dhambi iliyozama ndani ya nafsi, inafunuliwa kwao. Wanaanza kufahamu jambo fulani juu ya haki ya Kristo, na kusema, “Dhambi ni nini, hata ihitaji dhabihu ya namna hii** kwa ajili ya ukombozi wa mhasiriwa wake? *Steps to Christ*, p. 27.1

Dhambi ilihitaji dhabihu, si Mungu. Dhambi ilidai damu ili kupata “rehema,” lakini Mungu anatamani tu rehema, wala si dhabihu.

O! Ni Mwokozi aliyebarikiwa jinsi gani! Haki ilidai mateso ya mwanadamu; lakini Kristo alitoa mateso ya Mungu. **Hakuhitaji upatanisho wa mateso kwa ajili Yake Mwenyewe; mateso yake yote yalikuwa kwa ajili yetu;** sifa na utakatifu wake wote ulikuwa wazi kwa mwanadamu aliyeanguka, ukitolewa kama zawadi; atakuwa nao? *Letters and Manuscripts Vol. 7, Letter 12, 1892, par. 4*

Dhabihu hiyo ilikuwa kwa ajili yetu, kujishusha kwa upande wa Mungu na Mwanawe ili kuimarisha imani yetu huku ikifunua uadui wa kweli wa mioyo yetu. Ni Baba wa ajabu kama nini! Jinsi alivyo mwenye neema, mvumilivu, mwenye huruma na upendo kutufanyia hivi kupitia Mwanawe.

Tena, ni namna gani Mungu alivyo na neema ya kujishusha ili kuruhusu wana-kondoo wa thamani Aliowaumba watumike kumsaidia Adamu kufahamu ubaya wa hali yake. Ilikuwa uchungu sana kwa Baba yetu na Mwanaye kuona wana-kondoo hawa wakichinjwa.

Uzao katika moyo wa Adamu ulidhihirishwa katika Kaini alipomuua ndugu yake. Habili alijazwa na Roho wa Kristo. Kaini alibaki katika akili ya asili ya kimwili. Uzao huohuo ungedhihirika miaka 4000 baadaye wakati taifa la Kiyahudi, likisaidiwa na Mataifa, lilipomwua Mwana wa Mungu. Hili linaendelea sasa kwa njia zote tunazokuja nazo za kumkana Yesu kuwa ni Mwana pekee wa Baba.

Adamu alipojua shida yake, alitubu uadui wake na kumfuata Mwokozi wake kwa unyenyekevu, akichagua kukana asili yake ya kimwili.

Kwa Adamu, kutoa dhabihu ya kwanza ilikuwa taratibu yenye uchungu sana. Mkono wake unapaswa kuinuliwa kuchukua uhai, ambao ni Mungu pekee angeweza kutoa. Ilikuwa ni mara yake ya kwanza kushuhudia kifo, na alijua kwamba kama angekuwa mtiifu kwa Mungu, kusingekuwa na kifo cha mwanadamu au mnyama. Alipomwua mhasiriwa asiye na hatia, alitetemeka kwa wazo kwamba **dhambi yake lazima imwage damu ya Mwana-Kondoo asiye na doa wa Mungu**. Tukio hili lilimpa hisia ya ndani zaidi na iliyo wazi zaidi ya ukubwa wa kosa lake, ambalo hakuna chochote ila kifo cha Mwana mpendwa wa Mungu kingeweza kufidia. *Patriarchs and Prophets*, p. 68.1

Mkono wa Adamu unapaswa kuinuliwa ili kuchukua uhai ambao Mungu alitoa kwa sababu alipokula tunda, alikubali fundisho la haki la Shetani ambalo lilidai adhabu na kifo. Dhambi lazima imwage damu ya mwana-kondoo asiye na doa kwa sababu ni dhambi inayotufanya tuamini kwamba Mungu anahitaji hili. Baada ya kufanya dhambi mara moja, Adamu hangeweza kujiweka huru bila dhambi kuadhibiwa kwa kifo; kifo cha Mwanakondoo wa Mungu.

Adamu hangeweza kamwe kufikiria kwamba kula tunda lililokatazwa kungemruhusu Shetani kupotosha asili yake, kujaa akilini mwake kwa haki ya uwongo iliyodai kifo, na kumwambia uwongo kuhusu tabia ya Mungu. Lakini ndivyo ilivyotokea; hiyo ndiyo nguvu ya dhambi.

Adamu alitakiwa kuchinja mwana-kondoo ili kudhihirisha kwamba yeye mwenyewe alihitaji hili kwa ajili ya upatanisho. Lakini kama Mungu ndiye anayehitaji kifo hiki, basi Yeye ndiye angemchinja mwana kondoo kwa ajili ya Adamu; Angesababisha kifo cha kwanza. Mwana-kondoo angekuwa 'amepigwa na Mungu na kuteswa. (Isa 53:4).

Sehemu kubwa ya ulimwengu wa Kikristo inaamini kwamba Mungu alichukua maisha ya kwanza. Huu hapa ni mfano mmoja kutoka kwa Mchungaji wa Kiprotestanti anayejulikana sana:

“Hili linatambulisha kwa mara ya kwanza katika Maandiko suala la upatanisho au kufunikwa kwa mwenye dhambi kupitia kifo cha mtu asiye na hatia. Hii ni kazi kuu ya Mungu. Mungu alimchagua mnyama; **Mungu akamwua mnyama**; Mungu alichukua ngozi ya mnyama na kuwafunika wenye dhambi. **Hiki ndicho kifo cha kwanza duniani, ambapo hakijawahi kuwa kifo kabla ya hiki. Kifo cha kwanza ni kifo cha mnyama aliyeuawa na Mungu ili kuwafunika wenye dhambi....**

...mfumo wa dhabihu ulikuwa unaonyesha ulazima wa mbadala kuchukua mahali pa wenye dhambi, kuuawa, na kubeba ghadhabu ya Mungu. Na, bila shaka, hakuna dhabihu yoyote iliyowahi kutolewa hapo awali ingeweza kufanya hivyo, ilifananisha tu Yule ambaye angekuja, ambaye alikuwa Kristo.⁶”

Ninamshukuru Bwana Yesu kwa zawadi ya unabii ambayo inafunua wazi kwamba Adamu alichukua uhai wa kwanza, sio Mungu. Umuhimu wa hili hauwezi kupuuziwa.

Adamu alitakiwa achinje mwana-kondoo kwa sababu ndiye aliyeamini kwamba kila dhambi lazima iadhibiwe, pamoja na ukweli wa kushtua kwamba bila kujua alibeba ndani yake mbegu za tamaa ya Shetani ya kumuua Mwana wa Mungu.

Ni katika muktadha huu ambapo Mungu alijishusha ili kuanzisha mfumo wa dhabihu kama kioo cha kile kilichokuwa kikitokea kwa Adamu, si kwa Mungu. Ilifunua matakwa ya Adamu, si ya Mungu.

Bila shaka wazo la upatanisho au dhabihu ni kwamba kuna ghadhabu ya kutuliza. Lakini zingatia sana kwamba ni sisi tunaohitaji dhabihu, na sio Mungu. E.J. Waggoner, *The Justice of Mercy, Present Truth UK*, August 30, 1894

Damu iliyomwagwa ya mwana-kondoo ilimpa Adamu tumaini kwamba angeweza kusamehewa dhambi yake kuu. Kristo alimtuma Roho wake kwa Adamu katika fikra zake zenye giza ili kumhakikishia kwamba Mungu alimsamehe, lakini Alifanya hivi kupitia maoni ya

⁶ John MacArthur, *The First Sacrifice*, gtj.org, November 11, 2012

awali ya Adamu ya upatanisho. Hana chaguo lingine kwa sababu Hatatumia nguvu kuleta mabadiliko ndani ya mwanadamu. Kristo haya yote aliyapatanisha kwa upendo kwa mwanadamu na kwa wokovu wa mwanadamu. Kristo alitimiza agano la mwanadamu ambalo pia linajulikana kama Agano la Kale, na huduma ya kifo (2 Wakor 3:7-9).

Kanuni hii inafunuliwa kupitia jinsi Yesu alivyosimulia kisa cha tajiri na Lazaro.

Katika mfano huu [wa Tajiri na Lazaro] Kristo alikuwa akikutana na watu kwenye uwanja wao wenyewe. Fundisho la hali ya kuwepo kwa ufahamu kati ya kifo na ufufuo lilishikiliwa na wengi wa wale waliokuwa wakisikiliza maneno ya Kristo. **Mwokozi alijua mawazo yao, naye alitunga mfano Wake ili kukazia kweli muhimu kupitia maoni haya yaliyotungwa kabla. Aliinua mbele ya wasikilizaji Wake kioo ambamo wangeweza kujiona katika uhusiano wao wa kweli na Mungu. Alitumia maoni yaliyoenea kuwasilisha wazo ambalo alitaka kulifanya kuwa maarufu kwa wote**—kwamba hakuna mtu anayethaminiwa kwa mali yake; kwa maana vyote alivyo navyo ni vyake tu kama alivyokopeshwa na Bwana. Matumizi mabaya ya karama hizi yatamweka chini ya mtu maskini na anayeteseka sana anayempenda Mungu na kumtumaini. *Christ's Object Lessons*, p. 263.2

Kristo hakujaribu na kuwaambia wasikilizaji wake kwamba mawazo yao kuhusu maisha ya baada ya kifo yalikuwa mabaya kwa sababu alijua kwamba hawataelewa. Kwa namna hiyohiyo, Kristo hakujaribu kumwambia Adamu mawazo yake ya upatanisho yalikuwa mabaya. Alimhudumia Adamu kupitia mawazo yake mabaya; Alikazia kweli muhimu ya msamaha kupitia mawazo mabaya ya Adamu ya dhabihu. Hii ndiyo sehemu kuu ya Kristo kupatanisha nafasi mbili. Ukiweza kushika kanuni hii, utata mwingi katika Maandiko utatoweka.

Ni katika muktadha wa kioo tu ndipo tunaweza kupata maelewano kati ya Mungu akianzisha mfumo wa dhabihu wakati huo huo bila kuhitaji dhabihu na matoleo. Ni kwenye kioo ndipo tunaweza kuelewa nini Ellen White anamaanisha katika kauli kama hizi:

Juu ya Kristo kama mbadala wetu na mdhamini wetu uliwekwa uovu wetu sisi sote. Alihesabiwa kuwa mkosaji, ili apate kutukombo kutoka katika hukumu ya sheria. Hatia ya kila mzao wa Adamu ilikuwa inakandamiza moyo Wake. Ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi, udhihirisho wa kutisha wa kutopendeza kwake kwa sababu ya uovu, ulijaza nafsi ya Mwanawe fadhaiko. Maisha yake yote Kristo alikuwa akitangaza kwa ulimwengu ulioanguka habari njema ya rehema ya Baba na upendo wa msamaha. Wokovu kwa wakuu wa wenye dhambi ndiyo ilikuwa mada Yake. Lakini sasa kwa uzito wa kutisha wa hatia Aliyobeba, hawezi kuuona uso wa upatanisho wa Baba. Kuondolewa kwa uso wa kiungu kutoka kwa Mwokozi katika saa hii ya uchungu mkuu kuliuchoma moyo Wake kwa huzuni ambayo kamwe haiwezi kueleweka kikamilifu na mwanadamu. Uchungu huu ulikuwa mkubwa sana hivi kwamba maumivu Yake ya kimwili hayakuhisiwa. *The Desire of Ages*, p. 753.1

Kristo alifanyika mbadala wetu, si wa Mungu (Isa 53:3; Luka 23:20-24). Alihesabiwa kwetu kama mkosaji, si Mungu. Kama sadaka ya mwanadamu kwa Mungu, Kristo hangeweza kuuona uso wa Baba. Ilimbidi Mungu amruhusu Mwanawe apate uzoefu wa kile ambacho mwanadamu anafikiri Mungu atamfanyia; kumkatilia mbali. Ingawa Mungu alikuwa pamoja na Mwanawe gizani, (Zab 22:1, 24) Kristo hangeweza kuhisi kuwapo huko, kumruhusu Kristo atembeke katika njia ambayo mwanadamu aliona kuwa ni adhabu ya Mungu. Tunazingatia kwa uangalifu:

Je, Awatelekeze watu ambao gharama kubwa kama hiyo imetolewa kwa ajili yao, yaani Mwanawe mzaliwa-pekee, chapa halisi ya nafsi yake? **Mungu anaruhusu Mwanawe kutolewa kwa ajili ya makosa yetu. Yeye Mwenyewe anajichukulia kwa Mchukua Dhambi tabia ya hakimu, akijitenga na sifa za kupendeza za baba.** *Testimonies to Ministers*, p. 245.2

Mungu hawi hakimu, lakini anachukua nafasi hii katika kioo cha kanuni zetu mbaya za haki. Hawezi kufanya lolote ila kukubali msimamo huu kwa sababu hili ni wazo letu lisilo sahihi kwake.

Ilimbidi afanye hivi ili kuridhisha hasira na hukumu yetu. Baba yetu ana upendo wa ajabu sana wa kutembea njia hii kwa ajili yetu.

Jambo lingine tunalohitaji kuzingatia ni dhabihu za mara kwa mara. Kwa nini zilikuwa nyumba nyingi? Hapo mwanzo inasema:

Ikawa mwisho wa siku Kaini akamletea Bwana katika matunda ya nchi zawadi; na Habili naye amemleta wazaliwa wa kwanza wa kike katika walionona; na Bwana akamtazama Habili na zawadi yake. Mwanzo 4:3,4 YLT

Katika kutoa maoni yake juu ya aya hii John Wesley anasema:

Katika mchakato wa wakati - Mwishoni mwa siku, **ama mwishoni mwa mwaka ambapo walishika sikukuu yao ya kukusanyika**, au mwisho wa siku za juma, siku ya saba. Wesley comment on Genesis 4:3

Katika muktadha wa huruma ya Mungu, na upendo wake kwa wanyama (Yona 4:11), kutoa dhabihu mara moja kwa mwaka kungelifanya jambo hilo kuwa wazi. Kutoa dhabihu kila wiki kungefanya tu moyo kuwa mgumu kwa somo linalofundishwa.

Akiona kwamba moyo wa mwanadamu unaweza kuitikia masomo yanayofundishwa kupitia kioo katika dhabihu, Shetani alifanya jitihada za kuharibu maana yake.

Tangu tangazo kwa nyoka katika Edeni, “Nitaweka uadui kati yako na huyo mwanamke, na kati ya uzao wako na uzao wake” (Mwanzo 3:15), Shetani alikuwa amejua kwamba hakuwa na mamlaka kamili juu ya ulimwengu. Kulionekana kwa wanadamu utendaji kazi wa uwezo uliopinga utawala wake. **Kwa shauku kubwa alitazama dhabihu zilizotolewa na Adamu na wanawe. Katika taratibu hizi alitambua ishara ya ushirika kati ya dunia na mbingu. Alijiweka ili kukatiza ushirika huu.** Alimwakilisha Mungu vibaya, na kutafsiri vibaya ibada zilizoelekeza kwa Mwokozi. Wanadamu waliongozwa kumcha Mungu kama mtu aliyefurahia uharibifu wao. Dhabihu ambazo zingedhihirisha

upendo wake zilitolewa ili kutuliza ghadhabu yake tu. *The Desire of Ages*, p. 115.1

Kama matokeo ya juhudi za Shetani:

Mfumo wa dhabihu, uliowekwa kwa Adamu, pia ulipotoshwa na wazao wake. Ushirikina, ibada ya sanamu, ukatili, na uasherati uliharibu utumishi rahisi na muhimu ambao Mungu alikuwa ameweka. *Patriarchs and Prophets*, p. 364.3

Muda si mrefu wale walioishi kabla ya gharika walikuwa wakitoa dhabihu za wanadamu ili kutuliza mitazamo yao ya mungu aliyekasirika - ambapo bila shaka ilikuwa dhambi.

Madhabahu ambazo dhabihu za wanadamu zilitolewa zilibomolewa, na waabudu walitetemeka kwa uwezo wa Mungu aliye hai, **na kujua kwamba ilikuwa ni uharibifu wao na ibada ya sanamu ambayo ilikuwa imesababisha uharibifu wao.** *Patriarchs and Prophets*, p. 99.2

Zingatia kwa makini, kwamba si Mungu aliyetaka waangamizwe, bali ufisadi wao na ibada ya sanamu. Kiini cha ibada ya sanamu ni imani katika Mungu anayedai adhabu. Ilikuwa ni kujihukumu kwa wale walioishi kabla ya gharika ambapo walijiona kuwa wanastahili kifo (Rum 1:31).

Ni katika muktadha huu ambapo Kayafa alichochewa kumtoa Kristo kama dhabihu.

Midomoni mwa Kayafa ukweli huu wa thamani zaidi [wa Masihi ajaye] uligeuzwa kuwa uwongo. Sera aliyoitetea iliegemezwa kwenye kanuni iliyoazimwa kutoka kwenye ukafiri. Miongoni mwa makafiri, fahamu hafifu kwamba mtu angekufa kwa ajili ya jamii ya kibinadamu ilikuwa imesababisha kutolewa kwa dhabihu za kibinadamu. Kwa hiyo Kayafa alipendekeza dhabihu ya Yesu kuokoa taifa lenye hatia, si kutoka kwenye makosa, bali katika uasi, ili waendeleo katika dhambi. *The Desire of Ages*, p. 540.2

Matendo ya Kayafa yalikuwa ya kipagani katika msukumo. Upotovu wa wanadamu kutoa dhabihu kama upatanisho kwa Mungu kwa ajili ya dhambi zao kunaonyeshwa katika maneno haya:

Bwana atapendezwa na maelfu ya kondoo waume, na mito elfu kumi ya mafuta? Je! nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa ajili ya kosa langu, mzao wa tumbo langu kwa dhambi ya roho yangu?
Mika 6:7

Utumishi rahisi wa dhabihu ambao Kristo alitoa kwa Adamu ili kutambua uadui moyoni mwake ulikuwa umepotoshwa kabisa. Ukweli wa kwamba taifa la Israeli na wapagani kujiweka chini ya ushawishi uliowasukuma akina baba wawaue watoto wao wenyewe kuwa dhabihu, unarudia uelewaji wa awali kwamba Mungu angemtoa Mwanawe kuwa dhabihu ili kutosheleza mitazamo yetu ya haki. Lakini hii iligeuzwa kuwa uwongo kwamba Mungu Baba angemwua Mwanawe mwenyewe ili kukidhi haki yake iliyochukizwa.

Shetani alikuwa akitafuta kuleta dharau juu ya matoleo ya dhabihu ambayo yalifananisha kifo cha Kristo; na akili za watu zilipotiwa giza na ibada ya sanamu, **aliwaongoza kuiga matoleo haya na kuwatoa watoto wao wenyewe juu ya madhabahu za miungu yao**. Wanadamu walipomwacha Mungu, sifa za kimungu—haki, usafi, na upendo—zilichukuliwa mahali pake na uonevu, jeuri, na ukatili. Patriarchs and Prophets, p. 120.3

Katika kuchukua hatua hizi, Shetani aliwaongoza wanadamu kurudia yale aliyokuwa amefanya katika kuweka sifa zake mwenyewe juu ya Mungu.

Hivyo basi yule mdanganyifu mkuu humvisha sifa zake mwenyewe Muumba na Mfadhili wa wanadamu. Ukatili ni wa kishetani. Mungu ni upendo; na vyote alivyoviumba vilikuwa safi, vitakatifu, na vya kupendeza, mpaka dhambi ilipoletwa na yule mwasi mkuu wa kwanza. *The Great Controversy*, p. 534.2

Kupitia mfumo wa dhabihu, wanadamu walimvika Mungu sifa zao wenyewe. Ndani ya mfumo huu wa uwongo, wanadamu kwa asili

wangeuvisha msalaba wa Kristo katika mitazamo ya kipagani ya haki na adhabu.

Udanganyifu wa moyo wa mwanadamu chini ya uvuvio wa Shetani uliwaongoza wanadamu kuficha uadui wao kwa Mungu ndani ya dhabihu ileile iliyotolewa kwa ajili yao ili kuwaonyesha dhambi zao. Hii ndiyo imesababisha ulimwengu wote wa Kikristo kuamini kwamba damu halisi ya Yesu ndiyo inayokidhi haki ya Mungu na kuwaachilia kutoka kwenye hukumu yake.

Mungu alitaka kuachilia ulimwengu kutoka katika kujihukumu kwake na kututia moyo tushike upendo wake kwa imani. Alitaka Roho, au damu ya kiroho ya Kristo, kutusafisha, kuponya na kutugeuza kuwa mfano wake.

Kwa njia ile ile ambayo Kristo aliinua kioo kwa Adamu katika kuanzisha utaratibu wa dhabihu, alianzisha kwa ajili ya Israeli dhabihu ya Pasaka.

Semeni na mkutano wote wa Israeli, mkawaambie, “Siku ya kumi ya mwezi huu kila mtu atatwaa mwana-kondoo, kwa hesabu ya nyumba ya baba zao, mwana-kondoo kwa watu wa nyumba moja; na ikiwa watu wa nyumba ni wachache kwa mwana-kondoo, basi yeye na jirani yake aliye karibu na nyumba yake na watwae mwana-kondoo mmoja, kwa kadiri ya hesabu ya watu; kwa kadiri ya ulaji wa kila mtu, ndivyo mtakavyofanya hesabu yenu kwa yule mwana-kondoo. Mwana-kondoo wenu atakuwa hana ila, mume wa mwaka mmoja; mtamtwaa katika kondoo au katika mbuzi. Nanyi mtamweka hata siku ya kumi na nne ya mwezi ule ule; na kusanyiko lote la mkutano wa Israeli watamchinja jioni. Nao watatwaa baadhi ya damu yake na kuitia katika miimo miwili na katika kizingiti cha juu, katika zile nyumba watakazomla.” Kutoka 12:3-7

Walipokuwa Misri, Waisraeli wengi walipotoshwa katika ibada yao kwa Mungu. Utumwa wao wa kimwili ulikuwa onyesho la utumwa wao wa moyo.

Wahasiriwa wa utumwa wa maisha yote, walikuwa wajinga, wasio na mafunzo, walioshushwa hadhi. Walikuwa na ujuzi mdogo wa Mungu na imani ndogo Kwake. **Walichanganyikiwa na mafundisho ya uongo na kupotoshwa na mawasiliano yao ya muda mrefu na ukafiri.** *Education*, p. 34.1

Kushushwa hadhi kwa Waisraeli kulikuwa ni huzuni kubwa kwa Mungu na Mwanawe. Katika ofisi yake ya ukuhani, Kristo kila siku alikuwa akipatanisha damu yake ya uzima kwao kwa njia ya Roho wake huku wakiwa hawajui mateso ambayo matendo yao yalimletea. Katika uasi wao kule Misri, Kristo alisulubishwa.

Na maiti zao zitakuwa katika njia ya mji mkuu, uitwao kwa jinsi ya roho Sodoma na **Misri, ambako pia Bwana wetu alisulubiwa.** Ufunuo 11:8

Kwa mtazamo wa Baba, mwana-kondoo wa Pasaka alikuwa kioo cha kile ambacho Israeli walikuwa wakifanya kwa Kristo huko Misri. Kwa Waisraeli, damu ya mwana-kondoo ililingana na mawazo yao ya kipagani yaliyochanganyikiwa kuhusu dhabihu, kwa kuwa walikuwa wameishi na Wamisri kwa mamia ya miaka.

Waisraeli walipokuwa katika utumwa wa Misri, walikuwa wamezungukwa na ibada ya sanamu. Wamisri walikuwa wamepokea mapokeo kuhusu kutoa dhabihu. Hawakukiri kuwepo kwa Mungu wa Mbinguni. Walitoa dhabihu kwa miungu yao ya sanamu. Kwa fahari na sherehe kubwa walifanya ibada yao ya sanamu. Walijenga madhabahu kwa heshima ya miungu yao, na walitaka hata watoto wao wenyewe wapitie motoni. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, p. 267.2

Baadhi ya Waisraeli hata walishiriki katika ibada hizo za kipagani, na kusababisha watoto wao wenyewe kupita motoni kwa miungu ya Misri.

Hata baadhi ya wana wa Israeli walikuwa wamejidhalilisha wenyewe kwa kuyatenda hayo machukizo, na Mungu aliwasha moto juu ya watoto wao, ambao waliwapitisha katika moto. Hawakwenda kwa urefu wote wa mataifa ya mataifa; lakini

Mungu aliwanyima watoto wao kwa kusababisha moto kuwateketeza kwa kitendo cha kupita katikati yake. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, p. 268.1

Katika ufahamu sahihi wa tabia ya Mungu, tunaelewa kwamba Mungu aliruhusu moto uwashwe juu ya watoto wao, akiruhusu wanyang'anywe kwa sababu kama vile mtu apandavyo, ndivyo atakavyovuna. Hangeweza kuwalazimisha kubadili mawazo yao na hivyo akawaruhusu kupata matokeo ya uchaguzi wao.

Tunaona kwa makini kile Ellen White anachosema katika aya inayofuata ya kile ambacho tumetoka kusoma.

Kwa sababu watu wa Mungu walikuwa na mawazo yaliyochanganyikiwa ya matoleo ya dhabihu ya sherehe, na walikuwa na mapokeo ya kipagani yalichanganyikiwa na taratibu yao ya kiibada, Mungu alijinyenyekeza ili kuwapa maelekezo ya uhakika, ili wapate kuelewa maana ya kweli ya dhabihu hizo ambazo zingedumu tu hadi Mwana-Kondoo wa Mungu atakapochinjwa, ambaye alikuwa kielelezo kikuu cha matoleo yao yote ya dhabihu. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, p. 268.2

Waisraeli walikuwa wamechanganya mapokeo ya kipagani na taratibu zao za ibada. Mungu, kwa njia ya upatanishi wa Kristo, aliepuka kuamsha hasira ya watu kwa kuwaambia walikuwa wamekosea, na badala yake alitoa maagizo kuhusu dhabihu kulingana na maoni yao ya awali. Mungu hakutaka dhabihu za kila siku kwa Israeli kama ilivyokuwa kwa wapagani, lakini ilimbidi kusema ukweli wa msamaha kupitia mawazo yao mabaya. Musa anafunua kwamba Israeli hapo awali walikuwa wametoa dhabihu kwa mashetani na walikuwa wameingizwa na kanuni hizi kwamba Mungu alikutana nao mahali walipo:

Wala hawatatoa tena sadaka zao kwa majini, ambao huwafuata ili wafanye uasherati nao. Sheria hii itakuwa sheria ya milele kwao, kizazi baada ya kizazi. Walawi 17:7

Mara nyingi na kiwango cha dhabihu zilizorekodiwa katika Mambo ya Walawi ilikuwa kujishusha kwa Mungu ili kuendana na maoni ya

Waisraeli kuhusu dhabihu. Si Adamu, wala Nuhu, wala Ibrahimu, wala watoto wake hawakuamriwa kutoa dhabihu kila siku. Lakini ibada ya hekalu la Misri ilihusisha matoleo ya kila siku ya chakula na vinywaji kwa miungu yao, pamoja na uvumba na marhamu. Ingawa dhabihu ya wanyama haikuwa msingi wa mazoea ya Wamisri, bado walitoa wanyama mara kwa mara. Kiwango cha dhabihu za wanyama huko Misri kimewafanya baadhi ya wasomi wasio wa Biblia kufikiri kwamba dhana ya dhabihu ya kila siku ya dhabihu ya wanyama ilitoka Misri.

Kama tulivyosoma hapo awali kuhusu Ibrahimu, Mungu alijishusha ili kuwapa Waisraeli maagizo kuhusu dhabihu kulingana na mawazo yao ya dhabihu. Alijua maoni yao ya awali na alipanga amri Zake ili *kukazia ukweli muhimu kupitia maoni yao* ya awali ya jinsi ambavyo ibada ingepaswa kufanywa.

Ni katika muktadha huu ambapo Mungu aliweza kuwaambia Israeli wakati wa Yeremia:

Bwana wa majeshi, Mungu wa Israeli, asema hivi, “Tieni sadaka zenu za kuteketezwa pamoja na dhabihu zenu, mkale nyama. Maana sikusema na baba zenu, wala sikuwaamuru kwa habari za sadaka za kuteketezwa na dhabihu, siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri; lakini naliwaamuru neno hili, nikisema, Sikilizeni sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu nanyi mtakuwa watu wangu; mkaende katika njia ile yote nitakayowaamuru mpate kufanikiwa.”
Yeremia 7:21-23

Dhabihu za kila siku zililingana na ufahamu wa Israeli juu ya dhabihu, sio ufahamu wa Mungu, kwa maana njia za Mungu sio njia zetu. (Isa 55:8, 9).

Sasa kwa kuwa tunaona mfumo mzima wa dhabihu katika muktadha wa kioo, tunaweza sasa kuzingatia kauli hii katika Patriarchs and Prophets.

Kama mwanadamu angeishika sheria ya Mungu, kama ilivyotolewa kwa Adamu baada ya kuanguka kwake, iliyohifadhiwa na Nuhu, na kuzingatiwa na Ibrahimu,

kusingekuwa na ulazima wa agizo la tohara. Na kama wazao wa Ibrahimu wangelishika agano, ambalo tohara ilikuwa ishara yake, wasingedanganywa kamwe katika ibada ya sanamu, wala isingekuwa lazima kwao kuteseka katika maisha ya utumwa huko Misri; wangaliweka sheria ya Mungu akilini, na kusingekuwa na ulazima wa kutangazwa kutoka Sinai au kuchongwa juu ya mbao za mawe. **Na kama watu wangepuata kanuni za Amri Kumi, kusingekuwa na haja ya maelekezo ya ziada aliyopewa Musa.** *Patriarchs and Prophets*, p. 364.2

Kama watu wa Mungu wangukuwa waaminifu, kusingekuwa na tohara, hakuna utumwa, hakuna Amri Kumi zilizoandikwa kwenye mawe, na hakuna sheria ya Musa yenye maelezo yake ya dhabihu ya kila siku. Hii ni kanuni muhimu ya kufahamu. Hii haipendekezi hata kidogo kwamba hakuna ukweli katika mambo haya, kwa kuwa Mungu aliwafundisha watu kupitia maagizo haya. Lakini ilimbidi ajinyenyekeze kufanya hivi kupitia maoni yao waliyoyapata.

Kwa kutambua hilo, tunaweza kuanza kuelewa kwamba Baba yetu wa mbinguni hakutamani kamwe damu halisi ili kulipia dhambi zetu, lakini alituandalia zawadi ya Mwana Wake ili tuepuke uwongo wa Shetani kwamba “kila dhambi lazima iadhibiwe.” Kristo alitolewa ili atusaidie kujiweka huru kutokana na uwongo kwamba Mungu hatasamehe.

Katika muktadha huu, dhabihu zote za damu ni za kipagani kwa sababu Mungu hakuwahi kuzihitaji. Mungu alijishusha ili kuwaandalia kama kioo kwa Adamu, na pia kwa Israeli, ili kufungua njia ya mawasiliano kati yao na Yeye. Kwa sababu zilikusudiwa kuonyesha kile kilicho ndani ya moyo wa mwanadamu, na kwa vile watu wote ni wapagani kwa asili, inafuata kwamba dhabihu zote ni za kipagani; sadaka zote ni kioo cha uadui au hasira ya wanadamu dhidi ya Kristo. Lakini ndani ya Israeli, Mungu alizungumza kupitia imani hizi potofu ili kufundisha kweli muhimu. Kupitia mfumo wa dhabihu, Mungu alisababisha dhambi ya wanadamu kuwa nyingi, lakini pale dhambi hii ilipozidi, neema iliongezeka zaidi (Rum 5:20).

Kristo akiwa Kuhani Mkuu wakati wa Israeli alizungumza na Israeli kweli muhimu kupitia mawazo yao mabaya ya upatanisho. Roho wake aliwasihi, kupitia upotovu wao wa kile ambacho Mungu alitoa hapo awali, waone ukweli kwamba Mungu angewasamehe bure. Kupitia kuinuliwa kwa nyoka wa shaba juu ya mti, Kristo pia alijaribu kuwaonyesha kwamba uponyaji na msamaha ungeweza kupatikana bila dhabihu ya damu. Lakini kwa mara nyingine tena kuinuliwa kwa nyoka wa shaba ilikuwa jitihada ya kusema ukweli kwao kupitia mawazo yao ya uwongo. Unyenyekevu kama huo, upendo usio na kifani.

SURA YA 8

KUMTOA ISAKA SADAKA

Katika kilele cha Mlima Moria, wanadamu wote wameketi katika hukumu. Tumeitwa kuamua maana ya agizo la Mungu kwa Ibrahimu la kumtoa mwanawe, mwana ambaye Ibrahimu alikuwa amemngoja kwa maisha yake yote ya ndoa; mwana ambaye Mungu alikuwa amemwahidi na ambaye tumaini lake lote lilikaa ndani yake. Kama vile Kierkegaard alivyosema: “Kama vile imani ya Abrahamu inavyojaribiwa na Mungu katika Kitabu cha Mwanzo, vivyo hivyo imani ya msomaji mwenyewe hujaribiwa kwa kutafakari binafsi kisa cha Biblia.”

Martin Luther aliwahi kusoma habari za Ibrahimu akimtoa Isaka kwenye madhabahu ya sadaka. Mke wake, Katie, kwa huruma nyingi kama mama, alisema, “Siamini, Mungu hangemtendea hivyo mwanawe!” “Lakini, Katie,” Luther akajibu, “alifanya hivyo.”

Nani alikuwa sahihi? Katie au Martin Luther? Tovuti moja ya Kikristo inatambuliza hadithi hii kama ifuatavyo:

Biblia ina vifungu vingi vigumu kwa wasomaji wa kisasa, lakini wachache ni changamoto zaidi kuliko wakati ambapo Mungu

anamtaka Ibrahimu kutoa dhabihu mwanawe Isaka katika Mwanzo 22. Hadithi hii inatufanya kuuliza maswali mengi ya kusumbua. Ni Mungu wa aina gani angeomba haya? Je, Mungu anaamuru dhabihu ya watoto? Je, ombi hili si kinyume na kila kitu kingine ambacho Mungu anaonekana kuthamini?⁷

Baada ya kuibua hoja kadhaa, mwandishi aliyenukuliwa hapo juu anamalizia yafuatayo:

Tunaposoma Mwanzo 22 tunaweza kufikiri: Je! Mungu angeweza kujitaji hili? Lakini tunapotazama hadithi kupitia mtazamo wa kinabii, badala yake tunaweza kuuliza: Mungu alikusudia tujifunze nini kupitia hili?

Kama vile Mungu alivyomwita nabii Hosea ateleze sehemu ya Mungu katika kuo kahaba (Hos. 1) na kumwambia Ezekieli alale ubavu wake kwa zaidi ya mwaka mmoja ili kufananisha kuzingirwa kwa Yerusalemu (Eze. 4), ndivyo Mungu alivyomwambia Abrahamu ateleze sehemu ya Mungu katika dhabihu ya mwana wake mwenyewe. Ibid.

Hitimisho linaonekana kuwa lenye maana. Ni hitimisho lile lile ambalo nilikuwa nimefikia hapo awali. Nilikazia fikira jinsi ilivyokuwa vigumu kwa Baba kumtoa Mwanawe, lakini sikuwahi kuhoji sababu ya kwa nini inaonekana Mungu alipaswa kufanya hivi. Hivi ndivyo nilivyoandika miaka 10 iliyopita:

Jaribu kuwazia Mungu katika kisa cha Ibrahimu na Isaka na uone kwamba hapakuwa na mtu wa kuingia katika pengo la Yesu, hakuna wa kumweka huru Baba kutokana na moyo ulioraruliwa na kazi ya dhabihu, **hakuna wa kuzuia mkono wa Mungu usimnyoshee mwanaye kisu**. Katika tetemeko la ardhi na giza la siku ile ya maafa wakati upendo mkuu zaidi ambao umewahi kukatwa kwa sababu ya dhambi zetu, nasikia kilio cha Baba, “Mwanangu, Mwanangu, nitakuachaje? Ninawezaje kukuacha uende?” Hapa ni Kuzimu papa hapa. Wote Baba na Mwana

⁷ <https://bibleproject.com/articles/why-did-god-ask-abraham-to-sacrifice-isaac/>

wamepitia Kuzimu katika kukatishwa kwa uhusiano wao kwa niaba yetu. Nini kingine kiini cha Kuzimu kinaweza kuwa isipokuwa kinyume kabisa cha kile ambacho ufalme wa Mungu unasimamia—upendo, uhusiano wa karibu?⁸

Uelewa wangu wa hadithi ya Ibrahimu na Isaka uliniongoza kwenye hitimisho hili. Kwa namna fulani niliona Mungu akihitajika kumwua Mwanawe mwenyewe ili kutimiza matakwa ya sheria. Inanifadhaisha kufikiria kwamba nilikuwa kipofu sana hivi kwamba nisingeweza kamwe kuhoji mfumo wa haki unaodhaniwa kwamba ulihitaji Baba kumuua Mwanawe mwenyewe. Martin Luther alieleza hivi:

Akiwa Mwana-Kondoo asiye na doa wa Mungu, Kristo hakuwa na hatia. Lakini kwa sababu alizichukua dhambi za ulimwengu kutokuwa na dhambi kwake kulitiwa unajisi na dhambi ya ulimwengu. Dhambi zozote ambazo mimi, wewe, sisi sote tulitenda au tutafanya, zitakuwa dhambi za Kristo, la sivyo tutaangamia milele.. Baba yetu mwenye rehema aliye mbinguni... kwa hiyo, alimtuma Mwanawe wa pekee ulimwenguni na kumwambia: “Wewe sasa ni Petro, mwongo, Paulo mtesaji, Daudi mzinzi, Adamu, mwasi, mwizi msalabani, wewe, Mwanangu, lazima ulipe uovu wa ulimwengu.” Sheria inanguruma: “Sawa. Ikiwa Mwanao anachukua dhambi za ulimwengu, sioni dhambi popote pengine isipokuwa kwake. Atakufa Msalabani.” **Na sheria inamwua Kristo. Lakini tunaachwa huru.**⁹

Luther anaelekezea kuuawa kwa Mwana wa Mungu kwenye Sheria. Ni sheria inayohitaji hili. Mungu anaonekana kuwa mtiifu kwa sheria. Hisia zake za kibaba za upendo lazima zitolewe dhabihu kwa ajili ya utakatifu wa sheria. Nilipofikiria hapo awali kwamba Baba yetu wa mbinguni alikuwa tayari kufanya hivi, moyo wangu ulijawa na upendo Kwake - Alikuwa tayari kumtoa Mwanawe mwenyewe kuwa dhabihu kwa ajili yangu! Hii ilikuwa ni kwa sababu nilipofushwa nisiione haki iliyokaa kwenye kiti cha enzi cha moyo wangu ambayo hata Baba

⁸ Adrian Ebens, *Identity Wars* (2014), uk. 53

⁹ Martin Luther, Ufafanuzi wa Waraka wa Paulo kwa Wagalatia

mwenyewe anapaswa kunyenyekea. Sikufikiria kwamba Baba alikuwa akijiweka chini ya sheria. Sikuwahi kuhoji ni kwa nini Mungu inaonekana alilazimishwa kumtoa Mwanawe kuwa dhabihu na kujiweka katika kiwewe kisichoelezeka kwa sababu moyo wangu ulitawaliwa na wazo la Shetani la haki. Nilipofushwa na haki ghushi na bila kujua nililiekeza hili kwa Baba. “Baba natubu dhambi hii juu yako, nakushukuru kwa kuwa unataka rehema wala si dhabihu, nashukuru kwa kuwa hukunihukumu, lakini unisamehe bure kwa kuamini uwongo kama huu juu yako.”

Tunakumbuka tena maneno ya Ellen White kuhusu haki na kiti cha enzi:

Haki na Rehema vilisimama kando, vikipingana, vikitenganishwa na ghuba kubwa. Bwana Mkombozi wetu aliuvika uungu wake kwa ubinadamu, na akafanya kwa niaba ya mwanadamu tabia ambayo haikuwa na doa wala dosari. Aliuweka msalaba wake katikati ya mbingu na dunia, na akaufanya kuwa kitu cha mvuto ambacho kilifikia pande zote mbili, akivuta Haki na Rehema kuvuka ghuba. Haki ilisogea kutoka kwenye kiti chake cha enzi kilichoinuliwa, na pamoja na majeshi yote ya mbinguni wakaukaribia msalaba. Hapo ilimwona Mmoja aliye sawa na Mungu akibeba adhabu ya udhalimu wote na dhambi. Kwa kuridhika kamili Haki iliinama kwa heshima msalabani, ikisema, Yatosha. *General Conference Bulletin*, October 1, 1899, Art. B, par. 20-22

Tunapoelewa kwamba ni haki ya Shetani ndiyo inayotimizwa, basi tunakuwa na mfumo sahihi wa kuelewa bei ya fidia. Fidia ililipwa kwa mtekaji nyara wa jamii ya wanadamu. Haileti mantiki kusema kwamba Baba alijilipa fidia ili kupata watoto Wake walioanguka wa sayari ya Dunia.

Shetani alikamataje jamii ya wanadamu? Alitusadikisha juu ya uongo wake kuhusu haki ambayo ni dhambi dhidi ya tabia ya Mungu.

Shetani alikataa kuwaacha mateka wake waende zao. Aliwaona kama raia wake kwa sababu ya imani yao ya uwongo wake. Hivyo alikuwa mlinzi wao wa jela. Lakini hakuwa na haki ya kudai

kwamba bei ilipwe kwa ajili yao; kwa sababu hakuwa amezimiliki kwa ushindi halali, bali kwa unafiki wa uongo. Mungu, akiwa mkopeshaji, alikuwa na haki ya kufanya utoaji wowote kwa ajili ya ukombozi wa wanadamu. Haki ilitaka bei fulani ilipwe. Mwana wa Mungu ndiye pekee ambaye angeweza kulipa bei hii. Alijitolea kuja katika dunia hii na kupita juu ya ardhi ambayo Adamu alianguka. *Letters and Manuscripts* Vol. 18, Letter 20, 1903, par.12,13

Bei hiyo haikulipwa kwa Mungu, bali kwa Shetani. Yeye ndiye aliyedai bei, si Mungu. Ingawa Mungu ndiye chanzo cha uumbaji wote na kwa maana hiyo ni mkopeshaji, hakudai bei, lakini alitupatia njia ya kulipwa bei hiyo. Ubinadamu uliamini uwongo, na kwa hivyo ikiwa Mungu alitaka kuwaweka huru wanadamu, Alipaswa kulipa bei ya haki ya Shetani kwa kutoa Mwanawe ili Shetani amuue kupitia wanadamu. Lakini sababu pekee ambayo Mungu alilazimika kulipa gharama hiyo ni kwa sababu ulimwengu ulihisi kwamba Shetani alikuwa sahihi kuhusu haki.

Inapendeza kwamba Luther alisema kwamba “sheria ilinguruma” katika kukubaliana na masharti ya kuwaachilia wanadamu. Ni kama sheria ni simba mwenye hasira kwamba lazima aachie mawindo yake. Baba yetu haongei kama simba angurumaye, Shetani ndiye ananguruma!

Mwe na kiasi na kukesha; kwa sababu mshitaki wenu Ibilisi, kama simba angurumaye, anazungukazunguka, akitafuta mtu ammeze. 1 Petro 5:8

Shetani alimuua Kristo; Mungu hakumsulubisha.

Shetani aliona kujificha kwake kumeng’olewa. Utawala wake uliwekwa wazi mbele ya malaika wasioanguka na mbele ya ulimwengu wa mbinguni. **Alikuwa amejidhihirisha kama muuaji. Kwa kumwaga damu ya Mwana wa Mungu**, alikuwa amejiondoa kutoka kwenye ushawishi wa viumbe vya mbinguni. Tangu hapo kazi yake iliwekwa vikwazo. *The Desire of Ages*, uk. 761.2

Kwa dhana yetu potofu ya haki, tunadanganywa kwa urahisi katika kusoma hadithi ya Ibrahimu na Isaka kimakosa, kama unabii wa Mungu akimtoa kafara Mwanawe mwenyewe.

Mungu alipomwambia Ibrahimu amchukue mwanawe wa pekee na amtote [kwa sadaka ya kuteketezwa], Ibrahimu alielewa maneno ndani ya muktadha wa mfumo pekee wa haki alioujua. Kusudi la Mungu lilikuwa kudhihirisha kutoelewa kwa Abrahamu.

Fikiria kishazi “mtote kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa.” Neno toa lina maana zifuatazo katika Kamusi ya Brown, Driver na Briggs:

Kuleta, kusababisha kupanda au kupanda, kusababisha kupanda juu, kuleta, kuleta dhidi, kuchukua, kuleta, kutoa kutoka, kutoa mafunzo, kusababisha kupanda, kuamsha, kuchochea (kiakili), kutoa, kuleta (zawadi), kuinua, kusababisha kupaa, kutoa - Hiphil form of H5927

Katika muktadha huu tunaona jinsi Tafsiri ya Young’s Literal inavyotafsiri neno hili:

Akasema, Umchukue, nakuomba, mwanao, mwanao wa pekee, uliyempenda, Isaka, ukaende zako mpaka nchi ya Moria, **ukampandishe huko** kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa juu ya mlima mmojawapo ya mlima ninenao nawe. Mwanzo 22:2 YLT

Walipokuwa wakienda kupanda Mlima Moria, neno kupanda ni chaguo la asili kwa safari hiyo. Neno la ‘sadaka ya kuteketezwa’ lina maana mbili. Ya kwanza ni sadaka ya kuteketezwa na ya pili ni kupanda, kupanda ngazi au kwenda juu. The Strong’s Concordance inalitafsiri hivi.

Kishiriki hai chenye sifa ya kike cha H5927; hatua au (kwa pamoja ngazi, kama kupanda); kwa kawaida dhabihu ya kuteketezwa (kama kupanda moshi): - kupandisha, sadaka ya kuteketezwa (dhabihu), kwenda juu. Tazama pia H5766.

Tazama jinsi neno la sadaka ya kuteketezwa linavyotafsiriwa katika mtari huu:

Tena *palikuwa* na madaraja saba ya **kulipandia**, na matao yake yalikuwa mbele yake; nalo lilikuwa na mitende, mmoja upande huu, na mmoja upande huu, juu ya miimo yake. Ezekeili 40:26

Ingawa ni neno moja, hakuna uhusiano na sadaka ya kuteketezwa hapa. Kwa hiyo, kile ambacho Mungu alizungumza kinaweza kutafsiriwa hivi:

Kisha akasema, Mchukue sasa mwanao, mwana wako wa pekee, umpendaye, Isaka, ukaende zako mpaka nchi ya Moria, **ukakwee** huko na **kupanda** juu ya mlima mmojawapo nitakaokuambia. Mwanzo 22:2

Maelezo haya ni muhimu kuelezea kioo kinachofanya kazi katika aya. Mungu alijua jinsi ambavyo Abrahamu angeelewa maneno aliyomwambia. Kwanza, hebu tuchunguze kile Mungu anachosema kuhusu dhabihu ya watoto:

Tena wamejenga mahali pa juu pa Baali, ili kuwateketeza wana wao kwa moto wawe dhabihu za kuteketezwa kwa Baali, jambo ambalo sikuliamuru wala kulinena, wala halikuingia moyoni mwangu. Yereimia 19:5

Kama tulivyotangulia kusema, mfumo wa dhabihu ulitolewa kwa mwanadamu kama kioo cha mawazo yake kwa Mungu na Mwanawe. Mungu kamwe hakutamani dhabihu. Mwanadamu, akitafuta kujitetea dhidi ya shtaka zito la kutaka kumuua Mwana wa Mungu, anaweka hili kwa Mungu kama jambo ambalo Mungu anatamani. Ni jambo la kikatili kwa mwanadamu kumfanyia Mungu, lakini mwishowe, linafanya tu majaribio ambayo mwanadamu anapaswa kukabiliana nayo kuwa makubwa zaidi.

Jinsi Ibrahimu alivyomwelewa Mungu hudhihirisha kile kilichokuwa ndani ya Ibrahimu, si kile kilichokuwa ndani ya Mungu. Ibrahimu alilelewa katika mazingira ya dhabihu ya watoto; watu wa nchi ya Kanaani, alimokaa, walifanya machukizo hayo. Dhambi alizokuwa amefanya hapo awali (kusema uwongo juu ya mke wake mara mbili, kutomwamini Mungu siku za nyuma, na kuua ili kumwokoia Lutu) zote zilikandamiza juu yake mawazo ya hukumu na kwa hiyo adhabu.

Dhamiri yenye hatia ya Ibrahimu ilijaribiwa kuamini kwamba hakusamehewa isipokuwa angetoa kafara kitu fulani. Mungu aliruhusu mawazo ya Ibrahimu yenye kasoro, ya Agano la Kale kudhihirika. Alitaka Ibrahimu awe na uhusiano wa upendo Naye bila kuendelea kurudi nyuma katika woga na ukosefu wa usalama kwa sababu ya kutoelewa kwake tabia ya Mungu.

Ikiwa kweli Mungu alimwamuru Abrahamu amuue mwanawe, maneno yafuatayo lazima yatuache na maswali ya kutatanisha.

Akasea, Usimnyoshee kijana mkono wako, wala usimtendee neno lo lote; kwa maana sasa najua ya kuwa unamcha Mungu, kwa kuwa hukunizulia mwanao, mwanao wa pekee. Mwanzo 22:12

Je, Mungu alimdanganya Ibrahimu kwa kumwamuru amuue mwanawe na kisha wakati wa mwisho wenye uchungu akamzuia, akionyesha kwamba sasa ameridhika kwamba Ibrahimu anastahili? Wazo hili ni lenye utata sana.

Inaleta maana zaidi katika muktadha wa yote ambayo tumezingatia kwamba Abrahamu alielewa maneno ya Mungu katika mfumo wa haki, uliotengenezwa na Shetani. Mungu alijua Ibrahimu angemwelewa hivi, lakini ilikuwa ni njia pekee ya kufichua uadui uliofichika moyoni mwake.

Amri ya kumwua Isaka inadhihirisha uzao uliokuwa umefichwa kifuani mwa Adamu. Adamu alifikiri kwamba Mungu angemuua mke wake, na Adamu hangeweza kustahimili wazo la kutengana naye. Alifikiri kwamba Mungu alitaka afe, kama vile Abrahamu alivyofikiri kwamba Mungu alitaka Isaka afe.

Mwana-kondoo aliyenaswa kwenye kichaka anawakilisha Kristo. Mungu alitoa mwana-kondoo kuwa fidia; lakini Ibrahimu ndiye aliitoa kafara, si Mungu. Mungu alimtoa Mwanawe kwa Israeli, wazao wa Ibrahimu. Walimuua Kristo, si Mungu. Haileti mantiki kwa Mungu kudai dhabihu na kisha kuwafanya wanadamu wamtotee dhabihu. Hali kama hii ni ya kubuni na ya hila.

Tunaona kwamba Kristo hatoi dhabihu yake kwa Baba ili kumridhisha, bali anawasilisha dhabihu yake kwa Baba kwa niaba ya wanadamu wanaoamini kwamba hii ndiyo iliyotakiwa. Kristo ndiye mpatanishi wa Mungu na mwanadamu. Dhabihu yake ya damu ilikuwa ya kuturidhisha. Alitimiza matakwa yetu, na kwa wale wanaoukubali, tunaweza kupokea msamaha wa Mungu tukijua kwamba haki tuliyofikiri ilihitajiwa ilitimizwa.

Kwa hiyo, kwa mtazamo wa wanadamu, Kristo alikamilisha kazi ya upatanisho msalabani. Lakini kwa mtazamo wa Mungu, upatanisho ulikamilishwa katika ufunuo wa Kristo wa tabia ya Mungu. Lakini hadi tutambue kwamba Mungu kamwe hakutaka dhabihu kwa ajili ya dhambi, na kwamba haki yake haikudai kamwe, hatuwezi kupokea upatanisho huu. Upatanisho pale msalabani ulikuwa kwa ajili yetu. Upatanisho katika muktadha wa ujumbe wa malaika wa tatu unamaanisha kwamba tunakuja kumtukuza kwa kukubali kwamba tulikosea kuhusu haki, na kwamba ni sisi tuliohitaji dhabihu. Je, tutatoka Babeli na kuingia katika nuru tukufu ya tabia ya Baba?

SURA YA 9

MSALABA NI NINI?

Yesu niweke karibu na msalaba

Kuna chemchemi ya thamani

Bure kwa mkondo wa uponyaji wote

Inatiririka kutoka mlima wa Kalvari

Wimbo huu unaofahamika wa Fanny Crosby ulioimbwa na mamilioni ya watu ulimwenguni kote katika karne iliyopita unazungumza juu ya chemchemi ya thamani inayotiririka kutoka kwenye msalaba wa Kristo. Kulingana na imani ya Kikristo, mkondo huu wa uponyaji unakuja kwa sababu ya shughuli iliyofanywa huko. Wimbo mwingine wa kisasa zaidi wa Kikristo unaelezea jinsi shughuli hii inavyoeleweka:

Katika Kristo pekee, ambaye alichukua mwili

Ukamilifu wa Mungu katika mtoto asiye na uwezo

Zawadi hii ya upendo na haki

Alidharauliwa na wale aliokuja kuwaokoa

‘Mpaka pale juu ya msalaba Yesu alipokufa

Ghadhabu ya Mungu ilitoshelezwa

Kwa maana kila dhambi iliwekwa juu yake

Hapa katika kifo cha Kristo ninaishi¹⁰

Kama Ukristo unavyoelewa kwa ujumla, dhambi zote za wanadamu ziliwekwa juu ya Kristo na Baba na kupelekwa kaburini katika kifo. Ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi inatoshelezwa au kutulizwa, na sasa msamaha na upendo wa Mungu unamiminika katika dunia hii yenye hatia na kuleta utakaso kwa wote ambao wako tayari kuzama katika mkondo huu wa upendo. Wimbo huu mzuri kutoka kwenye uamsho wa Wales unanasa wazo hilo:

Juu ya mlima wa kusulubiwa,

Chemchemi zilifunguka kwa kina kirefu;

Kupitia milango ya mafuriko ya huruma ya Mungu

Lilitiririka wimbi kubwa na la neema;

Neema na upendo kama mito mikubwa

Ikamwagika bila kukoma kutoka juu,

Na amani ya mbinguni na haki kamilifu

Aliubusu ulimwengu wenye hatia katika upendo.

Ndani ya ufafanuzi huu wa haki, mamilioni wamekuja msalabani na kupata msamaha, amani, na upendo. Ukweli wa uzoefu huu wa msalaba umebadilisha ulimwengu, kuleta maisha na matumaini kwa idadi kubwa ya wanadamu, ikiwa ni pamoja na mimi mwenyewe.

Hapana shaka kwamba hii ni picha nzuri ya upendo wa Mungu, hata hivyo, kama tulivyochunguza hapo awali, ni picha nzuri katika sura mbaya.

Kama Ibrahimu, sisi sote ambao tumetembea katika njia ya Kalvari tumeelewa maneno ya Mungu kumaanisha kwamba haki yake ilihitaji

¹⁰ Keith and Kristyn Getty, In Christ Alone (2006)

kifo cha Mwanawe. Kwa kweli, Mungu alitaka kumwita Ibrahimu mlimani ili kumfunulia Ibrahimu uzuri wa tabia yake.

Muundo wa picha hii, kama tulivyochunguza, uliendelezwa na Shetani. Hata hivyo, kupitia sura hii ya kishetani, Mungu, katika upendo wake mkuu, bado ameweza kuwasiliana kupitia Mwanawe msamaha, upendo na neema yake kwetu.

Mungu hakuhitaji msalaba, lakini tuliuhitaji kwa sababu ya mfumo wetu wa haki wa udanganyifu tuliorithi kutoka kwa Shetani. Kwa hiyo, maana ya msalaba kwetu ni tofauti na msalaba ambao Yesu anazungumzia hasa. Ukweli wa maneno Yake umefichwa katika mfumo wa uongo wa haki ya kishetani.

Ninataka kuweka ufahamu wa kawaida wa msalaba tofauti na kile ambacho Yesu anatuambia kweli ni msalaba. Kwanza, maelezo ya Kikristo:

Haki ya Mungu ilidai hukumu na adhabu kwa ajili ya dhambi; Upendo wa Mungu ulimsukuma kumtuma Mwanawe wa pekee kuwa kipatanisho cha dhambi.¹¹

Sasa maneno ya Yesu:

Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake, “Mtu ye yote akitaka kunifuata, na **ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, anifuata**. Kwa maana yeyote anayetaka kuokoa maisha yake atayapoteza, lakini yeyote anayepoteza maisha yake kwa ajili yangu atayapata.” Mathayo 16:24,25

Na yeyote asiyeuchukua msalaba wake na kunifuata, hawezi kuwa mfuasi wangu. Luka 14:27

Hizi ndizo kauli mbili ambazo Yesu alisema kuhusu msalaba, zilizorudiwa katika injili za Mathayo, Marko, na Luka, zikifanya kauli sita kwa jumla.

¹¹ <https://www.gotquestions.org/meaning-of-the-cross.html>

Je, haishangazi kwamba fundisho kuu la msalaba kama linavyofundishwa na Ukristo liko mbali kabisa na mafundisho ya Kristo? Harejelei wote kufa msalabani ili kukidhi haki ya kimungu. Katika hatua hii, ninakumbushwa maneno ya Paulo:

Na kama mtu anadhani kwamba anajua chochote, hajui chochote bado kama inavyompasa kujua. 1 Wakorintho 8:2

Yesu anafafanua msalaba kama kuishi maisha ya kujinyima. Ili kumfuata Kristo, ni lazima tupokee Roho Wake ili kuishi maisha ambayo yanakataa maongozi ya mwili. Paulo anafafanua kanuni hii kwa uzuri:

Nimesulubiwa pamoja na Kristo; wala si mimi, bali Kristo yu hai ndani yangu; na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu. Wagalatia 2:20 KJV

Lakini mimi, hashia, nisione fahari juu ya kitu chochote isipokuwa msalaba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambao kwa huo **ulimwengu umesulubishwa kwangu, na mimi kwa ulimwengu.** Wagalatia 6:14 KJV

Paulo hasemi kuwa amesulubishwa kama Kristo, bali amesulubishwa pamoja Naye. Tofauti ni kubwa. Maisha haya ya kujikana nafsi Kristo ameyapitia tangu dhambi ilipoingia ulimwenguni.

Watu wachache hufikiria mateso ambayo dhambi imemsababishia Muumba wetu. Mbingu zote ziliteseka katika uchungu wa Kristo; lakini mateso hayo hayakuanza au kumalizika kwa udhihirisho wake katika ubinadamu. Msalaba ni udhihirisho kwenye hisia zetu butu wa maumivu ambayo, tangu mwanzo wake, dhambi imeleta kwenye moyo wa Mungu. Kila kukengeuka kutoka kwenye haki, kila tendo la ukatili, kila kushindwa kwa ubinadamu kufikia lengo Lake, huleta huzuni Kwake.... “Katika dhiki zao zote aliteswa; ... akawainua, na kuwachukua siku zote za kale.” — Isaya 63:9

...Dunia yetu ni karantini kubwa ya wagonjwa, mandhari ya taabu ambayo hatuthubutu kuruhusu hata mawazo yetu kukaa juu yake.

Tungelitambua jinsi ilivyo, mzigo ungekuwa mbaya sana. Hata hivyo Mungu anayahisi yote. *Education*, p. 263.1,2

Msalaba wa Kalvari si tukio la siku moja tu la kuonyesha upendo wa Mungu. Msalaba wa kimwili wa Yesu ni mlango wa kuingia katika mateso ambayo Mungu na Mwanawe wamebeba kwa siri tangu kuingia kwa dhambi ulimwenguni kupitia Lusifa. Watabeba msalaba huu wa kujikana nafsi mbele ya uongo na uasi wa Shetani hadi kuondolewa kwa dhambi mwishoni mwa miaka 1000 baada ya Ujio wa Pili wa Kristo. Akizungumzia msalaba huu, mtume Yohana anaandika:

Wote wakaa juu ya nchi watamsujudu, ambao majina yao hayakuandikwa katika Kitabu cha Uzima **cha Mwana-Kondoo, aliyechinjwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu.** Ufunuo 13:8

Neno la Kigiriki la ulimwengu ni cosmos, ambalo linaweza pia kutafsiriwa kama malimwengu yote kama ilivyofanywa katika tafsiri ya Wuest.

Nao watamsujudu, wote wakaa juu ya nchi, ambao majina yao hayakuandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo, **aliyechinjwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu;** Ufunuo 13:8 Wuest

Yesu anatumia neno msalaba kumaanisha mateso ambayo yuko tayari kuvumilia ili kuwa pamoja nasi. Anaona yote tunayofanya, anasikia kila neno tunalosema, na anajua kila wazo tulilo nalo. Tunapofikiri na kufanya maovu, inamuumiza sana. Anajali kwamba tutateseka tunapofanya makosa. Tunapojiumiza wenyewe, Yeye hulia pamoja nasi na kutamani kutusaidia. Anafanya hivi kwa kila mtu anayeishi ulimwenguni. Anaona kila mauaji, kila ubakaji, kila utoaji mimba, kila kujiua, na anahisi maumivu yote yanayoambatana nayo.

“Na hao pia waliomchoma.” Hii haitumiki tu kwa wale waliomwona Kristo mara ya mwisho alipotundikwa msalabani Kalvari, bali kwa wale ambao kwa maneno na matendo mabaya wanamchoma leo. **Kila siku Anateseka na mateso ya kusulubiwa. Kila siku wanaume na wanawake wanamchoma kwa kumvunjia**

Msalaba huu hauwezekani kuufahamu kikamilifu. Ni mkubwa sana, wa kushangaza zaidi ya uwezo wetu wa kuthamini kweli, na bado katika haya yote tunaweza kuanza kuelewa jinsi ulivyo mzuri. Msalaba si tukio la siku moja ili kutosheleza ghadhabu ya Mungu; ni tukio kubwa zaidi la miaka elfu sita, akistahimili hasira, chuki, jeuri, na ubinafsi wetu.

Mwangaza wa tabia ya Baba yetu unang'aa zaidi katika ufahamu huu wa msalaba kuliko ambavyo Ukristo ungeweza kuufikiria.

Ufahamu wa kweli wa msalaba hubadilisha kabisa maana ya kile ambacho Kristo alikuja hapa kufanya, na hubadilisha kwa kiasi kikubwa maoni yetu ya kazi yake kama Kuhani wetu Mkuu mbele za Mungu.

Msalaba wa kibinadamu wa Ukristo una Kristo akitosheleza kile kinachoonekana kuwa haki ya kimungu, akisihi sifa za damu yake ya kimwili mbele ya Baba ili Baba aendelee kumimina neema juu ya wenye dhambi.

Msalaba halisi wa Kristo unatufunulia tabia yenye upendo, subira, na fadhili. Huduma ya Kristo ni kutuvutia na upendo wa kweli wa Baba. Anamwomba Baba amruhusu kumwaga Roho yake iletayo uzima/damu ya uzima juu yetu ili tupate ufahamu, utakaso, na upatanisho kwenye ukweli wa tabia ya Mungu.

Jinsi tunavyouona msalaba ndivyo tutakavyoelewa upatanishi wa Kristo kwa ajili yetu. Msalaba wa Ukristo kwa kweli ni msalaba wa Agano la Kale, kwa maana Agano la Kale liko chini ya mamlaka ya mfumo wa haki wa Shetani. Agano Jipya linadhihirisha haki na tabia ya kweli ya Mungu, likiwasilisha kwetu mpatanishi tofauti kabisa.

SURA YA 10

INJILI NI NINI?

Katika sura ya nne ya kitabu hiki, tulichunguza kuanzishwa kwa haki ya Shetani kama adhabu kwa ajili ya uasi. Hii ni kinyume na haki ya Mungu ambayo inatoa rehema na kurejesha huku ikishikilia uhuru wa kuchagua wa mwanadamu kwa kuruhusu mkosaji anayeendelea kuteseka na matokeo ya matendo yao wenyewe, kwa matumaini kwamba watarejea Kwake. Shetani aliuambia ulimwengu kwamba ikiwa Mungu hatamwadhibu mkosaji kwa kuingilia kati kwa nguvu, Yeye hakuwa Mungu wa haki (The Desire of Ages, p. 761.4).

Katika sura hiyohiyo, tuligundua uhakika wa kwamba Shetani alikuwa ameathiri ulimwengu mzima kwa nadharia yake ya haki. Alitenganisha haki na rehema na kuzifanya zipingane, wakati haki ya Mungu au kutenda haki ni kuonyesha rehema (Zab 89:14).

Adamu na Hawa walishawishiwa na nadharia ya Shetani ya haki, na walipofanya dhambi walikuwa na hakika kwamba Mungu hangeweza kuwasamehe bila kuadhibiwa na kifo. Adamu, kama Shetani, alielekeza lawama ya matendo yake kwa Mungu, na kwa hiyo akahisi kwamba mtu aliye sawa na Mungu ndiye anapaswa kulipa gharama badala yake.

Katika sura ya tano, tulilinganisha maoni mawili ya haki kuhusiana na upatanisho. Katika mfumo wa Shetani, mtu hupatanishwa pale adhabu

inapotolewa kwa mtu mwingine. Katika haki ya Mungu, mtu anapatanishwa anapoelewa ukweli wa tabia Yake, kutubu ufahamu wao mbaya, na kukubali msamaha Wake.

Katika sura ya sita hadi ya nane, tulichunguza maana ya mfumo wa dhabihu. Tulikazia kwamba kama Maandiko yanavyotuambia kwamba Mungu “hutaka rehema wala si dhabihu,” basi dhabihu ya Kristo ni kujishusha kwa Mungu ili kutimiza haki ya mwanadamu. Dhabihu kwa hakika zilieleekeza kwenye kifo cha Kristo, lakini hii ilikuwa ni fidia iliyolipwa kwenye haki ya Shetani ili kuwaachilia wanadamu kutoka katika imani yao kwamba Mungu hatawasamehe bila adhabu.

Tulitaja jambo kuu kwamba Yesu alipotumia neno imekwisha mara mbili ndani ya saa 24 zilizopita kuelekea msalabani, alitimiza matakwa ya Mungu na mwanadamu. Katika Yohana 17:4, Kristo alitangaza katika usiku kabla ya kufa kwake kwamba alikuwa ametimiza kazi yote ya Baba Yake, ambayo aliifanya katika miaka 3 ½ ya huduma Yake. Hii ina maana kwamba kila kitu kilichotokea baada ya tamko hilo, hadi alipokufa msalabani, Yesu alikuwa akitosheleza kazi ambayo wanadamu waliamini ilikuwa muhimu ili kuwapatanisha wanadamu na Mungu. Ndiyo sababu Yesu alipokamatwa, alisema hivi: “Hii ndiyo saa yenu [ya mwanadamu], na nguvu za giza.” (Luka 22:53).

Ukristo unatangaza tu kauli iliyokamilika ya pili, na hivyo kuelekezea haki ya mwanadamu, iliyovuviwa na Shetani, kwa Mungu. Kwa hiyo, injili inayohubiriwa kutoka kwenye mimbari za Kikristo ni kwamba Mungu alimuua Yesu¹² ili kukidhi haki yake na kutuokoa.

Mmoja wa marafiki zangu ambaye aliwahi kuwa mchungaji huko Illinois alikuwa akihubiri kwenye kundi la wafungwa katika gereza la serikali wakati wa Wiki Takatifu miaka kadhaa iliyopita. Wakati fulani katika ujumbe wake, alisimama na kuwauliza wanaume hao ikiwa walijua ni nani aliyemuua Yesu. Wengine walisema askari walifanya hivyo. Wengine walisema Wayahudi walifanya hivyo. Wengine wakasema Pilato. Baada ya kuwa kimya, rafiki yangu

¹² Tazama kitabu Did God Kill Jesus by Kevin J. Mullins kinachopatikana lastmessageofmercy.com kwa zaidi kuhusu hili.

alisema kwa urahisi, '**Baba yake alimuua.**' ... Kama vile Ibrahimu alivyoinua kisu juu ya kifua cha mwanawe Isaka, lakini kisha akamuacha mwanawe kwa sababu kulikuwa na kondoo dume kwenye kichaka, ndivyo **Mungu Baba alivyoinua kisu chake juu ya kifua cha Mwanawe mwenyewe, Yesu**—lakini hakumwacha, kwa sababu alikuwa kondoo dume; alikuwa mbadala.¹³

Tunaona katika nukuu hii kuegemea kwa hadithi ya Ibrahimu na Isaka kuunga mkono dai kwamba Mungu alimuua Yesu. Lakini kama tulivyoonyesha, Ibrahimu aliona maneno ya Mungu kulingana na ufahamu wake mwenyewe wa haki, na alipofushwa na ukweli kwamba maneno ambayo Mungu alisema yangeweza kueleweka kwa njia tofauti.

John Piper anaendelea kueleza kwa nini anaamini kwamba Mungu alimuua Yesu.

... **Mungu anamtuma Mwanawe mwenyewe kuchukua ghadhabu yake** na kubeba laana kwa wote wanaomtumaini. 'Kristo alitukomboha katika laana ya sheria kwa kufanyika laana kwa ajili yetu' (Wagalatia 3:13). Hii ndiyo maana ya neno 'upatanisho' katika andiko lililonukuliwa hapo juu [lililonukuliwa hapo awali Warumi 3:25]. **Inarejelea kuondolewa kwa ghadhabu ya Mungu kwa kutoa mbadala.** Kibadala kimetolewa na Mungu mwenyewe. **Kibadala, Yesu Kristo, habatilishi tu ghadhabu; anaibeba na kuigeuza kutoka kwetu kwenda kwake.** Ghadhabu ya Mungu ni ya haki, na ilitumika, haikuondolewa. Tusimchezee Mungu wala kuudharau upendo wake. Hatutawahi kuogopa kupendwa na Mungu hadi tuhesabu uzito wa dhambi yetu na haki ya ghadhabu yake dhidi yetu.¹⁴

Ikiwa haki ya Mungu ni kwamba inahitaji kifo kwa ajili ya dhambi, basi tunaweza kusema kwamba Mungu ametengwa nasi kwa sababu ya dhambi zetu. Katika muktadha huu, Yesu anapatanisha Mungu nasi kwa kubeba ghadhabu Yake, si kuibatilisha.

¹³ John Piper, *Who Killed Jesus?* Desiringgod.org

¹⁴ John Piper, *50 Reasons Why Jesus Had to Die*, p. 21

Kwa wale wanaoamini kile Ellen White alichandika kuhusu ujumbe ulioletwa na Wazee Wagoner na Jones, tunajua kwamba hii haiwezi kuwa kweli, kwa kuwa Wagoner alisema kinyume cha moja kwa moja:

“Lakini,” mtu fulani atasema, “Mmefanya upatanisho wote kwa upande wa wanadamu; sikuzote nimefundishwa kwamba kifo cha Kristo kilimpatanisha Mungu na mwanadamu; kwamba Kristo alikufa ili kutosheleza haki ya Mungu, na kumridhisha Yeye.” Naam, tumeacha suala la upatanisho mahali ambapo Maandiko yameliweka; na ingawa lina mengi ya kusema kuhusu ulazima wa mwanadamu kupatanishwa na Mungu, kamwe halionyeshi hata mara moja kitu kama umuhimu wa Mungu kupatanishwa na mwanadamu. Kujumuisha ulazima wa jambo kama hilo ni kuleta mashtaka makubwa dhidi ya tabia ya Mungu. Wazo hilo limekuja katika Kanisa la Kikristo kutoka kwenye Upapa, ambalo nalo lililileta kutoka kwenye Upagani, ambamo wazo pekee la Mungu lilikuwa la kiumbe ambaye ghadhabu yake lazima itilizwe kwa dhabihu. *The Present Truth UK*, September 21, 1893, p. 386, par.7

Na tena, miaka michache baadaye:

Bila shaka wazo la upatanisho au dhabihu ni kwamba kuna ghadhabu ya kutuliza. Lakini zingatia sana kwamba ni **sisi tunaohitaji dhabihu, na sio Mungu**. Anatoa dhabihu. Wazo la kwamba ghadhabu ya Mungu inapaswa kusuluhishwa ili tupate msamaha haipati kibali katika Biblia. Ni kilele cha upuuzi kusema kwamba Mungu amewakasirikia sana wanadamu hata hatawasamehe isipokuwa kitu fulani kimetolewa ili kutuliza ghadhabu yake, na kwamba kwa hiyo yeye mwenyewe anajitolea zawadi hiyo, ambayo kwayo hutulizwa. *The Signs of the Times*, January 23, 1896, p. 52, par.2

Na Ellen White mwenyewe aliandika:

Hatupaswi kumpatanisha Mungu nasi, lakini - Ee upendo wa ajabu! - Mungu katika Kristo “anaupatanisha ulimwengu na nafsi yake.” 2 Corinthians 5:19. *Steps to Christ*, p. 35.

Katika kijitabu chake cha ziada cha masomo kwa Waadventista Wasabato, Kevin J. Mullins aliona mabadiliko katika theolojia ya SDA katika SDA Bible Commentary kuhusu jambo hili. Mnamo 1956 tunasoma:

Hakuna mahali Biblia inataja kupatanishwa kwa Mungu na mwanadamu. *SDA Bible Commentary* vol. 6, uk. 528

Lakini mnamo 1980 tunasoma:

Katika sehemu nyingine Biblia inataja kupatanishwa kwa Mungu na mwanadamu. *Ibid*, 1980.

Uchunguzi huu ni mojawapo ya mengi ambayo yanaonyesha kwamba kanisa la Waadventista lilikataa ujumbe wa 1888 ulioletwa na Jones na Waggoner. Kama Kevin J. Mullins anavyohitimisha:

Kwa hiyo, tunaposoma kile ambacho viongozi wengi wa kisasa la SDA wanasema kuhusu somo hili, tunaona ushahidi wa kutosha kwamba, si tu kwamba ujumbe wa 1888 ulikataliwa kweli kweli, bali kukubali kwa Waadventista mtazamo unaoshikiliwa na Ukristo wa kawaida. Kwa mfano, katika toleo la Desemba 8, 2023 la *The Review*, Clifford Goldstein anaandika, **“Kwa ufupi, badala ya kutuua kwa kukiuka sheria Yake, Baba alimuua Yesu.”** Na kisha baadaye anaongeza, **“... kwa kusema kwa ukali, Baba alimuua Yesu ili asije kutuua.”**¹⁵

Hapa tunaona sauti kuu katika Uadventista ikieleza mtazamo ule ule wa haki ambao Mungu alikuwa anatafuta kumtoa Ibrahimu kutoka humo.

Mfumo wa haki tunaojiandikisha huamua injili tunayoamini. Ikiwa haki ya Mungu inadai kifo, basi injili inayohubiriwa ni zawadi ya Kristo ili kukidhi haki ya Mungu na kumpatanisha na mwanadamu. Yesu anaondoa deni tunalodaiwa na Mungu, na hivyo kutusafisha na hatia yetu. Kwa hiyo huduma ya ukuhani ya Kristo lazima iwe katika

¹⁵ Kevin J. Mullins, *Did God Kill Jesus, A Supplemental Study for Seventh-day Adventists*. Kinachopatikana maranathamedia.com

muktadha wa kumwombea mwanadamu sifa za dhabihu Yake kama msingi wa kutoa neema ya Mungu iliyo tele.

Injili hii inazingatia malipo ya deni letu kwa sheria kwa njia ya Kristo. Inaonyesha Mungu kama mwenye upendo kumtoa Mwanawe kwetu ili kukidhi haki yake. Kwa hiyo ukuhani wa Kristo unaonekana kama mchakato wa kutuinga na hukumu ya Mungu. Tukiwa tumefichwa ndani ya Kristo, ufa wa mwamba, tunalindwa dhidi ya ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi. Tunalindwa dhidi ya kuangamizwa na Mungu mradi tu tunadai damu ya Kristo na kutembea katika toba na unyenyekevu.

Injili iliyoanza kujitokeza mwaka wa 1888, hata hivyo, inafunua kwamba Shetani ndiye mwanzilishi wa hukumu inayodai kifo. Kwa hivyo, injili ni ufunuo wa kweli wa tabia ya Mungu kama mtu mwenye rehema na neema. Kristo alimfunua Baba kwetu kwa maisha yake. Lakini basi alijitoa kuuawa nasi ili sisi tupate kupatanishwa kwa kifo chake.

Kwa maana ikiwa tulipokuwa adui tulipatanishwa na Mungu kwa kifo cha Mwana wake; zaidi sana baada ya kupatanishwa tutaokolewa katika uzima wake. Warumi 5:10

Tulifanywa kuwa maadui na Mungu kwa kuamini uongo wa Shetani kuhusu tabia yake. Hatungekubali msamaha bila kifo. Kristo alitupatanisha na Mungu kwa kulipa deni tuliloamini lilihitajika. Lakini tunapopatanishwa na Mungu kwa kifo cha Kristo, tunaokolewa kwa maisha wake. Maisha gani? Maisha aliyoyafunua duniani na anaishi sasa mbinguni. Maisha haya ni ufunuo wa tabia ya Mungu. Maisha haya ndio yanayotuokoa kwa sababu yanaonyesha kwamba Mungu ni mwenye rehema, mwenye neema, na mvumilivu - na kwamba haangamizi.

Mungu hamwangamizi mtu. Kila mtu anayeangamizwa atakuwa amejiangamiza mwenyewe. Kila mtu anayekataa maonyo ya dhamiri anapanda mbegu za kutokuamini, na hizi zitaleta mavuno ya hakika. *Christ's Object Lessons*, p. 84.4

Maisha ya Yesu, yakikubaliwa na kukumbatiwa na mwenye dhambi, hutolewa bure kwa mwenye dhambi kwa njia ya ukuhani wa Kristo.

Roho wa Yesu, damu yake ya uzima, inatolewa kwa mwenye dhambi ili kumbadilisha awe kama Kristo. Injili hii inampa mwenye dhambi tumaini la ushindi kamili juu ya dhambi kwa sababu inashughulikia chanzo cha kutengwa: dhana mbaya ya tabia ya Mungu.

Injili ya kwanza haiwezi kumkomboa mtu kabisa kutoka kwenye dhambi kwa sababu haizungumzii kamwe uongo wa haki ya uongo. Shetani hafichuliwi kabisa. Dhambi daima hubakia hadi kifo, na patakatifu pa roho hapajatakaswa kabisa.

Injili ya kwanza ni utoshelezwaji wa mawazo ya watu. Ni msingi wa upatanisho. Lakini baada ya kupatanishwa, Kristo anatuita katika ufahamu wa kweli wa Baba yake ili tupate kuokolewa. Ya kwanza ni injili ya Agano la Kale, na ya mwisho ni injili ya Agano Jipya. Injili ya kwanza inakuongoza hadi ya pili. Kristo aondoa la kwanza ili alisimamishe la pili (Ebr 10:9).

Ujumbe wa 1888 ulitumwa kwa vuguvugu la Majilio ili kuwahamisha kutoka katika ufahamu wa Agano la Kale wa injili hadi ufahamu wa Agano Jipya. Wagoner anafafanua injili katika aya za mwanzo za kitabu chake Christ and His Righteousness:

Katika mstari wa kwanza wa sura ya tatu ya Waebrania tuna mawaidha ambayo yanaelewa maagizo yote aliyopewa Mkristo. Ni hivi: “Kwa hiyo, ndugu watakatifu, wenye kuushiriki mwito wa mbinguni, mtafakarini sana Mtume na Kuhani Mkuu wa maungamo yetu, Kristo Yesu.” **Kufanya hivyo kama Biblia inavyoagiza, kumfikiria Kristo daima na kwa akili, kama Yeye alivyo, kutamgeuza mtu kuwa Mkristo mkamilifu, kwa kuwa “kwa kutazama tunabadilishwa.”**

Wahudumu wa injili wana kibali kilichovuviwa cha kudumisha mada, Kristo, daima mbele ya watu na kuelekeza fikira za watu Kwake pekee. Paulo aliwaambia Wakorintho, “Nalikusudia nisijue neno lo lote kwenu, ila Yesu Kristo, naye aliyesulubiwa” (1 Kor. 2:2), na hakuna sababu ya kudhani kwamba mahubiri yake kwa Wakorintho yalikuwa tofauti kwa namna yoyote na mahubiri yake mahali pengine. Kwa hakika, anatuambia kwamba Mungu

alipomfunua Mwanawe ndani yake, ilikuwa ili amhubiri kati ya mataifa (Gal. 1:15, 16), na furaha yake ilikuwa kwamba alikuwa amepewa neema ya “kuhubiri kati ya Mataifa utajiri wake Kristo usiopimika. Efe. 3:8. E.J. Waggoner, *Christ and His Righteousness*, p.5

Wajumbe wa 1888 walibadilisha kabisa maana ya msalaba na injili. Kama Ellen White anavyosema:

Huko Minneapolis Mungu aliwapa watu wake vito vya kweli vya thamani katika mazingira mapya. Nuru hii kutoka mbinguni na wengine ilikataliwa kwa ukaidi wote ambao Wayahudi walidhihirisha katika kumkataa Kristo, na kulikuwa na mazungumzo mengi juu ya kusimama kando ya alama za zamani. Lakini kulikuwa na ushahidi kwamba hawakujua alama za zamani zilikuwa nini. Kulikuwa na ushahidi na kulikuwa na hoja kutoka kwenye neno ambalo lilijikita kwenye dhamiri; lakini mawazo ya wanadamu yalikuwa yamewekwa imara, yamefungwa dhidi ya mlango wa nuru, kwa sababu walikuwa wameamua kuwa ni kosa la hatari kuondoa “alama za kale” wakati halikuwa likiondoa kigingi cha alama za kale, lakini walikuwa na mawazo yaliyopotoka ya kile kilichounda alama za kale. *Counsels to Writers and Editors*, p. 30.1

Kweli hizi mpya za thamani zingebadilisha kabisa uelewa wetu wa huduma ya ukuhani ya Yesu mbele za Baba. Lakini kanisa halijafuata kikamilifu maana ya ujumbe wa 1888, na hivyo hatujawahi kuingia kikamilifu katika Agano Jipya. Tunabaki kwenye mipaka ya Kanaani, tumekwama katika Agano la Kale, na Kristo anatafuta kutuamsha ili hatimaye aweze kurudi.

Wakristo wangehisi ni tusi kuwa na uelewa wao wa injili iliyoandikwa Agano la Kale. Wana ufahamu wao wenyewe wa maagano mawili, ambayo yamejikita katika wakati wa kuridhika kwa haki ya Mungu - kabla na baada ya Mungu kutulizwa.

Katika mawazo ya wanadamu, isingewezekana kwa Mungu kutoa neema yake inayotiririka kikamilifu hadi deni la haki yake lilipwe.

Mungu alieleweka kuwa ametengwa na wenye dhambi kwa sababu ya ghadhabu yake dhidi ya dhambi zao.

Agano la Kale linaeleweka kuchukua muda kabla ya deni la haki ya Mungu kulipwa. Agano Jipya huchukua muda baada ya deni kulipwa.

Pili, badala ya kuwasilisha maisha ya Kristo kama ufunuo kamili wa Mungu kwa wanadamu, inalenga katika kuwasilisha maisha yake kama ufunuo kamili wa uzoefu wa mwanadamu kwa Kristo. Inafikiriwa kwamba Kristo alihitaji kuwa mwanadamu ili kuelewa kikamilifu jinsi wanadamu walivyo. Wazo hili mara nyingi linaungwa mkono na maandiko yafuatayo:

Kwa kuwa ilimpasa yeye, ambaye kwa ajili yake na kwa njia yake vitu vyote vimekuwapo, akileta wana wengi waufikilie utukufu, kumkamilisha kiongozi mkuu wa wokovu wao kwa njia ya mateso. Waebrania 2:10

Kwa hiyo ilimpasa kufananishwa na ndugu zake katika mambo yote, ili awe Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu katika mambo ya Mungu, ili kufanya suluhu kwa dhambi za watu. Waebrania 2:17

Hili linaonyesha kiini cha utume wa Kristo kama kujifunza maana ya kuwa mwanadamu ili kumstahilisha kama kuhani, na pili kulipa deni letu kwa Mungu kwa kufa msalabani. James White anatoa muhtasari wa hii kama ifuatavyo:

Kristo aliteseka si tu ili [1] apate kukidhi haki ya kimungu, bali pia [2] ili aweze kustahili kuwahurumia watu wake katika mateso yao. *The Review and Herald* Vol. 17, January 29, 1861, p. 82, par.9

Tena, Uriah Smith anathibitisha maoni haya:

Akijitwika asili yetu, alijileta **katika nafasi ambayo anaweza kutuita ndugu**. Ebr.2:11. Kwa hiyo anaweza kuguswa na hisia za udhaifu wetu, kwani alijaribiwa katika mambo yote kama sisi, bila kufanya dhambi; na akiisha kujaribiwa hivyo, aweza kuwasaidia wale wanaojaribiwa. Ebr.4:15; 2:18. **Alishuka ili kupita pamoja nasi katika shule ya uzima na kutuonyesha njia. Anashuka**

miongoni mwa wanafunzi wake ili kusuluhisha mbele yao matatizo yasiyoweza kutatulika ambayo kwayo wamekuwa wakichanganyikiwa bila matumaini. Aliweka miguu yake katika kila sehemu ambayo tunaweza kuhitajika kukanyaga. Yeye alijaribiwa katika mambo yote kama sisi, na katika mambo yote alikuwa mshindi kwa niaba yetu. Uriah Smith, *Looking Unto Jesus*(1898), uk.28

Lakini ikiwa Yesu alifanyika Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu baada ya Yeye kuja duniani na kukamilishwa tu kupitia mateso kutoka wakati huo, je, tunakata kauli kwamba Yesu hakuwa Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu kabla ya wakati huu, na kwa hiyo Hangeweza kuwasaidia kwa uaminifu au kuwasaidia wanaojaribiwa?

Pia, kitabu cha Waebrania kinaonekana kuonyesha kwamba Agano Jipya halingeweza kuwa na nguvu hadi kifo cha mtoa agano, yaani Kristo. Ikiwa hivyo ndivyo, basi baraka za Agano Jipya hazingeweza kupatikana hadi alipokufa, sivyo?

Na kwa sababu hii ni mjumbe wa agano jipya, ili, mauti ikiisha kufanyika kwa kukomboa makosa yaliyokuwa chini ya agano la kwanza, hao walioitwa waipokee ahadi ya urithi wa milele. Maana agano la urithi lilipo, lazima iwepo mauti yake aliyelifanya. **Kwa maana agano la urithi lina nguvu palipotukia kufa kwa mtu; kwa kuwa halina nguvu kabisa, akiwa yu hai yeye aliyelifanya.** Waebrania 9:15-17

Hili laonekana kuwa uthibitisho kamili kwamba Agano Jipya, au Agano, halingeweza kutumika, au kupatikana, hadi kifo cha Kristo kikamilishe haki ya Mungu na wakati uo huo kukamilisha mateso Yake ili kustahili Yeye kuwa Kuhani Mkuu.

Lakini mstari huu wote wa mawazo umeegemezwa juu ya mfumo wa haki ambao unahitaji kifo. Ikiwa injili ni ufunuo wa tabia ya Mungu, na ikiwa msalaba wa Kristo ni ufunuo wa kujikana kwake katika historia nzima ya wanadamu badala ya tukio la saa 24 miaka 2000 iliyopita, basi nguzo za msingi za utume wa Kristo duniani zinabadilishwa.

Hebu tuzingatie mitazamo ya wajumbe wa 1888 juu ya sifa za Kristo kwa ajili ya ukuhani.

Kulikuwa pia na ukuhani wa hekalu la kidunia kwenye Mlima Sayuni katika Yerusalemu. Kulikuwa na ukuhani wa patakatifu pale Shilo kule nyikani. **Hiyo, ni kweli, iliwakilisha ukuhani wa Kristo, lakini je, hiyo iliwakilisha ukuhani wowote wa Kristo kabla ya A.D.1?** Je, tuseme kwamba huo uliwakilisha ukuhani wa Kristo uliokuwa mbali sana? Hapana. Ukuhani huo katika Yerusalemu, katika patakatifu pa nyikani, uliwakilisha ukuhani ambao tayari ulikuwapo kwa mfano wa Melkizedeki? **Je! wewe utakuwa** kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki? La hasha. **“Wewe ni** kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki.” Je! Melkizedeki hakuwa kuhani siku za Abrahamu? na ukuhani wa Kristo si wa milele kwa mfano wa Melkizedeki? Je, huoni, basi, kwamba mfumo huu mzima wa huduma walizopewa Israeli ulikuwa wa kuwafundisha **kuwapo kwa Kristo wakati huo na pale kwa ajili ya wokovu wa sasa wa nafsi zao na si kwa ajili ya wokovu wa roho zao miaka kumi na mia nane au miaka elfu mbili au miaka elfu nne ijayo?** Hakika, hakika ni hivyo. A.T. Jones, *General Conference Bulletin*, 1895, Sermon 25,p. 477, par.6,7

A.T. Jones anawasilisha ukuhani wa Kristo kama unaopatikana kikamilifu tangu wakati wa Adamu kwa maana anataja haukuwa mbali kwa miaka 4000 ijayo.

Ellen White alithibitisha mawazo haya katika nukuu zifuatazo:

Ukuhani wa Kristo ulianza mara tu mwanadamu alipofanya dhambi. Alifanywa kuhani kwa mfano wa Melkizedeki. Letters and Manuscripts Vol. 7,Ms43b, 1891 (July 4, 1891), par. 5

Ulimwengu umekabidhiwa kwa Kristo, na kupitia Yeye kila baraka kutoka kwa Mungu zimekuja kwa jamii iliyoanguka. **Alikuwa Mkombozi kabla kama alivyo baada ya kupata mwili Kwake.** Mara tu dhambi ilipotokea, kulikuwa na Mwokozi. The Desire of Ages,p. 210.2

Mara tu Adamu alipofanya dhambi, Mwana wa Mungu alijitoa Mwenyewe kuwa mdhamini wa jamii ya wanadamu, **akiwa na uwezo mwingi tu wa kuepusha adhabu iliyotamkwa juu ya wenye hatia kama vile alipokufa juu ya msalaba** wa Kalvari. The Faith I Live By, p. 75.4.

Roho ya Unabii inaonyesha kwamba Kristo alianza ukuhani wake mara tu mwanadamu alipofanya dhambi, kwamba alikuwa mkombozi kabla ya kupata mwili Kwake kama - au kwa nguvu nyingi - kama baada ya kufanyika kwake mwili. Ikiwa hii ni kweli, basi vipi kuhusu kufanywa mkamilifu kupitia mateso? Wagoner hutoa jibu:

Inachukuliwa kwa kawaida kabisa kwamba Neno lilifanyika mwili katika utu wa Yesu wa Nazareti miaka elfu moja mia nane iliyopita, ili Apate kujifunza hali na mahitaji ya mwanadamu, na hivyo kuweza kuwahurumia na kuwasaidia. Kwamba hili ni wazo potofu linaweza kuonekana kwa kutafakari kwa muda mfupi, na pia kwenye kauli wazi za Maandiko. Mtunga Zaburi anasema, “Yeye anatumia umbo letu, na kukumbuka ya kuwa sisi tu mavumbi.” Zab. 103:14. Tena, “Ee Bwana, umenichunguza na kunijua. Wewe wajua kuketi kwangu na kuondoka kwangu; Umelifahamu wazo langu tokea mbali. Umepepete kwenda kwangu na kulala kwangu, Umeelewa na njia zangu zote. Maana hamna neno ulimini mwangu Usilolijua kabisa, Bwana.” Zab. 139:1-4. Ni Yeye ambaye watu wanapaswa kumtegemea kwa ajili ya ujuzi wao wenyewe. “Moyo huwa mdanganyifu kuliko vitu vyote, una ugonjwa wa kufisha; nani awezaye kuujua? Mimi, Bwana, nauchunguza moyo, navijaribu viuno.” Yer. 17:9. “Ee Bwana, najua ya kuwa njia ya mwanadamu haimo katika nafsi yake; kuelekeza hatua zake si katika uwezo wa mwanadamu.” Yer. 10:23.

Haya yote yalikuwa kweli miaka elfu na mia nane kabla ya Kristo kama ilivyo miaka elfu na mia nane baadaye. Mungu aliwajua wanadamu pia, na aliwahurumia sana, miaka elfu nne iliyopita kama Anavyofanya leo. Wana wa Israeli walipokuwa jangwani, “katika dhiki zao zote aliteswa.” Isa. 63:9. Nabii angeweza kusema juu ya ukweli, miaka mia saba kabla ya Kristo,

“Hakika ameyachukua masikitiko yetu na amejitwika huzuni zetu.” Isa. 53:4. **Mungu alikuwa ndani ya Kristo, si ili apate kuwajua wanadamu, bali ili mwanadamu apate kujua kwamba anawajua.** Katika Yesu tunajifunza jinsi ambavyo Mungu amekuwa mwenye fadhili na mwenye huruma sikuzote, na kuwa na mfano wa kile atakachofanya ndani ya mtu yeyote ambaye atajisalimisha kwake kikamilifu. E.J. Waggoner, *Present Truth UK*, December 19, 1895, p. 803, par. 5,6

Je, haileti mantiki zaidi kukubali kwamba Mungu anapotuumba na kututegemeza, kwa hiyo anatujua kwa ukaribu zaidi? Tunazingatia pia kwamba ikiwa Mungu na Kristo ni wajuzi wa yote, ingewezekanaje kusema kwamba hawajui mateso ya wanadamu? Hili lingewathibitishia kuwa si wajuzi wa mambo yote, sivyo?

Ikiwa Kristo hakuelewa mateso ya wanadamu hadi Alipokuja duniani ana kwa ana, basi je, kushindwa kwa Israeli kusingeweza kutokana na Mungu mwenyewe? Je! Mungu na Mwanawe wangewezaje kuwaongoza Israeli kwa uaminifu ikiwa hakuwaelewa kiukweli? Kristo angewezaje kujua jinsi ya kuwasaidia wale waliojaribiwa jangwani ikiwa hakuwafahamu kwa ukaribu vya kutosha kuwaandalia kile walichohitaji hasa?

Ni ufahamu wa kweli wa msalaba ambao unaondoa wazo kama hilo. Kama tulivyonukuu katika sura iliyopita:

...Dunia yetu ni karantini kubwa ya wagonjwa, mandhari ya taabu ambayo hatuthubutu kuruhusu hata mawazo yetu kukaa juu yake. Kama tungelitambua jinsi ilivyo, mzigo ungekuwa mbaya sana. Hata hivyo Mungu anahisi yote. *Education*, p. 263.2

Ikiwa Mungu anahisi yote, basi Mungu anajua mateso yetu kwa karibu. Na tena:

Katika dhiki zao zote aliteswa, na Malaika wa Uwepo Wake akawaokoa; katika upendo wake na katika huruma yake aliwakomboa; naye akawainua na kuwachukua siku zote za kale. Isaya 63:9

Ikiwa Kristo aliteswa katika mateso yote ya watu wake na akawachukua siku zote za kale, basi Kristo anastahili kuwa Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu.

Mambo haya yanaongeza uzito kwenye kile ambacho Roho ya Unabii inatufunulia kuhusu mfumo wa haki wa uongo wa Shetani. Ikiwa kile ambacho Waggoner, Jones, na Ellen White wanasema ni kweli, injili haiwezi kuwa kile ambacho Ukristo unafundisha. Lakini ufunguo wa hili haupo katika kukataa tu yote ambayo Ukristo umefundisha juu ya swali hili. Badala yake, kuna hekima katika kuweka matoleo haya mawili ya injili ndani ya mfumo wa maagano mawili ili kuonyesha njia kutoka kwenye njia za wanadamu kwenda kwenye njia za Mungu.

Hivyo agano kutoka Sinai liliwaleta kwenye agano na Ibrahimu. **La kwanza liliwaleta kwenye agano la pili. Agano la kale liliwaleta kwenye agano jipya.** Na hivyo sheria, ambayo ilikuwa msingi wa agano hilo, - sheria iliyovunjwa - ilikuwa mwalimu wa kuwaleta kwa Kristo, ili wahesabiwe haki kwa imani. A.T. Jones, *The Review and Herald*, Julai 17, 1900, uk.457, kifungu. 14

Kristo sio tu mpatanishi wa maslahi na matakwa ya Mungu, lakini pia anapatanisha maslahi na ufahamu wa wanadamu. Kristo kama kuhani wetu ni mpatanishi kati ya nafasi mbili, si moja.

Vipi basi kuhusu kauli ya Paulo kuhusu kifo cha mtoa agano? Msingi mzima wa uhitaji wa dhabihu ya Kristo ulikuwa ni kujishusha kwa Mungu ili kukidhi uelewaji wa mwanadamu wa haki. Kuidhinishwa kwa agano kupitia kifo cha mtoa agano ndicho ambacho mwanadamu alihitaji, wala si Mungu. Ndani ya ukuhani wa Melkizedeki, kulikuwa na mkate tu, divai, na baraka. Hii imepatikana tangu kuanza kwa ukuhani wa Kristo katika umilele uliopita. Kwa sababu Mungu daima amekuwa tayari kusamehe na kuonyesha rehema, baraka za Agano Jipya zimekuwa zikipatikana kutoka upande wa Mungu. Mwanadamu aliona ni vigumu kupata msamaha kama huo kabla ya kifo cha Kristo.

Wagoner anawasilisha wazo ili kupatanisha kanuni hizi mbili zinazoonekana kupingana; namna gani msamaha unavyowezekana kabla ya Agano Jipya kuanza kutumika.

Hata hivyo, kuna ugumu wa kweli katika akili za baadhi ya watu ambao hawana wazo la kukana neno la Mungu, ambalo hutangaza kwamba tangu enzi za kale kabisa wanadamu walisamehewa, na walikuwa wenye haki. Ugumu huo ni huu: Baraka zote zinazowajia wanadamu, huja kwa sababu ya lile linaloitwa “agano la pili,” ambalo Kristo ni mpatanishi wake; lakini agano hilo halikuidhinishwa hadi kifo cha Kristo, na Paulo asema: “Kwa maana agano la urithi lina nguvu palipotukia kufa kwa mtu; kwa kuwa halina nguvu kabisa, akiwa yu hai yeye aliyelifanya.” Ebr. 9:17. Basi iliwezekanaje kwa wanadamu kabla ya siku za Kristo kupokea baraka ya msamaha, ambayo imeahidiwa tu katika agano la pili?

Mstari wa nne wa Warumi utatumika kujibu hili. Mtume, baada ya kueleza jinsi Ibrahimu alivyopokea haki ya imani, anasema kwamba alimwamini Mungu, “awahuishaye wafu, ayatajaye yale yasiyokuwako kana kwamba yamekuwako. Mstari wa 17. Mungu anaweza kuumba kitu ambacho si halisi kana kwamba kilikuwapo. Hiyo ni jinsi gani? Jibu liko katika Ebr. 6:13-18:-

“Kwa maana Mungu alipompa Ibrahimu ahadi, kwa sababu hakuna aliye mkuu kuliko yeye awezaye kuapa, aliapa kwa nafsi yake, akisema, Hakika kubariki nitakubariki, na kuzidisha nitakuzidisha. Na hivyo baada ya kuvumilia aliipata ile ahadi. Kwa hakika watu huapa kwa aliye mkuu zaidi; na kiapo cha kuwathibitishia ni mwisho wa fitina zote. Katika hayo Mungu, akipenda zaidi zaidi kuwaonyesha warithi wa ahadi kutobadilika kwa shauri lake, alilithibitisha kwa kiapo; ili kwa mambo mawili yasiyobadilika, ambayo kwayo Mungu hawezi kusema uongo, tupate faraja yenye nguvu, sisi tuliokimbilia ili kushika tumaini lililowekwa mbele yetu.”

Ahadi ambayo Mungu alimpa Ibrahimu ilithibitishwa katika Kristo. Imani yake ilihesabiwa kuwa haki, kwa nguvu ya Mzao ambaye angekuja. Na ingawa Mungu hawezi kusema uongo, alithibitisha ahadi yake isiyobadilika kwa kiapo, na hivyo akaifanya kuwa isiyobadilika maradufu. Kwa hivyo, ingawa

msamaha wote unatolewa kwa nguvu tu ya damu ya Kristo, baada ya Kristo kuahidiwa ilikuwa ni sawa na kwamba alikuwa ameuawa. Ahadi ya Mungu ni hakika sana, kwamba Kristo anaitwa “Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu; kwa maana ahadi aliyopewa Ibrahimu haikuwa kitu zaidi ya ahadi aliyopewa Adamu.

Kuna mpango mmoja tu wa wokovu. “Yesu Kristo ni yeye yule, jana, na leo, na hata milele,” ndiye kiini cha mpango huo, na neema ya Mungu kupitia kwake imekuwa nyingi iliyo sawa katika vizazi vyote tangu dhambi ilipoingia ulimwenguni. “Kwa maana Bwana yule yule aliye juu ya wote, ni tajiri kwa wote wamwitao.” E.J. Waggoner, *The Signs of the Times*, August 3, 1888, p. 470, par. 12-16

Nilimnukuu Wagoner kwa kirefu juu ya swali hili, ili tuweze kuona juhudi zake za kupatanisha jinsi Agano Jipya linavyoweza kupatikana kabla ya kifo cha Kristo. Jibu lake lilikuwa kwamba Mungu anaita vile vitu ambavyo havipo kana kwamba vipo, na kwamba kulingana na ahadi, Mungu angeweza kutoa faida za Agano Jipya katika Agano la Kale.

Lakini hoja hizi si za lazima tunapoelewa ni haki ya nani ilitoshelezwa pale msalabani na ni nani alitoshelezwa na kifo cha Kristo. Haya yote yalisuluhishwa kwa ajili ya watu kulingana na mitazamo yao ya haki. Baba hakuhitaji kifo cha Mwanawe ili kumwaga Roho wake wa msamaha, hii yote ilitakiwa na wanadamu.

Inawezekana kusoma kauli nyingi katika Waebrania ili kuthibitisha ufahamu kwamba Kristo alipaswa kuteswa na kufa kabla ya kustahili kuwa Kuhani wetu Mkuu. Lakini kama vile agizo la Mungu kwa Ibrahimu lilivyokuwa na ufahamu mara mbili, vivyo hivyo Agano Jipya lina uelewa wa namna mbili za injili.

Ibrahimu alielewa amri ya Mungu katika muktadha wa mfumo wa haki ambao ulidai kifo. Lakini kama vile ambavyo tumegundua hapo awali, maneno yaleyale ya Kiebrania yanaweza kumaanisha kupanda mlimani ili kuzungumza na Mungu. Nafasi ya Mungu na Ibrahimu zilikuwa tofauti, kwa maana njia za Mungu si njia za mwanadamu.

SURA YA 11

SI MPATANISHI WA MMOJA

Mpatanishi anahitajika pale ambapo pande mbili hazina mtazamo sawa. Baba yetu aliye mbinguni halazimishi cheo chake bali ametoa kwa neema Mwanawe kuwakilisha mahangaiko yake na ya wanadamu.

Basi aliye mjumbe si *mjumbe* wa mmoja; bali Mungu ni mmoja.
Wagalatia 3:20

Wakati Kristo anatuonyesha mapenzi ya Baba yake, Yeye wakati huo huo anajishusha ili kuwakilisha mtazamo wetu kwa Baba, ili tuwe na njia kutoka kwetu kwenda kwa Mungu. Kama vile wanadamu walivyokubali mfumo wa haki wa Shetani, Kristo anajitoa kwetu ili tuweze kumtoa kwa Mungu kama dhabihu. Kwa hivyo mtazamo wa Mungu na mtazamo wetu utaonekana katika Maandiko. Mtazamo wetu ni Agano la Kale. Mtazamo wa Mungu ni Agano Jipya, au la Milele.

Picha ifuatayo inajulikana kwa wengi. Ndani ya picha moja, kuna wanawake wawili. Mwanamke mzee anatukabili akiwa ameinamisha kichwa chake. Wakati huo huo, kuna taswira ya mwanamke kijana na uso wake umegeuka. Pua ya mwanamke mzee inakuwa taya ya yule kijana. Kinywa cha mwanamke mzee kinakuwa mkufu wa mwanamke kijana.

Watu wengine wanapoitazama picha hii wanaweza kuona mwanamke mmoja tu.

Barua ya Paulo kwa Wagalatia inazungumza juu ya maagano mawili kama wanawake wawili. Wanawake hao wawili ni Sara na Hajiri.

Watu wengi hufikiria kwamba maagano haya mawili yanatofautishwa kwa urahisi. Lakini hii siwyo. Watu wengi huchanganya maagano hayo mawili. Hawatambui kamwe huzuni ya Kristo inayoonyeshwa katika mwanamke kijana akigeuza uso wake kwa uchungu.

Kwa maana imeandikwa kwamba Abrahamu alikuwa na wana wawili: mmoja kwa mtumwa, na mwingine kwa mwanamke huru. Lakini yule wa mtumwa alizaliwa kwa jinsi ya mwili, na yule wa mwanamke huru alizaliwa kwa njia ya ahadi, mambo ambayo ni mfano. **Kwa maana hawa ndio maagano mawili:** moja kutoka Mlima Sinai, ambalo huzaa utumwa, ambalo ni Hajiri. Wagalatia 4:22-24

Tunaposoma hadithi ya Ibrahimu na mwanawe Isaka, wanawake wote wawili wapo katika hadithi hiyo. Wasomaji wote wa Biblia huanza kwa kumwona tu yule mwanamke mzee, kwa maana anatutazama. Hajiri analemewa na mfumo wa haki wa uongo unaodai kifo. Anasikia tu neno la Mungu likisema, “Mchukue mwanao, mwanao wa pekee, umtoe sadaka ya kuteketezwa.” Anasikia tu haya kwa sababu haya

ndiyo tu anajua - dhambi na kifo. Anajua tu kuupiga Mwamba kwa sababu hana ufahamu kwamba anaweza kuusemesha tu.

Kristo, aliyeonyeshwa kupitia kwa bikira kijana, anatamani kutambuliwa na kueleweka. “Unahitaji tu kusema na Baba yangu.” Mungu alitaka tu kuzungumza nasi na kumwaga baraka zake juu yetu. “Uko wapi?” Anaita (Mwa 3:9), lakini hatuwezi kumsikia kwa sababu ya mawazo yetu ya haki, kwa hiyo tunakimbia na kujificha kutoka kwenye uwepo wa Bwana kwa sababu “tunaogopa” (Mst. 10). Na hapa ndipo injili ya uwongo inapoingia kwani mwanadamu mwenye dhambi anaamini Kristo alikuja na kufa ili kutulinda kutoka kwenye hasira ya Baba yetu.

Wanawake hawa wawili wapo katika Maandiko yote. Mwanamke mzee/agano la kale huwa ni wa kwanza kutusalimia kwa sababu ni jamaa yetu wa karibu; tunazifahamu njia zake. Mwanamke kijana/agano jipya, uso uliogeuzwa, kwa hakika unaakisi wetu - tumegeuzwa mbali na Baba katika mtazamo wetu mbaya wa tabia yake, na hasa haki yake.

Katika hadithi ya gharika, mwanamke mzee hufunga macho yetu kwa maelezo ambayo mwanamke mdogo, mzuri zaidi, anatafuta kwa bidii kutuonyesha. Kwa kawaida tunamwona Mungu katika ghadhabu yake akiwazamisha mamiliononi ya watu waovu ambao tunawahukumu kuwa wanastahili kifo. Karibia wote hakuna anayetambua kilio cha yule mwanamke mpya/kijana anayetaka kutuonyesha kwamba watu wa kabla ya gharika walijiletea janga hilo. Baba katika huzuni yake aliwaacha wafuate tamaa zao mbaya, na nchi yenyewe ikawatapika (Rum 1:24-31; Law 18:25).¹⁶

Je! utaishika njia ya zamani, ambayo watu waovu waliikanyaga, waliokatwa kabla ya wakati wao, ambao misingi yao ilichukuliwa na gharika? **Waliomwambia Mungu, ‘Ondoka kwetu! Mwenyezi anaweza kuwafanyia nini?’** Lakini alizijaza nyumba zao vitu vyema; lakini shauri la waovu liko mbali nami. Ayubu 22:15-18

¹⁶ Kwa maelezo zaidi ya hadithi ya gharika tafadhali soma sura ya 9 ya kitabu Mirror Principle kinachopatikana katika maranathamedia.com

Kama vile nilivyoapa katika siku za Nuhu kwamba **sitaacha tena mafuriko kufunika dunia**, vivyo hivyo sasa naapa kwamba sitawakasirikia tena na kuwaadhibu. Isaya 54:9 NLT

Ni sawa kabisa katika kiini cha hadithi ya injili. Ubinadamu haujui kwamba Kristo daima ametujua sisi vizuri kuliko sisi wenyewe tunavyojijua na amekuwa Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu. Katika somo la Waebrania 2:10 kuhusu kukamilishwa kwa Kristo kwa njia ya mateso, mwanamke mzee anatuongoza kufikiri kwamba Kristo anahitaji kupita katika maisha haya ya kidunia ili kustahili kuwa kuhani wetu, lakini mwanamke kijana anatuonyesha kwamba Kristo amekamilishwa katika akili zetu, si katika Zake. Tunafahamu kwamba ametujua siku zote na amebeba jamii ya wanadamu siku zote za kale.

Tunafungua Waebrania 8 na tunasoma:

Lakini sasa amepata huduma iliyo bora zaidi, kwa kuwa yeye pia ni Mjumbe wa agano lililo bora zaidi, lililoamriwa juu ya ahadi zilizo bora zaidi. Waebrania 8:6

Mwanamke mzee anatuambia kwamba Kristo amepata huduma hii ndani Yake kwa njia ya kukaa kwake duniani na kifo. Mwanamke kijana anatumunua kwamba Kristo amekuwa na huduma hii kila wakati, lakini hatukujua - kwa hivyo alipata huduma hii bora zaidi katika mioyo ya wanadamu kwa kutuonyesha uwepo wake na jinsi ya kuipata. Kristo daima amekuwa na huduma hii, kwa kuwa amekuwa kuhani katika kiti chake cha enzi tangu siku ambayo Baba yake alipomwita katika huduma (Zek 6:13). Anastahilishwa na msalaba ambao Ameubeba tangu anguko la mwanadamu, na Anastahili kwa sababu ya kujua kwake kila kitu.

Njia ya kupaingia patakatifu pa patakatifu haikudhihirishwa mpaka Kristo alipokuja (Ebr 9:8). Alipokuja, yale yaliyokuwa yamefichwa (na wanadamu, kwa kuizuia kwao ile kweli) tangu mwanzo wa ulimwengu ilifunuliwa (Rum 16:25).

Mwanamke mzee hufurahia dhabihu na matoleo. Angetoa tunda la mwili wake kwa ajili ya dhambi ya nafsi yake, kama ilivyoonekana

katika Ibrahimu; lakini mwanamke mpya ananong'ona kwamba Baba yetu anatamani rehema na si sadaka. Kristo hakatazi dhabihu bali anazitimiza ili kuridhisha mfumo wetu wa haki. Katika dhabihu yake, Kristo anamharibu yeye aliye na nguvu za mauti, yaani Ibilisi (Ebr 2:14). Anaondoa la kwanza ili alisimamishe la pili (Ebr 10:9). Utukufu wa mwanamke mzee umewekwa katika mavumbi, ili apate kuingia katika upya wa uzima.

Lakini mwanamke huyu mzee hafi kwa urahisi. Anaenda kwa daktari wa upasuaji ili kufanya uso wake uonekane mpya. Anajipaka vipodozi ili kujivutia, na anamdanganya mtoto wa Mungu asiye na shaka na kuamini kwamba yeye ndiye mwanamke mpya. Anavaa mielekeo yake ya kipagani katika vazi la Ukristo, anainua msalaba wa Kristo, na kuuwasilisha kwa Mungu kama kile anachotaka kukidhi haki yake. Kwa kweli, ni chukizo kwa Mungu.

Mwanamke mzee anajirekebisha kama kahaba na atapanda tabia ya kinyama ya watu katika kilele cha siasa zake za kimwili za kanisa. Hatimaye atawalazimisha watu wote kumwabudu yule mnyama na sanamu yake kwa maumivu ya kifo, kwa maana kifo ndicho pekee anachojua.

Ni mchakato mgumu sana kwetu kuwatenganisha wanawake hawa wawili na kumwona mwanamke mpya kwa uwazi. Mwanamke mzee amejirekebisha mwenyewe katika mamlaka ya upapa na kujirekebisha tena katika moyo wa imani ya Kiprotestanti, hata akiwadanganya wateule sana kwa kusababisha Uadventista kusujudu mbele ya dhabihu yake.

Mwanamke mzee ameuza mzao wake mwenyewe na kisha kudai mzao wa mwanamke kijana, kama wake. Mfalme atakapotoa upanga wa kugawanya mzao aliye hai, mama wa kweli wa Israeli atafunuliwa ambapo bila shaka atafunua (1 Wafalme 3:16-28) mwanamke aliyeasi asiye na huruma kama muuaji tangu mwanzo.

Mwokozi wetu mpendwa anapatanisha kati ya wanawake hawa wawili. Anajinyenyekeza kumfikia yule mwanamke mzee katika hali yake ya unyonge na kumwita asulubishwe pamoja naye, ili aweze

kuinuliwa kwa upya wa uzima katika mwanamke mpya. Lakini kwa kuwa Kristo lazima anyenyekee ili kufikia katika mawazo ya mwanamke mzee, anayewakilisha asili ya kibinadamu, Kristo lazima aeleweke kuwasilisha kwa Mungu mambo ambayo tunaamini kwa kawaida yanahitajika kwa ajili ya upatanisho. Chukua nukuu hii kama mfano:

Chochote ambacho kinaweza kuwa uzoefu wako wa zamani, hata kama hali yako ya sasa inakatisha tamaa, ikiwa utamjia Yesu jinsi ulivyo, dhaifu, asiye na msaada, na kukata tamaa, Mwokozi wetu mwenye huruma atakutana nawe mbali sana, na atatupa juu yako mikono Yake ya upendo na vazi Lake la haki. Anatuwasilisha kwa Baba tukiwa tumevaa vazi jeupe la tabia yake mwenyewe. **Anasihi mbele za Mungu kwa niaba yetu, akisema: Nimechukua mahali pa mwenye dhambi. Usimtazame mtoto huyu mpotovu, bali niangalie Mimi.** Je! Shetani anasihi kwa sauti kubwa dhidi ya nafsi zetu, akituhumu dhambi, na kutudai sisi kama mawindo yake, **damu ya Kristo inasihi kwa nguvu kubwa zaidi.** *Thoughts From the Mount of Blessing*, p.8.2

Ona kwamba Kristo anasihi mbele za Mungu kwa ajili yetu, si kwa niaba ya Mungu. Tukiwa na kanuni za yule mwanamke mzee, sisi ndio tunaoamini kwamba Mungu anadai damu, na kwa hiyo Kristo hutusadikisha kwamba damu Yake iliyomwagwa hutuhakikishia msamaha, na kwamba inatuomba kwa sauti kubwa zaidi kuliko mashtaka ya Shetani dhidi yetu. Nukuu hii ifuatayo inaelezea kwa uwazi mchakato wa nani Kristo anatafuta kumsadikisha kuhusu msamaha. Ni sisi sio Baba yetu aliye mbinguni:

Kama vile Shetani alivyomshtaki Yohana na watu wake, vivyo hivyo katika nyakati zote anawashtaki wale wanaotafuta rehema na upendeleo wa Mungu. Katika Ufunuo anatangazwa kuwa “mshitaki wa ndugu zetu,” “aliyewashitaki mbele za Mungu wetu mchana na usiku.” **Pambano hilo linarudiwa juu ya kila nafsi ambayo imeokolewa kutoka kwenye nguvu za uovu na ambayo jina lake limeandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo.** Kamwe hakuna mtu anayepokewa kutoka kwenye

familia ya Shetani hadi katika familia ya Mungu bila kuchochea upinzani uliodhamiriwa wa yule mwovu. Mashtaka ya Shetani dhidi ya wale wanaomtafuta Bwana hayachochewi na kuchukizwa na dhambi zao. Anafurahia wahusika wao wenye kasoro. **Ni kupitia tu uvunjaji wao wa sheria ya Mungu ndipo anaweza kupata mamlaka juu yao.** Mashtaka yake yanatokea tu kutokana na uadui wake kwa Kristo. **Kupitia mpango wa wokovu, Yesu anavunja mshiko wa Shetani juu ya familia ya binadamu na kuokoa roho kutoka kwenye nguvu zake.** Chuki yote na ubaya wa yule mwasi mkuu huchochewa anapotazama uthibitisho wa ukuu wa Kristo, na kwa uwezo wa kikatili na ujanja anafanya kazi ili kuwanyang'anya masalio ya watoto wa wanadamu ambao wamekubali wokovu Wake.

Anawaongoza wanadamu katika mashaka, akiwafanya wapoteze imani kwa Mungu na kujitenga na upendo Wake; anawajaribu kuvunja sheria yake, na kisha anawadai kuwa ni mateka wake na kushindana na haki ya Kristo ya kuwachukua kutoka kwake. Anajua kwamba wale wanaomtafuta Mungu kwa bidii kwa ajili ya msamaha na neema wataupata; kwa hiyo anaziweka dhambi zao mbele yao ili kuwakatisha tamaa. Yeye daima anatafuta sababu dhidi ya wale wanaojaribu kumtii Mungu. Hata huduma zao bora na zinazokubalika anatafuta kufanya zionekane kuwa za kifisadi. Kwa vifaa vingi, vya hila zaidi na vya ukatili zaidi, anajaribu kupata hukumu yao. Mwanadamu hawezi kukabiliana na mashtaka haya mwenyewe. Katika mavazi yake yenye madoa ya dhambi, akiungama hatia yake, anasimama mbele za Mungu. Lakini Yesu Mwombezi wetu anatoa ombi lenye matokeo kwa niaba ya wote ambao kwa toba na imani wameweka nafsi zao kwake. Anawatetea na kumshinda mshitaki wao kwa hoja kuu za Kalvari. Utii wake mkamilifu kwa sheria ya Mungu, hata kifo cha msalaba, umempa uwezo wote mbinguni na duniani, na anadai kutoka kwa Baba yake rehema na upatanisho kwa ajili ya mtu mwenye hatia. Kwa mshitaki wa watu wake Yeye atangaza hivi: “Bwana akukemee, Ee Shetani. Wale wanaomtegemea kwa imani hupokea hakikisho hili la kufariji: “Tazama, nimekuondolea uovu

wako, nami nitakuvika mavazi ya thamani nyingi; *Testimonies for the Church* Vol. 5, p. 470, 471

Mchakato mzima wa maombezi si kwa kusudi la kumsadikisha Mungu, kwa maana Shetani anajua kwamba Mungu atawasamehe. Kristo anamtolea mwenye dhambi damu yake kwa sababu Kristo anajua hii ndiyo njia yenye ufanisi zaidi ya kumshawishi mwenye dhambi juu ya msamaha. Hii ni huduma ya unyenyekevu kukutana na watu wenye hoja wanazozielewa na ambazo wanaweza kukubaliana nazo.

Katika mawazo yetu ya Agano la Kale, Yesu anahitaji kuwa mpatanishi kwa ajili yetu kwa damu yake iliyomwagika. Hiki ndicho kitu pekee tunachoweza kushikilia ili kuziweka huru akili zetu kutokana na hukumu ya Shetani dhidi yetu. Ni Mwokozi aliyebarikiwa jinsi gani kutufanyia hivi, na ni Baba mwenye upendo kiasi gani kutupatia mpatanishi kama huyo.

Inanikumbusha hadithi ambayo mke wangu aliniambia tangu alipokuwa msichana mdogo. Aliingiwa na hofu kuwa simba wameingia chumbani kwake na wanaweza kumdhuru. Mama yake alifungua dirisha akiwaita na kuwaamuru simba waondoke. Kisha akafunga madirisha na kumwambia binti yake mdogo, kwamba simba walikuwa wamekwenda. Akihisi usalama, Lorelle alilala kwa amani.

Huenda mama yake angejaribu kumshawishi kuwa simba hao si wa kweli, na kwamba alihitaji tu kuacha kuwaza hivyo, lakini alishuka kwenye kiwango chake na kumkomboa kwa namna ambayo angeelewa. Shetani alikuwa simba akitaka kummeza Lorelle kwa woga, lakini kwa sala, mama yake alimfukuza. Hivi ndivyo Kristo anavyofanya kazi nasi katika huduma yake ya ukuhani.

Kama ilivyoonyeshwa hapo awali, Kristo anainua mbele ya mtenda-dhambi kioo kupitia kwenye maoni yao wenye dhambi yaliyotungwa ili kukazia kweli muhimu kwamba Baba yetu daima anatamani rehema kwa ajili yetu, na kwa hiari huwapa wote walio tayari kuipokea. Kristo pia aliwasilisha ukweli kwa njia hii aliposhughulika na chuki ya

wanafunzi dhidi ya mwanamke Mkanaani kwa kuonekana kumwita mbwa:

Soma mstari wa ishirini na moja hadi ishirini na nane wa sura ya kumi na tano ya Mathayo. Hapa Kristo aliwafundisha wanafunzi wake somo lililohitajika kwa kuigiza kwa muda mawazo na hisia ambazo zilitawala maisha ya wengi waliokuwa wakimfuata wakati huo. *Letters and Manuscripts* Vol. 24, Letter 28, 1909, par. 13

Nia yangu katika kitabu hiki ni kusaidia katika mabadiliko kutoka kwenye mwanamke mzee hadi mpya. Ninatafuta kukuonyesha sura ya mwanamke mpya ambapo mara moja unaweza kuwa umemwona mzee. Tutahitaji kuchimba ndani ya Maandiko na historia ili kufunua kutoelewa kwa injili kwa yule mwanamke mzee.

SURA YA 12

NDIPO PATAKATIFU PATAKAPOTAKASWA

Mwanamke katika Maandiko huwakilisha kanisa (Yer 6:2). Mwanamke mtukufu katika Ufunuo 12 anayezaa uzao anawakilisha kanisa la Mungu na kanuni za Agano Jipya. Mwanamke wa Ufunuo 17 ambaye amelewa kwa damu ya mashahidi wa Yesu anawakilisha kanisa lililoasi. Yeye ndiye anayetaka dhabihu kuliko rehema.

Mfumo wa haki wa uwongo wa Shetani hudhihirisha katika mwanamke kuwa ni suala la damu. Kuchinja kwake watakatifu kunaonyesha kanuni zake za upatanisho. Kutojua kwake, au kukataliwa kwake vibaya zaidi, kwa mzao wa kweli pia kunamfanya atoe damu mara kwa mara. Lakini wakati mwanamke/kanisa linapogusa upindo wa vazi la Yesu na kumfanya apate rehema yake ya uponyaji, chemchemi yake ya damu hukauka (Marko 5:25-29).

Maadamu mwanamke/kanisa lina mzao anayekaa ndani ya nafsi yake, hakuna suala la damu ya kimwili. Yesu anatuambia kwamba tusipoula mwili wake na kunywa damu yake, hatuna uzima (Yohana 6:53). Kisha Yesu anaeleza kwamba hasemi juu ya damu ya mwili bali Roho Wake. Kunywa damu ya Yesu ni kupokea Roho wake.

Hapa basi kuna kitendawili. Mwanamke anayekunywa damu ya Yesu, hivyo kuwa na Roho wake, haitoi damu, kwa maana uzao wa Kristo u ndani yake. Mwanamke asiye kunywa damu ya Yesu anatoa chemchemi ya damu ya mwili huku akinywa damu ya watakatifu kwa kuwachinja.

Kwa hiyo, damu ya mwanamke mzee imefunuliwa katika damu halisi. Damu ya mwanamke mpya inadhihirishwa katika Roho wa Kristo aliyetolewa na kudhihirishwa ndani yake.

Yesu anatuambia kile kinachowakilisha damu ya Agano Jipya.

Akakitwaa kikombe, akashukuru, akawapa, akisema, “Nyweni nyote katika hiki; **kwa maana hii ndiyo damu yangu ya agano, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi.** Lakini nawaambieni, Sitakunywa kabisa tangu sasa uzao huu wa mzabibu, hata siku ile nitakapokunywa mpya pamoja nanyi katika ufalme wa Baba yangu.” Mathayo 26:27-29

Yesu anatumia mfano wa maji ya zabibu kuashiria damu yake iliyomwagika. Katika kauli hii, mwanamke mzee na mpya wapo. Tunaposoma maneno haya, “Hii ni damu ya agano jipya, inayomwagika kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi au msamaha wa dhambi,” mara moja tunafikiri juu ya Yesu kumwaga damu yake ya kimwili ili sisi tupate kusamehewa. Kutajwa kwa neno kumwaga kunadokeza sana hili kwetu. Pia, Yesu anatumia lugha hii mahali pengine kurejelea damu ya kimwili:

... ili ije juu yenu damu yote ya **haki iliyomwagwa juu ya nchi,** tangu damu ya Abeli, mwenye haki, hata damu ya Zekaria, mwana wa Berekia, ambaye mlimwua kati ya hekalu na madhabahu. Mathayo 23:35

Lakini neno hili hili linatumika kuelezea kumiminiwa kwa Roho Mtakatifu:

Kwa hiyo, akiwa ameinuliwa kwenye mkono wa kuume wa Mungu, na kupokea kutoka kwa Baba ile **ahadi ya Roho**

Mtakatifu, amemimina hiki mnachokiona na kukisikia sasa.
Matendo 2:33 KJV

Na tumaini halitahayarishi; kwa maana **pendo la Mungu limekwisha kumiminwa mioyoni mwetu na Roho Mtakatifu** tuliyepeleleza sisi. Warumi 5:5 KJV

Yesu hakuchoma kidole chake na kuashiria damu iliyotoka kama damu ya Agano Jipya. Hapana, aliinua kikombe cha maji ya zabibu, akiwaambia kwamba hii ilikuwa damu ya Agano Jipya.

Ishara hii haikuchaguliwa kwa nasibu. Yesu aliunganisha moja kwa moja na mifano ya mfumo wa dhabihu.

Nawe utawaambia, “Hii ndiyo sadaka isongezwayo kwa moto mtakayomsongeza Bwana; wana-kondoo waume wa mwaka wa kwanza wakamilifu, wawili kila siku, wawe sadaka ya kuteketezwa ya sikuzote. **Mwana-kondoo mmoja utamsongeza asubuhi, na mwana-kondoo wa pili utamsongeza jioni**; pamoja na sehemu ya kumi ya efa ya unga mwembamba kuwa sadaka ya unga, uliochanganywa na robo ya hini ya mafuta ya kupondwa. Ni sadaka ya kuteketezwa ya sikuzote, iliyoamriwa huko katika mlima wa Sinai iwe harufu ya kupendeza, sadaka ya kusongezwa kwa Bwana kwa moto. **Na sadaka yake ya kinywaji**[divai] itakuwa robo ya hini kwa mwana-kondoo mmoja; hiyo sadaka ya kinywaji, ya kileo, utammiminia Bwana katika mahali hapo patakatifu.” Hesabu 28:3-7

Sadaka yake ya unga itakuwa sehemu ya kumi mbili za efa ya unga mwembamba, uliochanganywa na mafuta, sadaka iliyosongezwa kwa Bwana kwa njia ya moto, kuwa harufu ya kupendeza; na **sadaka yake ya kinywaji itakuwa ya divai**, robo ya hini. Mambo ya Walawi 23:13

Kando ya damu ya mwana-kondoo kulikuwa na toleo la divai. Yesu anatuambia kwamba sadaka ya divai ni damu ya Agano Jipya. Tunaona damu ya mwana-kondoo kwenye uso wa yule mwanamke mzee, lakini jambo lisilo dhahiri zaidi ni kwamba katika uso uliogeuzwa wa yule msichana kuna damu ya kweli ya Agano Jipya, inayofananishwa na divai badala ya mwana-kondoo aliyechinjwa.

Kama ilivyotajwa katika Sura ya 3, ukuhani wa Melkizedeki haukuwa na mwana-kondoo aliyetolewa. Kulikuwa na mkate, divai, na baraka tu.

Naye Melkizedeki mfalme wa Salemu akaleta mkate na divai: naye alikuwa kuhani wa Mungu Aliye juu. **Akambariki, akasema, Abram na abarikiwa na Mungu Aliye juu, mmiliki wa mbingu na nchi.** Naye akampa zaka ya vitu vyote. Mwanzo 14:18-20 KJV

Inashawishi kufikiri kwamba maneno “mwenye mbingu na nchi” yanatumika kwa Mungu, lakini hii ilikuwa sehemu ya baraka kwa Ibrahimu. Hii inathibitishwa na ukweli kwamba Paulo anaonyesha kwamba Ibrahimu atarithi ulimwengu wote.

Kwa maana ahadi ya kwamba atakuwa mrithi wa ulimwengu haikutolewa kwa Abrahamu au kwa uzao wake kwa njia ya sheria, bali kwa njia ya haki itokanayo na imani. Warumi 4:13

Pia, Yesu anawaambia wanafunzi wake kwamba katika nyumba ya Baba yake kuna makao mengi (Yohana 14:1-3), ikimaanisha kwamba wangukuwa na sehemu katika ahadi aliyopewa Ibrahimu na kurithi nafasi mbinguni.

Lakini Abrahamu alihitaji msaada ili kuliadini neno la Mungu. Imani ya Ibrahimu inashikilia ahadi ya Mungu kwamba angekuwa na mwana, ambaye Uzao ungekuja kupitia yeye. Lakini Mungu alipomuahidi Abrahamu nchi, imani yake ilihangaika kuadini jambo hili. Alihitaji ishara inayoonekana ili kuthibitisha agano hili.

Bado mzee wa zamani aliomba ishara fulani inayoonekana kama uthibitisho wa imani yake na kama uthibitisho kwa vizazi vya baadae kwamba makusudi ya neema ya Mungu kwao yangetimizwa. Bwana alijinyenyekeza kuingia katika agano na

mtumishi Wake, akitumia njia kama zile zilizozoeleka miongoni mwa wanadamu kwa ajili ya kuidhinisha uhusiano mzito. Kwa maelekezo ya kimungu, Abrahamu alitoa dhabihu ndama, mbuzi-jike, na kondoo-dume, kila mmoja akiwa na umri wa miaka mitatu, akigawanya miili na kuweka vipande kando kidogo. Kwa haya aliongeza njiwa na njiwa mchanga, ambavyo, hata hivyo, havikugawanywa. Hili likifanyika, kwa heshima alipita kati ya sehemu za dhabihu, akifanya nadhiri nzito kwa Mungu ya utii wa daima. *Patriarchs and Prophets*, p. 137.1

Dhabihu ya ndama, mbuzi na kondoo ilitolewa kwa ajili ya Ibrahimu kwa sababu alikuwa akihangaika katika imani yake. Mungu alijishusha kukutana na Ibrahimu kwa kutumia desturi za wanadamu. Kilichongezwa kwenye mkate na divai ilikuwa dhabihu ya wanyama. Hii ilihitajika na mwanadamu, sio na Mungu. Kama Wagoner alivyotuaambia:

Bila shaka wazo la upatanisho au dhabihu ni kwamba kuna ghadhabu ya kutuliza. Lakini zingatia sana kwamba **ni sisi tunaohitaji dhabihu, na sio Mungu.** E.J. Waggoner, *The Justice of Mercy, Present Truth UK*, August 30, 1894, p. 549, par. 8

Kama tulivyonukuu katika sura ya 6, Mungu hakutaka dhabihu na sadaka ndani ya mpango wa wokovu. Alichotaka ni mwili wa mwanadamu kudhihirisha tabia yake kwetu na kuonyesha upendo wake kwetu ili tuone.

Kabla ya msingi wa ulimwengu kuwekwa, mpango wa ukombozi ulibuniwa. Mbinguni sauti ya ajabu ilisikika ikisema, **“Dhabihu na sadaka hukutaka,** bali mwili umeniwekea tayari.... Tazama, nimekuja niyafanye mapenzi yako, Ee Mungu; “Naam, sheria yako imo moyoni mwangu.” *The Review and Herald*, September 16, 1902, par. 7

Mahangaiko ya Ibrahimu ni mahangaiko ya mwanadamu. Adamu alihitaji uthibitisho unaonekana kwamba Mungu angemsamehe. Mwana-kondoo aliyeahidiwa alikuwa uhakikisho wa mwanadamu wa msamaha wa Mungu. Ilikuwa pia kioo cha uadui wa ndani wa

mwanadamu kwa Kristo. Mungu hutoa mwana-kondoo, lakini mwanadamu ndiye anayemchinja kwa sababu yeye ndiye anayemhitaji, sio Mungu.

Sadaka za dhabihu ziliamriwa na Mungu [1] ili ziwe kwa mwanadamu **ukumbusho wa daima na kukiri kwa toba ya dhambi yake na [2] ungamo la imani yake kwa Mkombozi aliyeahidiwa**. Zilikusudiwa kusesitiza juu ya jamii iliyoanguka ukweli mzito kwamba ni dhambi iliyosababisha kifo. Kwa Adamu, kutoa dhabihu ya kwanza ilikuwa utaratibu wenye uchungu sana. **Mkono wake unapaswa kuinuliwa kuchukua uhai, ambao ni Mungu pekee angeweza kutoa**. Ilikuwa ni mara yake ya kwanza kushuhudia kifo, na alijua kwamba kama angekuwa mtiifu kwa Mungu, kusingekuwa na kifo cha mwanadamu au mnyama. **Alipomwua mhasiriwa asiye na hatia, alitetemeka kwa wazo kwamba dhambi yake lazima imwage damu ya Mwana-Kondoo asiye na doa wa Mungu**. *Patriarchs and Prophets*, p. 68.1

Kama ilivyotajwa, ukuhani wa Melkizedeki, ambao Kristo ni wake, ulihitaji tu mkate, divai, baraka na mwitikio wa furaha wa zaka. Hili ni Agano Jipya. Lakini kilichoongezwa kwenye hili ni dhabihu, ambayo mwanadamu anahitaji kuimarisha imani yake katika msamaha wa Mungu kwa dhambi zake.

Biblia inafafanua divai kama ifuatavyo:

Bwana asema hivi, Kama vile **divai mpya** ipatikanavyo katika kichala, na mtu mmoja husema, Usikiharibu kwa maana **mna baraka ndani yake**; ndivyo nitakavyotenda kwa ajili ya watumishi wangu, ili nisiwaharibu wote. Isaya 65:8 KJV

Kisha miti ikauambia mzabibu, “Njoo wewe utawale juu yetu!” Lakini mzabibu ukaiambia, “Je, niache **mvinyo yangu mpya inayomfurahisha** [H8055] **Mungu na wanadamu**, na kwenda kuyumbayumba juu ya miti?” Waamuzi 9:12,13

Na **divai imfurahishe** [H8055] **mtu moyo wake**. Aung’aze uso wake kwa mafuta, Na mkate umburudishe mtu moyo wake. Zaburi 104:15

Neno la Kiebrania linalotumiwa kumaanisha furaha ni *sâmach*. Namba ya Strong kwa hili ni H8055. Divai hiyo ina baraka ndani yake ambayo inamfurahisha “Mungu na wanadamu pia.”

Wasiwasi katika moyo wa mwanadamu huleta mfadhaiko, **lakini neno jema huufurahisha.** [H8055] Methali 12:25

Tunaambiwa katika Mithali kwamba neno jema pia huchangamsha moyo wa mwanadamu. Kama Kuhani Mkuu, Kristo anaweza tu kutupa kile ambacho amepokea kutoka kwa Baba yake. Neno la baraka ambalo Amepokea kutoka kwa Baba Yake ni wonyesho mwororo wa upendo: “Wewe ni Mwanangu mpendwa ninayependezwa naye.”

Na tazama, sauti kutoka mbinguni ikasema, Huyu ndiye mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye. Mathayo 3:17 Tyndale

Mungu alisema maneno haya kwa Yesu siku ile alipozaliwa katika milele (Ebr 5:5), kama tulivyojadili katika sura ya 3 kuhusu Yesu kuwa hekima ya Mungu. Damu ya Agano Jipya ni divai ya kujua kwa furaha kwamba tumekubaliwa kwa uhuru na Baba katika Mwanawe. Hataki dhabihu na matoleo kwa ajili ya dhambi; Anahitaji tu toba kwa ajili ya kuamini uwongo juu yake ili tuweze kupata rehema yake ya milele.

Kisha akakitwaa kikombe, akashukuru, akawapa, akisema, “Nyweni nyote katika hiki, **kwa maana hii ni damu yangu ya agano ya agano jipya**, imwagikayo kwa ajili ya wengi kwa ondoleo la dhambi.” Mathayo 26:27,28

Katika kupatanisha kwa niaba ya mwanadamu, divai ni ishara ya damu ya Yesu iliyomwagika msalabani; lakini kwa niaba ya Mungu, divai ni ishara ya furaha yake ndani yetu kupitia kwa Mwanawe. Furaha hii inamwagwa juu yetu kwa njia ya Roho.

Kuna mto ambao vijito vyake vitaufurahisha [H8055] mji wa Mungu, mahali patakatifu pa maskani yake Aliye juu. Zaburi 46:4

Na tumaini halitahayarishi; kwa sababu **pendo la Mungu limekwisha kumiminwa mioyoni mwetu na Roho Mtakatifu** tuliypewa sisi. Warumi 5:5 KJV

Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu kwamba sisi ni watoto wa Mungu. Warumi 8:16

Damu ya Agano Jipya inamwagika juu yetu tunapokubali ukweli kwamba sisi ni watoto wapendwa wa Mungu, tukiungama dhambi yetu ya kuamini kuwa Yeye ni Mungu wa hukumu na kifo. Kukubalika kwa utambulisho wetu kama wana na binti za Mungu kupitia Kristo ni divai ya kupendeza ambamo tunafua mavazi yetu.

Nami nikamwambia, “Bwana, wajua.” Kwa hiyo akaniambia, “Hawa ndio wanaotoka katika ile dhiki iliyo kuu, nao **wamefua mavazi yao na kuyafanya meupe katika damu ya Mwana-Kondoo.**” Ufunuo 7:14

Tena, katika Agano Jipya, damu ya mwana-kondoo ni nini?

Fimbo ya enzi haitaondoka kwa Yuda, wala mfanya sheria kati ya miguu yake, hata atakapokuja Shilo; na utiifu wa watu ni Kwake. Akamfunga punda wake kwenye mzabibu, na mwana-punda wake kwenye mzabibu mzuri, **akazifua nguo zake katika divai, na nguo zake katika damu ya zabibu.** Mwanzo 49:10,11

Katika kioo cha haki ya uongo ya wanadamu, inaonekana kwamba tunafua nguo zetu katika damu halisi ya Kristo; lakini kwa kupitia mtazamo wa rehema ya Mungu, tunafua mavazi yetu katika divai ya furaha, tukijua sisi ni watoto wake, tuliokubaliwa bure kwa rehema wala si dhabihu. La kwanza linatazamwa kupitia utu wa kale, la pili kupitia utu mpya (Efe 4:22-24)

Ushahidi zaidi wa hili unapatikana katika kauli kutoka kwa Ellen White ambayo inafunua kwamba Mungu alikuwa amewarudisha wanadamu katika uhusiano na Yeye mwenyewe kabla ya msalaba. Udhihirisho wa nguvu wa kuunganishwa tena ulifanyika wakati wa ubatizo wa Kristo wakati Mungu alipotamka furaha yake juu ya Mwanawe.

Wakati wa ubatizo wa Mwokozi, Shetani alikuwa miongoni mwa mashahidi. Aliuona utukufu wa Baba ukimfunika Mwanawe. Alisikia sauti ya Yehova ikishuhudia uungu wa Yesu. **Tangu**

dhambi ya Adamu, jamii ya wanadamu ilikuwa imekatiliwa mbali na ushirika wa moja kwa moja na Mungu; mwingiliano kati ya mbingu na dunia ulikuwa kupitia Kristo; lakini sasa kwa kuwa Yesu alikuwa amekuja “katika mfano wa mwili wenye dhambi” (Warumi 8:3), Baba Mwenyewe aliongea. **Hapo awali alikuwa amewasiliana na wanadamu kwa njia ya Kristo; sasa Aliwasiliana na wanadamu katika Kristo.** Shetani alitumaini kwamba kuchukia kwa Mungu uovu kungeleta utengano wa milele kati ya mbingu na dunia. **Lakini sasa** [kabla ya msalaba] **ilionekana wazi kwamba uhusiano kati ya Mungu na mwanadamu ulikuwa umerejeshwa.** *The Desire of Ages*,p. 116.2

Ufunuo wa kuhesabiwa haki kwetu ulidhihirishwa wakati wa ubatizo wa Yesu. Tunasema ufunuo kwa sababu uhalali huu umepatikana tangu mwanzo. Ellen White anasema zaidi kwamba msingi wa mpango wa wokovu unapatikana katika majaribu nyikani wakati Shetani alipojaribu kuvunja imani ya Kristo katika Uwana Wake kwa Mungu:

Tukio la kujaribiwa na Kristo jangwani **lilikuwa msingi wa mpango wa wokovu, na linampa mwanadamu aliyeanguka ufunguo** ambao yeye, katika jina la Kristo, angeweza kushinda. *Confrontation*,p. 63.2

Kama mmoja wetu, Kristo alipokea uwana wetu kwa Mungu wakati wa ubatizo, na kisha akatakaswa katika ukweli huu katika majaribu jangwani. Kwa maneno mengine, kuhesabiwa haki kulidhihirishwa wakati wa ubatizo na utakaso wakati wa majaribu jangwani. Ufunguo wa upatanisho ni kujua sisi ni wa thamani kwa Baba kama watoto Wake. Ufunguo wa upatanisho ni kujua kwamba tumesamehewa bure kupitia rehema yake safi, bila dhabihu. Huu ndio msingi wa mpango wa wokovu.

Kama vile damu ya Kristo inavyoeleweka tofauti katika Agano la Kale na Jipya, ndivyo ilivyo dhabihu ya Kristo. Wanadamu wanaona kifo cha Kristo msalabani kama kipengele kinachobainisha cha dhabihu Yake. Katika Agano Jipya, dhabihu ni zaidi ya hili, lakini inajumuisha dhabihu ya Kristo msalabani.

Ili sisi kupokea baraka za Baba, Kristo alihitaji kuwa kama mmoja wetu. Alihitaji kujitwika asili yetu ili apate kuwa mwakilishi wetu. Kama mmoja wetu, Kristo alipokea baraka za Baba, “Wewe ni Mwanangu mpendwa.”

Dhabihu kuu ya Kristo ilikuwa katika kuchukua asili yetu ya kibinadamu. Katika asili yetu, alijitoa mwenyewe kama dhabihu iliyo hai (Rum 12:1) kwa Mungu wakati wa ubatizo.

Hadithi ya Bethlehemu ni mada isiyoisha. Ndani yake kumefichwa “kina cha utajiri wa hekima na ujuzi wa Mungu pia.” Warumi 11:33. **Tunastaajabia dhabihu ya Mwokozi katika kubadilisha kiti cha enzi cha mbinguni kwa hori**, na ushirika wa malaika wanaoabudu kwa wanyama wa zizi. Kiburi cha mwanadamu na kutosheka husimama kikiwa kimekemewa mbele zake. Lakini huu ulikuwa ni mwanzo wa kujishusha kwake kwa ajabu. **Ingekuwa karibu aibu isiyo na kikomo kwa Mwana wa Mungu kuchukua asili ya mwanadamu, hata wakati Adamu aliposimama katika kutokuwa na hatia katika Edeni. Lakini Yesu alikubali ubinadamu wakati jamii ya wanadamu ilipokuwa imedhoofishwa na miaka elfu nne ya dhambi. Kama ilivyo kwa kila mtoto wa Adamu Alikubali matokeo ya utendakazi wa sheria kuu ya urithi.** Matokeo haya yalivyokuwa yanaonyeshwa katika historia ya mababu zake wa duniani. Alikuwa na urithi kama huo ili kushiriki huzuni na majaribu yetu, na kutupa mfano wa maisha yasiyo na dhambi. *The Desire of Ages*, p. 48.6

Tukio hili lina maana gani kwetu? Tumesoma bila kufikiri jinsi gani habari ya ubatizo wa Bwana wetu, bila kutambua kwamba umuhimu wake ulikuwa wa maana sana kwetu, na kwamba Kristo alikubaliwa na Baba kwa niaba ya mwanadamu. Yesu aliposujudu kwenye kingo za Yordani na kutoa ombi lake, ubinadamu uliwasilishwa kwa Baba na yeye ambaye alikuwa ameuvisa uungu wake ubinadamu. Yesu alijitoa mwenyewe kwa Baba kwa niaba ya mwanadamu, ili wale ambao walikuwa wametenganishwa na Mungu kwa njia ya dhambi, waweze

kurudishwa kwa Mungu kupitia wema wa Mwombaji huyo wa kiungu. *The Signs of the Times*, Aprili 18, 1892, par. 5

Machoni pa mbinguni, upatanisho ulidhihirika wakati wa ubatizo wa Kristo. Mwanadamu alirejeshwa kwa Mungu kupitia damu ya Kristo - divai ya kupendeza ya kujua sisi ni watoto wa Mungu.

Kwa maana haiwezekani damu ya mafahali na mbuzi kuondoa dhambi. Kwa hiyo ajapo ulimwenguni asema, **Dhabihu na matoleo hukutaka, bali mwili umeniwekea tayari;** Ndipo nikasema, Tazama, nimekuja (katika gombo la chuo nimeandikiwa) niyafanye mapenzi yako, Ee Mungu. Hapo juu aliposema, Dhabihu na matoleo na sadaka za kuteketezwa na sadaka za dhambi hukutaka, wala hukupendezwa nazo; ambayo hutolewa na sheria; Ndipo akasema, Tazama, nimekuja kufanya mapenzi yako, Ee Mungu. Anaondoa la kwanza, ili alisimamishe la pili. Katika mapenzi hayo tumetakaswa kwa toleo la mwili wa Yesu Kristo mara moja tu. Waebrania 10:4-10 KJV

Ikiwa ni kweli kwamba Mungu hataki dhabihu na matoleo, basi je, hii haijumuishi dhabihu ya Mwanawe? Utofauti wa dhabihu umetolewa katika mwili wa Kristo: si mwili wa kutoa dhabihu, bali mwili wa kubariki; si mwili wa kumwaga damu ya mwili, bali mwili wa kumwaga damu ya zabibu katika baraka ya Baba! Acha nuru itiririke ndani ya nafsi yako ili kuona tabia ya Baba hapa.

Na neno lililonenwa kwa Yesu pale Yordani, “Huyu ni Mwanangu mpendwa, ninayependezwa naye,” linawakumbatia wanadamu. Mungu alizungumza na Yesu kama mwakilishi wetu. Pamoja na dhambi na udhaifu wetu wote, hatutupwi kando kuwa watu wasio na thamani. “Ametufanya tukubalike katika huyo Mpendwa.” Waefeso 1:6. **Utukufu uliokuwa juu ya Kristo ni rehani ya upendo wa Mungu kwetu.** Unatuambia juu ya nguvu ya maombi,—jinsi sauti ya mwanadamu inavyoweza kufikia sikio la Mungu, na maombi yetu kupata kibali katika nyua za mbinguni. Kwa dhambi, dunia ilikatiliwa mbali kutoka mbinguni, na kutengwa na ushirika wake; lakini Yesu ameiunganisha tena na nyanja ya utukufu. Upendo wake umemzunguka mwanadamu, na kufikia mbingu ya

juu kabisa. Nuru iliyoanguka kutoka kwenye malango yaliyo wazi juu ya kichwa cha Mwokozi wetu itatuangukia tunapoomba msaada wa kupinga majaribu. **Sauti iliyonena na Yesu inaambia kila nafsi iaminiyo, Huyu ni mtoto wangu mpendwa, ninayependezwa naye.**

The Desire of Ages, p. 113.1

Shetani aliamua kuchukua divai hii kutoka kwa Kristo. Alitaka sana Kristo kutilia shaka upendo wa Baba. Hii ndiyo sababu Shetani alimjaribu Kristo kuhusiana na Uwana Wake. Ikiwa angeweza kumfanya Kristo kutilia shaka utambulisho Wake kwa Baba, basi angeweza kuiba divai ya Kristo.

Ni kwa sababu hii kwamba ushindi wa Kristo jangwani ndio msingi wa mpango wa wokovu. Hii ndiyo vita ambayo sisi sote lazima tuishiriki na kushinda. Shetani anapigana vita vile vile dhidi yetu alivyopigana dhidi ya Kristo.

Watu wengi wanaojiita Wakristo huitazama sehemu hii ya maisha ya Kristo kama vile ambavyo wangeitazama vita ya pamoja kati ya wafalme wawili, na kama isiyo na maana maalum juu ya maisha na tabia zao wenyewe. Kwa hiyo, namna ya vita na ushindi wa ajabu unaopatikana havina manufaa hata kidogo kwao. Nguvu zao za ufahamu zimezimishwa na ufundi wa Shetani, ili wasiweze kutambua kwamba **yeye aliyemtesa Kristo jangwani, aliyeeazimia kumnyang'anya haki yake kama Mwana wa Asiye na mwisho, atakuwa adui wao hadi mwisho wa wakati.** Ingawa alishindwa kumshinda Kristo, nguvu zake hazipunguzwi juu ya mwanadamu. Wote wanakabiliwa kibinafsi na majaribu ambayo Kristo alishinda, lakini nguvu hutolewa kwa ajili yao katika jina lenye nguvu zote la Mshindi mkuu. **Na wote lazima, wao wenyewe, washinde kibinafsi.** *Confrontation*, p. 63.3

Tunapokubali uwana wetu au ubinti kwa Baba kupitia Kristo, chemchemi ya damu inaweza kukauka. Divai ya damu ya furaha huondoa damu ya dhabihu; hofu ya kifo inabadilishwa na furaha ya uwana. Baraka hii iliyopokelewa ni wema ambao hutoka kwa Kristo kuponya chemchemi ya damu halisi, kusafisha mahekalu ya mioyo yetu. Inatayarisha tumbo la uzazi la kanisa kupokea Uzao. Kristo

anaiondoa damu ya kwanza ili aithibitishe damu ya pili (Ebr 10:9). Huu ni mpito kutoka kwenye Agano la Kale hadi Agano Jipya.

Ili kusisitiza jambo hili, tunasema kwamba mpito kutoka kwenye Agano la Kale hadi Agano Jipya hutokea tunapokubali msamaha wa Mungu kupitia Mwana wake wa pekee, tukiamini sisi ni watoto wa Mungu kwa imani bila matendo ya sheria. Tunaungama uwongo tulioamini juu yake kuhusu tabia yake, na tunakubali ukweli kwamba Baba yetu si mwangamizaji au mhukumu bali rehema zake hudumu milele.

Linaloongezewa na hilo ni wazo la kwamba Sara alizaa uzao muda mrefu baada ya kukoma kutoa damu, huku Hajiri akitokeza uzao wakati wa kutoa damu. Kwa mtazamo huu, mwanamke mzee baada ya kukoma hedhi anawakilisha Agano Jipya na mwanamke wa kabla ya kukoma hedhi anawakilisha Agano la Kale. Kukoma kwa damu ndani ya mwanamke ni ishara ya mpito wake kutoka kwenye hitaji la dhabihu hadi kukubalika kwa rehema safi ya Mungu iliyomwagwa bila kupunguzwa au malipo yoyote yanayohitajika.

Ikiwa tunahamishia ishara hizi kwenye huduma ya Patakatifu, tunagundua kwamba *utakaso wa Patakatifu unalingana na kukauka kwa chemchemi ya damu*. Kwa hili tunamaanisha kwamba hitaji la dhabihu hukoma katika nuru ya rehema safi ya Mungu. Hili linathibitishwa katika unabii wa Danieli 9 kwamba Masihi angesababisha dhabihu na matoleo kukoma (Dan 9:27).

Utakaso wa Patakatifu basi ni ishara ya kanisa kuja katika utu uzima (Gal 4:1,2) kwa kutambua kwamba ni jamii ya wanadamu inayohitaji damu ya kimwili na si Baba. Mwanadamu Kristo Yesu, aliyezaliwa na mwanamke, anakuwa njia ya Roho wa Baba kutumwa mioyoni mwetu akilia “Abba, Baba.” Ni ufunuo wa hali ya juu sana wa tabia ya Mungu unaosababisha kutokwa na damu ndani ya mwanamke kukoma. Kisha anatiwa mimba na uzao hai wa Kristo kwa Roho Wake, na anajitayarisha kudhihirisha sifa za Kristo wakati tu wa kurudi kwake duniani (1 Yohana 3:2).

Ni namna gani upendo wa Baba unavyong'aa katika nuru ing'aayo katika utambuzi wa kile ambacho damu ya Kristo inamaanisha machoni pa mbingu.

Katika sura inayofuata, tutachunguza Danieli 8 kwa nuru ya kweli hizi na ujumbe wa 1888 ili kuonyesha maana ya kutakaswa kwa Patakatifu.

MTAZAMO WA MAAGANO WA 1888

Kuna mawazo mengi juu ya kile ambacho upinzani kuhusu ujumbe wa thamani zaidi wa mkutano wa 1888 ulikuwa unahusu. Hoja kali zaidi ya mzozo inaweza kuonyeshwa kwenye maneno haya kutoka kwa E.J. Wagoner kwa G.I. Butler mapema mwaka huo. Yalihusiana na tofauti zao katika kuelewa ni sheria gani “iliyoongezwa kwa sababu ya makosa” katika Wagalatia 3:19.

Torati ni nini basi? [Sheria] **Iliingizwa kwa sababu ya makosa**, hata aje huyo mzao aliyepewa ile ahadi; iliamriwa kwa utumishi wa malaika kwa mkono wa mjumbe. Wagalatia 3:19 KJV

Butler alichukua msimamo kwamba sheria hii ilitolewa hadi mzao, Yesu, ambapo angezaliwa mwanadamu. Hii inaashiria tofauti ya wazi ya miaka 4000 kabla ya kuzaliwa kwa Kristo kuwa inahusishwa na sheria, wakati miaka 2000 tangu maisha yake, kifo, na ufufuo wake inahusishwa na neema na si sheria. Lakini je, hivi ndivyo Paulo alimaanisha hapa? Wagoner anaifafanua kwa njia tofauti, akipinga upendeleo wa Butler na kupendekeza kwamba sheria iliongezwa ili kusaidia katika kuwaleta watu kwenye haki hadi ujio wa pili ambapo Yesu angepokea kile ambacho ameahidiwa.

Lakini unasema kwamba mtume anazungumzia juu ya nyakati, na sio uzoefu wa mtu binafsi, na kwamba kuwaleta kwa Kristo kunamaanisha kuwaleta kwenye ujio wake wa kwanza, na “kwenye mfumo wa imani ulioanzishwa.” Lakini hiyo ndiyo nafasi dhaifu zaidi unayoweza kuchukua, kwa maana kama hiyo ndiyo maana, basi ingefuata kwamba sheria ilitimiza kusudi lake kwa kizazi pekee kilichoishi wakati wa kuja kwa Kristo mara ya kwanza. Hakuna watu wengine waliowahi kuja kwa Kristo, kwa maana ambayo unatumia neno hilo. Ili sheria iwalete wanadamu kwa Kristo, kwa jinsi unavyoitumia, yaani, kwa ujio wake wa kwanza, ingewabidi kurefusha maisha yao. Adamu angalipaswa kuishi angalau miaka 4,000. Kwa maana, wacha nirudie tena: Andiko halisemi kwamba sheria ilikuwa mwalimu wa shule ili kuwaelekeza watu kwa Kristo, bali kuwaleta kwake....

Kuhesabiwa haki kwa imani ni jambo la mtu binafsi, na si jambo la kitaifa. Waadventista Wasabato mara nyingi huzungumza juu ya nuru kuu ambayo “sisi kama watu” tunayo. Lakini “sisi kama watu” hatutapata faida yoyote kutokana na nuru hiyo isipokuwa sisi kama watu mmoja-mmoja tuwe nayo mioyoni mwetu. **Narudia kusema, kuhesabiwa haki kwa imani ni jambo ambalo kila mtu lazima apate uzoefu wake mwenyewe. Maelfu walioishi wakati wa kuja kwa Kristo mara ya kwanza hawakujua lolote kuhusu tukio hili, ilhali maelfu walioishi muda mrefu kabla ya kuja kwake, waliletwa kwa Kristo kwa msamaha, nao wakaupokea.** Habili alihesabiwa haki kwa njia ya imani; Nuhu alikuwa mrithi wa haki ipatikanayo kwa imani; na Ibrahimu kwa kweli aliiona siku ya Kristo, na akaifurahia, ingawa alikufa miaka 2,000 kabla ya ujio wa kwanza. **Na hii inathibitisha kwa uhakika kwamba mtume, katika sura ya tatu ya Wagalatia, anazungumza juu ya uzoefu wa mtu binafsi, na si juu ya mabadiliko ya kipindi.** Hakuwezi kuwa na uzoefu wa Kikristo, hakuna imani, hakuna kuhesabiwa haki, hakuna haki, ambapo si suala la mtu binafsi. Watu wanaokolewa kama watu binafsi, na sio kama mataifa. E.J. Waggoner, *The Gospel in Galatians*(1888), uk.44

Anachosema Wagoner ni kwamba maagano mawili yanahusiana na matukio mawili ndani ya maisha ya Mkristo. Kwa upande mwingine, Ukristo wa huyahusianisha na vipindi vya wakati, au muda, kabla na baada ya msalaba wa Kristo. Kwa hiyo, kama uliishi kabla ya msalaba ulikuwa katika Agano la Kale na kama uliishi baada ya msalaba ulikuwa ndani ya Agano Jipya.

Kazi ya sheria katika Agano la Kale ni kumfunulia mwenye dhambi kiasi cha dhambi yake. Ni huduma ya mauti (2Kor 3:7) na husababisha dhambi zetu kuwa nyingi au kuwa wazi zaidi (Rum 5:20). Humfikisha mwenye dhambi hadi pale anapoonwa kwamba hawezi kufanya lolote kujiokoa au kumpendeza Mungu katika jitihada zake. Uzuri wa tabia ya Kristo, udhihirisho kamili wa sheria unawasilishwa kwa mwenye dhambi. Roho wa Kristo anamwomba mwenye dhambi kukubali msamaha bila matendo kwa sababu hili ndilo tumaini pekee la wokovu. Mahali pa kukata tamaa kabisa, Roho humvuta mwenye dhambi katika neema tele, akileta katika uhalisi furaha ya haki kwa imani.

Ni ufahamu huu wa maagano ambao unaelezea mchakato wa haki kwa imani. Kwa hiyo maagano kama yalivyofundishwa na Wagoner ndio mfumo pekee sahihi wa kuingia na kupata haki kwa imani.

Watu wote wakajibu pamoja, wakasema, Hayo yote aliyoyanena
Bwana tutayatenda. Musa akamrudishia BWANA maneno ya
watu. Kutoka 19:8 KJV

Ahadi mbovu za mwanadamu zinaelekea kushindwa. Utambuzi wa hili - kwamba majaribio yetu ya kutimiza matakwa ya sheria kwa juhudi zetu wenyewe hayana thamani - huleta wale ambao wako tayari kwa Kristo, kwa sababu inaua matarajio yao ya kumpendeza Mungu katika mwili. Hili ndilo kusudi la Agano la Kale: kutufanya tutambue dhambi zetu nyingi na hitaji letu kuu la Mwokozi.

Agano Jipya ni ahadi za Mungu kwa mwanadamu kumwokoza kupitia haki ya Kristo. Kama Ibrahimu, tunaamini tu Neno la Mungu na inahesabiwa kwetu kuwa haki. Utaratibu huu wa kuhesabiwa haki na utakaso umekuwa uleule tangu anguko la mwanadamu hadi sasa. Hii

ndiyo sababu ujumbe wa malaika wa kwanza unatangaza injili ya milele kulingana na Agano la Milele.

Kazi ya sheria kupitia Agano la Kale ni kutuleta kwa Kristo ili tuhesabiwe haki kwa imani. Lakini kama Agano la Kale na Jipya limegawanywa katika vipindi viwili tofauti vya wakati, basi Agano la Kale halipo kabisa baada ya msalaba wa Kristo. Sheria haifanyi tena jukumu muhimu la mwalimu wa shule ili kutuonyesha undani wa kweli wa dhambi yetu; ni huku kuwekewa utukufu wetu mavumbini ndiko kunakotufanya tuwe na kiu ya Kristo na kumsikiliza zaidi Roho wake.

Kugawanya maagano katika enzi tofauti za kihistoria kunagawanya injili katikati, kumruhusu mtu wa kimwili kujichukulia mtu wa kiroho wakati, kwa hakika, hasasulubishwa pamoja na Kristo kupitia huduma ya kifo katika Agano la Kale. Pia huwakataa wale wote walioishi kabla ya wakati wa Kristo kupata baraka za neema ya Agano Jipya. Kupitia mfumo huu wa kuyagawanya maagano kulingana na wakati, mtu wa kimwili anaonekana kujiangusha juu ya ukuta na kuingia katika njia ya uzima, kama John Bunyan anavyoeleza, bila kupitia mlango ulio mwembamba wa uongofu wa kweli na toba.

Pili, kwa vile sheria ya Mungu ni nakala ya tabia yake, mfumo wa kuyagawanya maagano katika vipindi hutenganisha Mkristo na ukweli wa tabia ya Mungu; inaifanya sheria kuwa kitu kibaya ambacho lazima kigongomelewe msalabani ili kumkomboa Mkristo kutoka katika “utumwa wa sheria.” Inapofusha Mkristo asione ukweli kwamba kama sheria inavyosema “Usiue,” inamaanisha kwamba “Mungu haui.” Badala yake, sheria huonwa tu kuwa orodha ya kanuni za kiholela ambazo Mungu aliwawekea Wayahudi hadi Kristo alipokuja kuwaweka huru Wakristo kutoka katika “vizuizi” hivyo.

A.T. Jones alishikilia suala la agano kama E.J. Wagoner alivyokuwa ameliweka wazi, na kuhubiri kwa nguvu katika Roho kutangaza injili

ya milele katika mfululizo wake wa ujumbe wa malaika wa tatu katika Mkutano mkuu wa 1893. Hii ni kweli hasa katika Hubiri la 14-20.¹⁷

Uriah Smith, G.I. Butler, Dan Jones na viongozi wengine wengi wa Waadventista walipigana sana ili kukomesha ukweli huu kuhusu sheria na maagano katika Wagalatia. Willie White alimwandikia mke wake kuhusu mojawapo ya mikutano wakati wa mkutano wa 1888:

Kuna mambo ya ajabu sana kuhusiana na mafundisho. Azimio lililetwa katika mkutano wa chuo, kwamba mafundisho mapya yasifundishwe hapo hadi yawe yamepitishwa na General Conference. Mama na mimi tuliua kabisa, baada ya mapigano makali. W.C. White, Letter to Mary White, November 3, 1888; *Manuscripts and Memories of Minneapolis*, p.123.3

Vita hivi juu ya maagano vilipishana kwa muda wa miezi 18. Ellen White kisha akapokea maono kutoka mbinguni. Alimwandikia Uriah Smith onyo lifuatalo:

Usiku uliopita nilionyesha kwamba ushahidi kuhusiana na maagano ulikuwa wazi na wenye kusadikisha. Wewe mwenyewe, [Uriah Smith] Ndugu B, Ndugu C, na wengine wanatumia uwezo wako wa uchunguzi bure kutoa msimamo juu ya maagano kutofautiana na msimamo ambao Ndugu Wagoner amewasilisha....

Swali la agano ni swali lililo wazi na lingepokelewa na kila mtu mwenye akili timamu, asiye na ubaguzi, lakini nililetwa ambapo Bwana alinipa ufahamu juu ya jambo hili. Umegeuka kutoka kwenye nuru iliyo wazi kwa sababu uliogopa kwamba swali la sheria katika Wagalatia lingepaswa kukubaliwa. Kuhusu sheria katika Wagalatia, sina mzigo na sijawahi kuwa nao. Letter 59, 1890, p. 6. (To Uriah Smith, Machi 8, 1890) *Manuscript Releases* Vol. 9, uk. 329.1

¹⁷ Tazama kijitabu Christ, the Sabbath and the Height of the 1888 Message cha A.T. Jones kinachopatikana maranathamedia.com

Uriah Smith, G.I. Butler na wengine wanafundisha nini juu ya swali hili?

Patakatifu pa agano la kale lazima pawe na uhusiano sawa na patakatifu pa agano jipya, ambapo agano la kale lenyewe hubeba agano jipya....Wote wanakubali kwamba wanasimama kama mfano na halisia. La kwanza lilikuwa ni mfano na kivuli; hili ni kitu halisia. Patakatifu pa wakati huo palikuwa ni mfano; patakatifu pa hili ni halisia. Uriah Smith, *The Sanctuary and the 2300 Days of Daniel VIII*, 14 (1877), p. 181

Agano jipya lilichukua nafasi ya lile la zamani Kristo alipolithibitisha kwa damu yake msalabani. Uriah Smith, *The Sanctuary, Gospel Sickle* 1, 8 (Mei 15, 1886), uk. 58

Hakukuwa na uhalali, kwa hiyo, katika kuendelea kuweka ukuta wa utangano kati yao na wengine. **Wote walisimama sasa kwenye ngazi moja mbele za macho ya Mungu. Wote lazima wamkaribie kupitia Masihi aliyekuja ulimwenguni;** kupitia yeye pekee mwanadamu angeweza kuokolewa. G.I. Butler, *The Law in Galatians* (1886), uk. 10

“Lakini kabla ya kuja imani tulikuwa tumewekwa chini ya sheria, tumefungwa hata ile imani itakayofunuliwa.” Je, kifungu hiki kinazungumza juu ya watu waliotangulia kuongoka, chini ya hukumu ya sheria ya maadili hadi imani katika Kristo iangaze miyoni mwao? au inazungumza juu ya taifa la Paulo, Wayahudi, chini ya mfumo wa ulinzi, hadi wa muda Kristo kuja? Tunachukua mtazamo wa mwisho bila kusita....

Hakuwezi kuwa na shaka ila kwamba andiko hilo linaleta mtazamo wa mpango wa pekee wa muda, “kulinda” kundi la watu, “kuwafunga pamoja,” “kuwafunga,” kama neno la awali la Kigiriki linavyoonyesha, mpaka wakati fulani ufikiwe ambapo “imani hiyo” itafunuliwa. Tunasisitiza kwa ujasiri kwamba neno “imani” hapa halitumiki katika maana ya imani ya mtu binafsi katika Kristo kama njia ya msamaha binafsi kwa ajili ya dhambi zake, bali linatumiwa katika maana ya mfumo huo mkuu wa

ukweli uliobuniwa na Mungu kwa ajili ya wokovu wa mwanadamu—imani katika Mwokozi aliyesulubiwa na kweli za jamaa zinazokua kutoka katika ukweli huu mkuu. Yuda anaandika juu ya “wokovu wa kawaida,” na kwamba “tunapaswa kushindana kwa bidii kwa ajili ya imani waliyokabidhiwa watakatifu mara moja tu.” Kifungu cha 3....

Watu wa Kiyahudi na waongofu wote waliokuwa na heshima yoyote kwa Mungu wa Waebrania, kwa hiyo waliwekwa chini ya mfumo huu wa muda wa sheria “iliyoongezwa,” “iliyofungwa,” iliyozungukwa na vizuizi vya kitaifa vya kutofautisha, na sehemu nyinginezo za ulimwengu. Hawakuweza kula nao au kushirikiana nao kwa ukaribu. “Ukuta wa kati wa kizigeu” uliwagawanya kutoka kwa wengine. **Walikuwa ‘wamefungwa,’ wakilindwa mkono wa kuume na wa kushoto, mpaka mfumo mkuu wa imani katika Mwokozi aliyesulubiwa ‘ulipofunuliwa baadaye’ kwa kuja kwa “mzao” uliyeahidiwa.** G.I. Butler, *The Law in Galatians* (1886), ukurasa wa 50,51

Je, unaweza kuona athari za anachosema Butler? Hakuna imani “ya kweli” ya kibinafsi katika enzi ya Agano la Kale kwa sababu Yesu alikuwa bado hajazaliwa. Njia ya msamaha ilikuwa kupitia sheria ya sherehe, ambayo haikuwa msamaha halisi lakini msamaha wa “mfano”. Ni kwa jinsi gani basi Abrahamu “alikuwa mwenye haki kwa imani?” Wagoner alimjibu Butler kama ifuatavyo:

Tena kwenye ukurasa wa 44 [Waggoner] soma [kutoka kwenye kitabu cha Butler]:—

“Sheria ya maadili inarejelewa kuwa ile iliyovunjwa.” Lakini ile sheria ‘iliyoongezwa,’ ambayo Paulo anazungumzia, ilifanya **uandalizi wa msamaha wa makosa haya kwa mfano, mpaka dhabihu halisi itolewe.”**

Utumiaji mbaya wako wa neno “imeongezwa” tayari nimeona vya kutosha, lakini kuna wazo lililoonyeshwa kwenye nukuu iliyotolewa hivi karibuni ambalo nasikitika kuona limefundishwa hivi karibuni kwa kiwango fulani. **Na hiyo ni kwamba katika kile**

kinachoitwa kipindi cha Kiyahudi msamaha wa dhambi ulikuwa wa mfano tu. Maneno yako yanaonyesha wazi kwamba hapakuwa na msamaha wa kweli wa dhambi hadi Kristo, Sadaka ya kweli, ilipotolewa. Kama ndivyo ingekuwa hivyo, ningependa kuuliza jinsi Henoko na Eliya walivyofika Mbinguni. Je, walipelekwa huko na dhambi zao hazijasamehewa? Je, walikuwa Mbinguni kwa miaka elfu mbili au tatu kabla ya dhambi zao kusamehewa? Ukweli wenyewe kwamba walipelekwa Mbinguni ni ushahidi tosha kwamba dhambi zao zilisamehewa kweli.

Daudi anaposema, “Heri ambaye makosa yake yamesamehewa, na kusitiriwa dhambi zake,” anamaanisha kile ambacho Paulo alifanya alipotumia maneno yale yale. Daudi akamwambia Bwana, “Ulinisamehe uovu wa dhambi yangu.” Huo haukuwa msamaha wa uongo. Na ilitangazwa waziwazi kwamba ikiwa mtu atatenda dhambi dhidi ya mojawapo ya amri za Bwana, anapaswa kutoa dhabihu yake na dhambi zake zinapaswa kusamehewa. Mambo ya Walawi 4:2, 3, 20, 26, 31. **Hakukuwa na wema wowote katika dhabihu, ambayo ilikuwa ya kawaida, lakini msamaha ulikuwa halisi kama wowote ambao umewahi kutolewa tangu kusulubiwa. Hii inawezaje kuwa? Kwa sababu Kristo ni Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuwekwa misingi ya ulimwengu. Kwamba angejitoka kuwa dhabihu, iliahidiwa kwa wazazi wetu wa kwanza katika Edeni, na kuthibitishwa kwa Ibrahimu kwa kiapo kutoka kwa Mungu, na kwa hiyo, kwa nguvu ya ahadi hiyo, Ibrahimu, Isaka, Yakobo, na wote waliotaka, wangeweza kupokea wema mwingi kutoka kwenye damu ya Kristo tuwezavyo.** Msamaha huo ulikuwa halisi unaonyeshwa na uhakika wa kwamba Habili, kwa toleo lake, alipokea ushuhuda kwamba alikuwa mwenye haki. Lakini hapawezi kuwa na haki ambapo hakujatanguliwa na msamaha. Ikiwa msamaha ulikuwa wa mfano, basi haki lazima pia iwe ya mfano. Lakini Habili na Nuhu na Ibrahimu, na wengineo, walikuwa wenye haki kwelikweli; walikuwa na haki kamilifu ya imani; kwa hivyo lazima wawe na msamaha halisi. Hii inaonyeshwa zaidi kutokana na ukweli kwamba msamaha wa dhambi lazima utangulie haki yote. Kwa

maana hapawezi kuwa na haki bila imani (Warumi 6:23), na imani daima huleta msamaha. Warumi 3:24, 25; 5:l. E.J. Waggoner, *The Gospel in Galatians*, ukurasa wa 29,30

Katika ufahamu wa Waggoner, kule kupata mwili kwa Yesu kulikofanya ni kudhihirisha zaidi msamaha wa kweli na rehema ambayo ilikuwa imetolewa tangu anguko la Adamu. Katika kupata mwili, injili ya milele inakuwa wazi zaidi kuona, kushika, na kuamini - lakini haikuanzia hapo. Msamaha ulikuwepo kila wakati - Mungu habadiliki - badala yake ni wanadamu ambaye, kupitia dhabihu inayoonekana ya Kristo, wanaweza kuamini kuwa wamesamehewa. Katika mfumo wa Butler wale ambao walipata bahati mbaya ya kuzaliwa kabla ya msalaba “wamefungwa” na “kwa ndani” wakiwa na tumaini la mfano tu kwa sababu Yesu hakuwa amezaliwa.

Mungu anakuwa mwenye upendeleo na asiye na haki katika mfumo kama huo, kwa kuwa Yeye ni mkali kwa wale walioishi enzi ya Agano la Kale na amejaa rehema na neema kwa wale waliozaliwa baada ya msalaba ambao walipokea msamaha “halisi,” badala ya msamaha wa mfano.

Katika mfumo wa Waggoner, dhabihu ya Kristo inatenda kazi tangu kuwekwa “msingi wa ulimwengu”, na wote, pamoja na wale walioishi katika Agano la Kale, ambao wangeweza kuona dhambi zao wenyewe kupitia utendakazi wa sheria mioyoni mwao wangeweza kumwita Mwokozi wao na kupokea msamaha wa kweli, uponyaji, na haki. Kama Wagoner asemavyo juu: “Habili na Nuhu na Ibrahimu, na wengine, walikuwa wenye haki kwelikweli; walikuwa na haki kamilifu ya imani; kwa hiyo lazima wawe walikuwa na msamaha halisi.”

Ninamsifu Mungu kwa kumpa Wagoner uwazi wa kufichua mtazamo wa uwongo wa injili ambao ulikuwa umejikita ndani ya Ukristo tangu wakati wa Augustine, ambaye kwanza alianza kufundisha mtazamo usio sahihi wa maagano kuwa ni vipindi viwili vya wakati (tutaeleza zaidi kidogo kuhusu Augustino baadaye katika sura hii).

Mabadiliko ya Waggoner kwenye mtazamo wa maagano yalibadilisha injili kabisa. Tulijadili hili katika sura ya 10, ‘Injili ni nini.’ Injili ya

kawaida ya Kikristo inajikita katika haki ya Mungu inayotoshelezwa kupitia dhabihu. Mtazamo huu unagawanya historia kabla na baada ya tukio la kifo cha Kristo msalabani. Mtazamo wa Waggoner wa maagano ulifungua mlango wa kuwaweka huru watu kutoka kwenye haki ya uwongo ambayo Shetani alikuwa ameweka kwa Mungu. Hii ilifungua mlango wa kuelewa msamaha kama rehema na sio dhabihu. Waggoner, akifanya kazi kwa mantiki ya kile alichofundisha katika 1888 kuhusu maagano mawili, alifikia hitimisho kwamba ni mwanadamu ambaye alihitaji dhabihu na si Mungu.

Bila shaka wazo la upatanisho au dhabihu ni kwamba kuna ghadhabu ya kutuliza. Lakini zingatia sana kwamba ni sisi tunaohitaji dhabihu, na sio Mungu. E.J. Waggoner, *The Justice of Mercy*, *Present Truth UK*, August 30, 1894, p. 549, par. 8

Kwa hiyo, mtazamo sahihi wa maagano huunda mfumo sahihi wa kuelewa injili, kufichua uingizwaji wa adhabu kama kitu kinachodaiwa na wanadamu na sio Mungu. Mnamo 1893 Wagoner alifuatilia hitaji la dhabihu kama kitu kinachoshambulia tabia ya Mungu. Ni la kipagani, si la Kikristo. Lilikuja katika imani ya Kikatoliki ya Kirumi na lilirithiwa na Waprotestanti.

Naam, tumeacha suala la upatanisho mahali ambapo Maandiko yameliweka; na ingawa yana mengi ya kusema kuhusu ulazima wa mwanadamu kupatanishwa na Mungu, kamwe hayaonyeshi hata mara moja kitu kama umuhimu wa Mungu kupatanishwa na mwanadamu. **Kujumuisha ulazima wa jambo kama hilo ni kuleta mashtaka makubwa dhidi ya tabia ya Mungu. Wazo limekuja katika Kanisa la Kikristo kutoka kwenye Upapa, ambalo nalo lililileta kutoka kwenye Upagani, ambapo wazo pekee la Mungu lilikuwa la kiumbe ambaye ghadhabu yake lazima itilizwe kwa dhabihu.** *Present Truth UK*, September 21, 1893, p. 386, kifungu. 7

Kama tutakavyogundua katika sura za baadaye, ufahamu huu wa injili ndio unaotoa maana ya kweli kwenye Sadaka ya Daima ya Danieli 8. Ni Upagani kwa namna ya kutuliza haki ya Mungu iliyoinuliwa ndani ya kanisa. Hili ndilo linalohitaji kutakaswa kutoka kwenye Patakatifu mbinguni.

Miaka minne baadaye, Mzee George Fifield, akijenga juu ya ujumbe wa Wagoner na Jones, anaeleza kisa hicho kwa uwazi sana hivi kwamba nina hakika mbingu ilishangilia kwamba hatimaye ujumbe ulikuwa ukitolewa ulimwenguni ukiwasilisha ukweli wa tabia ya Mungu ambao ungetayarisha wale walioupokea kutiwa muhuri kwa jina, au tabia, ya Baba (Ufu 14:1).

Tunazungumza juu ya fundisho la hali ya kutokufa la kipagani, Jumapili ya kipagani, ibada ya sanamu ya kipagani, n.k.; lakini inaonekana kwangu kwamba wazo la ndani kabisa ni kwamba wanadamu wameleta wazo hili la kipagani la dhabihu moja kwa moja kwenye Biblia, na kulitumia kwenye dhabihu ya msalaba. Kwa hiyo Wamethodisti wanatumia maneno haya: “Kristo alikufa ili kupatanisha Baba nasisi; yaani kumfanyia Mungu upatanisho ili tupate kusamehewa - upagani moja kwa moja. Kwa nini, akina ndugu na dada, ni matumizi ya uingizwaji wa dhabihu ya kipagani kwenye dhabihu juu ya msalaba, ili kwamba udhihirisho wa ajabu wa upendo wa kimungu, ambao Mungu alikusudia ufanye watu wote, viumbe vyote vya ulimwengu, kushangaa na kumwabudu, umegeuzwa na kufanywa udhihirisho wa ghadhabu ili kupatanishwa ili kuokoa mwanadamu. **Ninafurahi kwamba tunapoteza mtazamo huu wa mtazamo wa somo, ambapo hatusemi kwamba Kristo alikufa ili kupatanisha Baba nasi. Ndugu, wakati mwingine kuna jambo kama vile kuacha usemi wa jambo fulani, na kufikiri kwamba tumeliiondoa, wakati kiasi kikubwa cha jambo hilo bado linabaki na kuficha ufahamu wetu wa upendo wa Mungu, na uzuri wa ukweli wake, ili kwamba tusiweze kuwasilisha injili iliyo wazi kwenye roho zenye njaa zinazongoja kujua juu ya Mungu....**

Mtu anasema, najua, najua; Mungu ni upendo, lakini yeye ni upendo na haki. Sasa dakika tu mtu anaposema hivyo, na kumaanisha kile anachosema, hakuna kitu kisicho cha haki katika ulimwengu huu kuliko wazo lake la haki. George Fifield, Sermon: *Despised and Rejected by Men*, February 9, 1897

Hatimaye haki ya uongo ya Shetani ilikuwa ikifichuliwa. Mwanamke mzee na dhabihu yake ya damu halisi ilianza kuonekana jinsi ilivyokuwa. Kanisa lilikuwa likipewa uponyaji kutokana na kutokwa kwake na damu. Kutoroka huku kuliwezekana kupitia ufahamu sahihi wa maagano hayo mawili.

Ellen White alionyeshwa na Bwana kwamba kile Wagoner alichofundisha juu ya maagano kilikuwa sahihi. Katika mwaka huo huo alipoonyeshwa ukweli huu, alichapisha kitabu cha Patriarchs and Prophets ambacho kilijumuisha sehemu ya sheria na maagano.

Agano la neema lilifanyika kwanza na mwanadamu katika Edeni, wakati baada ya Anguko kulitolewa ahadi ya kimungu kwamba uzao wa mwanamke utamponda kichwa cha nyoka. **Kwa watu wote agano hili lilitoa msamaha na neema ya usaidizi ya Mungu kwa utiifu wa siku zijazo kupitia imani katika Kristo.** Pia iliwaahidi uzima wa milele kwa sharti la uaminifu kwa sheria ya Mungu. **Hivyo mababu walipokea tumaini la wokovu.** *Patriarchs and Prophets*, p. 370.2

Alichoandika Ellen White chini ya uvuvio ni kinyume na kile Butler na Smith walichofundisha. Kwao, msamaha ulikuwa wa mfano. Wanadamu walifungwa na kuwekwa katika injili ya mfano hadi Masihi alipokuja kulipa deni la haki. Ellen White alishawishika kwamba Wagoner alikuwa sahihi juu ya maagano. Aliandika hivi tena akisema:

Kwa kuwa nilitoa kauli hiyo Sabato iliyopita kwamba mtazamo wa maagano kama yalivyofundishwa na Ndugu Wagoner ulikuwa wa kweli, inaonekana kwamba ahueni kubwa imekuja akilini mwa watu wengi. Letter 30, 1890, p. 2. *Manuscript Releases* Vol. 9, p. 329.3

Ellen White aliona uharaka wa maono haya na kwamba kuachiliwa kwa nguvu za Mvua za Masika kuliunganishwa na masomo haya. Siku ya Sabato siku mbili baadaye, alionya mkutano kwa haraka:

Na nuru iliyonijia usiku uliopita iliwekwa wazi tena mbele yangu, ushawishi tu uliokuwa ukifanya kazi, na mahali ambapo ungepelekea. Ninataka kuwaambia, ndugu, haijarishi ni nani,

nataka kuwaambia, ya kwamba mnavuka tu uwanja ule ule ambao walipitia katika siku za Kristo. Umepata uzoefu wao; Lakini Mungu atuokoe na matokeo yake kama wao. Lakini, ijapokuwa mmesikia ushuhuda wangu, ijapokuwa ulikuwa ushuhuda wa Roho wa Mungu, **mmejitia moyo,—wachache wenu, watu hodari walio na nia thabiti,—kuutekeleza katika mstari wenu, kupigana nao kwenye mstari wenu. Mungu awarehemu roho zenu maana mnaihitaji. Umesimama mbele katika njia ya Mungu. Dunia itaangazwa kwa utukufu wake, na ukisimama pale unaposimama leo, unaweza kusema upesi tu kwamba Roho wa Mungu alikuwa ni roho ya ibilisi. Umesema sasa katika matendo yako, katika mitazamo yako, kwamba ni roho ya shetani. Umesema hivyo, na utasema wakati mgogoro utakapokuja. Na wakati nikiomba hapa nimepiga magoti, nimekuwa na ushahidi kwamba kungekuwa na mapumziko. Roho wa Mungu amenijilia, nuru ya mbinguni imeangaza ndani ya moyo wangu, na neema yake ya kufariji iko juu yangu. Akili yangu iko wazi kama mwanga wa jua; Ninafurahi katika Mungu Mwokozi wangu leo. Namshukuru Mungu kwamba sikukata tamaa hata kufa; Namshukuru Mungu kwamba nimeng’ang’ania mkono wa uwezo usio na kikomo kusimama peke yangu. Wale ambao walipaswa kusimama pamoja nami, kwamba Mungu angelazimika kusimama pamoja nami ili kupokea baraka, wamesimama kuifunga njia yangu katika kila hatua....**

Sasa nawasihi ninyi mliopo hapa leo, ambao mmeendekeza dhambi, vyovyote vile, iondoleeni njiani. Mungu akusaidie ugeuke. Oh, naona tabasamu la Yesu leo. Ninashukuru sana. Ninajua kwamba Mungu atatusaidia ikiwa tutasafisha njia kuu ya Mfalme. Nilitumaini, Ndugu Porter, ulipokuwa Kansas, na Roho wa Bwana akaja juu yako, nilitumaini unaweza kuwa katika nuru; lakini wewe hauko katika nuru. Usishangae ikiwa mimi, wakati uko gizani, nitakataa kuwa na mahojiano na yeyote kati yenu. Nimewaambia tena na tena. Kristo alisema: “Mbona hamsikii maneno yangu?” Ningesema, “Kwa nini husikii maneno ya Kristo ambayo yanawasilishwa kwako? Kwa nini utakuwa na

giza? Wanaogopa sana kuona kwamba kuna mwale mwingine wa nuru. Watajenga kila kizuizi kinachowezekana dhidi yake. Unafanya kazi sawa na Wayahudi. Usimtegeme Ndugu Smith. Kwa jina la Mungu, nawaambia, hayuko katika nuru. Hajapata nuru tangu alipokuwa Minneapolis. Mmekusanyika pamoja, mmejijenga wenyewe, na mmejaribu kwa kila njia kumpinga Roho wa Mungu. Mungu azirehemu roho zenu. 1888 *Study Materials*, pp. 593-595

Ni onyo la dhati kama nini kwa viongozi wa kanisa! Mwanamke huyo alionyesha ujasiri gani kuwaonya wanaume hawa aliowajali sana, kwamba walikuwa wakizuia kazi ya Mungu na kuzuia ujio wa Mvua za Masika. Weka alama vizuri: ushuhuda huu ulitolewa baada ya yeye kuonyeshwa kwamba Wagoner alikuwa na ukweli juu ya maagano. Kumwagwa kwa Mvua za Masika kunafungamana na swala hili.

Wale katika siku hii ya sasa ambao wameazimia kuhubiri kama Butler na Smith walivyofanya juu ya maagano mbele ya historia hii wanazuia kazi ya Mungu na hawako kwenye nuru. Hawataweza kuukwepa mfumo wa haki wa uongo wa Agano la Kale.

Kuzingatia athari za mtazamo wa Waggoner juu ya maagano kuhusu jinsi tunavyosoma Maandiko, tafadhali soma kijitabu *Discarding Augustine's Covenant Glasses to Receive the Latter Rain* kinachopatikana katika maranathamedia.com. Nitataja mifano michache tu hapa. Tunakumbuka kwamba Wagoner alizungumza kuhusu maagano kama uzoefu binafsi, wakati Butler na Ukristo wanayazungumza kama uzoefu wa jumla wa Israeli dhidi ya uzoefu wa jumla wa Ukristo.

Tena torati iliingia, ili kosa lizidi kuwa kubwa. Lakini dhambi ilipozidi, neema ilizidi zaidi. Warumi 5:20

Butler angesema sheria iliingia wakati wa Sinai ili kwamba kosa liwe kubwa. Wagoner angesema sheria inaingia katika uzoefu binafsi wa kila mtu kwamba neema inaweza kuwa nyingi katika uzoefu wa kila mtu. Neno la Kigiriki la kuingia kwa kweli linamaanisha:

pareiserchomai

par-ice-er'-khom-ahee

Kutoka G3844 na G1525; kuingia pamoja, yaani, simamia kwa kuongeza au **kwa siri: - kuja kwa siri, ingia.**

Kuingia kwa siri/kwa faragha kunaweza tu kumaanisha kuingia katika mawazo binafsi ya watu, kuonyesha wazi kwamba hii inazungumzia uzoefu wa mtu binafsi, si tukio linalofanyika jumla kwa wote linaloonekana.

Maana torati ilitolewa kwa mkono wa Musa, bali neema na kweli zilikuja kwa mkono wa Yesu Kristo. Yohana 1:17

Butler angesema kwamba sheria ilitolewa na Musa kwa ushirikiano katika Mlima Sinai na neema hiyo ilitolewa kwa ushirika pamoja na Yesu miaka 1500 baadaye. Wagoner angesema kwamba “sheria ni mwalimu wetu wa kutuleta kwa Kristo” anazungumzia uzoefu wa mtu binafsi. Sheria inaingia kwa faragha katika akili zetu, jinsi ambavyo imekuwa ikifanya kazi siku zote tangu wakati wa Adamu lakini iliwekwa wazi zaidi kwenye Mlima Sinai na Musa. Wakati sheria hii inahukumu juu ya dhambi, neema na ukweli hutolewa na Yesu Kristo hapo na kisha kwa wokovu wa sasa - sio miaka 1500 baadaye. Kama Jones anavyoelezea:

Kulikuwa pia na ukuhani wa hekalu la kidunia kwenye Mlima Sayuni katika Yerusalemu. Kulikuwa na ukuhani wa patakatifu pale Shilo kule jangwani. Hiyo, ni kweli, iliwakilisha ukuhani wa Kristo, lakini je, hiyo iliwakilisha ukuhani wowote wa Kristo kabla ya A.D.1? Je, tuseme kwamba huo uliwakilisha ukuhani wa Kristo uliokuwa mbali sana? La. Ukuhani huo katika Yerusalemu, katika patakatifu pa jangwani, uliwakilisha ukuhani ambao tayari ulikuwapo kwa mfano wa Melkizedeki? Je! wewe utakuwa kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki? La, La. “Wewe ni kuhani milele kwa mfano wa Melkizedeki.” Je! Melkizedeki hakuwa kuhani siku za Abrahamu? na ukuhani wa Kristo si wa milele kwa mfano wa Melkizedeki?

Je, huoni, basi, kwamba mfumo huu mzima wa huduma walizopewa Israeli ulikuwa wa kuwafundisha uwepo wa Kristo wakati huo na pale kwa ajili ya wokovu wa sasa wa nafsi zao na si kwa ajili ya wokovu wa roho zao miaka elfu na mia nane au miaka elfu mbili au miaka elfu nne ijayo? Hakika, hakika ni hivyo. A.T. Jones, *General Conference Bulletin*, March 5, 1895, p. 477, par.6,7

Mtazamo sahihi wa maagano unatoa wokovu kamili kwa watu wote, wakati wote katika historia ya mwanadamu. Kristo alikuwepo wakati wa Musa kutoa msamaha bure. Kama Jones anavyosema, hawakufa wakitumaini kusamehewa miaka 1800-2000 katika siku zijazo, akizungumza juu ya Ibrahimu, au miaka 4000 katika siku zijazo, akizungumza juu ya Adamu.

Lakini ili Kristo atoe msamaha na neema, ilimbidi awe Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu wakati wote wa Agano la Kale. Tuliangazia jambo hili katika sura ya 10. Hapa ndipo ufahamu sahihi wa maagano mawili unatoa ufahamu muhimu wa sifa za kustahili za Kristo kama Kuhani wetu Mkuu.

Kwa hiyo ilimpasa kufananishwa na ndugu zake katika mambo yote, ili awe Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu katika mambo ya Mungu, ili kufanya suluhu kwa dhambi za watu. Waebrania 2:17

Mfumo wa Butler unavyofanya kazi katika vipindi na kwa jumla, unakufanya usome mstari huu kama Kristo akija kufanywa kama ndugu zake miaka 2000 iliyopita. Lakini mtazamo wa binafsi wa maagano unatuonyesha kwamba kama vile sheria, kwa njia ya Roho, huingia kwa faragha ili kututhibitisha sisi binafsi kuhusu dhambi, vivyo hivyo Roho hutuhakikishia sisi binafsi kwamba Kristo ni Kuhani Mkuu mwenye rehema na mwaminifu katika mambo yanayomhusu Mungu. Nikinukuu tena kutoka kwa Wagoner:

Mungu alikuwa ndani ya Kristo, si ili apate kuwajua wanadamu, bali ili kwamba mwanadamu apate kujua kwamba anawajua. Katika Yesu tunajifunza jinsi ambavyo Mungu amekuwa mwenye fadhili na mwenye huruma sikuzote, na kuwa na mfano wa kile

atakachofanya ndani ya mtu yeyote ambaye atajisalimisha kwake kikamilifu. E.J. Waggoner, *Present Truth UK*, December 19, 1895, p. 803, par. 6

Ni kweli kwamba kusadikishwa kwa ukweli huu kulifanywa kuwa rahisi zaidi baada ya Yesu kuja kwa kuonekana duniani, lakini ukweli ni kwamba Roho wa Yesu alikuwa akiwahakikishia watu ukweli huu tangu anguko la mwanadamu.

Ulimwengu umekabidhiwa kwa Kristo, na kupitia Yeye kila baraka kutoka kwa Mungu zimekuja kwa jamii iliyoanguka. **Alikuwa Mkombozi kabla kama alivyo baada ya kupata mwili Kwake.** Mara tu dhambi ilipotokea, kulikuwa na Mwokozi. **The Desire of Ages**, p. 210.2

Adamu alifundishwa hivi na malaika:

Malaika wa mbinguni walifungua kikamilifu zaidi kwa wazazi wetu wa kwanza mpango ambao ulikuwa umeundwa kwa ajili ya wokovu wao. **Adamu na mwenzake walihakikishiwa kwamba ijapokuwa dhambi yao kubwa, hawakupaswa kuachwa chini ya udhibiti wa Shetani. Mwana wa Mungu alikuwa amejitolea kufanya upatanisho, kwa maisha yake mwenyewe, kwa ajili ya makosa yao.** Kipindi cha rehema kingetolewa kwao, na kupitia toba na imani katika Kristo wangeweza tena kuwa watoto wa Mungu. *Patriarchs and Prophets*, p. 66.2

Hili lilipitishwa kwa watoto wake na wengine wakiwemo Henoko, Ibrahimu, na Musa:

Wakati Adamu alipoumbwa bila dhambi, kwa mfano wa Mungu, Sethi, kama Kaini, alirithi asili ya dhambi ya wazazi wake. Lakini pia alipokea elimu ya Mkombozi na mafundisho katika haki. *Patriarchs and Prophets*, p. 80.1

Henoko alijifunza kutoka kwenye midomo ya Adamu hadithi ya uchungu ya anguko, **na hadithi ya thamani ya neema ya Mungu ya kujishusha katika zawadi ya Mwanawe kama Mkombozi wa ulimwengu.** *The Signs of the Times*, February 20, 1879, par. 2

Ibrahimu alitamani sana kumwona Mwokozi aliyeahidiwa. **Alitoa sala ya dhati kabisa kwamba kabla ya kifo chake amwone Masihi. Naye akamwona Kristo.** Nuru isiyo ya kawaida alipewa, na alikubali tabia ya uungu ya Kristo. Aliiona siku yake, akafurahi. Alipewa mtazamo wa dhabihu ya kimungu kwa ajili ya dhambi. *The Desire of Ages*, p. 468.4

Kupitia Musa, kusudi la Mungu la kumtuma Mwanawe kama Mkombozi wa jamii iliyoanguka, liliwekwa mbele ya Israeli. Katika tukio moja, muda mfupi kabla ya kifo chake, Musa alitangaza hivi: “BWANA, Mungu wako, atakuondokeshea nabii kutoka kati yako, katika ndugu zako, kama mimi; msikilizeni yeye.” Ni wazi kwamba Musa alikuwa ameagizwa kwa ajili ya Israeli kuhusu kazi ya Masihi ajaye. *Prophets and Kings*, p. 684.3

Wazee na manabii walifundishwa kuhusu, na walikuwa na imani katika, Mwana wa Mungu. Alikuwa Mwokozi kabla ya msalaba kama alivyo baada ya msalaba. Kama Isaya alivyoonyeshwa:

Katika mateso yao yote yeye aliteswa, na malaika wa uso wake akawaokoa; kwa mapenzi yake, na huruma zake, aliwakomboa mwenyewe; akawainua, akawachukua siku zote za kale. Isaya 63:9

Kristo aliteseka pamoja na wanadamu siku zote za kale, tangu mateso ya mwanadamu yalipoanza. Alistahili kabisa kuwa Kuhani wetu Mkuu tangu mwanzo, na ndiyo maana Ellen White alionyesha:

Ukuhani wa Kristo ulianza mara tu mwanadamu alipofanya dhambi. Alifanywa kuhani kwa mfano wa Melkizedeki. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Ms43b, 1891 (July 4, 1891), par. 5

Tunapoacha nyuma mfumo wa agano uliofundishwa na Butler na Smith, na kukumbatia ule ulioonyeshwa kwetu na Waggoner, injili inakuwa ya milele. Kristo anakuwa Kuhani wetu Mkuu kikamilifu katika historia yote ya wanadamu.

Mfumo huu wa agano ambao umegawanywa na wakati uliimarishwa na watu kama Augustino na kupitishwa hadi katika makanisa ya Kiprotestanti na, bila shaka, ulirithiwa na harakati ya Waadventista.

Katika agano hilo, hata hivyo, ambalo kwa kufaa linaitwa lile la Kale, na lilitolewa kwenye Mlima Sinai, **ni furaha ya kidunia pekee ndiyo iliyoahidiwa waziwazi.** Kwa hiyo nchi ile, ambayo taifa lile liliongozwa katika jangwa, inaitwa, nchi ya ahadi, ambamo amani na mamlaka ya kifalme, na kupata ushindi juu ya adui, na wingi wa watoto, na matunda ya nchi, na karama za namna hiyo **ndizo ahadi za Agano la Kale. Na hizi, kwa hakika, ni mifano ya baraka za kiroho zinazohusika na Agano Jipya.** Philip Schaff, *“Augustine, Anti Pelagian Writings,” Nicene and Post Nicene Father Series 1, Vol. 5, p. 189*

Mfumo huu wa agano unafanya kazi kama miwani ambayo inatulazimisha kutazama injili kupitia kioo kwenye giza; inatenganisha sheria na injili ambayo ilikusudiwa kufanya kazi pamoja ili kutupa neema kubwa ajabu sana.

Hakuna mtu anayeweza kuwasilisha sheria ya Mungu kwa haki bila injili, au injili bila sheria. Sheria ni injili iliyojumuishwa, na injili ni sheria iliyofunuliwa. Sheria ni mzizi, injili ni maua yenye harufu nzuri na matunda ambayo huzaa. Agano la Kale hutoa mwanga juu ya Jipya, na Jipya juu ya la Kale. Kila moja ni ufunuo wa utukufu wa Mungu katika Kristo. Kweli zote mbili zinawasilisha ukweli ambao daima utafichua undani mpya wa maana kwa mtafutaji kwa bidii. *Christ's Object Lessons*, p. 128.2,3

Ili kuwasilisha sheria na injili kwa watu, zote mbili lazima zipatikane ili kuwasilisha. Kwa hiyo sheria na injili vyote vimepatikana tangu anguko la mwanadamu.

Tunapojitenga na yule mwanamke mzee, basi tunaweza kuona katika mkono wa malaika wa kwanza injili ya milele. Kisha sheria na injili hufanya kazi pamoja ili kutupa neema tele katika uzoefu wetu binafsi, na uzoefu binafsi wa watu wote.

Je, unaweza kuona jinsi mifumo mbalimbali inavyoathiri jinsi Maandiko yanavyosomwa? Mtazamo wa vipindi unatufanya tuwaone watu kama miti inayotembea (Marko 8:24). Unawasilisha tu sehemu ya

mchakato wa wokovu na unatuzuia kupokea neema tele, kwa maana neema nyingi huja pale tu sheria inapoingia kwetu sisi binafsi.

Kabla ya kumalizia sura hii, tunahitaji kuelewa maana ya kishazi “mpaka mzao ule ambao kwake ahadi ilitolewa” katika Wagalatia 3:19 . Ili kufanya sheria katika Wagalatia 3:19 irejeele sheria ya sherehe kama njia ya kutenganisha Agano la Kale na Jipya, ujio wa uzao unarejeele kuja kwa Kristo wakati wa kuja kwake mara ya kwanza. Hii inahitimisha sheria iliyotajwa hapa wakati wa kuja kwa Kristo mara ya kwanza, hivyo “kuthibitisha” kwamba sheria ni sheria ya sherehe, hivyo kugawanya maagano katika vipindi viwili kabla na baada ya msalaba. A.T. Jones anaelezea maana ya kifungu hiki:

Ona, pia, hasa, kwamba kifungu hicho chasema, “Hata mzao utakapokuja kwa nani,”—si kuhusu nani, bali KWA nani—“ahadi ilifanywa.” Yaani ahadi inayorejeelewa ilitolewa KWAKE, binafsi; na si tu kwa mtu fulani, kuhusu yeye. Lakini inathibitishwa na fungu kwamba ahadi ni ahadi ya urithi. Ahadi hii ilitolewa kwa Ibrahimu na kwa mzao wake, ambaye ni Kristo; na hii ilifanyika wakati ahadi ilipotolewa kwa Ibrahimu. Lakini, zaidi ya hayo, ilifanywa pia KWA mzao mwenyewe katika nafsi, ambayo ni Kristo. Isome katika zaburi ya pili: “Bwana ameniambia, Ndiwe mwanangu, mimi leo nimekuzaa, uniombe, nami nitakupa mataifa kuwa urithi wako, na miisho ya dunia kuwa milki yako” (Zab 2:7,8). Hapa kuna ahadi ya urithi iliyofanywa moja kwa moja kwa mzao, ambaye ni Kristo.

Sasa ahadi hii inatimizwa lini? Na wakati jambo fulani linapaswa kufanywa, au kuanzishwa, “mpaka mzao aje KWAKE Ambaye” ahadi hiyo ilitolewa, basi ni ujio gani ambao ungekuwa wa kweli na wa pekee wenye mantiki ambao ungeweza kufikiriwa? -Ni wazi, kuja ambako kungekuwa katika kupokea urithi UNAOREJEELEWA NA AHADI; na ambayo ahadi pekee inahusika nayo.

Kwa hiyo, tukizingatia jinsi ahadi ilivyo wazi katika maandiko yaliyotangazwa kuwa, -ahadi ya urithi, -na tukizingatia kwamba ahadi hii inahusiana na inahusu hasa, na zaidi ya yote, kuja kwake

mara ya pili, ni dhahiri kwamba ujio wa pili wa Kristo, badala ya wake wa kwanza, ndio unaorejelewa katika kifungu “mpaka mzao atakapokuja ambao ahadi hiyo ilitolewa.” A.T. Jones, *The Review and Herald*, March 13, 1900, p. 169, par. 5-7

Ellen White anaonyesha kwamba kilio kikuu kilianza karibu na mwisho wa 1892.

Wakati wa kujaribiwa umetufikia, kwa maana kilio kikuu cha malaika wa tatu tayari kimeanza katika ufunuo wa haki ya Kristo, Mkombozi anayesamehe dhambi. Huu ndio mwanzo wa nuru ya malaika ambaye utukufu wake utajaza dunia nzima. *The Review and Herald*, November 22, 1892, par. 7

Kwa mtazamo sahihi ya maagano hayo, mlango ulifunguliwa kwa muda mfupi ili kuwaweka huru watu wa Mungu kutoka katika mfumo wa uwongo wa haki ambao uliwafunga watu waliofungwa kwa kusoma Biblia kupitia mwanamke mzee. Tulikuwa katika hatua ambapo chemchemi ya damu inaweza kukaushwa na Patakatifu kutakaswa kutokana na damu iliyo najisi.

Lakini kanisa lilikataa ujumbe huo. Kama Musa na Haruni kwenye mipaka ya Kanaani, viongozi wa Waadventista waliupiga mwamba, wakizidisha haki ya uongo kwa kung’ang’ania kifo cha Kristo kama mstari wa kugawanya maagano. Walijizuia dhidi ya nuru na kukataa kuruhusu injili ya kweli kuangazia watu.

Matokeo yasiyoepukika yalikuwa ni kufungia fundisho la hukumu ya upelelezi katika mtazamo wa Agano la Kale na kuifanya kuwa isiyovumilika kwa watu. Mungu alitawazwa kuwa Hakimu mwenye kuhukumu, na Yesu alilazimika kutuliza kila siku katika kutoa damu Yake halisi. Mlango wa maana halisi ya utakaso wa Patakatifu ulikuwa umefungwa kabisa.

Mwanamke alikataa uzao wa Kristo, na kwa hiyo tumbo lake la uzazi liliendelea kumwaga damu chini ya fundisho kwamba kila dhambi lazima iadhibiwe: kwamba Mungu alimwadhibu Mwanawe msalabani ili kukidhi haki yake.

Matokeo ya kusikitisha ya matendo haya ni kwamba Uadventista ungefuata nyayo za Wayahudi. Wangeleta uasi kwenye utimilifu wake. Kusulubishwa kwa Kristo katika 31 A.D. kulileta uasi wa Wayahudi kwenye ukamilifu, na kukataliwa kwa Kristo katika 1888 kulileta uasi wa Waadventista kwenye ukamilifu.

SURA YA 14

KRISTO ALISULUBISHWA UPYA

Mateso ya Kristo kwa kukataliwa na uongozi wa kanisa lake mnamo 1888 yalionyeshwa wazi na Ellen White:

Lakini ulimwengu wote wa mbinguni ulishuhudia kutendewa kwa aibu kwa Yesu Kristo, akiwakilishwa na Roho Mtakatifu. Kama Kristo angekuwa mbele yao, wangemtendea kwa namna sawa na ile ambayo Wayahudi walimtendea Kristo. *Special Testimonies, Series A, No. 6, p. 20*

Hapa palikuwa na ushahidi, ili wote wapate kutambua ni nani Bwana aliwatambua kuwa watumishi Wake.... Watu hawa ambao umewasema vibaya wamekuwa kama ishara ulimwenguni, kama mashahidi wa Mungu.... **Ukiwakataa wajumbe waliokabidhiwa na Kristo, unamkataa Kristo.** *Testimonies to Ministers, p. 97*

Roho Mtakatifu ni Roho wa Yesu mwenyewe. Tunaona kwa makini ukatili wa viongozi wa kanisa kwa Yesu, akiwakilishwa na Roho wake.

Nilikutana na akina ndugu katika maskani na nilihisi kuwa ni wajibu wangu kutoa historia fupi ya mkutano na uzoefu wangu huko Minneapolis, njia niliyokuwa nimefuata na kwa nini, na

kueleza waziwazi roho ambayo ilikuwapo kwenye mkutano huo.... Niliwaambia juu ya nafasi ngumu niliyowekwa, kusimama, kana kwamba, peke yangu na kulazimishwa kukemea roho mbaya iliyokuwa inatawala kwenye mkutano huo. Mashaka na wivu, dhana mbaya, **upinzani wa Roho wa Mungu ambaye alikuwa akiwavutia, vilikuwa zaidi baada ya utaratibu ambao Wanamatengenezo walikuwa wametendewa.** Ilikuwa ni utaratibu uleule ambao kanisa la [Methodisti] lilikuwa limeitendea familia ya baba yangu na sisi wanane.... **Nilisema kwamba njia ambayo ilikuwa imefuatwa huko Minneapolis ulikuwa ukatili kwa Roho wa Mungu.** *Letters and Manuscripts* Vol.6, Ms. 30, 1889. par. 3,4,23

[Baadhi ya viongozi na wafuasi wao] walisukumwa katika mkutano wa [Minneapolis] na roho nyingine, na hawakujua kwamba Mungu alikuwa amewatuma vijana hawa, Wazee Jones na Waggoner, kuwaletea ujumbe maalum, ambao waliutendea kwa dhihaka na dharau, bila kutambua kwamba viumbe wa mbinguni walikuwa wakiwatazama.... **Najua kwamba wakati huo Roho wa Mungu alitukanwa.** *Letters and Manuscripts* Vol. 7, (Letter to Uriah Smith), Letter 24, 1892, par. 10,11

Dhambi ... zimelala kwenye mlango wa wengi... **Roho Mtakatifu ametukanwa, na nuru imekataliwa.** *Testimonies to Ministers*, p. 393.1

Wengine wamemchukulia Roho kama mgeni asiyekaribishwa, wakikataa kupokea zawadi hiyo nono, wakikataa kuikubali, wakaigeuka, na kuishutumu kama ushupavu wa dini. *Testimonies to Ministers*, p. 64.1

Kabla ya kufungwa kwa mkutano huo wa 1888, Ellen White alijaribu kwa bidii kuwaleta akina ndugu pamoja kwa ajili ya maombi ili kuvunja ubaguzi wa wajumbe wanaopinga.

Nilipoeleza kwa uwazi imani yangu kulikuwa na wengi ambao hawakunielewa na waliripoti kwamba Dada White alikuwa amebadilika; Dada White alishawishiwa na mwanawe W.C. White na Mzee A.T. Jones. Bila shaka, kauli kama hiyo kutoka kwenye

midomo ya wale ambao walikuwa wamenijua kwa miaka mingi, ambao walikua na ujumbe wa malaika wa tatu na walikuwa wameheshimiwa na ujasiri na imani ya watu wetu, lazima iwe na ushawishi. Nikawa mada ya maneno na ukosoaji, lakini hakuna hata mmoja wa ndugu zetu aliyekuja kwangu na kuniuliza au kutaka maelezo yoyote kutoka kwangu. Tulijaribu kwa bidii sana kuwafanya ndugu zetu wote wahudumu waliokaa ndani ya nyumba wakutane katika chumba kisicho na mtu na kuunganisha maombi yetu pamoja, lakini hatukufanikiwa katika hili lakini mara mbili au tatu. Walichagua kwenda kwenye vyumba vyao na kufanya mazungumzo na sala zao peke yao. **Haikuonekana kuwa na nafasi yoyote ya kuvunja ubaguzi uliokuwa thabiti na ulioazimia sana, hakuna nafasi ya kuondoa kutokuelewana kunihusu mimi, mwanangu, na E.J. Wagoner na A.T. Jones.** *Letters and Manuscripts* Vol. 5, Ms24, 1888, par. 45

Katika mikutano ya asubuhi Ellen White aliendelea kuwasihi viongozi kuhusu roho yao isiyo ya Kikristo.

Umuhimu wa ajabu na ukubwa wa somo hili [sheria katika Wagalatia] umetiwa chumvi, na kwa sababu hii—kupitia dhana potofu na mawazo yaliyopotoka—tunaona roho inayotawala katika mkutano huu, ambayo si ya Kikristo, na ambayo hatupaswi kamwe kuona ikionyeshwa miongoni mwa ndugu. Kumekuwa na roho ya Ufarisayo inayoingia kati yetu ambayo nitapaza sauti yangu dhidi yake popote itakapofunuliwa... *Selected Messages* Vol. 3, uk. 174.4

Tunapaswa kutaja kwamba uhasama dhidi ya Jones na Wagoner ulichochewa na mabadilishano makali kati ya A.T. Jones na Uriah Smith kuhusu pembe kumi za Danieli 7.

“Mzee Smith,” A.T. Jones alifoka mapema katika mikutano ya Minneapolis, “amekuambia hajui chochote kuhusu suala hili. Ninafahamu, na sitaki unilaumu kwa kile asichokijua.” Ellen White alijibu, “Si mkali sana, kaka Jones, sio mkali sana.” Kwa bahati mbaya, maneno makali kama haya na mitazamo ya kujivuna ilitoa sehemu ya mandhari ya mzozo ambao ulikuwa wa kikao cha 1888

cha Mkutano Mkuu. Kwa hakika hawakupata marafiki kwa wahariri wawili wachanga kutoka California.¹⁸

Jibu la Smith kwa kijana Jones lilitabirika. Kutoheshimu hadharani kwa kijana huyo kwa Smith kulichangia sehemu yake katika kuweka jukwaa la mzozo. Wakati Ellen White alipodai kwamba Jones na Wagoner walikuwa wakiwasilisha ukweli, Smith alipaswa kukiri kiburi chake (kwa bidii kama hiyo) na kukumbatia nuru. Kwa kusikitisha, alianza kutilia shaka zawadi ya unabii badala yake. Huo ndio ulikuwa uadui uliokuwepo kwenye mkutano huo ambao uliweka ukuta wa kati wa utengano kati ya wajumbe wa 1888 na wengi wa wasikilizaji wao.

Ellen White alitaka kuondoka kimya kimya katika mkutano huo, kwani ilionekana kuwa haina maana kuendelea kuwashinikiza. Lakini Malaika wa Bwana (Yesu) alimvutia kukaa, akilinganisha hali hiyo na uasi wa Kora.

Nilipokusudia kuondoka Minneapolis, Malaika wa Bwana alisimama karibu nami na kusema: “Sivyo hivyo: Mungu ana kazi kwa ajili yako ya kufanya mahali hapa. **Watu wanatenda juu ya uasi wa Kora, Dathani, na Abiramu.** Nimekuweka katika nafasi yako sahihi, ambayo wale ambao hawako katika nuru hawataikubali; hawatatii ushuhuda wako; lakini nitakuwa pamoja nawe; Neema na uwezo wangu vitakutegemeza. Hawakudharau wewe, bali ni Wajumbe na ujumbe niliotuma kwa watu wangu. Wameonyesha dharau kwa neno la Bwana. Shetani amepofusha macho yao na kupotosha hukumu yao; na isipokuwa kila nafsi itatubu hii dhambi yao, uhuru huu usiotakaswa ambao unamtusi Roho wa Mungu, watatembea gizani.

“Nitakiondoa kinara mahali pake isipokuwa watubu na kuongoka ili niwaponye, wameficha macho yao ya kiroho. Hawakutaka kwamba Mungu adhihirishe Roho Wake na nguvu Zake, kwa kuwa wana roho ya dhihaka na kuchukizwa na neno Langu.

¹⁸ George Knight, *A.T. Jones, Point Man on Adventism's Charismatic Frontier* (Review and Herald, 2011), uk.38

Kutojali, kupinga, utani na mzaha hufanywa kila siku. Hawajaweka mioyo yao kunitafuta Mimi. Wanatembea katika cheche za vichochezi vyao wenyewe, na wasipotubu watalala kwa huzuni. Bwana asema hivi, Simameni katika nafasi zenu za kazi; kwa maana mimi nipo pamoja nawe, sitakuacha wala sitakutelekeza.” Maneno haya kutoka kwa Mungu sijathubutu kuyapuuza. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Letter 2a, 1892, par. 13,14

Haya yalikuwa maneno mazito kutoka kwa Mwana wa Mungu kwa Ellen White. Ikiwa uongozi wa kanisa haukutubu, basi si tu kwamba kanisa lingerudi tena jangwani kama vile Israeli walivyofanya baada ya chuki na Kora, Dathani, na Abiramu, lakini uhakika wa kinara cha kanisa kuondolewa ulihakikishwa.

Yesu alikuja kwa bibi-arusi wake, kanisa, akitamani sana kumpa ubegu ambao ungemwezesha kuzaa kwa mfano wake. Katika kumkataa na kuchagua mpenzi mwingine, kanisa limezaa mtoto wa haramu ambaye alitangaza kuwa yuko kwa mfano wake wakati sio (Ebr 12:8).

Tukiweka hili kwa njia nyingine, kanisa lilikataa kutoa tumbo lake la uzazi ili kuruhusu Kristo kuumbwa ndani yake. Kwa sababu hiyo, tumbo lake la uzazi linaendelea kutoa chemchemi ya damu, akitaka dhabihu kama malipo ya awali yanayohitajika. Maadamu chemchemi hii ya damu inaendelea katika imani ya haki inayodai dhabihu, Patakatifu hapawezi kutakaswa.

Wanaume wenye madaraka wamemkatisha tamaa Yesu. Wamekataa baraka za thamani, na kukataa kuwa mikondo ya nuru.... Maarifa wanayopaswa kupokea kutoka kwa Mungu ... wanakataa kukubali, na hivyo kuwa mikondo ya giza. Roho wa Mungu anahuzunishwa. *Letters and Manuscripts* Vol. 6, Bi. 13, 1889, kifungu cha 6. 12

Naona inasikitisha kusoma nukuu hizi. Kristo na Baba yake walikuwa wamebeba msalaba wa kujinyima kwa subira kupitia kipindi cha miaka 2300 kilichotawaliwa na sadaka ya daima ya kipagani na chukizo la uharibifu wakitoa dhabihu zao za damu mbele za Mungu.

Hali ya taabu katika ulimwengu huu ingeweza kuletwa upesi kwenye mwisho wake, lakini Kristo, katika nafsi ya wajumbe wake, alitukanwa, akakataliwa, na kutendewa ukatili.

Kwa mara nyingine tena, Kristo anapitia mateso ya Gethsemane. Baadhi ya wafuasi wake wa karibu zaidi walimsaliti, huku kadhaa wakibishana kuhusu nani alikuwa mkuu zaidi. Wengine walisinzia na kulala, na hawakujua saa ya kujiliwa kwao. Shetani hakika angemjaribu Kristo kwamba yote yalikuwa bure na kwamba yeye, kwa hakika, alikuwa mtawala wa Uadventista.

Ninatulia na kumlilia Yesu. Kwa nini ateseke sana, na kwa muda mrefu hivyo! Kama mtoto wa kiroho wa vuguvugu la Waadventista, nataka kusema pole kwa Yesu kwa yale tuliyomtendea.

“Ee Bwana, kwetu sisi kuna haya ya uso, kwa wafalme wetu, na wakuu wetu, na baba zetu, kwa sababu tumekutenda dhambi. Rehema na msamaha ni kwa Bwana Mungu wetu, ingawa tumemwasi; wala hatukuitii sauti ya Bwana, Mungu wetu, kwa kwenda katika sheria zake, alizoziweka mbele yetu kwa kinywa cha watumishi wake, manabii. Naam, Israeli wote wameihalifu sheria yako, kwa kugeuka upande, wasiisikilize sauti yako; basi kwa hiyo laana imemwagwa juu yetu, na uapo ule ulioandikwa katika sheria ya Musa, mtumishi wa Mungu; kwa sababu tumemtenda dhambi.” Danieli 9:8-11

Ingekuwa vyema kwetu kutafakari maana ya kumtendea Yesu ukatili wakati tu anapotaka kutukombo. Kipindi hiki katika Uadventista kati ya 1888 na 1895 ni muhimu sana kwetu kujifunza, na tunaweza kujifunza maelezo ya kina juu yake kwa sababu si muda mrefu uliopita. Tunaweza kujiuliza juu ya Wayahudi waliomgeuka Kristo na kumsulubisha, lakini Ellen White anaonyesha kwa uaminifu kwamba roho ile ile iliyokuwepo wakati wa kusulubiwa ilikuwepo katika upinzani wa ujumbe wa 1888. Kilichojeruhiwa cha kwanza ilikuwa Roho ya Unabii:

Sijapata wakati rahisi sana tangu nilipoondoka Pwani ya Pasifiki. Mkutano wetu wa kwanza haukuwa kama Mkutano Mkuu

mwingine wowote niliowahi kuhudhuria.... **Ushuhuda wangu haukuzingatiwa, na kamwe katika uzoefu wa maisha yangu sikutendewa kama kwenye mkutano wa [1888].** *Letters and Manuscripts* Vol. 5, Letter 7, December 9, 1888, par. 1,5

Ndugu, mnanihimiza nje kwenye mikutano yenu ya kambi. Lazima niwaambie kwa uwazi kwamba njia iliyochukuliwa kwangu na kwa kazi yangu tangu Mkutano Mkuu wa Minneapolis—**upinzani wenu wa nuru na maonyo ambayo Mungu ametoa kupitia kwangu—imefanya kazi yangu kuwa ngumu mara hamsini kuliko ingekuwa vinginevyo....** Inaonekana kwangu kwamba umelitupa kando neno la Bwana kama lisilostahili kwako....

Uzoefu wangu tangu mkutano wa Minneapolis haujanihakikishia sana. **Nimemwomba Bwana hekima kila siku, na ili nisifadhaika kabisa, na kushuka kuzimu nimevunjika moyo, kama mume wangu alivyofanya.** *Letters and Manuscripts* Vol. 6, Letter 1, 1890, par. 28,38

Usaidizi wa Ellen White kwa ujumbe wa 1888 haukuvumilika kwa viongozi wengi.

Shetani huchukua udhibiti wa kila nia ambayo haijaamuliwa chini ya udhibiti wa Roho wa Mungu. Wengine wamekuwa wakikuza chuki dhidi ya wanaume ambao Mungu amewaagiza watoe ujumbe wa pekee kwa ulimwengu. Walianza kazi hii ya kishetani huko Minneapolis. Baadaye, **walipoona na kuhisi onyesho la Roho Mtakatifu** akishuhudia kwamba ujumbe ulikuwa wa Mungu, **waliuchukia zaidi, kwa sababu ulikuwa ushuhuda dhidi yao.** *Testimonies to Ministers*, p. 79.3

Hii iliashiria mwanzo wa mabadiliko makubwa katika uhusiano wa kanisa na Roho ya Unabii. Ilikuwa ni jambo lisiloepukika kwamba ukatili wa viongozi kwa Roho wa Kristo ungedhihirika katika kushughulikia kwao Roho ya Unabii. Miaka 30 iliyofuata ingeona mabadiliko yanayoongezeka katika mtazamo kuelekea karama ya unabii, na kufikia kilele katika mkutano wa Biblia wa 1919. Kama

tutakavyoona baadaye, harakati iliyoongozwa na Prescott, iliyochochewa na L.R. Conradi, na kuungwa mkono na Daniells wangeona idadi inayoongezeka ya wanaume wakipunguza Roho ya Unabii kuhusiana na historia, afya, na swali la Sadaka ya Dsima. Cha kusikitisha ni kwamba, wale waliounga mkono Roho ya Unabii kwa uaminifu mara nyingi walikuwa wagumu katika matumizi yao ya maandishi yake, bila kuzingatia wakati na mahali pa kauli zake. Hili lilitumika tu kuwatia moyo “walioendelea” katika kuheshimu karama ya unabii kwa midomo lakini kimsingi kuharibu athari yake. Haya yote yalikuwa anguko la roho ya Minneapolis.

Kwa hekima yao, muda mfupi baada ya matukio ya 1888, viongozi walimsafirisha Ellen White hadi Australia, kimakusudi, mbali sana na kituo cha kazi iwezekanavyo. Katika miaka iliyofuata kifo chake, kanisa lilikaribia maandishi ya Roho ya Unabii lakini moyo wake ulikuwa mbali nayo. Ni muujiza wa Mungu kwamba Ellen White hakuwa na uharibifu kamili na kupita muda mfupi baada ya kukataliwa kwa 1888. Harakati ambazo yeye, mumewe, na Joseph Bates walianza zilimgeukia na kufanya maisha yake kuwa magumu sana. Sikiliza anachosimulia kuhusu kile kilichotokea wakati wa mikutano ya 1888:

Nilisimulia katika mkutano wa Alhamisi asubuhi [huko Ottawa, Kansas] baadhi ya mambo nikirejelea mkutano wa Minneapolis....Mungu alinipa chakula kwa wakati ufaao kwa ajili ya watu, **lakini waliikataa, kwa kuwa hakikuja kwa njia tu na namna walivyotaka kifike.** Wazee Jones na Wagoner waliwasilisha nuru ya thamani kwa watu, **lakini chuki na kutoamini, wivu na kudhania maovu vilizulia mlango wa mioyo yao kwamba hakuna chochote kutoka kwenye chanzo hiki kitakachoweza kupata mlango wa mioyo yao....**

Hivyo ndivyo ilivyokuwa katika usaliti, kesi, na kusulubishwa kwa Yesu. Yote haya yalikuwa yamepita mbele yangu hatua kwa hatua. Roho ya Shetani ilichukua udhibiti na kusonga kwa nguvu juu ya mioyo ya wanadamu ambayo ilikuwa imefunguliwa kwa mashaka

na kwa uchungu, hasira na chuki. Haya yote yalikuwa yakitawala katika mkutano ule [huko Minneapolis]....

Niliongozwa hadi kwenye nyumba ambayo ndugu zetu walifanya makazi yao, na kulikuwa na mazungumzo mengi na msisimko wa hisia na baadhi ya akili, na, kama walivyofikiri, maneno makali, ya kejeli. Watumishi, ambao Bwana aliwatuma walibebwa, wakadhihakiwa, na kuwekwa katika nuru ya kejeli. **Maoni ... yalinipitia na kazi ambayo Mungu alinipa kufanya haikuwa ya kupendeza.** Jina la Willie White lilishughulikiwa kwa uhuru, na alidhihakiwa na kushutumiwa, pia majina ya Wazee Jones na Waggoner.

Sauti ambazo nilishangaa kusikia zilikuwa zikijiunga katika uasi huu, ... Mgumu, ujasiri na kuamua kumshutumu [Dada White]. Na katika wale wote waliokuwa huru na mbele kwa maneno yao ya kikatili, hakuna hata mmoja aliyekuja kwangu na kuuliza ikiwa taarifa hizi na mawazo yao ni ya kweli....

Baada ya kusikia nilichofanya, moyo wangu ulizama ndani yangu. Sikuwa nimewahi kufikiria mbele ya akili yangu ni utegemezi gani tunaweza kuweka kwa wale wanaodai kuwa marafiki, wakati roho ya Shetani inapopata mlango wa mioyo yao. Nilifikiria juu ya mgogoro wa siku zijazo, na **hisia ambazo siwezi kamwe kuziweka kwenye maneno kwa muda mfupi zikanishinda....** "Ndugu atamsaliti ndugu afe." *Letters and Manuscripts* Vol. 6, Barua ya 14, 1889

Baadaye, Ellen White alilinganisha alivyotendewa Wagoner na Jones na viongozi na mtazamo wa Kaini kwa Habili:

Ndugu yangu, kwa nini unathamini uchungu huo dhidi ya Mzee A. T. Jones na Mzee Waggoner? Ni kwa sababu hiyo hiyo Kaini alimchukia Habili. Kaini alikataa kutii maagizo ya Mungu, na kwa sababu Habili alimtafuta Mungu na kufuata mapenzi yake, Kaini akamuua. Mungu amempa Ndugu Jones na Ndugu Wagoner ujumbe kwa ajili ya watu. Huamini kwamba Mungu amewategemeza, lakini amewapa nuru ya thamani, na ujumbe wao

umewalisha watu wa Mungu. Unapokataa ujumbe unaoletwa na watu hawa, unamkataa Kristo, Mpaji wa ujumbe huo. Kwa nini utahimiza sifa za Shetani? Kwa nini wewe na Ndugu Henry mtadharau wahudumu waliokabidhiwa na Mungu, na kutafuta kujihesabia haki? Kazi yako imedhihirishwa machoni pa Mungu. “Geukeni, geukeni, kwa nini mnataka kufa?” *10 Letters and Manuscripts*, Letter 51a, 1895, par. 28

Kwa maelezo kamili zaidi ya matukio haya, tafadhali soma kitabu cha Mzee Robert Wieland na Donald Short, 1888 Re-examined.

Ushahidi mmoja wa kusimulia waliofunua katika kitabu chao ulikuwa jukumu lililofanywa na W.W. Prescott katika mikutano ya Mkutano Mkuu wa 1893¹⁹. Alikuwa amepinga ujumbe wa 1888 na alikuwa chombo muhimu katika kuhakikisha A.T. Jones anazuiwa kuhubiri katika Battle Creek Sanitarium muda mfupi baada ya Mkutano wa 1888. Wieland na Short hutoa ushahidi kuonyesha kwamba uongofu wa Prescott kwenye ujumbe wa 1888 ulikuwa wa shida; ama haukuwa kamili au haukuwa wa kweli. Kujiambatanisha kwake na Jones kulileta roho nyingine, na ujumbe mwingine.

Ukweli huu ungejitokeza tena katika mzozo wa Sadaka ya Daima ambapo Prescott alipinga mfumo wa kinabii wa waanzilishi kuhusiana na wakati wa unabii wa miaka 1260 pamoja na mtazamo wa waanzilishi wa Sadaka ya Daima. Katika kuchukua misimamo kama hiyo, haikuepukika kwamba Prescott angeweka mashaka yenye hila juu ya Roho ya Unabii ambayo ilifikia upeo katika Mkutano wa Biblia wa 1919, ambapo Prescott alidai kwamba ilipofika kwenye mambo hakika ya historia, Roho ya Unabii haikuwa mwongozo uliovuviwa.²⁰

Kitabu 1888 Re-Examined kinatoa maelezo ya pigo kwa pigo la kile kilichotokea mwaka wa 1888 na matokeo yake. Madai ya Wieland na Short hayakupokelewa vyema na kanisa kwa miaka mingi. Waliliomba kanisa kutubu kutokana na uasi huo dhidi ya Mungu. Baada ya miaka mingi kasi fulani ilipatikana na kanisa likaamua kuchunguza madai ya

¹⁹ Robert Wieland and Donald Short, 1888 Re-Examined, uk. 102-111

²⁰ Bert Haloviak, Study paper In the Shadow of the Daily (1979), uk.5

wazee Wieland na Short. Kikundi kilichoanzishwa katikati ya mwaka wa 1990 ili kuzingatia mambo yanayozungumziwa ni Ukuu wa Halmashauri ya Injili. Mnamo 2001, kanisa lilichapisha matokeo yake katika *Adventist Review*:

Mikutano ilipohitimishwa, [Feb 28, 2000] washiriki wa Kongamano Kuu walitambua kwamba ingawa kiwango kizuri cha ushirika kilikuwa kimeashiria vikao, tofauti za misimamo ndani ya kamati zilikuwa za hali ya kwamba ripoti ya pamoja kutoka kwenye kikundi haikuweza kupatikana. Kwa hiyo waliwasilisha ripoti ya matokeo yao kwa ADCOM. **Washiriki wa Konferensi Kuu hawakupata maoni ya kuaminika ya kikundi cha utafiti cha 1888 kwamba viongozi wa kanisa wamekuwa na kubaki wazembe au katika makosa juu ya mada zinazojadiliwa. Muhimu hasa ni ubishi wa Kamati ya Masomo ya Ujumbe wa 1888 kwamba kanisa, au uongozi wake, haujawahi kuukubali ujumbe wa haki kwa imani, jambo kuu la kikao cha Konferensi Kuu ya mwaka huo. Kanisa na uongozi wake, hata hivyo, wamekubali bila kusita fundisho hili la msingi la Biblia.** *Adventist Review*, Aprili 19, 2001

Imepotea, ilikuwa fursa kwa dhehebu kutengua ukatili wa mababu zetu. Kufungwa, ulikuwa mlango wa kanisa kwa ujumla kusimama juu ya jukwaa ambalo lingetoa utakaso wa Patakatifu na kumwagwa kwa Mvua za Masika.

Kumbuka: Yesu alimwambia Ellen White kwamba ikiwa uongozi wa kanisa hautatubu upinzani wake kwa ujumbe ulioletwa na Wagoner na Jones, kinara chao cha taa kingeondolewa - kumaanisha kwamba hawatatambuliwa tena kama kanisa Lake la masalio.

Upendo wa Agape kwa kanisa unatumaini mambo yote. Ninachagua kuamini kwamba kanisa bado linaweza kuinuka, kutubu na kukubali nuru ya kweli ya ujumbe wa 1888. Lakini nafasi ziko mbali sana sasa. Kutengwa kwa maelfu ya watu wanaoamini Yesu ni Mwana Mzaliwa ili kutekeleza ufahamu wa Kristo ambao sio tu unapinga 1888, lakini ni wa Babeli, ina maana kwamba kanisa linaonekana kudhamiria

kujiondoa kutoka kwenye hadhi yake ya masalio na kung'oa kinara chake kutoka kwenye makanisa saba.

Daima kuna matumaini kwa watu binafsi kuamka kwenye ukweli na kusimama kwenye jukwaa la 1888, lakini kwa kanisa kujigeuza katika siku zijazo inaonekana kuwa ngumu sana. Baba yetu hatumii nguvu, na hatalilazimisha kanisa kugeuka. Ninahuzunika kwa ajili ya kanisa na ninahisi huzuni kubwa kwamba linaendelea kuzuia mlango dhidi ya Kristo. Anasimama mlangoni na kubisha hodi, lakini mlango unakataliwa.

Kanisa linabaki limejikita katika mtazamo usio sahihi wa maagano. Bila mtazamo sahihi, haiwezekani kupata ufahamu sahihi wa haki kwa imani na tabia ya Mungu, ambayo ni muhimu sana kupokea muhuri wa Mungu.

Nilipotambua sehemu yangu katika kuwasilisha injili ya uongo kwa ulimwengu, nililia kwa aibu. Nilimwomba Bwana anisamehe uasi na ukatili wangu kwa Yesu nilioufanya bila kujua katika kuendeleza kosa la mababu zangu. Sitaki kuwahukumu; Ninataka tu ukweli kuhusu Baba yetu na Mwanawe ujulikane.

Bila hili, haiwezekani kufahamu kikamilifu huduma ya kikuhanu ya Yesu inayoongoza kwenye muhuri wa Mungu. Kwa kubaki katika mtazamo wa kawaida wa Kiprotestanti wa maagano, Kristo anafanywa kuwa mpatanishi wa nafasi moja - haki ya uongo ya mwanadamu, ambayo inaonyeshwa kwa Mungu kana kwamba hiki ndicho anachotaka. Inahitaji Yesu kusihi damu yake halisi mbele ya Baba kama kitulizo kwa haki ya kimungu. Lakini Yesu ameweka wazi: Anataka rehema wala si dhabihu.

SURA YA 15

KUKAMILISHA UASI

Hebu sasa tuyatumie mambo yote tuliyojifunza kuhusu maagano, msalaba, injili, damu ya Kristo, na huduma yake ya ukuhani katika utakaso wa Patakatifu. Nabii anatuambia:

Andiko ambalo juu ya mengine yote lilikuwa msingi na nguzo kuu ya imani ya majilio lilikuwa tangazo hili: “Hata siku elfu mbili na mia tatu ndipo patakatifu patakapotakaswa.” Danieli 8:14. *The Great Controversy*, p. 409.¹

Na tena, kutoka kwenye kauli kama hiyo:

Ufahamu sahihi wa huduma katika patakatifu pa mbinguni ndio msingi wa imani yetu. *Letters and Manuscripts* Vol. 21, Barua 208, 1906, kifungu. 4

Gabrieli alimwambia Danieli kuhusu ghadhabu ambayo ingeendelea hadi mwisho wa ule unabii wa miaka 2300.

Akaniambia, “Tazama, nitakujulisha yatakayokuwa wakati wa mwisho wa ghadhabu; maana, ni ya wakati wa mwisho ulioamriwa.” Danieli 8:19

Katika sura ya saba tulifafanua ghadhabu kama:

...dhabihu zote ni kioo cha uadui, au ghadhabu, ya wanadamu dhidi ya Kristo.

Mwishoni mwa unabii wa miaka 2300 kitu kinachofanyika ili kufichua ghadhabu ndani ya wanadamu ni kuwatakasa na hitaji la dhabihu ya damu. Njia pekee ambayo Mungu anaweza kuondoa dhambi kutoka kwa wanadamu ni kwanza kuifanya iwe nyingi, au kukua zaidi, ili mwanadamu atambue kuwa kuna jambo baya sana, na hivyo kukubali haki ya Kristo ili kukabiliana nayo (Rum 5:20). Kwa hiyo, Mungu angeruhusu kanisa Lake kuimarisha kanuni zake za dhabihu ya damu ili kuiondoa.

Huu ndio utaratibu ambao Mungu alifuata pamoja na Ibrahimu. Njia ambayo Ibrahimu alipitia katika kumtoa mwanawe mwenyewe kama dhabihu ilifunua kwa mzee wa zamani wazo kwamba Mungu hakutaka dhabihu kama alivyofikiria hapo awali. Kama tulivyogundua hapo awali, Roho ya Unabii inasema Mungu alijishusha ili kujumuisha dhabihu kama kibali kwa imani ya Ibrahimu iliyokuwa ikisumbuka. Biblia haisemi kwamba Abrahamu akitoa dhabihu yoyote baada ya kumtoa Isaka mwana wake. Kujua kwamba Mungu hakutaka kamwe dhabihu kunasaidia kuthibitisha kanuni hii. Hii haimaanishi kwamba Ibrahimu aliacha kutoa dhabihu, lakini tu kwamba Biblia hairekodi tena. Uongozi ambao ulimwongoza Musa aache rekodi kama hiyo unatuambia kwamba Mungu hataki dhabihu.

Vivyo hivyo, kilele cha unabii wa miaka 490 kingeruhusu kanisa Lake wakati huo “kumaliza kosa.” Biblia Hebraica Stuttgartensia hutafsiri kifungu hiki cha maneno katika Danieli 9:24 kuwa “kukamilisha uasi.” Kanisa la Kiyahudi lilikamilisha uasi kwa kudhihirisha hasira yake na kumuua Kristo. Mungu aliruhusu kanisa kufanya hivi ili dhambi izidi kuwa nyingi. Ilichukua mauaji ya Mwana wa Mungu ili kumfungulia mwanadamu rehema ya Mungu. Neema sasa inaweza kuwa nyingi zaidi. Kristo alipaswa “kujeruhiwa katika nyumba ya rafiki zake” (Zek 13:6) ili kulifungulia kanisa lake njia ya uzima.

Badala ya kuachana na ghadhabu yake, kanisa la Kikristo lilichukua ghadhabu ya Upagani na kuiingiza katika mfumo wa Kikristo.

Yesu Kristo msalabani anachukua ghadhabu ya Mungu. Ni makubaliano kati ya baba na mwana. Baba anamimina hasira yake kuielekea dhambi juu ya Kristo, na ghadhabu yake inatoshelezwa. Na kwa sababu hiyo, mwenye dhambi mwenye hatia anayemwamini Kristo anapata kwenda huru. Inahusiana kwa kiasi fulani na kuhesabiwa haki, lakini ni njia ambayo kuhesabiwa haki kunawezekana.²¹

Kama tulivyosema katika sura ya 13, ni mtazamo sahihi tu wa maagano unaweza kufungua rehema ya kweli ya Mungu na kufichua haki ya uwongo. Mwanzo wa Uadventista ulijengwa juu ya ufahamu wa kawaida wa Kiprotestanti wa maagano hayo mawili. Katika mfumo huu, mgawanyiko wa historia unajikita katika kuridhika kwa haki ya kimungu msalabani. Wakati Ukristo unafanya kifo cha Kristo msalabani kuwa hatua ya upatanisho, Waanzilishi wa Uadventista walisisitiza kwamba baada ya matukio ya msalaba ambayo kuhani aliwasilisha damu hii mbele ya Baba, basi upatanisho ungeweza kukamilika. J.H. Wagoner anatoa muhtasari wa mafundisho ya Waadventista kwa ufupi:

Imeonekana kwamba mwenye dhambi alileta sadaka yake; ambayo ilichinjwa; na kwamba kuhani akaitwaa damu na kufanya upatanisho; na hapa inathibitishwa zaidi kwamba upatanisho ulifanywa katika patakatifu. **Hii inathibitisha kwa uwazi kabisa kwamba kuuwawa kwa sadaka hakukufanya upatanisho, bali kulikuwa ni matayarisho yake; kwa maana upatanisho ulifanywa katika patakatifu, lakini sadaka haikuchinjwa katika patakatifu.**

Mambo haya, bila shaka, yalikuwa ya kimfano, na yana utimizo wake katika kazi ya Bwana Yesu Kristo, Mwana wa Mungu. Kwamba yeye ni Kuhani Mkuu, na mpatanishi pekee katika injili,

²¹ <https://www.christianity.com/wiki/salvation/what-is-atonement-biblical-meaning-and-definition.html>

atakubaliwa kwa urahisi; lakini utaratibu na namna ya utumishi wake lazima uamuliwe na Maandiko.²²

“Wote wanakubali wazo la kutopendezwa na Uungu kwa kuridhishwa na mwathiriwa asiye na hatia kutolewa dhabihu mahali pa mwenye hatia.” Hili lazima liwe wazo sahihi. **Haki au kuchukizwa kwa Uungu kunaridhishwa na dhabihu, lakini kwa kweli hutulizwa na upatanishi wa Kuhani wetu Mkuu.**²³

Kanuni hii bado haijabadilika leo.

Kifo cha Kristo Ni Lazima. Ili Mungu mwenye upendo adumishe haki na uadilifu Wake, kifo cha upatanisho cha Yesu Kristo kilikuwa “hitaji la kimadili na la kisheria.” “Haki ya Mungu inahitaji kwamba dhambi ipelekwe kwenye hukumu. **Kwa hiyo Mungu lazima atekeleze hukumu juu ya dhambi na hivyo juu ya mwenye dhambi.** Katika utekelezaji huu Mwana wa Mungu alichukua nafasi yetu, nafasi ya mwenye dhambi, kulingana na mapenzi ya Mungu. **Upatanisho ulikuwa wa lazima kwa sababu mwanadamu alisimama chini ya ghadhabu ya haki ya Mungu. Hapa ndipo penye kiini cha injili ya msamaha wa dhambi na siri ya msalaba wa Kristo: Haki kamilifu ya Kristo kwa utoshelevu ilitosheleza haki ya kimungu,** na Mungu yuko tayari kukubali kujitolea kafara kwa Kristo badala ya kifo cha mwanadamu.” ...Kwa hiyo, msalaba ni onyesho la huruma ya Mungu na haki yake.²⁴

Katika hatua hii, fundisho la msingi la upatanisho wa badala ya adhabu, ingawa linathibitishwa na ufahamu wetu wa kipekee [wa Waadventista] wa kifo na kuzimu, linasalia kuwa mojawapo ya imani zetu za kimsingi.²⁵

²² J.H. Waggoner, *The Atonement in the Light of Nature and Revelation*, (Review and Herald, 1884), uk. 187

²³ Ibid. uk.195

²⁴ General Conference of Seventh-day Adventists, 2005, *Seventh-day Adventists Believe*, uk. 111

²⁵ James Rafferty. <https://lightbearers.org/blog/fundamentals/> - cited Jan 25, 2025

Mafundisho ya Waadventista ya hukumu ya upelelezi huchukua damu ya kimwili ya Kristo hadi Patakatifu pa Patakatifu na kuitoa Kwake kama upatanisho wa mwisho kwa ajili ya dhambi, ikipendekeza kwamba utoaji wa damu ya kimwili katika Patakatifu pa Patakatifu na Yesu kama kuhani wetu utazalisha watu wakamilifu, waliotakaswa dhambi, na kutayarishwa kwa ajili ya kubadilishwa kwenda mbinguni.

Fundisho la ukamilifu wa Kikristo pamoja na mfumo wa haki wa uongo wa Shetani kuliweka kanisa katika hali ya hatari sana. Lakini ujumbe wa 1888 ungesuluhisha tatizo kwa kufafanua upya maana ya msalaba, na upatanisho. Kukataliwa kwa ujumbe huu kulipelekea kanisa kushindwa na ukengefu.

Kuishi katika karne ya 21, matatizo mengi sasa hutokea. Watu wa Mungu hawajakamilishwa. Imekuwa zaidi ya miaka 180 tangu Kristo aingie Patakatifu pa Patakatifu. Kuna kitu hakiko sawa kabisa.

Swali linalopaswa kuulizwa ni ikiwa kumwagika kwa damu ya Kristo lilikuwa hitaji muhimu la Mungu ili kukidhi haki yake basi kwa nini Mungu alingoja miaka 1800 baada ya kifo cha Kristo ili kukamilisha upatanisho? Kwa nini mateso yote ya historia ya mwanadamu kwa miaka 1800 wakati tendo muhimu lilikuwa tayari limefanyika msalabani? Kwa nini Kristo hakuweza kupaa mbinguni mara tu baada ya kifo Chake, kuwasilisha damu yake na upatanisho ukamilike katika A.D. 31?

Ili kujua kwamba Mungu alingoja miaka 1800 ili kukamilisha mchakato wa upatanisho kunamfanya aonekane kuwa mtu wa kiholela na mkatili bila sababu ya kurefusha matukio kwa muda mrefu wakati tendo muhimu lilishafanyika msalabani. Ilihiti tu kuwasilishwa kwa Baba. Baba mwenye kujali angechukua hatua haraka iwezekanavyo ili kukomesha mateso mengi ya ulimwengu huu.

Fundisho la hukumu ya upelelezi lina mantiki tu katika nuru ya ujumbe wa 1888. Wakati Wagoner alipotangaza kwamba mwanadamu alihitaji dhabihu na sio Mungu, alitoa msingi thabiti wa fundisho la hukumu ya upelelezi kama kitu ambacho sisi pia tulihitaji na sio Mungu. Ellen White alionyesha kanuni za Shetani za haki ghushi na

ambaye ndiye aliyekuwa akidai kifo. Ikiwa ujumbe wa 1888 ulikuwa umekubaliwa, sababu ya kuchelewa kutoka kwenye msalaba hadi 1844 ingegunduliwa. Ilikuwa ni hasira ya pembe ndogo kama ilivyoonyeshwa katika Upagani na kisha kuinuliwa hadi katika Ukristo ambayo ilizuia dini ya Kikristo kupokea muhuri au tabia ya Baba; haki ya uwongo ya Shetani ilielekezewa kwa Mungu, naye akabaki kama mtu anayedai damu kwa ajili ya dhambi. Hii ilizuia Patakatifu kutakaswa.

Kukataliwa kwa ujumbe wa 1888 kulifungia Uadventista katika injili iliyohitaji damu ya kimwili ya Kristo ili kutuliza haki ya Baba. Kukataliwa huko kulifanya fundisho la hukumu ya upelelezi kuwa bure. Tutakavyochunguza katika sura zinazokuja, kukataliwa kwa ujumbe wa 1888 kimantiki kulihitaji mabadiliko katika uelewaji wa Sadaka ya Daima ya Danieli 8. Ilikuwa na maana zaidi kuona Sadaka ya Daima kama huduma ya Kristo mbele ya Baba akituliza haki ya Baba kama Kuhani Mkuu.

Huduma ya mwanatheolojia wa Kiadventista, Dk Desmond Ford, ndiyo jibu la kimantiki zaidi kwa mpito huu. Ikiwa Mungu alihitaji damu ya Kristo, basi Kristo alitimiza hili msalabani, maombi ya damu yanaweza kuwa mara moja; mara tu Kristo alipopaa mbinguni. Dk Ford alieleza kwa uwazi kutokuwa na maana kwa hukumu ya upelelezi ndani ya mfumo huo wa haki.

Sababu moja nzuri sana kwa nini Dk Ford alikataa mafundisho ya hukumu ya upelelezi kama inavyofundishwa na Waadventista ni jambo alilogundua katika sarufi ya Danieli 8:14. Alikuwa akijadili matokeo yake na mshauri wake wa PhD, Dk F.F. Bruce.

Mara moja [Des Ford] na Bruce waliketi katika somo la Bruce wakijadili baadhi ya utafiti, na Des alisema aliamini Danieli 8:14 ni mstari muhimu katika kitabu cha Danieli, kwa sababu inatoa muhtasari wa mada ya kitabu kizima, yaani, uthibitisho. Kila sura, alidumisha, inawaonyesha watakatifu wakiwa katika shida hadi Mungu aingilie kati na kuthibitishwa - hiyo ni nguvu ya Mungu ya kuokoa na haki yake inathibitishwa kuwa ya haki. “Je, umeona,” Des aliendelea, “kwamba niphali [passive] aina ya tsadaq

[Kiebrania kwa “kuthibitishwa” au “kuhesabiwa haki” au “kusafishwa” katika KJV] katika Danieli 8:14 ndio wakati pekee inatumiwa katika Biblia?

“Una uhakika?” Bruce aliuliza.

“Kusema kweli, sina uhakika asilimia mia moja,” Des alikiri, “lakini mahali fulani njiani nimepata maoni hayo.”

“Tutajua sasa hivi,” Bruce aliamua. Akiwa ameegemea kiti chake na kufikia vitabu vyake vya marejeo, Bruce alipata mahali hapo na kusema, “Umesema kweli, ni hapo pekee!”

Kisha Des alithibitishwa katika imani yake kwamba neno hilo, lililotafsiriwa ifaavyo kuwa “limethibitishwa,” lilikuwa na umaana wa pekee, likionyesha upeo unaohusisha kuingilia kati kwa Mungu, **kilele cha matukio makubwa kuhusu watu Wake na kuthibitishwa kwa tabia Yake.**²⁶

Uchunguzi huu wa Ford ulithibitisha kwamba haiwezi kuwa ni Mungu anayesafisha Patakatifu kwa bidii kwa sababu umbo la kitenzi lilikuwa halina maana. Inaweza tu kuwa uthibitisho wa tabia ya Mungu. Hii inaweza tu kuja kupitia ujumbe unaofichua ukweli wa tabia ya Mungu na kukumbatiwa na wanadamu. Mfumo wa Ford ndani ya fundisho la Kiprotestanti la ubadilisho wa adhabu ulimzuia kuweka unabii wa miaka 2300 pamoja kama mfichuo wa hasira ndani ya mwanadamu na hatimaye kufichuliwa akiithibitisha tabia ya Mungu. Lakini alithibitisha kwamba mafundisho ya Waadventista kuhusu hukumu yalikuwa na dosari katika mfumo wake wa kabla ya 1888. Haingeweza kumaanisha Mungu kutakasa Patakatifu pa mbinguni. Kazi ya Ford ilikuwa matokeo ya asili ya kukataa ujumbe wa 1888. Hadi leo, kanisa haliwezi kujibu mashtaka yake kwa njia ya kuridhisha kwa sababu linashikilia fundisho la uingizwaji wa adhabu. Msimamo kama huo haukubaliki kabisa na unabii wa miaka 2300. Haileti maana kwa Mprotestanti yeyote na haileti maana kwa Waadventista wengi leo.

²⁶ Milton Hook, *Desmond Ford Reformist, Theologian, Gospel Revivalist*, 2022, uk. 95,96

Fundisho hilo ni la aibu kwa sababu limewekwa katika mfumo usio sahihi.

Badala ya kuukubali ujumbe wa 1888 ambao ungeleta kwenye kanisa damu ya zabibu, kuliwezesha kumjia Mungu kama wana na binti zake, kanisa lilibaki katika utumishi na kung'ang'ania damu ya kimwili ya Kristo kama msingi wa upatanisho. Ikiwa kanisa halingesonga mbele kwenye jukwaa la 1888, njia pekee ya kutoka ilikuwa ni kurudi Babeli.

Ujumbe wa 1888 ulilipa kanisa la Waadventista ufunguo wa kufungua sababu ya ghadhabu ambayo ilikuwa imeendelea kwa miaka 2300. Lakini kama vile ambavyo Wayahudi walimsulubisha Kristo katika mwili katika A.D.31, Waadventista walimsulubisha Kristo katika Roho mwaka wa 1888.

Ingawa kanisa la Kiyahudi lilijitenga na nafasi yake iliyopendelewa kama kanisa la kweli la Mungu kwa kumuua Kristo, ndivyo kanisa la Waadventista hatimaye limejiondoa kwenye nafasi yake kama masalia kwa kutawaza Sadaka ya Daima ya kipagani katika kanuni ya dhabihu ya damu kwa ajili ya upatanisho.

Kikundi kidogo cha waumini wa Kiyahudi kilipoitikia ujumbe wa Kristo na kutupwa nje, na kuwawezesha kuhubiri injili kwa ulimwengu wote wakati huo, kikundi kidogo kilichotolewa nje ya kanisa la Waadventista kinashikilia ujumbe wa 1888, kufichua haki ya uwongo ya ufalme wa Shetani na kujitayarisha kwa mwisho wa ghadhabu, na hivyo kutakaswa kwa Patakatifu.

Kristo anapojeruhiwa katika nyumba ya marafiki zake, inafunuliwa kwamba Kristo alijeruhiwa katika Wayahudi na pia katika kanisa la Waadventista.

Kama tulivyoona katika sura iliyotangulia, Yesu alimwambia Ellen White kwamba Waadventista walikuwa wakirudia uasi wa Kora, Dathani, na Abiramu. Uadventista ulikamilisha uasi wake kwa kukataa ujumbe wa 1888, wakitawaza Utatu katika hekalu lake, na kuwafukuza wale wanaomwamini Mwana mzaliwa.

Lakini inaonekana kuwa njia pekee ya nuru kupambazuka ndani ya moyo ya watu ni kwamba marafiki wa Kristo lazima wamtie jeraha, na ni hapo tu ndipo neema yaweza kuongezeka zaidi. Hili linasalia kuwa tumaini kuu. Mekanisa yote mawili ya Kiyahudi na ya Waadventista yalikamilisha uasi wao, hivyo njia ya toba ingefunguliwa kwa wale waliokuwa tayari kuiona, ikiwasaidia kumaliza kosa na kutakasa Patakatifu.

Kufungwa kwa unabii wa miaka 490 kulimaliza kosa kwa njia ya uasi, huku mwisho wa unabii wa miaka 2300 ulikuza uasi huu. Haya yote yaliruhusiwa kwa Mungu kufikia lengo lake kuu: utakaso wa Patakatifu na kutokomeza dhambi.

Kinachopaswa kutakaswa ni imani katika dhabihu ya damu kwa ajili ya upatanisho. Kuleta damu ya kimwili katika Patakatifu pa Patakatifu ni chukizo kwa Mungu. Kama Ellen White alivyoadika:

Nguvu ya kuhukumu ya Shetani ingemwongoza kuanzisha nadharia ya haki isiyopatana na rehema. Anadai kuwa anahudumu kama sauti na nguvu ya Mungu, anadai kwamba maamuzi yake ni ya haki, ni safi na hayana kosa. Hivyo anachukua msimamo wake juu ya kiti cha hukumu na kutangaza kwamba mashauri yake hayana makosa. **Hapa haki yake isiyo na rehema inaingia, iliyo bandia ya haki, yenye kuchukiza kwa Mungu.** *Christ Triumphant*, p. 11.4

Ni haki ghushi inayodai damu ya kimwili. Mungu anataka rehema si dhabihu. Mungu anataka watoto wake walete damu ya divai katika Patakatifu Pake: uhakikisho wa uwana kupitia Mwana wake mzaliwa. Huu ndio ufunguo wa kutakasa Patakatifu na kumaliza ghadhabu.

Kuendelea kuamini kwamba Mungu alitaka dhabihu ya Mwana wake itimize haki yake ni kuendelea kuchafua Mahali Patakatifu, na kulizuia kutoka kwenye utakaso. Kuendelea kuamini kwamba damu ya Kristo ya kimwili inampendeza Mungu ni kumtukana. Alijinyenyekeza tu ili kumruhusu mwanadamu kufanya dhabihu ya Mwanawe ili kuimarisha imani ya mwanadamu na kuamini katika msamaha wa

Mungu, lakini hakutaka kamwe. Alitaka tuje kuona ukweli wa tabia yake na kwamba tungemthibitisha katika shughuli zake zote nasi.

Damu ya kimwili huchafua Patakatifu pa mbinguni pamoja na imani kwamba ni lazima Yesu aendelee kusihi damu yake ya kimwili ili kutuliza haki ya Baba. Uchafu huu hautakoma hadi tukubali kwamba upatanisho ulifanyika wakati wa ubatizo wa Kristo, wakati Yesu, kama mwakilishi wetu wa kibinadamu, alipoambiwa na Mungu kwamba Yeye ni Mwana wake mpendwa. Yesu, kama mwanadamu kama sisi, alikubali maneno haya kwa niaba yetu, ili sisi sote tuyapokee. Divai hii nzuri, damu hii, ndiyo inayosafisha Patakatifu.

Kuna sehemu moja ambapo tunaweza kuona umuhimu wa damu katika Patakatifu pa Patakatifu. Inahusiana na usiku kabla ya Yesu kufa msalabani alipohisi kutengwa na Baba Yake.

Lakini Mungu aliteseka pamoja na Mwanawe. Malaika waliona uchungu wa Mwokozi. Walimwona Mola wao akiwa amezingirwa na majeshi ya nguvu za kishetani, asili yake imelemewa na hofu kubwa isiyooleweka. Kukawa kimya mbinguni. Hakuna kinubi kilichoguswa. Je, wanadamu wangalionga mshangao wa jeshi la malaika kama katika huzuni ya kimya wakimtazama Baba akitenganisha miale Yake ya nuru, upendo, na utukufu kutoka kwa Mwanawe mpendwa, wangeelewa vyema jinsi ambavyo dhambi ni chukizo machoni pake. *The Desire of Ages*, p. 693.2

Na kwa nini miale ya Baba ya nuru, upendo na utukufu ilitenganishwa na Mwanawe?

sisi kama kondoo tumepotea; kila mmoja wetu amegeukia njia yake mwenyewe, na Bwana ameleta juu yake, adhabu yetu sisi sote. Isaya 53:6 YLT

Sisi ndio tunaoamini kuwa adhabu ya Mwenyezi Mungu lazima iwe ni kumkatilia mbali mwenye dhambi.

Ijapokuwa hivyo, tulimdhania kuwa [Yesu] amepigwa, amepigwa na Mungu na kuteswa. Hivyo ndivyo tulivyofikiri juu yake. Tulisema, Mungu ndiye anayefanya haya yote; Mungu anamuua,

anamwadhibu, ili kukidhi ghadhabu yake, ili atuachilie. **Hiyo ndiyo dhana ya kipagani ya kutoa dhabihu.** *George Fifiield, Sermon: Despised and Rejected by Men. February 9, 1897; General Conference Daily Bulletin, February 12, 1897, p. 14.2*

Ufahamu wetu wa adhabu ulimjia Kristo. Hili ndilo lililosababisha mateso ya Kristo yasiyotamkika.

Naye kwa vile alikuwa katika dhiki, akazidi sana kuomba, na jasho lake likawa kama matone ya damu yakianguka chini. Luka 22:44 KJV

Akishikamana na Uwana Wake kwa Baba katika Gethsemane, akikabiliana na kukataliwa na wanadamu, na kuhisi upotevu wa uwepo wa Baba Yake, damu ya Kristo ililazimishwa kutoka kwenye paji la uso wake hadi ardhini.

Katika shida hii ya kutisha, wakati kila kitu kilipokuwa hatarini, kikombe cha ajabu kilipotetemeka mkononi mwa mgonjwa, mbingu zilifunguka, nuru ikaangaza katikati ya giza la dhoruba la saa ya shida, na malaika mkuu anayesimama mbele ya Mungu, akichukua nafasi ambayo Shetani alianguka, akaja upande wa Kristo. Malaika hakuja kuchukua kikombe kutoka kwenye mkono wa Kristo, lakini kumtia nguvu kukinywa, **kwa uhakikisho wa upendo wa Baba.** Alikuwa kumpa nguvu mwombaji wa kimungu aliyevikwa ubinadamu. *The Desire of Ages*, p. 693.3

Kristo aling'ang'ania uhakikisho kwamba Baba alifurahishwa Naye, ingawa hakuweza kuhisi hili. Kwa kufanya hivi, alitoboa giza la uwongo wa Shetani kwamba Mungu atawakana watoto Wake. Kunyunyiziwa huku kwa damu kulitia muhuri asili yake ya kibinadamu katika Uwana Wake wa milele, na kutuleta pamoja Naye. Ushindi wake ulipatikana kwa ajili yetu. Haleluya!

Ni kumwaga damu, ambako hakungesababisha kifo cha kimwili peke yake, bali kusulubishwa kwa asili ya kimwili “kumwagika damu, mkishindana na dhambi.” (Ebr 12:4). Damu iliyomwagika sio malipo kwa Mungu ili kutuliza ghadhabu, lakini ni ishara tu ya Roho kushindana na nia ya mwili na kuishinda. Dhabihu hii inakubalika

kwa Mungu. Kristo alijitoa kuwa dhabihu iliyo hai, akiweka mwili wake juu ya madhabahu, akikataa kufanya dhambi kwa hali yoyote (Rum 12:1).

Wakati wa taabu, watoto wa Mungu watahisi kukataliwa na kanisa na ulimwengu, uwepo wa Mungu utahisi kuwa mbali nao na giza la Shetani litawazunguka kabisa, lakini kunyunyiziwa kwa damu ya Yesu katika Gethsemane kutawategemeza; Roho wake wa imani ndani yao atawashinda kama alivyofanya, nao watatiwa muhuri. Sio damu iliyotoka mgongoni mwake uliochanika na kutobolewa mikono na miguu iliyosababishwa na wanadamu ndiyo inayosafisha Patakatifu, bali divai ya Uwana iliyotiwa muhuri kwa matone ya damu iliyoanguka katika Gethsemane. Lo wazo tukufu, ukombozi wa ajabu, upatanisho wa hali ya juu!

Maneno hayawezi kueleza shukrani yangu kwa Yesu. Loo, jinsi ninavyompenda! Asante, Bwana Yesu, kwa kushinda ushindi kwa ajili yetu, kuurudisha uwana wetu, na kuutia muhuri kwa damu yako, iliyomwagwa kutoka kwenye paji la uso wako.

Kufichuliwa kwa mfumo wa upatanisho wa kutuliza, uliokamilishwa katika Upagani na kuinuliwa hadi katika Uasi wa Uharibifu, ni muhimu kwa utakaso wa Patakatifu. Ni katika muktadha huu ndipo tunahitaji kuelewa somo la Sadaka ya Daima kama linavyofundishwa na Waanzilishi, na kwa nini Roho ya Unabii inaonyesha kwamba waanzilishi walikuwa na maoni sahihi juu ya Sadaka ya Daima. Lakini mfumo wao wa kutakaswa kwa Patakatifu, hasa mtazamo wao juu ya maagano, ulimaanisha kwamba hawakuweza kupata utakaso huu ambao walihubiri juu yake. Itachukua muda kidogo kuchunguza historia ya Sadaka ya Daima na athari zake.

SURA YA 16

MISINGI YA HARAKATI ZA MILLER YA DAIMA

Somo la Sadaka ya Daima, ingawa mara nyingi linaonyeshwa kama somo lisilo na umuhimu sana, kwa kweli limekuwa likipingwa vikali - hata kugawa kanisa la Waadventista mnamo mwaka wa 1910.

Wakati wa kusoma Danieli sura za 8, 11, na 12, msomaji anatakiwa kufafanua maneno kama vile *maono*, *pembe ndogo*, *sadaka ya daima*, *kuchukua*, *kosa la ukiwa*, *patakatifu*, *jeshi*, *siku 2300*, na mengine, ambapo mara nyingi huonekana muktadha mdogo kwa msomaji mbali na wakati Danieli alipoandika.

Kwa kuwa msomaji anatakiwa kuwa na ufahamu thabiti wa historia inayohusiana na falme nne za Babeli, Umedi-Uajemi, Uyunani, na Rumi, wengi wanashawishika kuacha somo la Sadaka ya Daima kwa wale wanaodai kuwa wataalamu wa lugha na historia.

Lakini kama tulivyoonyesha hapo awali, Roho ya Unabii inatuambia kwamba Danieli 8:14 ndio msingi hasa wa imani ya wana Marejeo,

ambayo ina maana kwamba msomaji anahitaji ufahamu sahihi wa somo la Sadaka ya Daima, kwa sababu swala la Sadaka ya Daima linahusishwa moja kwa moja na swala la kutakaswa kwa Patakatifu mwishoni mwa siku 2300.

Andiko ambalo juu ya mengine yote lilikuwa msingi na nguzo kuu ya imani ya wana marejeo lilikuwa tangazo hili: “Hata siku elfu mbili na mia tatu ndipo patakatifu patakapotakaswa.” Danieli 8:14.

The Great Controversy, p. 409.1

Somo hili litatupatia jukwaa kamili la kutumia kanuni ambazo tumeweka katika sura zilizotangulia kuhusu haki ya kweli ya Mungu, yale maagano mawili, injili, na kazi ya upatanisho ya Kristo katika Patakatifu pa mbinguni.

Somo hili linaleta pamoja vipengele kadhaa. Wakati fulani ni changamano na inahitaji maombi mengi kwa ajili ya nuru ili kuweka vipande hivi pamoja. Ikiwa kuchanyanyikiwa kidogo katika mwanzo, huu ni mwitikio wa kawaida. Lakini lengo letu ni kuchukua kanuni za 1888 za msalaba na upatanisho katika Danieli 8 na kuunda sura hii ya msingi katika nuru ya 1888.

Tutashughulikia hasa msingi wa Danieli 8:8-13, tukiurudia mara kadhaa na kuuliza maswali: Patakatifu ni nini? Jambo hili linafanyika wapi, mbinguni, duniani, au sehemu zote mbili? Na haya yote yanaunganishwaje katika hadithi moja thabiti bila kuzunguka na kuacha vipande vya hadithi bila muunganiko?

8 Na yule beberu akajitukuza sana; na alipokuwa na nguvu, pembe ile kubwa ilivunjika; na badala yake zikazuka pembe nne mashuhuri zilizoelekea pepo nne za mbinguni. 9 Na katika moja ya pembe hizo ilitokea pembe ndogo, iliyokua sana, upande wa kusini, na upande wa magharibi, na upande wa nchi ya uzuri. 10 **Nayo ikakua, kiasi cha kulifikilia jeshi la mbinguni; ikaangusha chini baadhi ya jeshi lile, na ya nyota**, ikazikanyaga. 11 Naam, ikajitukuza hata juu yake aliye mkuu wa jeshi hilo, ikamwondolea sadaka ya kuteketezwa ya daima, na **mahali pa patakatifu pake pakaangushwa chini**. 12 **Na jeshi likatolewa kwake pamoja na sadaka ya kuteketezwa ya**

daima, kwa sababu ya makosa; **nayo ikaiangusha kweli hata chini**; ikatenda ilivyopenda, na kufanikiwa. 13 Ndipo nikamsikia mtakatifu mmoja akinena, na mtakatifu mwingine akamwuliza huyo aliyenena, “Haya maono katika habari ya sadaka ya kuteketezwa ya daima, na lile kosa lifanyalo ukiwa, **yataendelea hata lini, kukanyagisha patakatifu na jeshi?**” 14 Akamwambia, “Hata nyakati za jioni na asubuhi elfu mbili na mia tatu; ndipo patakatifu patakapotakaswa.” Danieli 8:8-14.

Tunataka kupapatia kipaumbele Patakatifu palipotajwa katika mstari wa 11 ikilinganishwa na Patakatifu katika mstari wa 13 na 14. Je, hapa ni Patakatifu palepale? Je, haya yanahusiana na patakatifu pa kidunia au pia pale pa mbinguni? Na uelewa wetu wa maagano mawili unaathirije haya yote? Haya ni maswali muhimu ya kuzingatia unapojitosa katika kifungu hiki.

Rejea ya Ellen White kwenye Danieli 8:14 kama msingi wa imani ya wana Marejeo inapata chanzo chake katika ujumbe wa William Miller. Tunaona mfumo wa agano la Miller kama ifuatavyo:

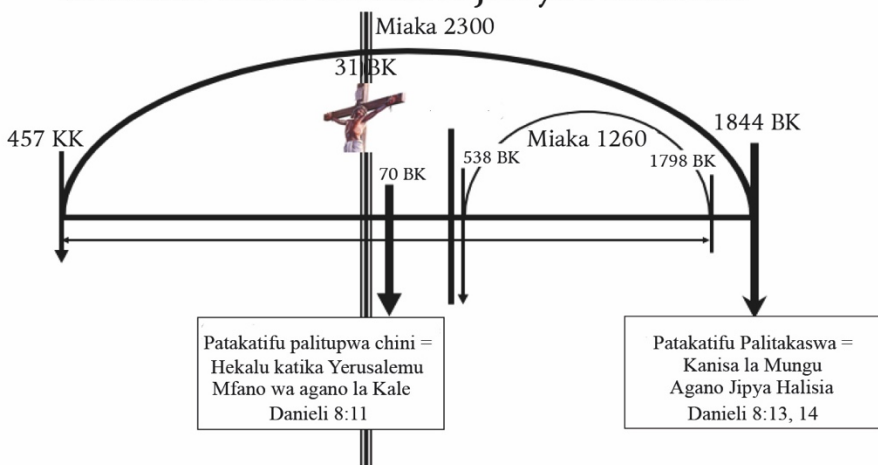
“Naye (Masihi) atalithibitisha agano na watu wengi kwa muda wa juma moja.” Je, ni agano gani hili la kuthibitishwa? Ninajibu, Haliwezi kuwa agano la Kiyahudi, kwa kuwa hilo lilithibitishwa na Musa miaka mia nyingi kabla ya Danieli kuishi. **Kuna maagano mawili tu, lazima iwe ni agano jipya ambalo Kristo ndiye Mjumbe wake; Musa akiwa mjumbe wa lile la kale, na Kristo baadaye wa lile jipya.** *Miller's Works Vol. 2, Evidence from Scripture and History of the Second Coming of Christ About the Year 1843*, p. 64.1

Mtazamo wa kawaida wa Miller wa Kiprotestanti wa maagano kwa kawaida uliathiri uelewa wake wa kile ambacho ni Patakatifu. Pili, Miller hakuwa na teolojia ya huduma ya mbinguni kwa Yesu baada ya 1844 kwa sababu aliamini Ujio wa Pili ungetokea mwaka wa 1844. Kwa hiyo, ufahamu wake wa Patakatifu ulihusiana tu na kile kilichokuwa kikitendeka duniani.

Kwa patakatifu, ni lazima tuelewe hekalu la Yerusalemu, na wale wanaoabudu humo, ambalo lilikanyagwa chini ya miguu na falme za Wapagani za ulimwengu, tangu siku za Danieli, mwandishi wa aya yetu; kisha na Wakaldayo; baadaye na Wamedi na Waajemi; iliyofuata na Wagiriki; na hatimaye na Warumi, ambao waliharibu mji na patakatifu, waliliangusha hekalu na kulisawazisha na ardhi, na kusababisha jembe kupita juu ya mahali hapo.

Watu wa Wayahudi, pia, walipelekwa utumwani na kuteswa na falme hizi zote mfululizo, na hatimaye na Warumi walichukuliwa na kuangamizwa kama taifa. Na kama nabii Isaya, 63:18, asemavyo, “Watu wako watakatifu waliumiliki kwa kitambo tu; adui zetu wamepakanyaga patakatifu pako.” Yeremia, pia, katika Omb. 1:10, “Adui ameunyosha mkono wake juu ya vitu vyake vyote vipendezavyo; maana ameona ya kuwa mataifa wameingia patakatifu pake, uliowaamuru wasiingie katika mkutano wako.”

Mtazamo halisi wa Miller juu ya Patakatifu

Neno jeshi linatumika kwa watu wanaoabudu katika ua wa nje, na kwa kufaa linawakilisha kanisa la Kikristo, ambalo linasemwa kuwa ni wageni na wasafiri duniani, wasio na mahali pa kudumu, bali wanaotazamia mji ambao mwenye kuubuni na kuujenga ni Mungu. Yeremia, akinena juu ya kanisa la injili, asema, 3:19,

“Lakini nalisema, Nikuwekeje kati ya watoto, na kukupa nchi ipendezayo, urithi mzuri wa jeshi la mataifa? ni dhahiri ikimaanisha kanisa kutoka kwa watu wa mataifa. **“Ndipo patakatifu patakapotakaswa, au kuhesabiwa haki,”** maana yake ni patakatifu pa kweli, ambapo Mungu amejenga kwa mawe hai ili apate kibali chake mwenyewe, kwa njia ya Kristo, ambapo hekalu la Yerusalemu lilikuwa ni mfano tu, vivuli vilikuwa vimetoweka tangu zamani, na hekalu hilo na watu sasa kuharibiwa, na wote walijumuishwa katika kutokuamini. Millers Works vol. 2,p. 41

Uelewa wa Miller wa Sadaka ya Daima na Chukizo la Uharibifu ndio ulitia nanga muda wa unabii wa siku 2300 hadi mwaka wa 1844. Hii ni kwa sehemu kwa sababu kwa Miller, swali kuhusu maono liliyoulizwa na mtakatifu katika Danieli 8:13 lilihusiana na maono yote, na sio tu sehemu kuhusu Sadaka ya Daima na Chukizo la Uharibifu kwa kuondoa sehemu nyingine ya maono.

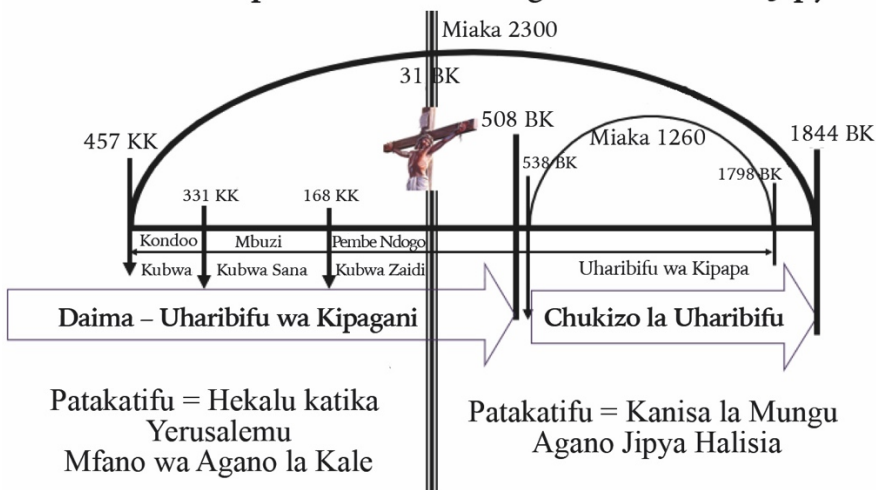
Dan.viii.13, “Maono hayo yatadumu hata wakati gani, na sadaka ya daima itaondolewa, na lile kosa la uharibifu litaendelea, ili kukanyaga patakatifu na jeshi? Jibu, “Hata siku elfu mbili na mia tatu.” Kwa tafsiri hii, sina shida. Lakini maono gani? **Nikajibu, kondoo mume, beberu, na pembe ndogo.** Millers WorksVol. 1,Views of the Prophecies and Prophetic Chronology, p. 184.1

Kwa hiyo, Miller aliona kanuni ya Upagani ilikikanyaga kanisa wakati wote wa kondoo dume, beberu na pembe ndogo. Ni mstari huu wa mawazo ambao ulitoa mfumo wa ufahamu wa Miller wa Danieli 8:13,14. Angalia jinsi Miller anavyounganisha maneno sadaka ya daima na chukizo la uharibifu.

Kwanza, “Sadaka ya Daima.” Hii inaweza kueleweka, na wengine, kumaanisha taratibu na sherehe za Kiyahudi; na kwa wengine, ibada za Kipagani na dhabihu. Kwa vile Wayahudi na Wapagani walikuwa na ibada zao na dhabihu asubuhi na jioni, na madhabahu zao zilifuka moshi pamoja na wahasiriwa wao wa wanyama, na moto wao mtakatifu ulihifadhiwa katika madhabahu zao za kitaifa na mahekalu yaliyowekwa wakfu kwa miungu au

miungu yao kadhaa, tunaweza kukosa kujua ni ipi kati ya hizi kutumia usemi huu wa kitamathali, je, aya na muktadha wetu haukuelezea maana. Ni dhahiri sana, **tunapochunguza andiko letu kwa makini, kwamba linapaswa kueleweka kuwa linarejelea desturi za Kipagani na za Kipapa, kwa kuwa linasimama pamoja na “chukizo la uharibifu,” na linafanya matendo yale yale, kama vile yanavyohusishwa na chukizo la Papa, “kutoa patakatifu na jeshi kukanyagwa chini ya miguu.”** William Miller, *Miller’s Works* Vol. 2, uk.41

Patakatifu pa Miller katika Agano la Kale na Jipya

Mhubiri wa harakati za Miller Josiah Litch anaeleza jinsi Waadventista walivyounganisha maneno Daima na Chukizo la Uharibifu.

“‘Sadaka ya Daima’ ni usomaji wa sasa wa aya ya Kiingereza. Lakini hakuna kitu kama sadaka kinachopatikana katika asili. Hii inakubaliwa kwa mikono yote. Ni ujenzi uliowekwa juu yake na watafsiri. Maana ya kweli ni, ‘Daima na Chukizo la Uharibifu,’ daima na chukizo vikiunganishwa pamoja na ‘na;’ Uharibifu wa daima na chukizo la uharibifu. Ni nguvu mbili za uharibifu, ambazo zilipaswa kuharibu patakatifu na jeshi.” *Prophetic Expositions* vol. 1, p. 127

Ni neno Uharibifu ambalo lilieleweka kuunganishwa na daima na chukizo. Neno Sadaka halipo katika hiyo aya, na Ellen White alionyesha kwamba waanzilishi hawa walikuwa na ufahamu sahihi wa hili.

Kisha nikaona kuhusiana na “Daima”(Danieli 8:12) kwamba neno “sadaka” liliongezwa na hekima ya mwanadamu, na halipo kwenye fungu; na kwamba Bwana alitoa mtazamo sahihi kwa wale waliotoa kilio cha saa ya hukumu. Muungano ulipokuwepo, kabla ya 1844, karibu wote waliunganishwa kwenye mtazamo sahihi wa “Daima”; lakini tangu 1844, katika mkanganyiko huo, maoni mengine yamekumbatiwa, na giza na machafuko vimefuata.

Bwana alinionyesha kwamba Muda haukuwa jaribu tangu 1844, na wakati huo hautakuwa tena jaribu. *Present Truth*, November 1, 1850, par. 12,13

Sababu ya waanzilishi kubishana juu ya kuondolewa kwa neno Sadaka ni kwa sababu walielewa neno Daima liliunganishwa na neno Uharibifu. Upagani hutoa sadaka, lakini sadaka hizi katika mazingira ya Upagani husababisha uharibifu. Kurudia kwa Ellen White kwa hili kunaunga mkono hoja ya wanaharakati wa kipindi cha Miller.

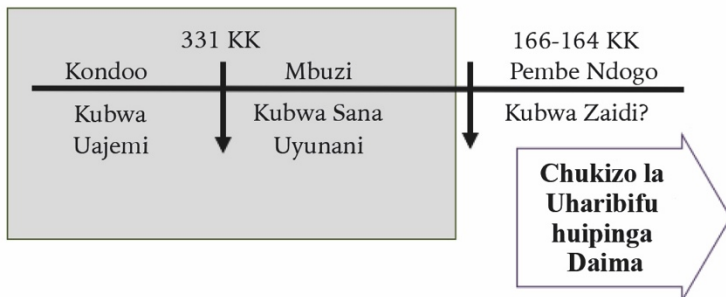
Kwa ufahamu wa Daima wa Danieli 8 kuwa Upagani, iliangazia nguvu hii kama chukizo ambalo lilitaka kumtuliza Mungu kwa sadaka ya damu. Ufahamu huu wa Danieli 8 ulikuwa ni kuondoka kabisa kutoka kwenye uelewa wa kawaida wa Kiprotestanti ambao ulichukulia neno daima kuwa ni matoleo ya kila siku ya makuhani wa Kiyahudi katika patakatifu pa duniani. Neno lililoongezwa ‘sadaka’ linahitajika ili kufanya muunganisho huu kwenye huduma ya Patakatifu pa Mungu. Chukizo la Uharibifu lilieleweka na bado linaeleweka na Waprotestanti wakuu kuwa ni matendo ya mfalme wa Siria, Antioko Epiphanes, ambaye alimchinjia Zeu nguruwe kwenye madhabahu ya dhabihu katika hekalu la Kiyahudi mwaka wa 167 K.K.

Nguruwe alichukuliwa kuwa chukizo kwa Wayahudi, na kwa hivyo kitendo cha Antioko kilikuwa chukizo au Chukizo la Uharibifu. Dhabihu za Kiyahudi zilikatizwa kwa takriban miaka 3, na hivyo

kusababisha baadhi ya wasomi wa Biblia kuunganisha siku 2300 na wakati ambao Antioko alikatisha huduma ya patakatifu. Haya hapa maelezo ya msomi wa Biblia Mprotestanti wa karne ya 19 kuhusu jambo hilo:

...yaani, maono haya yatadumu kwa muda gani? au ni lini unabii huu utakuwa mwisho, na kuwa na utimizo wake kamili na wa mwisho? dhabihu itaondolewa hadi lini, au ikomeshwe? mpaka lini kosa lile, **lile chukizo, linalofanya hekalu kuwa ukiwa, sanamu ya Jupiter Olympius iliyowekwa na Antioko, itaendelea ndani yake? atapewa muda gani, au aruhusiwe kukanyaga chini ya miguu yake, na kutumia kwa njia ya dharau zaidi, hekalu la Bwana, na watu wake?** John Gill, *Commentary on Daniel* 8:13

Mtazamo wa Kiprotestanti wa Danieli 8:13-14

Mtazamo huu hupuuzia utambulisho wa pembe ndogo kama iliyozuka na kukuwa zaidi. Pia huharibu msingi wa siku 2300 kuishia 1844. Hivyo huharibu ujumbe wa utakaso wa Patakatifu pa Mbinguni.

Lakini wazo hili liliweka matendo ya Daima kinyume na kazi ya Chukizo la Uharibifu. Neno Daima liliwakilishwa kuwa matendo ya haki ya watu wa Mungu katika kumwabudu Yeye. Dhabihu za mwana-kondoo ziliashiria dhabihu kuu ya Kristo ambaye angekuja karne chache baadaye. Unabii wote wa Danieli 8 ulieleweka kuwa ulikamilika kabla ya wakati wa Kristo na lilikuwa tukio lililohusiana tu na mambo ya kipindi cha Agano la Kale.

Inapendeza ingawa kwa muda mrefu Miller anaunganisha neno ‘Daima’ katika Danieli 8:11 na dhabihu za Kiyahudi. Alielewa dhabihu hizi zingepinduliwa na Rumi katika uharibifu wa Yerusalemu. Mnamo 1841 aliandika:

Aya ya 11. “Naam, ikajitukuza hata juu yake aliye mkuu wa jeshi hilo, ikamwondolea sadaka ya kuteketezwa ya daima, na mahali pa patakatifu pake pakaangushwa chini.” **Kwa mstari huu ninaelewa kwamba serikali ya Kirumi ingejitukuza hata juu ya Kristo mkuu wa watu wake, na kuwa chombo cha kuharibu sheria ya sherehe za Kiyahudi, na hatimaye Yerusalemu yenyewe, mahali pa patakatifu pa Kristo.** William Miller, *The Signs of the Times*, Mei 1, 1841, uk. 17.10

Jibu la Miller kwenye mtazamo wa Antiochus lilipatikana katika Mathayo 24:15:

...wala haikumaanisha Antioko, mfalme wa Shamu; kwani yeye na ufalme wake walifanywa ukiwa na kuangamizwa kabla ya Kristo; na ni dhahiri kwamba Kristo alikuwa na dokezo la uwezo huu huu, alipowaambia wanafunzi wake, Mt 24:15, “Basi hapo mtakapoliona chukizo la uharibifu, lililonenwa na nabii Danieli, limesimama katika patakatifu. Ninaamini wachambuzi wote wanakubali kwamba Kristo alimaanisha nguvu ya Kirumi--ikiwa ni hivyo, basi Danieli ana maana ileile; kwa maana hiki ndicho kifungu hasa ambacho Kristo alidokeza. William Miller, *Miller’s Works Vol. 2*, Ushahidi kutoka kwenye Maandiko na Historia ya Ujio wa Pili wa Kristo Kuhusu Mwaka wa 1843, uk. 39.8

Sababu ya pili kwa nini mtazamo wa Antioko ulionekana kuwa sio sahihi ni kwamba Danieli alionyesha kwamba pembe ndogo ilikuwa kubwa sana (Dan 8: 9), wakati Gabrieli alimwambia Danieli kwamba Uajemi iliitwa tu pembe kubwa (Dan 8: 8), ikimaanisha nguvu ya pembe ndogo ilizidi sana nguvu ya Uajemi. Mfalme mmoja, Antioko, wa mamlaka ndogo kuliko Uajemi hafai. Rumi pekee ndiyo ingeweza kutosheleza maelezo haya.

Rumi basi ni mamlaka ambayo Miller alielezea hapo awali kama kuchukua hatua ya Danieli 8:11 dhidi ya Kristo na hekalu la Yerusalemu.

Cha ajabu, James White alitumia hoja hii hiyo miaka 9 baadaye, kwa mara nyingine tena akitumia mfumo wa kawaida wa Kiprotestanti wa maagano mawili kuunga mkono hili. Hii inafichua hali ya kuficha ya mtazamo mbaya wa maagano kwenye Danieli 8 na mkanganyiko ambao James White alikuwa bado anapitia wakati huo.

Pia anaona mamlaka ileile yenye kukandamiza “ikisimama juu ya Mkuu wa wakuu;” hivyo kukomesha upagani wa dhabihu zote za kila siku zilizoanzishwa pale Sinai ambazo zinapaswa kuadhimishwa kila siku mpaka Mzao aje. Hapa Kristo, kitu halisi, au dhabihu kuu halisi aliuawa na askari wa Kirumi. Hivyo na Rumi “dhabihu ya kila siku ikaondolewa,” na mahali pa patakatifu pake pakatupwa chini na Tito, jemadari Mrumi, alipoharibu mji wa Yerusalemu, na hekalu la Mungu, lililokuwa na “mahali patakatifu.” Hapa kulianza utimizo wa tangazo la kiunabii la Kristo. “Nao wataanguka kwa makali ya upanga, na kuchukuliwa mateka hata katika mataifa yote; na Yerusalemu utakanyagwa na Mataifa, HADI ZAMA ZA MATAIFA ZITAKAPOTIMILIKA.”

James White, *Present Truth*, March 1850, p. 60, par. 3

Ugumu wa mtazamo huu ni kwamba Danieli 11:31 na 12:11 huweka uondoaji wa Daima baadaye sana kuliko uharibifu wa Yerusalemu. Wakati miaka 1290 inapounganishwa na kumalizika kwa miaka 1260, inaweka wakati wa kuondoa ‘Daima’ kuwa A.D.508. Kwa kuzingatia ukweli huu, Josiah Litch, mapema kama 1838, alikuwa ametoa maoni mengine kuhusu kuondolewa kwa Daima.

Sasa nitazingatia “dhabihu ya kila siku.” Kwamba isingeweza kuwa dhabihu za Wayahudi, ni dhahiri kutokana na mambo yafuatayo:-1. Ziliondolewa, wakati hekalu la Wayahudi huko Yerusalemu lilipoharibiwa na Warumi. Lakini dhabihu hii ya kila siku ilipaswa kuondolewa siku elfu moja mia mbili na tisini za kinabii kabla ya mwisho wa utawala wa kiraia wa pembe ndogo. Tazama Dan. xii. 11, 12. “Na tangu wakati ambapo sadaka ya

kuteketezwa ya kila siku itaondolewa, na lile chukizo la uharibifu litakaposimamishwa, itakuwa siku elfu na mia mbili na tisini. Kifungu cha xiii. “Lakini enenda zako hata mwisho; maana wewe utastarehe na kusimama katika kura yako mwisho wa siku hizo.” Josiah Litch, *The Probability of the Second Coming of Christ About A.D.1843*, p. 33.2 (1838)

Ni nini basi Patakatifu palipotupwa chini machoni pake?

“Kwake, Daima;” neno sadaka halikuwepo katika neno asilia. Neno hili linapatikana mara kwa mara katika kitabu cha Danieli, na itakuwa muhimu kujua maana yake halisi. Ni nini basi chukizo la mpinga-Kristo au la Upapa liliondoa ili kujitengenezea njia? Ni kitu gani kiliruhusu au kilimzuia mpaka kuondolewa njiani? Najibu, Upagani. Kwa maana, ingawa milki hiyo ilikuwa ya Kikristo kwa jina mara nyingi tangu siku za Konstantino, bado Upagani uliendelea kujidumisha huko Rumi, na dhabihu za Kipagani zilitolewa huko hadi kugeuzwa kwa Waostrogothi kuwa Ukristo, yapata A.D. 508, tangu wakati huo hatuna maelezo yoyote ya dhabihu za Kipagani za hadharani zinazotolewa katika mji wa Roma. **“Mahali pa patakatifu pa Upagani” ndipo palipotupwa chini, na mahali pake mfumo mpya wa kuabudu sanamu ukaanzishwa, yaani, ibada ya watakatifu na sanamu.** Josiah Litch, *An Address to the Public and Especially the Clergy*, p. 81.2 (1841)

Wakati fulani kabla ya 1843, William Miller anajikita kwenye hitimisho hili pia.

Je, Upagani “uliondolewa na” mamlaka ya kiraia ya Kirumi? Tunawasilisha kauli ifuatayo ya shughuli muhimu na inayojulikana sana katika historia ya kanisa na ulimwengu, ambayo tunaamini kuwa inakusudiwa na unabii huu. Inahusu Constantine, Mfalme wa kwanza wa Kikristo.

“A. D. 324. Tendo lake la kwanza la serikali lilikuwa ni kutumwa kwa amri katika utawala wote, akiwahimiza raia wake kuukubali Ukristo.” Croly, p. 55

Je, inaweza kumaanisha nini kwa “patakatifu” pa Upagani? Upagani, na makosa ya kila namna, vina patakatifu pao, pamoja na ukweli. Haya ni mahekalu au hifadhi zilizowekwa wakfu kwa huduma yao. Hekalu fulani na maarufu la Upagani, basi, linaweza kutajwa hapa. Ni lipi kati ya mahekalu yake mengi mashuhuri linaweza kuwa? Moja ya vielelezo vyema zaidi vya usanifu wa bora inaitwa Pantheon. Jina hili linamaanisha “hekalu au hifadhi ya miungu yote.” “Mahali” Pa eneo lake ni Rumi. Goodrich’s Universal His, and Guthrie’s Geog., p. 606

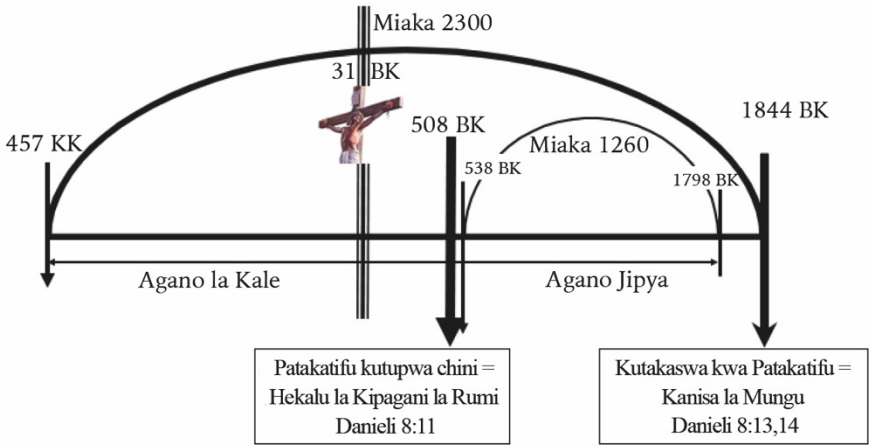
Sanamu za mataifa yaliyotekwa na Warumi ziliwekwa kitakatifu katika sehemu fulani au ghorofa ya hekalu hili, na mara nyingi zikawa vitu vya kuabudiwa na Warumi wenyewe. **Je, tungeweza kupata hekalu la Upagani ambalo lilikuwa la kushangaza zaidi “patakatifu pake?” Je, Roma, mji au mahali pa Pantheon, “ilitupwa chini na” mamlaka ya serikali?**[Nukuu kisha inatolewa kwa uthibitisho wa Upagani kuwa patakatifu palipotupwa chini.] Apollos Hale, *The Second Advent Manual*, p. 68 (1843)

Huu ndio mtazamo ambao ulikuja kuwa nafasi ya kawaida ya Uadventista kama ilivyoandikwa katika kitabu kilichoandikwa na Uriah Smith kiitwacho *Daniel and Revelation*.

Kwa hivyo, patakatifu pa Danieli 8:11 ilieleweka kama Pantheon ya kipagani ya miungu huko Roma, wakati patakatifu pa Danieli 8:14 ilibadilika kutoka mtazamo wa kanisa la Miller kabla ya 1844 hadi Patakatifu pa mbinguni baada ya 1844.

Kisha tutachunguza historia ya jinsi Uadventista ulivyohamisha mtazamo wake hadi kwenye Patakatifu pa mbinguni, na nini kilikuwa kiini cha huduma ya Kristo hapo.

Msimamo wa Vuguvugu la Miller juu ya Patakatifu pa namna mbili

Mtazamo huu haukidhi muundo halisia ndani ya mtazamo wa Kiprotestanti wa Maagano Mawili

SURA YA 17

MCHANGO WA CROSIER NA MATATIZO YAKE

Baada ya kukatishwa tamaa kwa 1844, ilikuwa makala ya O.R.L. Crosier, kwa msaada kutoka kwa Hiram Edson, ambayo iliwezesha mabadiliko ya mwelekeo wa Uadventista kutoka patakatifu pa dunia/kanisa hadi huduma ya Kristo katika Patakatifu mbinguni.

“Na mahali pa patakatifu pake pakaangushwa;” Danieli 8:11. Kutupwa huku kulikuwa katika siku zile na kwa njia ya mamlaka ya Kirumi; kwa hiyo, Patakatifu pa andiko hili haikuwa Dunia, wala Palestina, kwa sababu pale pa kwanza palitupwa chini wakati wa anguko, zaidi ya miaka 4,000, na pale pa mwisho katika utumwa, zaidi ya miaka 700 kabla ya tukio la kifungu hiki, na wala si na wakala wa Kirumi.

Patakatifu palipotupwa chini ni Pake ambapo Rumi ilijitukuza juu yake, ambaye alikuwa Mkuu wa jeshi, Yesu Kristo; na Paulo anafundisha kwamba Patakatifu pake ni mbinguni. Tena, Danieli

11:30,31, “Kwa maana merikebu za Kitimu zitakuja juu yake, kwa hiyo atahuzunika, na kurudi, na kuwa na ghadhabu (fimbo ya adhabu) juu ya agano takatifu (Ukristo), ndivyo atakavyofanya; atarudi na kuwa na akili pamoja nao (makuhani na maaskofu) walioacha agano takatifu. Na silaha (za kiraia na za kidini) zitasimama upande wake, na hao (Rumi na wale walioacha agano takatifu) watapatia unajisi Patakatifu pa ngome.”

Ni nini hiki ambacho Rumi na mitume wa Ukristo walipaswa kuchafua kwa pamoja? Mchanganyiko huu uliundwa dhidi ya “agano takatifu”, na palikuwa ni Patakatifu pa agano hilo walilolichafua; ambapo wangeweza kufanya vilevile kuchafua jina la Mungu; Yeremia 34:16; Ezeieli 20; Malaki 1:7. Hii ilikuwa ni sawa na kulinajisi au kulitukana jina Lake. Kwa maana hii mnyama huyu wa “kisiasa-kidini” alichafua Patakatifu, (Ufunuo 13:6), na kulitupa chini kutoka mahali pake mbinguni, (Zaburi 102:19; Yeremia 17:12; Waebrania 8:1,2) walipoita Rumi mji mtakatifu, (Ufunuo 21:2) na kumweka Papa pale akiwa na vyeo, “Bwana Mungu Papa”, “Baba Mtakatifu”, “Mkuu wa Kanisa”, n.k., na pale, katika “hekalu la Mungu” akaweka bandia, anakiri kufanya kile ambacho Yesu anafanya kweli katika Patakatifu pake; 2 Wathesalonike 2:1-8. Patakatifu pamekanyagwa (Danieli 8:13), sawa na ambavyo Mwana wa Mungu amefanyiwa. (Waebrania 10:29.) O.R.L. Crosier, *The Sanctuary*, *Day Star Extra* article, 1846

Crosier aliwasilisha kutupwa kwa Patakatifu kwenye Danieli 8:11 kama shambulio la Roma dhidi ya huduma ya mbinguni ya Kristo kupitia mafundisho yake ya uwongo. Pia anaunganisha kuondolewa kwa ‘Daima’ ya Danieli 8:11 na Danieli 11:30,31, ambayo ni kuficha kwa kanisa Katoliki huduma ya Kristo kuanzia karibu A.D. 538.

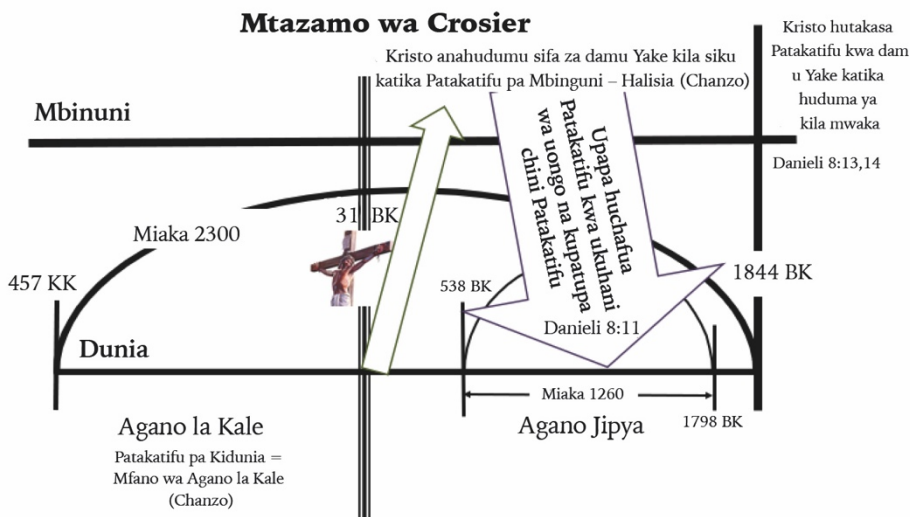
Kama Miller na wanafunzi wengine wote wa Kiprotestanti wa Biblia, Crosier aliweka uelewa wake juu ya mtazamo wa kawaida wa Waprotestanti wa maagano.

Akiwa amesimama, kama alivyokuwa, kwenye mstari wa kugawanya kati ya agano la kawaida na lile lisilo la kawaida, na baada tu ya kutangaza kwamba nyumba ya lile la kwanza si halali

tena, na kutabiri uharibifu wake; ni jambo la kawaida kiasi gani kwamba angewaelekeza wanafunzi Wake kwenye Patakatifu pa Patakatifu, ambapo mapenzi na mapendezi yao yalipaswa kuunganishwa kama walivyokuwa nayo kuhusu yale ya kwanza. **Patakatifu pa agano jipya pameunganishwa na Yerusalemu Mpya, kama vile Patakatifu pa agano la kwanza palivyokuwa na Yerusalemu ya Kale.** Ibid.

Crosier alithibitisha ukweli wa huduma ya mbinguni ya Kristo juu ya kanuni ya halisia kuwa sawa na ile ya kivuli, lakini inayofanya kazi katika hali halisi badala ya vivuli.

Sifa za halisia daima hufanana na zile za kivuli, kwa hiyo “vitu vya mbinguni” vinavyorejelewa katika andiko hili lazima viwe huduma ya kikuhani “mbinguni” (mistari 1,2) inayofanywa na Kuhani wetu Mkuu katika Patakatifu pake; kwa maana **ikiwa kivuli ni huduma, basi kitu halisia ni huduma pia.** Ibid.

Mfumo wa mfano na halisia hufanya huduma ya kidunia ya ukuhani wa Haruni/Kilawi kuwa kielelezo cha chanzo ambapo ukuhani wa mbinguni unatengenezwa na kutengenezwa.

Kwa mifumo hii, kama tulivyo na kikomo, tunaweza kama Paulo, kupanua utafiti wetu zaidi ya mipaka ya maono yetu ya asili hadi “mambo ya mbinguni yenyewe”. Hapa tunapata huduma yote ya torati ikitimizwa ndani ya Kristo, ambaye alitiwa mafuta na Roho Mtakatifu na kwa damu yake mwenyewe aliingia katika Patakatifu pake, mbinguni kwenyewe, alipopaa kwenda mkono wa kuume wa kiti cha enzi cha Ukuu mbinguni, kama “mhudumu wa Patakatifu (Hagioni),” nk., Waebrania 8:6,2.

Katika jibu la J. Weston mwaka uliofuata, Crosier alimkosoa Miller kwa kuachana na sheria zake za tafsiri katika kufafanua sadaka ya kila siku kama Upagani wa Kirumi. Alidai maneno haya mara zote yalitumiwa kuhusiana na hekalu la Waisraeli, na kamwe si kama Miller alivyofasiri.²⁷ Lakini je, ndivyo ilivyo? Neno Daima, au Tamid katika Kiebrania linamaanisha nini, na je, halitumiwi kamwe kurejelea shughuli za kipagani?

Neno la Kiebrania Tamid kwa ujumla linatafsiriwa kama “kuendelea,” na mara nyingi hutumiwa kuelezea dhabihu za Walawi kama kuendelea - lakini muhimu zaidi, Tamid haimaanishi dhabihu yenyewe, inasema tu dhabihu ni za kudumu. Neno la kiingereza “daily sacrifice” halijatumika kamwe katika vitabu vya Musa katika King James. Neno la Kiebrania Tamidis lilitumika kuwarejelea wapagani wanaolikufuru jina la Mungu daima [Tamid] (Isa 52:5), kwa hiyo si neno linalotumika tu kuelezea dhabihu za Wayahudi, bali linaweza kutumika kueleza jambo lolote linalofanywa daima; na kama, kama nomino, inaweza kuwa kitu chochote kinachoendelea.

Katika sura ya sita, tulieleza maana ya maneno ya Kristo kwamba Baba Yake anatamani rehema wala SI dhabihu. Katika sura ya saba, tulionyesha kwamba hitaji la dhabihu ya damu ni takwa la mwanadamu, si la Mungu. Katika sura ya kumi na tano, tulitoa hoja kwamba Uadventista ulikamilisha uasi wa mwanadamu katika kuinua dhabihu ya damu mbinguni. Crosier na waanzilishi wa Uadventista

²⁷ Dennis Kaiser, *The History of the Interpretation of the Daily in the Book of Daniel*, (Andrews University Paper, 2009), uk. 25

ndio watu waliofanikisha mchakato huu wa kuinuliwa kupitia ufahamu wao wa mifano iliyoonyeshwa ndani ya mfumo usio sahihi wa maagano mawili.

Lakini haya yote yalikuwa katika utaratibu wa Mungu. Kupitia kufuata kanuni ya kusababisha dhambi kuwa nyingi, Mungu angeruhusu kanuni ya kibinadamu ya dhabihu ya damu ya Kristo ipelekwe kwenye Patakatifu pa mbinguni na wanadamu. Hii ilitayarisha njia kwa ajili ya ujumbe wa 1888 ambao ungetoa njia kutoka kwenye badala ya adhabu ndani ya divai ya Agano Jipya, na utambuzi kwamba Baba yetu hakuwahi kutamani dhabihu ya aina yoyote.

Crosier na Waanzilishi walitenda kwa nia njema. Ilikuwa ni jambo lisiloepukika kama mchakato wa Ibrahimu kutembea njia ya Mlima Moria kumtoa mwanawe kuwa dhabihu. Lakini ni muhimu kwetu kueleza kwamba fundisho kwamba Kristo anahudumia sifa za damu yake halisi mbele za Baba kwa kweli ni chukizo linaloharibu moyo wa mwanadamu. Ni njia za mwanadamu, si njia za Mungu. Lakini Kristo, kama Kuhani wetu Mkuu, anachukua nafasi ya kutoa damu yake mwenyewe kwa niaba yetu katika huduma kwetu; hii inatupa uhakikisho wa msamaha na utakaso wa dhambi kulingana na mahitaji yetu. Lakini tunarudia kusema, Baba hakuwahi kutamani au kutaka jambo hili. Ni utoshelezaji wa haki yetu, sio ya Mungu.

Tunasisitiza ukweli kwamba Roho wa Mungu hutolewa kwa kila nafsi inayoamini inayoshika damu ya Yesu kwa imani. Baba yetu huwasilisha neema yake kupitia kioo chenye giza cha ufahamu wetu mbaya. Rehema nyingi za Mungu katika hili hazieleweki. Upendo wa ajabu kama nini!

Lakini ingechukua miaka mingine arobaini kabla ya Uadventista kuwa mahali pa kuweza kupokea “nuru ya zamani katika mazingira mapya.”

Crosier alianzisha kanuni muhimu: wanadamu wanaweza kuchafua na kunajisi Patakatifu pa mbinguni kupitia ufahamu wao wa uwongo. Kanuni hii ni muhimu katika kutafuta njia ya utakaso wa Patakatifu. Akili lazima isafishwe kutoka kwenye mitazamo yake mibaya juu ya Mungu, na upatanisho.

Ninaamini ni katika muktadha huu ambapo Ellen White aliidhinisha kile ambacho Crosier alikuwa akisema. Bibi White aliandika katika barua kwa Ndugu Eli Curtis ya tarehe 21 Aprili 1847:

Ninaamini Patakatifu pa kutakaswa mwishoni mwa siku 2300, ni Hekalu la Yerusalemu Mpya, ambalo Kristo ni mhudumu wake. Bwana alinionyesha katika maono, zaidi ya mwaka mmoja uliopita, kwamba Ndugu Crosier alikuwa na nuru ya kweli, juu ya utakaso wa Patakatifu, nk; na kwamba yalikuwa ni mapenzi Yake, kwamba Ndugu C. aandike maoni ambayo alitupa katika Day-Star Extra, Februari 7, 1846. Ninahisi nimeidhinishwa kikamilifu na Bwana, kupendekeza makala hiyo ya Extra kwa kila mtakatifu. A *Word to the "Little Flock,"* p. 12.8, printed in 1847

Hapa kuna kanuni muhimu ambayo ninaelewa Ellen White alifurahishwa nayo. Ninanukuu sehemu muhimu hapa kutoka kwenye nukuu hapo juu.

Ni nini hiki ambacho Rumi na mitume wa Ukristo walipaswa kuchafua kwa pamoja? Mchanganyiko huu uliundwa dhidi ya “agano takatifu”, **na lilikuwa ni Patakatifu pa agano hilo walilolichafua; ambapo wangeweza kufanya vilevile kuchafua jina la Mungu;** Yeremia 34:16; Ezekieli 20; Malaki 1:7. Hii ilikuwa ni sawa na kulichafua au kulitukana jina Lake. **Kwa maana hii mnyama huyu wa “kisiasa-kidini” alichafua Patakatifu,** (Ufunuo 13:6), na kulitupa chini kutoka mahali pake mbinguni. Crosier, *The Sanctuary*, p. 3.6

Mafundisho ya uongo ya Rumi yalikuwa yakikufuru jina au tabia ya Mungu, na kwa kuongezea yalikuwa yakichafua Patakatifu pake. Lakini kiini hasa cha mfumo wa Kirumi ni ulazima wa dhabihu ya damu ili kulipia dhambi. Crosier aliwasilisha kanuni muhimu kuhusu unajisi, lakini bila kujua alipanua unajisi huo katika kupanua fundisho la Kirumi la Kristo kutakiwa na Mungu kuhudumu sifa za damu yake iliyomwagwa msalabani mbele za Baba ili wanadamu wapate neema.

Ni muhimu kufahamu uzuri na giza katika nadharia ya Crosier. Uidhinishaji wa Ellen White wa makala ya Crosier lazima uwekwe

pamoja na uidhinishaji wa Ellen White wa mtazamo wa wanaharakati wa Miller juu ya 'Daima'. Kauli zote mbili ni kweli katika maana yao pana wakati fundisho la dhabihu ya damu linapofichuliwa kama sehemu ya mfumo wa kipagani ambao uliinuliwa na kuingia katika Chukizo la Uharibifu .

Miller alikuwa sahihi kubainisha Upagani kama ulivyoinuliwa katika Chukizo la Uharibifu . Lakini maoni ya Miller kuhusu Patakatifu kutakaswa hayakuwa sahihi. Kanuni ya Crosier ya Patakatifu pa mbinguni kukanyagwa chini ya miguu na Rumi ilikuwa sahihi. Lakini mtazamo wake wa Kristo kuhudumu damu yake mbele ya Baba unapungukiwa na ukamilifu wa injili ya milele. Ni kanuni ile ile ya utilizaji kama Rumi, na hivyo kama Rumi inavyochafua tabia ya Mungu na hivyo Patakatifu.

Miller alitambua Upagani kama kukanyaga kanisa la Mungu chini ya miguu, lakini ujumbe wake haukuweza kufichua kanuni ya kipagani katika mafundisho yake mwenyewe kuhusu badala ya adhabu na hitaji la damu halisi ya Kristo. Crosier alichukua hatua mbele na akavuta vuguvugu la Majilio katika mfumo sahihi wa Patakatifu kutakaswa, lakini kama Miller, hakufichua kikamilifu kanuni ya kipagani katika ufahamu wake wa upatanisho bali alikuza kanuni isiyo sahihi.

Msimamo wa Crosier, ukichukuliwa kwa ukamilifu, unaharibu unabii wote wa miaka 2300 na maana ya 1844 katika kuanza kazi ya kutakasa Patakatifu. Ingawa iliandikwa kwa roho ya kejeli, mwanafunzi wa Kiadventista, Dennis Hokama, alisema kisa hicho kwa usahihi aliposema:

Kwa kufafanua upya patakatifu pa kipagani pa Miller kama patakatifu pa Kristo pa mbinguni, katika makala iliyoidhinishwa na Bwana, Crosier nusura avunje misingi ya harakati changa ya Waadventista. Dennis Hokama, *Does 1844 Have a Pagan Foundation?* Adventist Currents, March 1987, p.22

Tutashughulikia zaidi matatizo ambayo mtazamo wa Crosier unaleta kwenye unabii wa miaka 2300 katika sura inayofuata. Inafurahisha kutambua kwamba muda mfupi baada ya Crosier kuandika makala hii,

aliacha maoni yake juu ya Patakatifu na kuacha harakati ya Waadventista.²⁸ Imependekezwa kwamba kichocheo kikuu cha Crosier kuacha harakati hiyo kilihusiana na imani yake kwamba Kristo angekuja kwenye Pasaka ya 1847.²⁹

Siri ya kile kinachotokea wakati Patakatifu panaposafishwa haikuweza kutatuliwa kamwe, na hivyo kufanya suala la ‘Daima’ kuwa bomu la wakati unaofaa ndani ya vuguvugu la Waadventista. Ijapokuwa maandiko mahususi yanayozungumzia ‘Daima’ yanaweza yasichukuliwe kuwa ya maana sana, mfumo unaounganishwa na maandiko haya ni wa maana sana kwa njia ile ile ambayo andiko kuhusu sheria katika Wagalatia lilikuja kuwa muhimu sana kwa Waadventista mwaka wa 1888. Linaonekana kama jambo dogo, lakini linapohitaji msomaji kuteka ufahamu wao wa maagano mawili, inakuwa muhimu sana.

Kabla hatujafunga sura hii, nitaangazia hapa mojawapo ya matatizo makuu ya mfumo wa maagano mawili ya muda, na jinsi unavyotumika kuinua kanuni za badala ya adhabu katika tabia ya Mungu.

Kama tulivyoonyesha katika sura ya saba, Mungu alizungumza na Waisraeli huko Misri kulingana na mawazo yao mabaya ya ibada.

Kwa sababu watu wa Mungu walikuwa na mawazo yaliyochanganyikiwa ya matoleo ya dhabihu ya sherehe, na walikuwa na mapokeo ya kipagani yaliyochanganyikiwa na ibada yao ya sherehe, Mungu alijinyenyekeza ili kuwapa maelekezo ya uhakika, ili wapate kuelewa maana ya kweli ya dhabihu hizo ambazo zingedumu tu hadi Mwana-Kondoo wa Mungu atakapochinjwa, ambaye alikuwa kielelezo kikuu cha matoleo yao yote ya dhabihu. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, p. 268.2

²⁸ SDA Encyclopedia, Crosier

²⁹ Dennis Kaiser, *The History of the Interpretation of the Daily in the Book of Daniel*, (Andrews University Paper, 2009), uk. 24.

Roho ya Unabii inasema kwamba Mungu alijishusha ili kuwapa maelekezo ya uhakika kuhusu dhabihu. Hii ni kwa njia ile ile ambayo Mungu alijishusha kukutana na Ibrahimu kulingana na desturi zake. Kujishusha huku kwa upande wa Mungu hakuwezi kuchukuliwa kuwa kielelezo cha jinsi Mungu anavyofanya kazi mbinguni. Yesu anatuambia mapenzi ya Mungu ni - rehema SI dhabihu. Kwa mara nyingine tena, tunajikumbusha kuhusu kanuni ya kioo kama ilivyoainishwa na Ellen White:

Mwokozi alijua mawazo yao, naye akatunga mfano wake [wa tajiri na Lazaro] ili kukazia kweli muhimu kupitia mawazo haya yaliyotungwa kabla. Aliinua mbele ya wasikilizaji Wake kioo ambacho wangeweza kujiona katika uhusiano wao wa kweli na Mungu. Alitumia maoni yaliyoenea kuwasilisha wazo ambalo alitaka kutangaza kwa wote - kwamba hakuna mtu anayethaminiwa kwa mali yake; kwa kuwa vyote alivyo navyo ni vyake tu kama alivyokopeshwa na Bwana. *Christ's Object Lessons*, p. 263.2

Crosier alisema:

Kwa mifumo hii, kama tulivyo na kikomo, tunaweza kama Paulo, kupanua utafiti wetu zaidi ya mipaka ya maono yetu ya asili hadi “mambo ya mbinguni yenyewe”. Hapa tunapata huduma yote ya sheria ikitimizwa ndani ya Kristo, ambaye alitiwa mafuta na Roho Mtakatifu na kwa damu yake aliingia Patakatifu pake, mbinguni kwenyewe. Crosier, *The Sanctuary*, uk.16.1

Kauli hii ni kweli kwa kiasi. Kristo anahudumu kwa niaba yetu katika Patakatifu pa mbinguni. Lakini Kristo hamwombi Baba yake atuonyeshe rehema kwa msingi kwamba ametosheleza haki ya Baba.

Mtazamo usio sahihi wa maagano mawili hufanya kanuni zinazopatikana katika sheria ya Musa kuwa chanzo kamili na kamili cha jinsi mbingu inavyofanya kazi. Inaufanya ukuhani wa Haruni kuwa kielelezo kamili cha huduma ya Kristo. Lakini mambo haya mengi yalitolewa ili kutuonyesha jinsi tulivyo, si jinsi mbinguni kulivyo. Ikiwa Mungu alijishusha ili kukutana na watu wa Israeli

katika ufahamu wao, hawawezi kuwa kielelezo kamili na chanzo cha jinsi mbingu na mfumo wake unavyofanya kazi.

Kama tulivyojifunza katika ujumbe wa 1888, ukuhani wa Kristo ulikuwepo kabla ya ukuhani wa Haruni. Kristo alikuwa akihudumu katika Patakatifu pa mbinguni kabla ya Haruni. Alikuwa akihudumia mkate, divai, na baraka. Alikuwa akitutolea damu ya zabibu: uhakikisho wa kuwa wana kwa Baba. Mfumo mzima wa dhabihu uliongezwa ili kumsaidia mwanadamu katika hali yake ya kuanguka, kuimarisha imani yake kulingana na kile ajuacho.

Ikiwa umesoma hadi hapa katika kitabu hiki, unapaswa kufahamu sasa kwamba ukuhani wa Kristo, maagano, msalaba, na damu ya Kristo, vyote vina maana tofauti na yale ambayo Ukristo unafundisha katika nuru ya ujumbe wa 1888.

	Mtazamo wa Kiprotestanti Agano Jipya	Ujumbe wa 1888 Agano Jipya
Maagano Mawili	Vipindi viwili vya wakati	Uzoefu wa namna mbili binafsi katika maisha ya kila mtu.
Ukuhani wa Kristo mbinguni	Ulianza baada ya msalaba	Ulianza mara tu mwanadamu alipofanya dhambi
Msalaba	Tukio la saa 24 la Yesu kufa kwenye msalaba wa mbao	Tukio la miaka 6000 la mateso na kujikana kwa Kristo kila siku
Damu	Damu ya kimwili ya Kristo iliyomwagika msalabani	Damu ya uzima wa Kristo au Roho inayosafisha nafsi.

Haki	Kila dhambi lazima iadhibiwe	Haki ni kuonyesha rehema.
Upatanisho	Utoshlezaji wa Haki ya Mungu	Ufunuo wa Tabia ya Mungu

Mfumo mzima wa kinabii wa vuguvugu la Miller lazima ubadilike kwa kiasi kikubwa katika nuru ya kweli hizi. Hatusemi kwamba mtazamo wa kawaida wa Kiprotestanti haukuwa na kusudi muhimu. Ni njia ya Agano la Kale inayotoa njia kwa wanadamu walio gizani kukaribia na kuingia katika Agano Jipya.

Roho ya Unabii imeidhinisha kila moja ya hoja katika chati ya ulinganisho iliyo hapo juu:

Maagano

Tangu nilipotoa kauli hiyo Sabato iliyopita kwamba mtazamo wa maagano kama yalivyofundishwa na Ndugu Wagoner yalikuwa ya kweli, inaonekana kwamba kitulizo kikubwa kimekuja akilini mwa watu wengi. Letter 30, 1890, p. 2. *Manuscript Releases* vol. 9, p. 329.3

Ukuhani

Ukuhani wa Kristo ulianza mara tu mwanadamu alipofanya dhambi. Alifanywa kuhani kwa mfano wa Melkizedeki. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Ms43b, July 4, 1891, par. 5

Msalaba

Mbingu zote ziliteseka katika uchungu wa Kristo; lakini mateso hayo hayakuanza wala kuishia kwa udhihirisho wake katika ubinadamu. Msalaba ni ufunuo kwa hisia zetu butu za uchungu ambao, tangu kuanzishwa kwake, dhambi imeleta kwenye moyo wa Mungu. *Education*, p. 263.1

“Na hao pia waliomchoma.” Maneno haya hayatumiki tu kwa watu waliomchoma Kristo alipokuwa akining’inia msalabani Kalvari, bali kwa wale ambao kwa kunena maovu na makosa

wanamchoma leo. Kila siku Anateseka na mateso ya kusulubiwa. Wanaume na wanawake wa kila siku wanamchoma kwa kumvunjia heshima, kwa kukataa kufanya mapenzi yake. *The Signs of the Times*, January 28, 1903, par. 8

Damu

Damu ya uzima ya Kristo inazunguka kutika nafsi. Anapoishi kwa mkate wa mbinguni, Kristo anaumbika ndani, tumaini la utukufu. *Letters and Manuscripts* Vol. 16, Ms 36, 1901, par. 7

Haki

Katika ufunguzi wa pambano hilo kuu, Shetani alikuwa ametangaza kwamba sheria ya Mungu isingeweza kutiiwa, kwamba haki haipatani na rehema, na kwamba, kama sheria ingevunjwa, haingewezekana kwa mwenye dhambi kusamehewa. Kila dhambi lazima ikabiliane na adhabu yake, akahimiza Shetani; na kama Mungu angeondoa adhabu ya dhambi, hangekuwa Mungu wa ukweli na haki. *The Desire of Ages*, p. 761.4

Nguvu ya kuhukumu ya Shetani ingemwongoza kuanzisha nadharia ya haki isiyopatana na rehema. Anadai kuwa anahudumu kama sauti na nguvu ya Mungu, anadai kwamba maamuzi yake ni ya haki, ni safi na hayana kosa. Hivyo anachukua msimamo wake juu ya kiti cha hukumu na kutangaza kwamba mashauri yake hayana makosa. Hapa ndipo haki yake isiyo na rehema inapoingia, iliyo bandia ya haki, iliyo chukizo kwa Mungu. *Christ Triumphant*, p. 11.4

Upatanisho

Tukio hili lina maana gani kwetu? Tumesoma bila kufikiri jinsi gani habari ya ubatizo wa Bwana wetu, bila kutambua kwamba umuhimu wake ulikuwa wa maana sana kwetu, na kwamba Kristo alikubaliwa na Baba kwa niaba ya mwanadamu. Yesu aliposujudu kwenye kingo za Yordani na kutoa ombi lake, ubinadamu uliwasilishwa kwa Baba na yeye ambaye alikuwa ameuvisa uungu wake ubinadamu. Yesu alijitoa mwenyewe kwa Baba kwa

niaba ya mwanadamu, ili wale ambao walikuwa wametenganishwa na Mungu kwa njia ya dhambi, waweze kurudishwa kwa Mungu kupitia wema wa Mwombaji huyo wa kimungu. Kwa sababu ya dhambi dunia ilikuwa imekatiliwa mbali kutoka mbinguni, lakini kwa mkono wake wa kibinadamu Kristo anaizunguka jamii iliyoanguka, na kwa mkono wake wa kimungu anakishika kiti cha enzi cha Asiyeye na mwisho, na dunia inaletwa katika kibali cha mbingu, na mwanadamu katika ushirika na Mungu wake. Sala ya Kristo kwa niaba ya wanadamu waliopotea ilishika njia yake kupitia kila kivuli ambacho Shetani alikuwa ametupa kati ya mwanadamu na Mungu, na kuacha njia iliyo wazi ya mawasiliano kwenye kiti kile kile cha utukufu. Milango iliachwa wazi, mbingu zikafunguliwa, na Roho wa Mungu, kwa umbo la njiwa, akakizunguka kichwa cha Kristo, na sauti ya Mungu ikasikika ikisema, "Huyu ni Mwanangu mpendwa, ninayependeza naye."

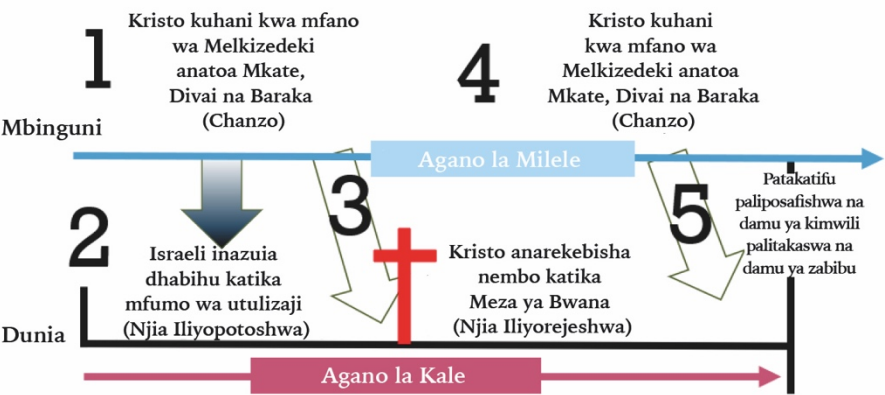
The Signs of the Times, April 18, 1892, par. 5

Cha kusikitisha, kama tulivyogundua, ujumbe wa 1888 ulikataliwa. Uadventista ulibakia katika Agano la Kale ukimtumikia Mungu anayedai dhabihu na sadaka, na damu kwa ajili ya kosa.

Mbaya zaidi ni ukweli kwamba sio tu kwamba wapinzani wa ujumbe wa 1888 walifungiwa katika mfumo wa Agano la Kale, lakini watu wote wakuu waliounga mkono ujumbe wa 1888 walishawishiwa kurudi kwenye ufahamu mbaya wa upatanisho kupitia somo la Daima.

Iwapo kanisa lingekubali mtazamo wa Wagoner na Jones kuhusu maagano hayo mawili na muda wa Kristo alipoanza huduma Yake ya ukuhani mbinguni, pamoja na nuru mpya juu ya msalaba, damu, na upatanisho, maneno haya ambayo yanaonekana kupingana katika Roho ya Unabii kuhusu ufafanuzi wa Miller juu ya Daima na utakaso wa Crosier wa Patakatifu ungeweza kutatuliwa. Lakini kukataliwa kwa ujumbe huo kuliacha mada inayohusu 'Daima' kwenye mzozo na kusababisha kanisa kugawanyika kuhusu suala hili miongo miwili baadaye.

Matokeo ya 1888 juu ya Injili

SURA YA 18

BAADA YA ANGUKO LA 1888

Uadui ambao ulilipuka na kuwa uasi wakati wa mikutano ya Minneapolis ulizidi kukita mizizi baada ya mikutano. Si kwa bahati kwamba mmoja wa wakosoaji wa wazi zaidi wa ujumbe ambao Wagoner na Jones walileta kanisani alikuwa L.R. Conradi.

Katika Mkutano Mkuu wa Minneapolis wa 1888 Louis [Ludwig] Richard Conradi alikuwa mmoja wa waliomdhihaki sana Dk E.J. Ujumbe mzito wa Waggoner juu ya Haki kwa Imani, kulingana na kauli ya C.C. Reynolds ya 1930. (Tazama “Highlights and Afterglow-No.1” sec . V:1, p. 249.) Kwa hakika alikuwa mmoja wa “baadhi” waliopinga na kukataa ujumbe kama ulivyotolewa.³⁰

C.C. Reynolds alielezea zaidi kwamba upinzani wa Conradi ulienea hadi kwa Ellen White kwa sababu ya kukubaliana wake na Wagoner na Jones:

³⁰ Leroy Froom, *Movement of Destiny*, uk. 677. Tazama pia Robert Wieland, *Have We followed Cunningly Devised Fables*, uk. 4

Kwa sababu masomo ya Waggoner yaliungwa mkono sana na Ellen White, Conradi tangu hapo alitafuta zaidi kudhoofisha, na hatimaye kupinga vikali Roho ya Unabii.³¹

Uchungu wa Conradi na wengine wengi ulihitaji kutakaswa kutoka kwenye mahekalu yao ya nafsi. Lakini watu katika pande zote mbili walishikilia uadui huu, wakihakikisha kwamba wanaume wa pande zote mbili za mjadala wa 1888 wangeungana pamoja katika kuimarisha huduma ya kimbingu ya Yesu kuwa moja inayoundwa na upatanishi wa damu Yake halisi mbele ya Baba kama kitulizo.

Matendo mabaya ya Wagoner na Jones yaliwashawishi katika nadharia ya shirika la kanisa ambalo lingeondoa udhibiti wa muundo uliokuwepo. Ellen White alimwandikia Jones ili kumwonya kuhusu mawazo yake na ya Waggoner ambayo yalikwenda kinyume na mwongozo wa wazi ulitolewa na Roho ya Unabii katika miaka ya 1850 na 60.

Mzee Wagoner ana mawazo ya kusisimua, na bila kungoja kuleta mawazo yake mbele ya baraza la ndugu, amechochea nadharia za ajabu. **Ameleta mbele ya watu baadhi ya mawazo kuhusu shirika ambapo hayakupaswa kuwa hivyo. Nilidhani kwamba suala la mpangilio lilitatuliwa milele na wale walioamini ushuhuda ulitolewa kupitia Dada White.** Sasa ikiwa wanaamini shuhuda, kwa nini wanafanya kazi kinyume na wao? Kwa nini ndugu zangu wasiwe na busara ya kutosha kuweka mambo mbele yangu, au angalau kuuliza kama nilikuwa na mwanga wowote juu ya masomo haya? Kwa nini mambo haya yanaanza wakati huu ambapo tumechunguza jambo katika historia yetu ya awali na Mungu amesema juu ya mada hizi? Je! hiyo haikutosha?

...Usiwe wewe wala Mzee Wagoner kuacha kuwa waangalifu sasa na kuendeleza mambo ambayo si sahihi, na si kulingana na ujumbe wenyewe ambao Mungu ametoa. Maneno ya Ellen White kwa A.T. Jones. *Letters and Manuscripts* Vol. 9, Letter 37, 1894, par. 18,20

³¹ Ibid. Froom.

Jones na Wagoner walikuja na nadharia hizi kwa kujibu viongozi wa kanisa ambao sasa wamekuwa mifereji ya giza. Viongozi hawa walitawala kanisa kwa “nguvu za kifalme” kupitia kipindi cha mwisho cha miaka ya 1890. Kufikia 1901 Ellen White alikuwa akitoa wito wa mabadiliko katika jinsi mambo yalivyopangwa:

Sasa nataka kusema, Mungu hajaweka mamlaka yoyote ya kifalme katika safu zetu ili kudhibiti hili au tawi lile la kazi. Kazi imezuiliwa sana na jitihada za kuidhibiti katika kila mstari Lazima kuwe na ukarabati, upangaji upya; nguvu na uweza lazima ziletwe katika kamati ambazo ni muhimu. [Kutoka kwenye maelezo ya ufunguzi ya Ellen White mnamo Aprili 3, 1901, kwenda kwenye kikao cha Mkutano Mkuu huko Battle Creek.] *General Conference Bulletin*, Aprili 3, 1901, p. 26.2,5

Lakini Wagoner na Jones waliendelea kuendeleza mawazo yao ya ajabu kuhusu shirika. Matusi ya kipepo yaliyotupwa juu yao yaliwavuta wale wajumbe 1888 nje ya ulinzi wa Roho ya Unabii juu ya swali hili.

Jambo zima ni hili tu; mtu ni mfano wa kanisa. Kisha shirika la mtu binafsi ni shirika la mwili, sivyo? Ndipo kama ushuhuda ulivyosema, ukizungumza nasi sote mmoja mmoja, kama kila mmoja wenu mtajipanga, jambo la madhehebu litakuwa sawa. Kuna shida gani?—Hatuna mpangilio tukiwa kama watu binafsi.

Sitajenga juu yenu, wala ninyi juu yangu; Sitakiwi kupata imani yangu kutoka kwenu, wala mipango yangu kutoka kwenu, wala mawazo yangu kutoka kwenu; lakini ni lazima nimjue Bwana kwa nafsi yangu na ni lazima nijue alichotaka nifanye. Yeye ndiye kichwa cha kila ndugu. Kichwa cha kila mwanamume ni Kristo.

Umoja kamili unamaanisha Uhuru kamili, kila mtu akijijua mwenyewe. Mbona, tusingeweza kuwa na machafuko ya nje kama sote tulimwamini Bwana. Mtu atasema, ikiwa kuna uhuru, basi huyu ataanza, juu yake mwenyewe, na kusema atafanya hivi, na mwingine atasema atafanya vile, na hakutakuwa na shauri. Aa, lakini wote watakapompata Bwana, wote wana shauri la Bwana;

na Roho wa Kristo ni roho ya upole, roho ya utu wema. Ni roho ya unyenyekevu na ya hekima.

Swali hili la shirika ni jambo rahisi sana. Yote yaliyopo ni kwa kila mtu kujitoa mwenyewe kwa Bwana, na ndipo Bwana atamfanyia vile apendavyo, na hivyo kila wakati. Hilo hapo somo, “Pokeeni ninyi Roho Mtakatifu.” Roho Mtakatifu ndiye mratibu. Roho ni uzima, na Roho wa Mungu ndiye atiaye uzima. Ikiwa unapaswa kuchukua sindano yenye ncha kali na kuiingiza kwenye shingo yangu, unajua matokeo yatakuwa nini, - ningekuwa bila mpangilio mara moja, - lakini wakati maisha yangalipo ninaishi. Hili ni shirika. E.J. Waggoner, *General Conference Daily Bulletin*, February 26, 1899, p. 86, par. 11-14

Wagoner aliwasilisha kila mtu kuwa moja kwa moja chini ya Mungu na kuongozwa moja kwa moja na Roho wa Mungu bila hitaji lolote la uongozi wa mwanadamu. Ikiwa kila mtu amejazwa na Roho, basi shirika hutunzwa moja kwa moja. Dosari mbaya katika maoni ya Waggoner ni kwamba kanisa halijajengwa juu ya mtu binafsi bali juu ya muundo wa kiungu wa Baba na Mwana. Mwanadamu aliumbwa kwa sura hii, ambayo mwanamke yuko chini ya uongozi wa mumewe na watoto wakiwa chini ya uongozi wa wazazi wao. Utaratibu wa kanisa umejengwa juu ya muundo wa familia, sio mtu binafsi.³²

Siku ile ile ambayo Ellen White alitoa wito wa kuundwa upya katika Mkutano Mkuu wa 1901, Jones aliwasilisha mtazamo wa shirika kinyume na kanuni zilizowekwa katika Roho ya Unabii:

Mashirika yote ambayo si ya Mungu ni jambo la kubahatisha kwa wakati huu. Hakuna shirika la kweli ila lile la Mungu. **Na ni uzima tu ndio chanzo cha shirika.** Shirika sio chanzo cha maisha. Shirika halileti uzima. Uzima huzalisha shirika. Kwa hiyo, ili Mungu awe na upangaji upya wa Konferensi Kuu pekee ambayo inafanyika hapa, inadai kwamba maisha ya Mungu yafikie upya kwetu na kwa kipimo kamili zaidi kuliko hapo awali. **Na yeyote yule**

³² Kwa wasilisho lililopanuliwa kuhusu hili tazama kijitabu *Lessons from History on Church Organisation*, kinachopatikana kutoka maranathamedia.com.

ambaye Mungu atamfikia kwa ule uzima Wake, hilo ni shirika; na yeyote Atakayemfikia kwa maisha yake hayo kwa kiwango kikubwa zaidi, huko ndiko kupanga upya. A.T. Jones, *Mahubiri ya Jioni kwenye Kikao cha Mkutano Mkuu*, Aprili 2, 1901. *General Conference Bulletin*, April 4, 1901, p. 38.2

Suala la kuundwa upya kwa Jones lilitoka moja kwa moja kutoka kwenye somo la uzima wa Mungu, na ambapo uzima wa Mungu unafikia shirika lake. Somo la uzima na uhusiano wake na Mungu lilionyeshwa kwa Ellen White muda mfupi baadaye kuwa mada ambayo J.H. Kellogg alikuwa akiwasilisha kwa wasikilizaji wake:

Kabla ya kuondoka Washington kuelekea Berrien Springs, nilielekezwa juu ya mambo fulani kuhusu kazi katika Battle Creek. Katika msimu wa usiku nilikuwa katika mkutano mkubwa. Dk. Kellogg alikuwa akizungumza, na alijawa na shauku kuhusu somo lake. Madaktari wenzake na wahudumu wa injili walikuwepo. **Somo ambalo alikuwa akizungumzia lilikuwa ni uzima, na uhusiano wa Mungu na viumbe vyote vilivyo hai.** Katika uwasilishaji wake alielezea jambo hilo kwa kiasi fulani, lakini kwa hakika alikuwa akiwasilisha nadharia za kisayansi ambazo ni sawa na imani ya watu wapagani, kama zenye thamani ya juu kabisa.... **Mmoja wa kando yangu aliniambia kwamba malaika wabaya walikuwa wameteka akili ya mzungumzaji....**

Dk. Kellogg amekuwa akisoma mambo haya kwa muda mrefu, na amekuwa akijitayarisha kuwasilisha mawazo yake na kuongoza roho kuyakubali. *Letters and Manuscripts* Vol. 19, Ms 64, 1904, kifungu. 1,2,4

Nadharia ya kwamba Mungu hupanga kila kitu moja kwa moja kwa Roho wake bila mambo yoyote ya nje ilipata upatano wa asili katika mafundisho ya J.H. Kellogg, ambaye alikuwa akiendeleza mawazo yake ya umizimu kwa muda mrefu. Ellen White alikuwa amemwonya Jones mwaka wa 1894 juu ya hatari ambazo yeye na Wagoner walikuwa wakiziendekeza kuhusu shirika, na hivyo Jones pia alikuwa akiendeleza mawazo yake kwa miaka kadhaa.

Inafurahisha kutambua kwamba Dk George Knight ameona uhusiano huu kati ya maoni ya Jones na Waggoner kuhusu kanisa na maoni ya Kellogg juu ya imani ya kidini. Ingawa ninaona tathmini ya jumla ya Knight kuhusu Jones kuwa kali isiyo na sababu, nakubaliana na hoja yake ya kuwaunganisha Wagoner na Jones na Kellogg kuhusu swali hili:

Ni jambo la kushangaza kwamba wahudumu wote watatu wakuu katika harakati ya haki kwa imani katika miaka ya 1890 - Jones, Waggoner, na Prescott - walifikia hitimisho sawa kuhusu shirika. Walisisitiza uhusiano wa mtu binafsi na kumfikia Kristo kiasi kwamba walipoteza uwiano wote kuhusiana na jukumu la kibiblia la kanisa kama mwili wa ushirika wa Kristo. Msisitizo wao mahususi pia uliwaacha katika hatari ya matatizo mengine, kama vile imani ya kidini na upotoshaji wake wa uhusiano wa kimungu na mwanadamu. Wote watatu aidha walikuja kukubali imani ya kidini au kutumia lugha ambayo ilisukuma dhana za kibiblia za Roho Mtakatifu anayekaa ndani hadi sasa kwamba mawazo na maneno yao mengi yalikuwa na vipengele vya upagani. Hivyo halikuwa jambo geni kwa Jones na Wagoner kujiunga na mafarakano ya Kellogg mapema katika karne mpya.³³

Siungi mkono wazo kwamba Wagoner na Jones walikubali imani ya kipagani, lakini katika usemi wao kuhusu shirika la kanisa walitumia lugha ambayo ilipata daraja la asili katika yale ambayo Kellogg alikuwa akifundisha, na kuwaacha wakiwa hatarini kwenye mvuto wake. Jambo hapa ni kwamba Wagoner na Jones walipuuza onyo la Ellen White kuhusu shirika la kanisa. Mtazamo wao wa mambo ya kimizimu kwa shirika la kanisa uliwaacha wakiwa hatarini kwa mafundisho ya Daima na mtu yule yule ambaye aliwapinga vikali katika mikutano ya 1888, L.R. Conradi.

Katika sura ya 14 tulitaja kwa ufupi jukumu la W.W. Prescott alilotimiza katika kuleta roho tofauti katika mikutano ya Mkutano Mkuu wa 1893. Prescott alitambua kwamba alikuwa amechukua

³³ George Knight, *A.T. Jones Point Man on Adventism's Charismatic Frontier* (Review and Herald Publishing Association, 2011), uk. 205,206

msimamo mbaya kuhusiana na ujumbe wa 1888 na akakiri kosa lake kwa faragha, lakini hapakuwa na kutajwa kwa hili katika mawasilisho yake katika 1893. Angeweza kutoa ungamo la nguvu la kosa lake na kuomba msamaha hadharani kwa Jones. Hili lingekuwa na athari kubwa sana kwa watu na kuleta Roho ya Yesu.

Baadaye alikuwa amekiri kwa faragha kuchukua msimamo usiofaa akishirikiana na ndugu wengi. Walakini, katika masomo yake marefu katika mkutano wa 1893 hakutoa dalili kwamba alikuwa upande mbaya, au kwamba ungamo kama hilo lilikuwa la muhimu.

Ingawa Jones alionyesha kanuni ya hatia ya wote, akizungumzia “kile tulichokataa huko” (uk. 165,183) ingawa alikuwa mmoja wa wajumbe, Prescott alijiweka peke yake ambaye alikuwa daima upande wa sahihi. Kukiri kwa uaminifu na unyenyekevu kwa upande wake kungefanya maajabu kufungua njia kwa Roho wa Mungu kufanya kazi katika kipindi hicho, lakini hilo halikuonyeshwa kamwe.

Badala yake, aliendelea kujitambulisha kwa uwazi sana na Jones kama mtu anayeshiriki utume maalum wa kimungu. Labda Jones alimwalika kwa kutokujua kumsaidia, kwa maana bila shaka alijihisi mpweke akitetea ujumbe wa 1888 na Ellen White na Wagoner wote wakiwa uhamishoni ng’ambo.

Mahubiri ya Prescott yalitangulia usiku wa Jones. Jones alipokuwa akizungumza alitoshia kumkatisha na kuingilia mawazo au nukuu au hata mawaidha kwa hadhira. Kwa roho ya upole na isiyovutia, alidai kwa ukali kwamba akina ndugu warekebishwe.³⁴

Prescott alisisitiza wasikilizaji wake akidokeza kwamba Mungu alikuwa akikosa subira kwao.

Sasa wazo zito akilini mwangu ni kwamba [Mungu] anakosa subira, na hatangoja wewe na mimi kwa muda mrefu zaidi. Nataka ulione hilo kwa uwazi.... nasema tena, nina wasiwasi sana

³⁴ Wieland and Short, *1888 Re-Examined*, uk. 102,103

juu ya hali hii.... Siamuru mtu yeyote, lakini lazima kitu fulani kifanyiike, jambo tofauti lazima lije kwetu kuliko ambalo limekuja katika Mkutano huu bado, hilo ni hakika.... Ndiyo maana sisi tunawahimiza ninyi kukubali haki, kwa sababu Roho atakuwepo. Je, hamuoni?³⁵

Prescott anajitambulisha katika nafasi sawa na Jones katika kuwahimiza watu kuukubali ujumbe. Baada ya hayo, Prescott anatanguliza wazo kwamba mtu anaweza kudai zawadi ya Mvua ya Masika kwa kudhania na kuidai bila ufahamu wa kweli wa upotovu wao:

Ninaona kwamba wengi hapa mara kwa mara wamemwomba Bwana awaonyeshe jinsi alivyowaona; na nadhani hilo ni ombi moja ambalo Bwana aliona bora asitujalie. Nami siamini tunapaswa kumwomba afanye jambo hilo. Sasa unaweza kuona ni athari gani inafaa kuwa anapoanza kutuonyesha sisi wenyewe; tunaanza kuhoji mara moja kama Bwana anatupenda au la, na kama Bwana anaweza kutuokoa au la.... Sikuwa na natambua tabia yangu.

Naam, Bwana pengine hajaanza kutuonyesha jinsi anavyotuona; Sidhani kama hatuna wazo lolote, au dhana yoyote hata kidogo, ya jinsi tunavyoonekana machoni pa Mungu.³⁶

Kuungama na toba ya kweli inaweza tu kuwa na athari wakati mwenye dhambi anapoweza kuona dhambi yake. Kusudi hasa la injili ni kufanya dhambi yetu kuwa nyingi, ili tuweze kuiona, na kisha kuiungama.

Ni kweli kwamba Prescott aliwasilisha mawasilisho mazuri sana nchini Australia baada ya hili. Kujihusisha kwake katika ushupavu wa nabii wa uwongo wa Anna Phillips kulimnyenyekeza, lakini maoni yake yasiyo sahihi juu ya haki kwa imani yalimwacha hatarini kwa roho iliyoenea ya Minneapolis iliyomkataa Kristo na Roho ya Unabii. Pia

³⁵ General Conference Bulletin, 1893, uk. 386,387

³⁶ Ibid. uk. 445

alikuja chini ya ushawishi wa L.R. Conradi na akaja kuona mtazamo wake mpya kwenye Daima kama njru ya ajabu.

Sitachelewesha zaidi kwa kutaja wahusika wengine walioathiriwa moja kwa moja na kukataliwa kwa 1888. Tumeshughulikia baadhi ya wahusika wakuu kuhusiana na mabadiliko ya kanisa kuhusiana na 'Daima'. Hitimisho la sura hii ni kuonyesha kwamba kukataliwa kwa Kristo 1888 kulisababisha wimbi la umizimu kushuka juu ya kanisa, ambalo liliathiri sio tu wapinzani wa ujumbe bali pia wawasilishaji.

SURA YA 19

MALUMBANO YA DAIMA YANADHIHIRISHA UADUI WAKE WA UHARIBIFU

L.R. Conradi, mmoja wa wapinzani wakali wa wajumbe wa 1888, alikuwa wa kwanza kuchapisha maoni mapya juu ya Daima. Robert Wieland anapendekeza kwamba maoni mapya ya Conradi yalikua yanatokana na upinzani wake wa 1888.

“Mtazamo mpya” wa Conradi ulikua kutokana na upinzani wake juu ya ujumbe wa 1888 na utambulisho wa Luther kama

mtangazaji wa “ujumbe wa malaika wa tatu kwa hakika.”
Inaondoa dhana ya Jones na Waggoner ya haki kwa imani.³⁷

Conradi alimwandikia Ellen White kwa ushauri juu ya nadharia yake mpya ya Daima, na cha kushangaza ilionekana kuwa hakuna jibu.

L.R. Conradi, raisi wa unioni konferensi ya Ulaya, alikuwa wa kwanza kuchapisha tafsiri hiyo mpya katika kitabu chake kilichoenezwa sana juu ya unabii wa Danieli. Lakini kitabu hicho kilikuwa cha Kijerumani. Ajabu kubwa ilikuwa kwamba uchapishaji wake haukusababisha msukosuko ama Ulaya au Marekani–faida isiyotarajiwa ya lugha za kigeni. Kabla ya kuchapishwa, alimwomba Ellen White amshauri ikiwa aliona shida kwenye tafsiri yake. Hakupokea jibu, alifikiri kwamba hakuwa na pingamizi na alikuwa ameendelea na uchapishaji.³⁸

Conradi alipokuwa Ulaya, alishiriki maoni yake na Wagoner ambaye alikuwa amewekwa nchini Uingereza tangu 1892. Prescott, kwa pendekezo la Waggoner, alitumwa Uingereza mwishoni mwa 1897, muda mfupi kabla ya Conradi kuchapisha maoni yake mapya juu ya Daima huko Ulaya. Weiland anatoa historia ya kuvutia katika kuelezea kuenea kwa mtazamo mpya.

Muhtasari huu unapendekeza kwamba Louis R. Conradi aligeuza dira yetu kwa kutambulisha maoni yake mapya yapata mwaka wa 1900. Mmoja wa wa kwanza kukubali maoni haya, E.J. Waggoner, mara moja alimkataa Ellen White, kwa kuwa aliona waziwazi kwamba aliunga mkono maoni ya waanzilishi. Huu ulikuwa mwanzo wa uasi wake. Baadaye, W.W. Prescott alikubali maoni ya Conradi, akifuatiwa na A.G. Daniells, raisi wa Konferensi Kuu.³⁹

Sehemu ya mwisho ya muongo wa miaka ya 1890 ilifikia kilele katika enzi ya mamlaka ya kifalme.

³⁷ Robert Wieland, *Have We Followed Cunningly Devised Fables?* (1984), uk.10

³⁸ Gilbert Valentine, *W.W. Prescott, Forgotten Giant of Adventism's Second Generation* (Review and Herald, 2005), uk.217

³⁹ Weiland, *Have We Followed Cunningly Devised Fables?* uk.6

Sasa nataka kusema, Mungu hajaweka mamlaka yoyote ya kifalme katika safu zetu ili kudhibiti hili au tawi lile la kazi. Kazi imezuiliwa sana na jitihada za kuidhibiti katika kila mstari Lazima kuwe na ukarabati, upangaji upya; nguvu na uweza lazima ziletwe katika kamati ambazo ni muhimu.” *General Conference Bulletin*, April 3, 1901, p. 26, par. 2,5

Giza lililotokana na uasi wa mwaka 1888 lilikuwa likisuka mihimili yake kwenye mioyo ya viongozi wengi katika vuguvugu hilo. Ingawa Jones na Wagoner walirudisha nyuma uongozi wa kidikteta, walipopewa nafasi ya kuongoza pia walitumia mielekeo ya kidikteta. Uadui ambao ulikuwa umeunda ukuta wa kati wa utengano kati ya ndugu ulificha uadui mkubwa zaidi usio na fahamu dhidi ya Mwana wa Mungu. Hasira ya mbuzi-dume kuelekea kondoo-dume sasa ilijidhihirisha katika mtazamo mpya wa ‘Daima.’ Ikawa usemi wa mwisho wa teolojia ya kutuliza ya Waadventista; kuonyesha hitaji la mwanadamu la damu ya kimwili mbinguni kama hitaji la Baba ili kutupa neema.

Ni suala la uadui uliofichika ndilo lililokuwa sababu kuu ya kwa nini wajumbe wa 1888 na wapinzani wao wengi walipata upatanisho pamoja katika mtazamo mpya wa Daima; ulitoa kisingizio kisichojulikana cha kudumisha uadui wao hai.

Conradi alirasimisha katika somo la Daima mawazo ambayo Crosier aliyafikiria kwa mara ya kwanza, ingawa Conradi hakuwa amezingatia mahususi msimamo wa Crosier. Conradi:

alikuja kuamini kwamba Danieli 8:13 inarejelea ughushi wa kipapa wa kazi ya upatanishi yenye kuendelea ya Kristo mbinguni. Alikata kauli kwamba huduma hiyo ya kimbingu ilifananishwa na tamid ambayo inaondolewa na mahali pake kuchukuliwa na utumishi wa namna tofauti.⁴⁰

⁴⁰ Kaiser, *History of the Interpretation of the Daily*, uk.41

Mnamo 1899 baada ya mazungumzo na Conradi, Prescott aliinua maoni ya Conradi na wenzake huko Uingereza, lakini baadhi yao walitatizwa nayo.

Ilimsumbua E.E. Andross vya kutosha, kwa mfano, kwamba alimjulisha Haskell. Prescott pia baadaye alijadili wazo hilo na Daniells na Uriah Smith. Kama ilivyokuwa kwa Haskell na Andross, tafsiri hiyo haikumvutia Smith pia.⁴¹

Mwaka uliofuata, maoni ya Wagoner kuhusu shirika, ambayo Ellen White alionya dhidi yake, yalisisitizwa na Wagoner katika mkutano wa wafanyikazi huko Redhill, Uingereza mnamo Februari 1900.

Waliokuwepo katika mkutano huu walikuwa Waggoner, mzee Meredith, na idadi ya wafanyakazi wengine mashuhuri wa kanisa akiwemo W.W. Prescott, J.N. Loughborough, E.E. Andross, H.E. Armstrong (shemeji wa Waggoner), H. Champness na J.S. Washburn.

Mkutano huo ulikuwa ukiendelea kwa siku nne, huku Prescott na Wagoner wakiwa wasemaji wakuu. Lakini kila siku hali “ilizidi kuwa ya wasiwasi” J.N. Loughborough alianza kuelezea kutokubaliana kwake na Prescott na Wagoner juu ya “maneno ya kukata” kuhusu mamlaka ya Ellen White. Malumbano hayo yalikuwa makali sana kati ya Wagoner na Loughborough, huku Wagoner akielezewa kama “mwenye fujo na mwenye msimamo mkali.” Kwa tofauti kubwa, Loughborough alionyesha upole, lakini ulikuwa upole uliojaa tabia ambayo ilikuwa “ya maamuzi na hakika” katika majibu yake kwa Waggoner.⁴²

Wagoner na Prescott waliishi karibu na kila mmoja kwa muda huko Uingereza. Wakati huo, baada ya mijadala mingi, walikuwa wamejipanga katika masuala kadhaa yanayohusiana na somo la utakaso kuhusiana na injili, pamoja na somo la afya. Somo lingine ambalo Prescott na Wagoner walizingatia lilikuwa mada juu ya Daima.

⁴¹ Valentine, *Prescott*, uk.217

⁴² Woodrow Whidden, *E.J. Waggoner* (Review and Herald, 2008), uk. 248

...kulingana na Andross, suala jipya la kiteolojia, “Daima” la Danieli 8:13 lilivuta usikivu wa wawili hao na kile walichofanya kilimtatanisha sana.⁴³

Prescott baadaye alisimamia maoni yake juu ya shirika, lakini wakati huo anaweza kuwa alionyesha mawazo sawia ya kiumizimu kwa Wagoner juu ya shirika ambapo Loughborough alipinga. Lakini ukweli kwamba wanaume wote wawili walisemekana kuwa na “maelezo ya kukata” juu ya Roho ya Unabii unaonyesha kwamba somo la Daima lilijumuishwa katika mgogoro kwa sababu ya jinsi Loughborough alivyoelewa kauli ya Maandiko ya Awali ya Ellen White kwamba waanzilishi walikuwa na mtazamo sahihi kuhusiana na Daima.

Prescott aliporudi Marekani, yeye na Daniells walikabili mzozo wa Kellogg, na A.T. Jones alijipanga na Kellogg dhidi ya Daniells na Prescott. Mgogoro wa Kellogg ulichelewesha Prescott na Daniells kuendeleza maoni yao mapya juu ya Daima hadi 1907.⁴⁴

Katika muktadha wa uadui kati ya ndugu, Shetani anaona kwamba shabaha zake za kibinadamu mara nyingi ni rahisi kujitenga na kila mmoja. Mojawapo ya tofauti kati ya Daniells na Kellogg ilikuwa kukataa kwa Daniell ushauri wa Roho ya Unabii juu ya nyama nyekundu.

A.G. Daniells inaonekana hakuwahi kupata ushindi dhidi ya nyama nyekundu na, kwa hakika, huenda hakupigana sana. Mwishoni mwa 1919 kwenye ziara ya Japani, alishauri familia ya wamishonari ambayo alikaa nayo kuongeza nyama katika mlo wao wa Waasia. Hali hii ya kutojali kuhusu jambo muhimu sana kwa Kellogg ilimkasirisha na kumfanya asiwe na imani na huduma.⁴⁵

Daniells alipokataa kuweka pesa hizo kufadhili matarajio ya Kellogg kwa kituo kipya cha afya nchini Uingereza, Kellogg, ambaye

⁴³ Valentine, *Prescott*, uk.136

⁴⁴ Valentine, *Prescott*, uk.217

⁴⁵ Benjamin McArthur, A.G. *Daniells* (Review and Herald, 2015), uk.184

alidhamiria kuwa na njia yake, alijaribu kumshinikiza Daniells kuhusu suala hilo.

Kisha Kellogg alimwita Daniells kwenye chumba cha kuosha kwa mazungumzo ya faragha. Kilichofuata ni, katika maelezo ya baadaye ya Daniells, “shida kubwa zaidi maishani mwangu tangu niliposalimisha moyo wangu kwa Mungu kwanza.” Alipokuwa akimzuia Daniells kutoka mlangoni, Kellogg alimsumbua kwa muda wa saa mbili kwa kila hoja inayoweza kuwaziwa, ikiwa ni pamoja na tishio kwamba Ellen White “angemviringisha” “mavumbini ikiwa angeendelea kuwa mgumu”. Lakini katika kipindi chote cha mhadhara huo usio na kikomo Daniells alishuhudia, alisikia sauti nyingine “ambayo haitatikisika: Hakungekuwa na ununuzi hadi pesa zitolewe. Hatimaye Kellogg aliendelea huku akigugumia kwamba hangeweza kufanya kazi na sera ya pesa ya Daniells.⁴⁶

Uadui ambao kukubalika kwa ujumbe wa 1888 kungeweza kusafishwa kutoka kwenye roho ulikuwa katika moyo wa Kellogg. Na kwa kadri ambavyo A.T. Jones alikuja zaidi na zaidi chini ya ushawishi wake, ndivyo pia uadui wa Jones kwa wote waliosimama katika njia yake.

Ellen White aliandika juu ya Jones mnamo 1903:

Nilimwambia [Jones] kwamba J. H. Kellogg alikuwa akitenda sehemu kuhusiana na kazi ya Mungu ambayo ingesumbua nafsi nyingi. Ameenda moja kwa moja kinyume na shuhuda za Roho wa Mungu, na ni muda gani ndugu zake walipaswa kumtegemeza katika njia yake ya udanganyifu sikuweza kuamua; kwamba **A. T. Jones alikuwa akiigiza kama mtu aliyetolewa macho**. EGW kwa Willie White. *Letters and Manuscripts* Vol. 18, Letter 293, August 16, 1903, par. 9

Kisha tena mnamo 1906:

Wakati wa Konferensi Kuu katika Hifadhi ya Takoma, kesi ya Mzee Jones iliwasilishwa kwangu tena. Baada ya hayo, nilifanya

⁴⁶ Ibid. uk. 187,188

naye mazungumzo marefu ambapo nilimwonyesha hatari yake. Lakini alijiamini na kunitangazia kwamba Dk. Kellogg aliamini ukweli na shuhuda kwa uthabiti kama vile sisi wengine tulivyozihamini na kuzitetea. Katika mazungumzo haya Mzee Jones alidhihirisha yale niliyofunuliwa kuhusu yeye, kwamba mahali pa kupokea maonyo, **alikuwa amejaa kujiamini, kwamba amejiiinua; na katika nafasi ya kuandaliwa kumsaidia Dk Kellogg**, alikuwa ameungana naye kutoamini na kutotumaini na kuwatuhumu watendakazi na wengine waliokuwa wakijaribu kumuokoa Dk Kellogg na waganga wengine waliokuwa hatarini. (EGW kwa Dk Paulson, Aprili 2, 1906.) *Letters and Manuscripts* Vol. 21, Letter 116, 1906, par. 7

Nilimwonya Mzee Jones, lakini alihisi kwamba hakuwa katika hatari hata kidogo. Lakini nyuzi nzuri zimefumwa juu yake, na sasa ni mtu aliyedanganyika na kudanganywa. Ingawa anadai kuamini shuhuda, yeye haamini. (EGW kwa Dk Paulson, Aprili 2, 1906.) *Letters and Manuscripts* Vol. 21, Letter 116, 1906, par. 11

Ninahuzunika kwa ajili ya A. T. Jones, ambaye ameonywa tena na tena. Licha ya maonyo haya, ameruhusu adui kujaza akili yake na mawazo ya kujiona kuwa muhimu. Usiyasikilize maneno yake, kwa maana ameikataa nuru iliyo wazi na badala yake amechagua giza. Mtakatifu ametupa ujumbe ulio wazi na dhahiri, lakini baadhi ya nafsi maskini zimepofushwa na uwongo na ushawishi wa udanganyifu wa mashirika ya kishetani, na zimegeuka kutoka kwenye ukweli na uadilifu na kufuata upotofu huu wenye asili ya kishetani. *Letters and Manuscripts* Vol. 21, Ms 39, 1906, par. 5

Ushirika wa karibu wa Waggoner ulimshawishi Jones katika mtazamo mpya kuhusiana na Daima ambao alikuza katika kitabu chake cha 1905 *The Consecrated Way to Christian Perfection*.

“Naam, ikajitukuza hata juu yake aliye mkuu wa jeshi hilo, ikamwondolea sadaka ya kuteketezwa ya daima, na mahali pa patakatifu pake pakaangushwa chini. Na jeshi likatolewa kwake pamoja na sadaka ya kuteketezwa ya daima, kwa sababu ya

makosa; nayo ikaiangusha kweli hata chini; ikatenda ilivyopenda, na kufanikiwa.”

Hii inaonyesha wazi kile ambacho kiliondoa ukuhani, huduma, na patakatifu pa Mungu na Ukristo.

Hebu tuisome tena. “Naam, [ile pembe ndogo—mtu wa dhambi] akajitukuza hata Mkuu wa jeshi [“dhidi ya Mkuu wa wakuu”—Kristo], na kwa yeye [mtu wa dhambi] **dhabihu ya kila siku [huduma ya daima, huduma, na ukuhani wa Kristo] ikaondolewa, na mahali pa patakatifu pake [patakatifu pa mkuu wa jeshi, Mkuu wa wakuu—Kristo] pakatupwa chini.** Na jeshi likatolewa kwake [mtu wa dhambi] juu ya dhabihu ya kila siku [dhidi ya utumishi wa daima, wa huduma ya Kristo, Mkuu wa jeshi] kwa sababu ya uasi kuitupa kweli chini; nayo ikafanya, na kufanikiwa.”

Ilikuwa ni “kwa sababu ya uasi,” yaani, kwa sababu ya dhambi, mamlaka hii ilipata “jeshi” ambalo lilitumiwa kuangusha ukweli chini, kufungia kanisa na ukuhani wa Kristo wa ulimwengu, huduma Yake, na patakatifu pake; na kuiangusha yote chini na kuikanyaga. Ilikuwa ni kwa sababu ya uasi kwamba hili lilitimizwa. Uasi ni dhambi, na huu ndio mzingatio na ufunuo ambao mtume katika Wathesalonike wa pili anafanua uwezo huu kuwa “mtu wa dhambi” na “siri ya uovu.”⁴⁷

Katika mwaka uleule ambao Jones alitoa kitabu chake, Wagoner alitalakiwa na mke wake ambaye walikuwa kwenye uhusiano mwingine, hivyo mara moja akaoa katibu wake, Edith Adams, ambaye alikuwa akitamani kuwa naye kwa miaka kadhaa. Muda mfupi baadaye, Wagoner alipoteza sifa na uanachama wake. Miaka miwili baada ya Jones kutoa kitabu chake, Ellen White aliandika:

Ninataka kuwaambia, Ndugu na Dada Starr, ya kwamba wakati ambao tumeutarajia kwa muda mrefu umefika. A. T. Jones amefika mahali anaposema akili na imani ya Dk. Kellogg. Sasa

⁴⁷ A.T. Jones, *The Consecrated Way to Christian Perfection*, uk.98,99

wamechukua msimamo mkali dhidi ya kweli, na jitihada za pekee zitafanywa ili kuwaondoa watu. Ukengeufu huu umetugharimu sana....Onyo baada ya onyo limetolewa kwa watu hawa, lakini wamejiweka wenyewe kwanza kuzikana jumbe hizo, kisha watangaze kwamba hawakuziamini shuhuda. Kazi yao dhidi ya ukweli imekuwa kama alama ya udanganyifu kama ilivyokuwa mwendo wa Canright. Wengi ambao huruma zao zilikuwa kwa Dk. Kellogg wameungana naye, na wameiacha imani. *Letters and Manuscripts* Vol. 22, Letter 316, 1907, par. 3,4

Inapendeza sana kwamba mtu ambaye alikuwa akijiinua katika kujiamini wakati huo huo angekubali maoni mapya kuhusiana na Daima. Tena, tunasema ukweli kwamba hasira ya mbuzi-dume kuelekea kondoo-dume inasukumwa na mfumo wa haki wa uongo wa Shetani, na kutoka kwa mbuzi huyu hutoka nguvu inayojiinua katika kujiamini na uadui kwa Mkuu wa Jeshi. Haki yake ya uwongo ambayo inahitaji damu inainuliwa na kuingia katika Chukizo la Uharibifu.

Bila kujua, Jones, Kellogg, Wagoner na wengine walikuwa wakifuata kanuni za pembe ndogo. Siamini kuwa ni bahati mbaya kwamba Jones na Wagoner walibadilisha mada ya Daima ili kuinua upatanishi wa dhabihu ya damu ya Yesu mbinguni. Kanuni hizi zinalingana kikamilifu. Dhamira kuu ni kwamba moyo hausafishwi na uadui, hukumu na adhabu ambayo inahitaji dhabihu. Kwa wale walio na masikio, watambue maana ya mambo haya na uwe na msingi katika misingi ya ujumbe wa Majilio.

Ni nje ya upeo wa kitabu hiki, lakini kanuni za hasira zinazounganishwa na mahitaji ya dhabihu hupata daraja la asili katika mabadiliko ya nafasi ya makanisa ya Waadventista kutoka pacifism hadi kutokuwa na vita na hatimaye kwa msaada wa kutuma vijana wake vitani kama dhabihu kwa taifa.

Sio bahati mbaya kwamba mtu ambaye alipinga kwa uchungu ujumbe wa 1888 angeunga mkono juhudi za vita vya Ujerumani, akiwatesa wale waliopinga kuungwa mkono na jeshi la Ujerumani.

Wakati wa vita [Conradi] alijaribu kuwafanya washiriki wa kanisa kuunga mkono juhudi za vita vya Wajerumani na kuwatesa wale waliopinga na kusababisha mgawanyiko katika kanisa la Waadventista na kuundwa kwa Harakati ya Mageuzi ya Waadventista Wasabato ambao walipinga maamuzi yake.⁴⁸

Uhusiano kati ya mfumo wa haki wa uingizwaji wa adhabu na uhusiano wake na Daima na kanuni za vita unastahili kuchunguzwa kwa karibu. Ni jambo lisiloeleweka kwamba Waadventista wangukuwa na wanachama wake kama maafisa wa ngazi za juu katika mfumo wa kijeshi wa Marekani.⁴⁹

Mnamo 2014 nilihudhuria mkutano wa kambi la Waadventista Wasabato huko North Carolina. Mzungumzaji alilinganisha jeshi la Marekani na Gideon na jeshi lake linalopigana dhidi ya uovu. Aliwaomba washiriki wote wa Kiadventista waliokuwa wamehudumu katika jeshi la Marekani waje mbele kupokea shangwe kwa ajili ya utumishi wao. Katika shauku hiyo ya kizalendo, aliomba kutaniko dola milioni moja kwa ajili ya uinjilisti. Tukio hilo lilinifanya nijisikie mgonjwa kwa siku nyingi, hilo lilikuwa chukizo nililolishuhudia na wanadamu wakiwa wamempa mgongo Mungu wa mbinguni.

Vile vile inaweza kusemwa kwa historia ya kusikitisha ya Uadventista na mauaji yake ya jumla ya watoto wachanga ambao hawajazaliwa kupitia sera yake ya utoaji mimba kuanzia miaka ya 1970. Kwa mara nyingine tena, dhabihu ya mtoto inachukuliwa kuwa inafaa kuhifadhi maisha, au mbaya zaidi, mtindo wa maisha wa wazazi. Kanuni za kutoa mimba zinapatana na fundisho la Kayafa, Ni afadhali mtu mmoja afe kuliko taifa zima (familia) kuangamia.

Tukirudi mwanzoni mwa miaka ya 1900, hii haimaanishi kwamba wale waliopinga mtazamo huo mpya hawakuwa na hasira kama hiyo. Ingawa msimamo wao ulikuwa sahihi, kutoweza kwao kufahamu maana ya Daima kuhusiana na utakaso wa Patakatifu uliwaacha wakiwa katika hatari ya uadui sawa na wale waliokuwa wakikumbatia

⁴⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Ludwig_R._Conradi

⁴⁹ https://en.wikipedia.org/wiki/Barry_Black

mtazamo huo mpya. Pia waliendelea kufanya kazi chini ya tishio la haki ya uwongo. Hili lilidhihirika katika baadhi ya barua zenye machungu zilizoandikwa na wanaume kama vile Washburn na Holmes ambao ni mifano mashuhuri ya hasira hii.

Ni wakati huu ambapo tunakumbuka kwamba wanafunzi wa Yesu wote walikuwa wakitafuta kuwa wakuu zaidi na kuketi upande wa kuume na wa kushoto wa Yesu. Bila kunywa damu ya kweli ya Yesu, ambayo ni Roho ya uwana, nafsi inavutwa katika kutafuta kujiinua yenyewe. Kuinuliwa kwa pembe ndogo kunahitaji kukanyagwa chini kwa wale ambao pia wanatafuta mahali pa juu zaidi. Damu ya uwana inabadilishwa na damu ya kutuliza. Damu ya uzima inabadilishwa na damu ya kifo. Wapinzani lazima wahukumiwe, kukataliwa, na hatimaye kuangamizwa.

Maneno yale yale ambayo Ellen White alitumia kumuelezea Jones, aliyatumia kumuelezea Yuda. Inanifanya nitetemeke sana. Ninahisi unyonge wangu, udhaifu wangu, na hitaji langu kuu katika kutafakari mambo haya.

Wanafunzi walipoingia kwenye chumba cha juu, mioyo yao ilikuwa imejaa chuki. Yuda alikaa karibu na Kristo upande wa kushoto; Yohana alikuwa upande wa kulia. Ikiwa palikuwa na mahali pa juu zaidi, Yuda alidhamiria kupapata, na mahali hapo palifikiriwa panapofuata baada ya Kristo. Na Yuda alikuwa msaliti.

Sababu nyingine ya mfarakano ilikuwa imetokea. Katika karamu ilikuwa desturi kwa mtumishi kuosha miguu ya wageni, na katika tukio hili maandalizi yalikuwa yamefanywa kwa ajili ya ibada. Mtungi, beseni, na kitambaa vilikuwa pale, lakini hakuna mtumishi aliyekuwepo, na ilikuwa sehemu ya wanafunzi kuifanya. Lakini kila mmoja wa wanafunzi, akiachilia kiburi kilichojeruhiwa, akaazimia kutotenda jukumu la mtumwa....

Akizitazama nyuso zilizochanganyikiwa za wanafunzi Wake, Kristo aliinuka kutoka kwenye meza, na, akiweka kando vazi Lake

kando, ambalo lingezuia mwendo Wake, Alichukua kitambaa na kujifunga....

Yuda alikuwa wa kwanza ambaye Yesu aliosha miguu yake. Yuda alikuwa tayari amefunga mkataba wa kumkabidhi Yesu mikononi mwa makuhani na waandishi. **Kristo alijua siri yake. Hata hivyo hakumfichua. Alikuwa na njaa ya nafsi yake. Moyo wake ulikuwa unalia, Nikuacheje?** Alitumaini kwamba tendo Lake la kuosha miguu ya Yuda lingegusa moyo wa mwanafunzi huyo aliyekosea na kumwoko asimalize tendo lake la kukosa uaminifu. Na kwa kitambo kidogo moyo wa Yuda ulisisimka mara kwa mara kwa msukumo huo na wa kukiri dhambi yake. Lakini hangejinyenyekeza. Aliufanya moyo wake kuwa mgumu dhidi ya toba. Hakufanya pingamizi, wala kupinga Mwokozi hivyo kujidhalilisha Mwenyewe. Alichukizwa na kitendo cha Kristo. Kama Yesu angeweza kujinyenyekeza hivyo, alifikiri, asingeweza kuwa mfalme wa Israeli....

Hata Yuda, kama angetubu, angepokelewa na kusamehewa. Hatia ya nafsi yake ingeoshwa na damu ya upatanisho ya Kristo. **Lakini, kwa kujiamini na kujiinua, akithamini makadirio ya juu ya hekima yake mwenyewe, alihalalisha mwendo wake.** Manuscript 106, 1903. *Christ Triumphant*, p. 262

Hii ndiyo roho ya Shetani, yule ambaye huwavuvia wote kwa tabia yake mbovu. Inavunja moyo wa Baba na Mwanawe jinsi wanadamu wanavyopotosha na kutupilia mbali maombi yao ya upendo kuwa dhaifu, na badala yake kuchagua kufuata njia ya Shetani ya kujikweza.

Muumba mwenye huruma, kwa kutamani sana huruma kwa Lusifa na wafuasi wake, alikuwa akitafuta kuwavuta warudi kutoka katika shimo la uharibifu ambalo walikuwa karibu kutumbukia. Lakini rehema yake ilitafsiriwa vibaya. **Lusifa alielekeza kwenye ustahimilivu wa Mungu kuwa uthibitisho wa ukuu wake mwenyewe,** jambo linaloonyesha kwamba Mfalme wa ulimwengu wote mzima bado angekubali masharti yake. Kama malaika wangesimama imara pamoja naye, alitangaza, bado wangeweza kupata yote waliyotamani. **Alitetea kwa bidii njia**

yake mwenyewe, na alijitolea kikamilifu kwenye pambano kuu dhidi ya Muumba wake. Hivyo ilikuwa kwamba Lusifa, “mchukua nuru,” mshiriki wa utukufu wa Mungu, mhudumu wa kiti Chake cha enzi, **kwa uvunjaji wa sheria akawa Shetani, “adui” wa Mungu na viumbe watakatifu na mwangamizi wa wale ambao Mbingu ilikuwa imewakabidhi kwenye uongozi na ulinzi wake.**

Patriarchs and Prophets, p. 39.2

Hili ndilo linalopaswa kusafishwa kutoka kwenye Patakatifu: roho ya kujikweza, nia ya kibinafsi, na kujiamini ambayo huzalisha uadui kwa wote wanaosimama njiani au ambao pia wanatafuta uwezo na nafasi ambayo nafsi inatafuta. Katika ufalme wa Shetani, hicho ni kila kiumbe kingine, na hivyo viumbe wote wanaoona mambo jinsi Shetani anavyoona lazima hatimaye waangamizane wenyewe kwa wenyewe.

Kellogg, Jones, na Wagoner sasa walikuwa wamepotea kwenye madhehebu, lakini uvunjaji wa uadui ungeendelea kuwaangamiza wengine katika harakati hiyo.

SURA YA 20

AKILI ZA DANIELLS NA PRESCOTT ZILIFANYA KAZI NA MALAIKA WALIOANGUKA

Katika mwaka ule ule ambao Jones aliingia katika ukengeufu, Shetani alijitayarisha kwa ajili ya awamu yake inayofuata ya mashambulizi dhidi ya kanisa. Mnamo Oktoba 1907, wakurugenzi wawili wa zamani wa nyumba ya uchapishaji, John Kolvoord na Moses Kellogg walichapisha juzuu iliyoshambulia tafsiri ya Waadventista ya Danieli 8, na hasa tafsiri ya Uriah Smith juu ya Daima. Prescott aliombwa kuandika kanusho, lakini Prescott alikubaliana na kiini cha yale ambayo Kolvoord na Kellogg walikuwa wameandika na hivyo akakataa. Loughborough aliingia ili kutoa nakala ya kukanusha, lakini

alipoiwasilisha ili kuchapishwa kwa Prescott, ambaye alikuwa mhariri wa Review wakati huo, aliikataa.⁵⁰

Wakati huo huo, Haskell aliwasilisha toleo lake lililosasishwa la *The Story of Daniel the Prophet*, lakini Prescott alimshauri abadili msimamo wake kwenye Daima katika Danieli 8:

Katika barua yake profesa huyo alisema kwamba ingechukua muda tu kabla ya “fundisho la sasa [la daima] kutupiliwa mbali” na kuongeza kwa tahadhari “mapems, bora zaidi.” Ulikuwa utabiri wa ujasiri lakini usiopendeza sana, na Haskell hakuweza kuukataa. “Tunapaswa kuelewa maneno kama haya kwa msaada wa Roho ya Unabii.” Kwa njia hii “mambo yote yanapaswa kutatuliwa.” Prescott alibaki bila kushawishika. Vita vilikuwa vimeanza.⁵¹

Baada ya kuundwa upya kwa kanisa ambalo lilihitajiwa sana kushughulikia mamlaka ya kifalme ya wanaume wachache katika miaka ya mwisho-mwisho ya 1890, Daniells na Prescott walitimiza fungu kuu katika kuliondoa dhehebu kutoka kwenye madeni mengi na vilevile kukabili mshtuko wa kupoteza Kellogg, Jones, na Waggoner. Hata hivyo, Daniells na Prescott walikuwa wamewakasirisha viongozi wengine kadhaa wa kanisa kwa njia yao thabiti ya kushughulikia masuala. Somo la Daima lililazimika kuleta uadui kwa sababu ya uhusiano wake na misingi ya vuguvugu la Waadventista.

Kwa Prescott kukataa kitabu kilichosasishwa cha Haskell, mwanamume ambaye alikuwa mwanzilishi wa msingi, juu ya somo ambalo hakuna upande wowote alikuwa na ufahamu kamili juu yake, ilikuwa aibu. Ni kweli kwamba Haskell alihitaji kufanya zaidi ya kusimama tu kwenye nyadhifa zilizopita; alihitaji kuwasilisha Daima katika muktadha wa ujumbe wa 1888. Prescott alikuwa na maswali halali ambayo waanzilishi hawakuwa wameshughulikia, lakini haikuwa mahali pake kumfungia mmoja waanzilishi kwa namna aliyofanya.

⁵⁰ Valentine, *Prescott*, uk.218

⁵¹ Ibid.

Haskell alitamani sana mahojiano na Ellen White ili kusuluhisha suala hilo. Willie White alimweleza Prescott nia ya Haskell. Prescott aliomba kuchelewesha uwasilishaji wowote kwa Ellen White hadi Daniells aweze kuja na kuwasilisha mada “vizuri,” kama yeye na Daniells walivyoelewa swali.⁵²

Tangu siku za 1888 wakati mlinzi mzee alipomshtaki Ellen White kwa kusukumwa na Jones, Waggoner, na Willie mwanawe, kanisa sasa lilipaswa kusimamia ni nani angeweza kupata kuzungumza na Ellen White kwa hofu kwamba angeathiriwa katika mwelekeo mbaya. Haya yote yanazungumza juu ya kuendelea kuanguka kutokana na ukosefu wa imani ambao wanaume walikuwa nao sasa katika karama ya unabii. Wanaume wa pande zote mbili walijaribu kuibadilisha kwa faida yao. Viongozi walionekana kumwendea Ellen White kama Balaki alipomwendea Balaamu - wakimtafuta nabii awalaani adui zao. Walihitaji tu kumweka katika hali ifaayo ya kuona mambo jinsi walivyoona, kisha angewakemea adui zao na kuwatangaza washindi.

Kwa sifa ya Prescott, alikatishwa tamaa kwamba M.C. Wilcox alichapisha makala katika *The Signs of the Times* yenye mtazamo mpya kuhusiana na Daima. Hakutaka kuchochea upinzani kabla ya swali kuzingatiwa kwa kina.

Mkutano ulifanyika Januari 26, 1908, katika moja ya ofisi za Ellen White huko Elmshaven. Washiriki walikuwa Haskell, mke wa Haskell, na Loughborough upande mmoja; na Crisler, W.C. White, D.E. Robinson, Daniells na Prescott kwa upande mwingine. Prescott alitawala mkutano huo, akiongea kwa saa nne kabla ya kuwaruhusu Haskell na Loughborough kujibu. Kuwasilisha habari kwa saa 4 moja kwa moja bila kuruhusu yeyote kuzungumza husababisha uchovu wa akili. Alichukua msimamo katika mkutano ambao haukuwa na heshima kwa wanaume wazee. Kwa kushangaza, Ellen White hakuwepo.

Kwa kusikitisha, siku iliyofuata, Haskell aliandika barua kali kwa Daniells dhidi ya Prescott. Kwa vile Haskell alikuwa bado anafanya

⁵² Ibid. uk. 219

kazi katika mfumo wa haki bandia, kwa mtazamo kwamba Mungu anahukumu, analaani na kuangamiza, hakuwa katika nafasi ya kuweka jibu thabiti. Alisimama kwenye kauli ya Maandiko ya Awali na Chati ya 1843.

Akiwa California, Prescott alifanikiwa kupata mtandao na W.C. White, Crisler, M.C. Wilcox na O.A. Tait. Wote walihisi kuridhika na hoja ya Prescott kwamba kauli ya *Maandiko ya Awali* ya Ellen White kwenye Daima ilikuwa inashughulikia tu mpangilio wa wakati. Baada ya kupata usaidizi wao, Prescott aliondoka California na makubaliano kutoka kwa Willie White kwamba alikuwa sahihi kuendelea na ufafanuzi mpya wa Daniel 8 katika *The Review na Herald*.

Tunapolinganisha kauli za Maandiko ya Awali na yale ambayo Ellen White aliandika awali, tunapata kwamba madai ya Prescott siyo kitu.

Kisha nikaona kuhusiana na “Daima,” kwamba neno “dhabihu” liliongezwa na hekima ya mwanadamu, na halipo kwenye hiyo aya; na kwamba Bwana alitoa mtazamo sahihi kwa wale waliotoa kilio cha saa ya hukumu. Muungano ulipokuwepo, kabla ya 1844, karibu wote walikuwa wameunganishwa kwenye maoni sahihi juu ya “Dama;” lakini tangu 1844, katika mkanganyiko huo, maoni mengine yamekubaliwa, na giza na machafuko yamefuata.

Bwana alinionesha kwamba Muda haukuwa mtihani tangu 1844, na wakati huo hautakuwa jaribu tena. *Present Truth*, November 1, 1850, par.12,13

Rejea ya Ellen ya wakati ilichapishwa hapo awali katika aya mpya, ikipendekeza wazo jipya lilianzishwa. Ilichapishwa mwaka uliofuata ndani ya aya hiyohiyo, lakini bado ilisemwa kama “Nimeona pia,” tena ikipendekeza wazo jipya limetolewa:

Kisha nikaona kuhusiana na “Daima,” kwamba neno “dhabihu” liliongezwa na hekima ya mwanadamu, na halipo kwenye hiyo aya; na kwamba Bwana alitoa mtazamo sahihi kwa wale waliotoa kilio cha saa ya hukumu. **Muungano ulipokuwepo, kabla ya 1844, karibu wote walikuwa wameunganishwa kwenye maoni sahihi juu ya “Daima;” lakini tangu 1844, katika mkanganyiko huo,**

maoni mengine yamekubaliwa, na giza na machafuko yamefuata. **Pia nimeona kwamba wakati haukuwa mtihani tangu 1844, na wakati huo hautakuwa tena mtihani.** *A Sketch of the Christian Experience and View of Ellen White (1851) – The Gathering Time*, p. 61.2

Kauli ya mwisho iliyochapishwa katika Maandiko ya Awali ilionekana kama ifuatavyo:

Kisha nikaona kuhusiana na “Daima” (Danieli 8:12) kwamba neno “dhabihu” liliongezwa na hekima ya mwanadamu, na halipo kwenye hiyo aya, na kwamba Bwana alitoa maoni sahihi kwa wale waliotoa kilio cha saa ya hukumu. **Muungano ulipokuwepo, kabla ya 1844, karibu wote walikuwa wameunganishwa kwenye mtazamo sahihi juu ya “Daima”;** lakini katika mkanganyiko huo tangu 1844, maoni mengine yamekumbatiwa, na giza na kuchanganyikiwa vimefuata. **Muda haujawa mtihani tangu 1844, na hautakuwa mtihani tena.** *Early Writings*, p. 74.2 (1882)

Kauli ya Maandiko ya Awali inawasilisha kipengele cha wakati kama hitimisho la aya nzima. Kile ambacho Ellen White aliandika awali kinawasilisha wakati kama suala tofauti lakini linalohusiana. Kwa nini kulikuwa na mabadiliko katika maneno? Je, Ellen White aliibadilisha baadaye? Je, ilikuwa ni marekebisho ya nasibu yaliyofanywa kwa vizuizi vya nafasi au muhtasari wa uhariri ambao haukuonekana kuathiri maudhui wakati huo? Kama tutakavyogundua, hakuweza kukumbuka suala hilo wakati huo. Roho ya Unabii haipaswi kusuluhisha masuala ya kimafundisho, lakini inatoa mfumo na viashiria vinavyosaidia katika kujifunza Biblia. Haskell na Loughborough walihusika katika Uadventista muda mfupi baada ya nukuu kuandikwa na walishikilia uelewa wao juu ya maisha yao yote, ambayo inaonyesha jinsi nukuu hiyo ilivyoeleweka na waanzilishi.

Kupendekeza kwamba maneno “karibu wote walikuwa wameunganishwa katika mtazamo sahihi kuhusiana na Daima” haijumuishi kanuni ya Upagani, ni ishara ya kukata tamaa ya kukwepa maana ya wazi. Katika muktadha wa haki ya uongo, na ujumbe wa 1888, kanuni ya Upagani ndiyo chaguo la wazi zaidi na inatoa

uthibitisho zaidi wa jinsi msingi imara ulivyowekwa katika harakati za Waadventista.

Haskell alijifunza juu ya safu iliyokusudiwa ya vifungu wakati ilipotangazwa katika toleo la Machi 5 la Review. Haskell alijiandaa kwa vita, akionyesha kwa Willie White kwamba angesambaza chati ya 1843 kama ushahidi wa mtazamo wa zamani.

Ajabu, Willie White alimtaarifu Prescott kwamba alikuwa amesahau kumpa barua kutoka Ellen White ambaye alikuwa na baadhi ya mambo kuwasilishwa kwa tahadhari yake Prescott asiendelee na mipango yake katika Review hivi sasa. Kwa hivyo, Prescott alisita kuandika hadi neno zaidi likija.

Daniells alimwendea Ellen White kuweka jambo hilo mbele yake kama yeye na Prescott walielewa. Ellen White alikaa na chati ya 1843 kwenye mapaja yake alipokuwa akiongea.⁵³ Daniells alipojaribu kueleza maoni mapya juu ya Daima, Daniells alisema kwamba Ellen White “ameingia kwenye kipindi cha uzee” na hakuweza kuelewa mambo yaliyotolewa. Alimwambia Daniells kwamba hakuwa na nuru maalumu kuhusu jambo hilo. Kwa nini Bwana hakumfunulia hili ikiwa ilikuwa muhimu kwa kanisa kubadili msimamo wake? Kwa nini hakuwa nyuma ya Prescott na Daniells kama alivyopata kuwa nyuma ya Wagoner na Jones mwaka wa 1888, akithibitisha mafunzo ya Biblia waliyofanya?

Daniells aliripoti kwa Prescott kwamba Ellen White alisema kwamba hakuwa na nuru juu ya swali ambalo walielewa maana wangeweza kusonga mbele. Lakini Ellen White alikuwa amemtumia Prescott barua ya kumwonya kwamba alikuwa hatarini.

Kuna hatari za daima zinazosonga njia ya watumishi wa Mungu, na hatari hizo tunaweza kujifunza kuepuka. **Wakati fulani, Mzee Prescott, umekaribia sana kuharibu imani yako.** Ni neema tu ya Mungu na ujasiri uliokuwa nao katika jumbe alizotuma kwa njia ya Roho ya unabii zimekushikilia. Nilionyesha kwamba ingawa

⁵³ Ibid.uk. 224

umekuwa na uzoefu wa miaka mingi katika kazi ya Mungu, bado uko katika hatari ya kufanya makosa makubwa.

Utakuwa na mwelekeo wa kushikilia jambo dogo ambalo unaona kuwa muhimu na kuliwekea uzito mkubwa. Katika nyakati kama hizo Shetani anangoja na kutazama fursa ya kushawishi akili yako, na kupitia wewe kufanya kazi juu ya akili nyingine nyingi, kuwaongoza kwenye maswali na mashaka. Bwana hakukuita kwa kazi kama hii. Juu ya baadhi ya maswali ukimya utadhihirisha roho ya hekima na busara. *Letters and Manuscripts* Vol. 23, Letter 166, 1908, par. 5,6

Jinsi Bwana alivyomvutia Ellen White kuandika ilikuwa ni kumdokezea Prescott kwamba kile alichokuwa akijishughulisha nacho kilikuwa na umuhimu mdogo, lakini kwamba ikiwa angefuatilia jambo hilo, lingeweza kumruhusu Shetani kuathiri akili yake. Ninaamini Dennis Hokama anatathmini kwa usahihi hali hiyo anaposema:

Msisitizo wa Ellen White wa kuliita suala la “daima” kuwa kikengeusha-fikira kisicho muhimu, kisicho na maana inaonyesha kwamba aliunga mkono “mtazamo wa zamani.” Watetezi wa “mtazamo mpya” hawakuweza kuwa thabiti katika kuliita suala hilo kuwa dogo, kwa kuwa kwa tafsiri yao “daima” ikawa haki ya Kristo, patakatifu pa mbinguni, au injili. Je, Mkristo yeyote anaweza kusema hilo kuwa jambo dogo au lisilo la maana?⁵⁴

Ellen White alitayarisha barua mbili zaidi za kutumwa kwa Prescott. Ziliandikwa tarehe 24 Juni na Julai 1 ya 1908. Barua zilichelewa kutumwa. Tunaweza kukisia kwa nini, lakini Prescott hakuwa amepokea dalili za kutosha tayari? Kama Balaamu ambaye kweli alitaka kwenda kwa Balaki, malaika alimruhusu aende, si kwa sababu Mungu alitaka aende, bali kwa sababu Balaamu alikuwa amedhamiria. Prescott hatimaye alipokea barua mnamo Agosti 1910 wakati utata ulipokuwa katika kilele chake.⁵⁵ Ujumbe ulifuata mandhari sawa na

⁵⁴ Hokama, *Pagan Foundations*, uk.26

⁵⁵ Valentine, *Prescott*, uk.225

barua iliyotangulia, lakini wakati huu alimwonya juu ya ushirikiano wake na Waggoner, na hali ya Waggoner. Kisha akasema tena:

Sasa uko katika hatari ya kuchukua wakati na nishati na hoja fulani ambazo unaonekana kuwa na nuru wazi. Lakini nimeagizwa kukuambia kwamba itakuwa bora kwako kukaa kimya kuhusiana na suala hili. Kuzingatia sana hoja na mada kutafungua njia ya mabishano kuhusu ukweli tunaouthamini sana na kuleta ukosoaji mkubwa ambao hauhitaji kuwepo. *Letters and Manuscripts* Vol. 23, Letter224, 1908, par. 4

Katika barua ya pili, Ellen White anamwelekeza moja kwa moja Prescott kwenye Daima:

Itakuwa kosa kubwa ikiwa unasumbua kwa wakati huu swali kuhusu “daima,” ambalo limekuwa likichukua umakini wako. [Danieli 8:11-13 .] Nimeonyeshwa kwamba tokeo la kufanya kwako swali hili kuwa suala kuu lingekuwa kwamba mawazo ya watu wengi sana yataelekezwa kwenye pambano lisilo la lazima, na kwamba maswali na kuchanganyikiwa vitaendelezwa katika safu zetu. Je, huoni kwamba swali hili likichochewa sasa, kwamba akili zingevutwa isivyofaa, na kwamba wengi wanaopaswa kutafuta kwa bidii sana neema ya wokovu ya Kristo wangevutwa kwenye mabishano? Na wapo ambao wangepanya mtaji wa jambo hili ili kuzigeuza roho mbali na ukweli. Ndugu yangu tusiwe wepesi kuibua maswali ambayo yatakuwa ni chanzo cha majaribu kwa watu wetu.

Sijapata nuru maalum juu ya hoja iliyowasilishwa kwa ajili ya majadiliano, na sioni haja ya mjadala huu. Lakini nimeagizwa kukuambia kwamba jambo hili dogo, ambalo unakazia fikira zako, litakuwa mlima mkubwa isipokuwa utaamua kuliacha. Nimeagizwa kwamba Bwana hakuweka juu yenu mzigo mlioubeba sasa kuhusu jambo hili, na kwamba si faida kwenu kutumia muda mwingi na uangalifu katika kulitafakari. Hutumii kwa busara muda ambao Mungu anakupa kwa kuutoa kwa hoja na nodi kama hizo, wakati unaweza kuwa unazungumza maneno ambayo yatawathibitisha watu wa Mungu katika imani waliyo

nayo. Mungu hajaweka juu ya mtumishi wake yeyote kazi ya kupanda mbegu ambayo italeta machafuko na kutoamini. *Letters and Manuscripts* Vol. 23, Letter 226, 1908, par.4,5

Mlima ambao Prescott na Daniells waliunda hatimaye ulikuwa kuweka dhehebu katika nafasi isiyowezekana ya kutetea tarehe ya 1844 (tarehe iliyounganishwa kwa karibu sana na msingi wa imani ya Waadventista). Kutokuwa na utulivu huku kungetoweka kwa miongo kadhaa na hatimaye kulipuka hadi katika mgogoro wa Desmond Ford wa 1980.

Wiki mbili baada ya kumwandikia Prescott kuhusu kuacha toleo la Daima, alimwandikia Haskell kuhusu wasiwasi wake kwamba Shuhuda zilikuwa zikidhoofishwa.⁵⁶ Anamwandikia kwa ujasiri na bila kuzuia shughuli zake.

Mwaka uliofuata baada ya mgongano mwingine juu ya Daima katika kikao cha Mkutano Mkuu wa 1909 uliofanyika Mei 13 - Juni 1, 1909, Ellen alikuwa na ujumbe mwingine kwa Prescott:

Bwana hafurahishwi na maendeleo ya kiroho ambayo Mzee Prescott amefanya. Hayupo mahali ambapo Bwana angependa awepo. Angekuwa mpokeaji wa nguvu nyingi zaidi za kiroho ikiwa muda mwingi angekuwa shambani, akitafuta kuongoza roho kwenye nuru ya ukweli. Ndugu Prescott, uwezo wako wa huduma unahitajika katika kazi ambayo Mungu anataka ifanywe katika miji yetu. *Letters and Manuscripts* Vol. 24, Ms 41, 1909, par. 3

Karibu na mwanzo wa 1910, Willie White, mtetezi mpya wa maoni, alimwandikia Haskell akionyesha kile alichuamini kuwa shida kuu:

White pia aliandika barua ndefu kwa Haskell akihimiza kujizuia na kuweka njia ambayo kanisa linapaswa kushughulikia mizozo. "Daima" yenyewe haikuwa sasa shida halisi. Maswali mawili makubwa zaidi ambayo W.C. White alihisi kuhitaji kunyooshwa ni (1) mitazamo kati ya viongozi na washiriki wengine na (2) jinsi

⁵⁶ *Letters and Manuscripts* Vol. 23, Letter 204, 1908

kanisa linavyopaswa kutumia au kutopaswa kutumia maandishi ya mama yake.⁵⁷

Baadaye mwaka huo ushuhuda unatoka kwa Ellen White ambao uligeuza wimbi la watetezi wa maoni mapya na ni kauli ya kwenda kwa wengi wanaotaka kuunga mkono maoni mapya.

Nina maneno ya kuongea na ndugu zangu mashariki na magharibi, kaskazini na kusini. Ninaomba maandishi yangu yasitumike kama hoja kuu ya kusuluhisha maswali ambayo sasa kuna mabishano mengi. Ninawasihi Wazee H, I, J, na wengine wa ndugu zetu wakuu, kwamba wasirejeele maandishi yangu ili kudumisha maoni yao ya “daima.”

Imewasilishwa kwangu kwamba hii sio somo la umuhimu muhimu. Ninaagizwa kuwa ndugu zetu wanafanya makosa katika kukuza umuhimu wa tofauti ya maoni yanayowekwa. Siwezi kukubali kwamba maandishi yangu yoyote yatachukuliwa kama kutatua suala hili. Maana halisi ya “daima” haipaswi kufanywa swali la mtihani.

Sasa naomba kwamba ndugu zangu wanaohudumu wasitumie maandishi yangu katika hoja zao kuhusu swali hili [“la daima”]; kwa maana sijapata maelekezo juu ya jambo linalojadiliwa, na sioni haja ya mabishano hayo. Kuhusu jambo hili chini ya hali ya sasa, ukimya ni ufasaha. *Selected Messages Vol. 1*, p. 164.1-3

Burt Haloviak anatoa hoja ya kuvutia:

Ushuhuda huo, wa Julai 31, 1910, ulikuwa na kichwa “Mtazamo Wetu Kuelekea Pambano la Mafundisho.” Kwa kuwa Bibi White kwa kawaida hakuweka vyeo juu ya ushuhuda, inaonekana inawezekana kabisa kwamba W. C. White aliweka jina hilo muhimu kwenye ushuhuda.⁵⁸

Kwa kuzingatia hili, Hokama anasema:

⁵⁷ Valentine, *Prescott*, uk.232

⁵⁸ Burt Haloviak, *In the Shadow of the Daily* (1979), uk. 56

Vita juu ya daima vilipopamba moto, Ellen White alikuwa na umri wa miaka themanini na uwezo wake wa kuelewa mambo magumu ukiwa umepungua. Hii inaweza kuzingatiwa kutoka kwenye barua ya 1918 na Haskell kwa W.C.White kujibu dai la mwisho kuhusu hali ya akili ya mama yake iliyodhoofika wakati wa miaka yake ya baadaye:

“Kama ningeamini hata yale uliyoniambia kuhusu kumwambia mama yako jambo lile lile mara tatu au nne ili apate wazo lililo wazi la mambo, ili atoe ushuhuda sahihi juu ya mambo fulani, ingedhoofisha imani yangu sana; si kwa mama yako, bali katika yale yanayotoka kwenye kalamu yake.” (Novemba 27, 1918, WEDC).

Ikiwa hii ni kweli (na kuna ushahidi wa kimazingira wa kuunga mkono msimamo huu), inaweka mwanga tofauti kabisa juu ya taarifa yake ya “daima” iliyoandikwa kwa uangalifu, kwa uangalifu, isiyo na utata, ya kila siku ya Julai 31, 1910. Hii ndiyo hati iliyoanza kubadilisha wimbi la kupendelea Willie na washirika wake waliohamishwa, Prescott na Daniells...⁵⁹

Je, wasiwasi wa Willie kwa mzigo uliowekwa juu ya mama yake ulimshawishi kutafuta njia ya mkato ya kutoka kwenye eneo hili la upepo? Ni kweli suala hili lilikuwa likimuelemea sana. Pia ni kweli kwamba watetezi wa mtazamo wa zamani mara nyingi walikuwa wakitenda kwa uadui; lakini ni lazima tuweke huo dhidi ya Ushuhuda ambao Ellen White alitoa kuhusu Daniells na Prescott katika 1910 ambao mara nyingi, labda daima, hupuuzwa, hasa na wale wanaopendelea mtazamo mpya.

Katika hatua hii ya uzoefu wetu hatupaswi kuwa na akili zetu kuvutwa mbali na nuru maalum tuliyopewa [sisi] kuzingatia katika mkusanyiko muhimu wa mkutano wetu. **Na kulikuwa na Ndugu Daniells, ambaye akili yake adui alikuwa akifanya kazi; na akili yako na akili ya Mzee Prescott vilikuwa vikifanyiwa kazi na malaika ambao walifukuzwa kutoka mbinguni.** Kazi ya

⁵⁹ Hokema, *Pagan Foundations*, uk.25

Shetani ilikuwa kugeuza mawazo yako kwamba nodi na vijishehemu vinapaswa kuletwa ambavyo ndani yake Bwana hakukuvuvia kuleta. Havikuwa muhimu. Lakini hii ilimaanisha mengi kwa sababu ya ukweli. Na mawazo ya akili zenu, kama mngeweza kuvutwa mbali na yodi au nukta, ni kazi ya shauri la Shetani. Ili kusahihisha mambo madogo kwenye vitabu vilivyoandikwa, unadhani ungekuwa unafanya kazi kubwa. Lakini nimeonywa, Ukimya ni ufasaha...

Na nilionyeshwa tangu mwanzo kwamba Bwana hakuwa amewapa Wazee Daniells wala Prescott mzigu wa kazi hii. Je, hila za Shetani zinapaswa kuletwa, je, hili la “Daima” liwe jambo kuu kiasi cha kuletwa ili kuchanganya akili na kuzuia maendeleo ya kazi katika kipindi hiki muhimu cha wakati? Haipaswi, vyovyote vile. Somo hili halipaswi kutambulishwa, kwa maana roho ambayo ingeletwa ingekuwa ya kukataza, na Lusifa anaangalia kila hatua. Mashirika ya kishetani yangeanza kazi yake na kungekuwa na mkanganyiko kuletwa katika safu zetu. Huna wito wa kuwinda tofauti ya maoni ambayo sio swali la majaribio; lakini ukimya wako ni ufasaha. Nina jambo hilo waziwazi mbele yangu. Ikiwa shetani angeweza kuhusisha yeyote kati ya watu wetu kuhusu mambo haya, kama alivyopendekeza kufanya, kazi ya Shetani ingeshinda. Sasa kazi bila kuchelewa inapaswa kuchukuliwa na sio [tofauti] ya maoni...

Sasa, nilipoona jinsi mnavyofanya kazi, akili yangu ilichukua hali nzima na matokeo ikiwa utaenda mbele na kuvipa vyama ambavyo vimetuachia nafasi ndogo kuleta mkanganyiko katika safu yetu. Ukosefu wako wa hekima ungekuwa vile Shetani angekuwa nayo. Tangazo lako kubwa halikuwa chini ya uvuvio wa Roho Mtakatifu. **Niliagizwa kukuambia kwamba makosa yako ya kuchagua katika maandishi ya wanadamu ambayo yameongozwa na Mungu hayakupuliziwa na Mungu. Na ikiwa hii ndiyo hekima ambayo Mzee Daniells angewapa watu, kwa vyovyote vile asimpe nafasi rasmi, kwani hawezi kufikiri kutoka kwenye chanzo hadi athari. Ukimya wako juu ya mada hii ni hekima yako.** Sasa, kila kitu kama kuchagua dosari katika

machapisho ya watu ambao hawako hai si kazi ambayo Mungu amempa yeyote kati yenu kuifanya. Kwani kama wanaume hawa—Wazee Daniells na Prescott—wangepata maelekezo yaliyotolewa katika kufanya kazi mijini, kungekuwa na wengi, wengi sana, waliosadikishwa na ukweli na kuongoka, wanaume wenye uwezo ambao [sasa] wako katika nafasi ambazo hawataweza kufikiwa kamwe....

Nimeagizwa kwamba vuguvugu la haraka kama hilo halipaswi [kufanywa] [kama] kukuchagua wewe kama rais wa konferensi hata mwaka mwingine. Lakini Mwenyezi-Mungu amekataza kufanya shughuli za harakaharaka mpaka jambo hili liletwa mbele ya Mwenyezi-Mungu kwa maombi; na kwa vile umepata ujumbe kuja kwako kwamba kazi ya Bwana iliyo juu ya rais ni jukumu zito sana, hukuwa na haki ya kimaadili kupamba moto kama ulivyofanya kwenye somo la “daima” na tuseme ushawishi wako ungeamua swali hilo. Kulikuwa na Mzee Haskell, ambaye amebeba majukumu mazito, na kuna Mzee Irwin na wanaume kadhaa ambao ninaweza kuwataja ambao wana majukumu mazito.

Heshima yako kwa wazee ilikuwa wapi? Je, ungeweza kutumia mamlaka gani bila kuchukua wanaume wote wenye dhamana ili kupima jambo hilo? Lakini sasa hebu tuchunguze jambo hilo. Ni lazima sasa tufikirie tena ikiwa ni hukumu ya Bwana, mbele ya kazi ambayo imepuuzwa, ya kuonyesha bidii yako ya kubeba kazi hata mwaka mwingine. Iwapo utaibeba kazi hiyo mwaka mwingine kwa usaidizi utakaoungana nawe, lazima mabadiliko yafanyike ndani yako na Mzee Prescott. Na nyenyekeeni mioyo yenu mbele za Mungu. Bwana atalazimika kuona ndani yako onyesho la uzoefu tofauti, kwani ikiwa kuna wanaume walihitaji kuongoka tena wakati huu wa sasa, ni Mzee Daniells na Mzee Prescott...

Tunapaswa kila mmoja kufanya kazi ambayo itamtukuza Baba. Tumefika kwenye mtafaruku—ama kuendana na tabia ya Yesu Kristo katika wakati huu wa matayarisho au tusijaribu [hilo]. **Mzee Daniells, [hupaswi] kujisikia huru kuruhusu sauti yako isikike**

juu kama ambavyo umefanya chini ya hali kama hizo. Na elewa, rais wa konferensi sio mtawala. Anafanya kazi kuhusiana na watu wenye hekima walio na cheo cha marais ambao Mungu amewakubali. Hana uhuru wa kuingilia kati maandishi ya vitabu vilivyochapwa kutoka katika kalamu ambazo Mungu amezikubali. Hawapaswi tena kubeba mamlaka isipokuwa waonyeshe uwezo mdogo wa kuongoza, kutawala kwa nguvu. Mgogoro umekuja, kwa maana Mungu atavunjiwa heshima...

Na wale walio na njaa na kiu ya kitu kipya walikuwa wakiendeleza mawazo [ya kustaajabisha sana] hivi kwamba Mzee Prescott alikuwa katika hatari kubwa. Mzee Daniells alikuwa katika hatari kubwa [ya] kuingizwa katika udanganyifu kwamba kama hisia hizi zingeweza kusemwa kila mahali kungekuwa kama ulimwengu mpya.

Ndiyo, ingewezekana, lakini akili zao zilipokuwa zimemezwa hivyo nilionyesha kwamba Ndugu Daniells na Ndugu Prescott walikuwa wakiingiza katika uzoefu wao hisia za mwonekano wa kiumizimu na kuwavuta watu wetu kwenye hisia nzuri ambazo zingewadanganya, ikiwezekana, walio wateule hasa. Inabidi nifuatilie kwa kalamu yangu [ukweli] kwamba ndugu hawa wangeona kasoro katika mawazo yao potofu ambayo yanguweka ukweli katika hali ya kutokuwa na uhakika; na [hata hivyo] [wangetokea] nje kana kwamba walikuwa na utambuzi mkuu wa kiroho. Sasa ninapaswa kuwaambia [kwamba] nilipoonyeshwa jambo hili, wakati Mzee Daniells alipokuwa akiinua sauti yake kama tarumbeta katika kutetea mawazo yake juu ya “daima,” matokeo ya baada ya hayo yaliwasilishwa. Watu wetu walikuwa wanachanganyikiwa. Niliona matokeo, na ndipo nikapewa tahadhari kwamba ikiwa Mzee Daniells bila kuzingatia matokeo angevutiwa hivyo na kujiruhusu aamini kwamba alikuwa chini ya uvuvio wa Mungu, mashaka yangepandwa kati ya safu zetu kila mahali, na tunapaswa kuwa mahali ambapo Shetani angebeba jumbe zake. Kutokuamini na kushuku kutapandwa katika akili za wanadamu, na mazao ya ajabu ya uovu yangechukua mahali pa ukweli. *Letters and Manuscripts* Vol. 25, Ms 67, 1910, ukurasa wa 1-8

Hati hii ni ya tarehe kama iliyotolewa na White Estate mnamo Desemba 1988, wakati wa mchakato wa kutoa hati ambazo hazijachapishwa. Dennis Hokama hakutaja katika shambulio lake la utafiti wa 1987 juu ya nafasi ya Waadventista, lakini bila shaka angeitaja ikiwa angeifahamu kwa sababu inafichua wazi giza ambalo lilikuwa likifanya kazi kwa Daniells na Prescott. Hakuna kati ya vitabu vya Daniells au Prescott katika mfululizo wa wasifu wa kisasa wa Waadventista vilivyoidhinishwa na kanisa la SDA vinavyotaja kauli hii. Hii pia inaelezea kabisa.

Shetani aliwashawishi na kuwaongoza watu hawa katika kutawaza upatanisho wa dhabihu ya damu katika Patakatifu pa mbinguni. Wale waliopinga maoni mapya waliamini sawa kuhusu huduma ya Yesu kama yale ya mtazamo mpya, isipokuwa hawakuona inatumika kwa maandiko ya Danieli 8:11-14. Katika muktadha huu, kwa hakika lilikuwa jambo dogo. Kuwa na imani kama hiyo kulimruhusu Shetani kuchochea uadui wa watetezi wengi wa zamani kuhusiana na daima dhidi ya wale wa maoni mapya. Lakini ingawa wale wa maoni ya zamani hawakuelewa umuhimu wa daima, walikuwa wakihifadhi uadilifu wa Roho ya Unabii na kuacha kidokezo kwetu leo ambacho kingetusaikia kuona kwamba hakika, Upagani uliinuliwa na kuingia katika dini ya Kikristo na kutawazwa, na kuweka laana juu ya watu wa Mungu ambayo itawaongoza wengi kwenye uharibifu. Katika ufahamu sahihi wa upatanisho, mtazamo wa waanzilishi wa Daima ni suala muhimu.

Kuna ushahidi mwingine wa namna mbili ningependa kuzingatia kabla ya kufunga sura hii. Ili kumaliza mashaka ambayo Haskell na wengine walikuwa nayo juu ya uadilifu wa taarifa iliyotolewa na White Estate katika 1910 kuhusu mabishano ya mafundisho, A.G. Daniells alidai aliweka chati ya 1843 na kauli ya *Maandiko ya Awali* mbele ya Ellen White:

Alijibu kwamba vipengele hivi havikuwekwa mbele yake katika maono kama sehemu ya wakati ilivyokuwa. Hangeongozwa kutoa maelezo ya mambo hayo ya unabii (kauli ya AGD ya Septemba 25, 1931, WDF 201) *Ellen G. White Biography* Vol. 6, uk. 256.8

Hokama hutoa uchambuzi ufuatao wa hali hii.

Kuna mambo mengi ya kustaajibisha kuhusu waraka huu, wa kwanza ambao haukutolewa mwaka wa 1910. Daniells hajatoa tarehe ya mahojiano haya, na Arthur White hakuweza kutoa moja alipoitumia katika *The Later Elmshaven Years* (uk. 256). Arthur White kawaida huwa mwangalifu kuhusu kuwekea hati tarehe, lakini wakati huu hakuweza hata kutoa tarehe. Ilikuwa “baadaye kidogo” kuliko Juni 1, 1910, anaandika. Lakini hili ni gumu kuelewa kwa sababu inajulikana ukweli kwamba Daniells alikataliwa mahojiano na Ellen White mwishoni mwa Mei mwaka huo, na kufikia Juni 1, alikuwa akirejea Mashariki, alikataa wazo kwamba angelazimika kuacha urais.

Arthur White anadai kwamba W.C. White na C.C. Crisler pia alikuwepo kwenye mahojiano lakini hajatoa hati yoyote. Marejeleo ya kisasa au madokezo ya mahojiano haya kabla ya 1931 yanaweza kuwepo lakini hayakukutana na mwandishi huyu. Hata kama mahojiano yalifanyika (lini?), kuna dalili kwamba kutoegemea upande wowote kwa Ellen White katika suala hilo kulitokana ama na vitisho vya Willie White na Daniells au kwa upotoshaji wao wa msimamo wake wa kweli juu ya mada hiyo.⁶⁰

Ushahidi wa pili ni ushuhuda wa F.C. Gilbert ambao aliuandika mara baada ya mahojiano yake ya faragha na Ellen White. Aliuweka faragha hadi mwaka wa kifo chake wakati Washburn alipomwomba. Nitanukuu hati nzima, ambayo ina kile ambacho Ellen White alimwambia Gilbert.

Mahojiano na Dada White huko St. Helena, Juni 8, 1910.

Kulikuwa na karipio lililotolewa kwa Daniells na Prescott wakati wa Mkutano Mkuu wa Washington. Prescott alitaka kufanya kazi mwenyewe na mawazo yake katika akili za watu. Ikiwa angefanya hivyo, najua angejisuluhisha mwenyewe. Tuna ujumbe wa majaribio wa kuwapa watu, na hatutaki kuwachochea watu

⁶⁰ Hokama, uk.25

kuhusu jambo dogo ambalo haliathiri wokovu wetu. Wanachofanya ni kujaribu na kutengeneza hoja nyingi na maandishi.

Nilionyeshwa kesi ya Prescott, na nikaona kwamba anapaswa kujishughulisha na mambo bora zaidi. Kulikuwa na karatasi iliyowasilishwa kwetu ambayo alikuwa akiitazama, na alikuwa akiifanyia kazi na kujaribu kutafuta kitu ambacho kilikuwa tofauti na kile ambacho watu wengine walikuwa nacho. Hakukuwa na kitu ndani yake ambacho kilikuwa na athari yoyote kwa watu; na kwa hivyo wanapaswa kutumia wakati wao katika kueneza ujumbe, na katika kufanya kazi ambayo inapaswa kufanywa katika miji.

Ilibidi waje na jambo jipya, na bila shaka kwa kufanya hivyo hawangewapa ndugu hawa wazee katika jambo hilo nafasi yoyote ya kusema jambo lolote ambalo hawa ndugu wazee walijua kuhusu siku za mwanzo za ujumbe. Katika kazi wanayofanya wanachukua saa na saa za wakati wa watu, na yote hayana maana yoyote. Tuna swali la maisha na kifo la kusuluhisha, na kinachohitajika ni kuwafundisha watu jinsi ya kukutana na ujumbe huu muhimu wa majaribio.

Wakati hawakukubali ujumbe wangu wa kukemea nilijua wangepanya na nilijua kile ambacho Daniells angefanya ili kuwafanya watu wote wachanganyikiwe. Sijamwandikia Prescott kwa sababu mke wake ni mgonjwa sana, na kwa hivyo sikuhisi kama kumwandikia kwa wakati huu. **Daniells alikuwa hapa kuniona, na sikumwona kwa jambo lolote, na sikuwa na chochote cha kumwambia kuhusu chochote. Kuhusu hili ‘daima’ ambalo wanajaribu kufanya kazi, hakuna kitu ndani yake, na sio hatua ya kupima tabia.** Tunachotaka ni kujua kuhusu mambo ambayo ni muhimu, na yanayoathiri wokovu wetu.

Hakuna haja ya kitu chochote cha namna hii kinapaswa kuchukuliwa na watu kabisa; watawaondoa watu kwenye kazi muhimu halisi ya ujumbe, na hakuna chochote cha matokeo yoyote katika jambo hili wanalosumbua.

Nimekuwa nikimuandikia Mzee Daniells ili kazi ifanyike mijini. Hii ndiyo kazi inayopaswa kufanywa, na hawapaswi kujisumbua na mambo haya mengine. Nilipokuwa Washington ilionekana kuna kitu ambacho kiliziba akili zao, na sikuweza kuonekana kuwagusa. **Hatupaswi kuwa na uhusiano wowote na swali hili la daima; tunapaswa kuwa na mawazo yetu juu ya mambo muhimu zaidi ya ujumbe.**

Nilipowapa ujumbe wangu na kuona jinsi walivyoutendea, nilijua kwamba Bwana angefanya kazi dhidi yao. Nilijua wangepanya kazi kinyume na ujumbe wangu, halafu watu hawangepikiri kulikuwa na chochote katika ujumbe wangu. Wanaondoa mawazo ya watu kwenye ujumbe wa majaribio kwa wakati huu. Nimemwandikia, na kumwambia kwamba alikuwa akijionyesha kuwa hafai kuwa Rais wa hii Konferensi Kuu. Alikuwa akionyesha kuwa yeye si mtu wa kushika Urais.

Ikiwa ujumbe huu wa daima ungekuwa ujumbe wa majaribio Bwana angenionyesha. Watu hawa hawaoni mwisho tangu mwanzo katika jambo hili. Kazi hii wanayofanya ni kuwagawanya watu wa Mungu, na kuondoa mawazo yao kwenye ukweli wa majaribio kwa nyakati hizi za mwisho. Ninakataa kabisa kuona yeyote kati yao ambaye anajishughulisha na kazi hii.

Nuru niliyopewa na Mungu ni kwamba Ndugu Daniells amesimama katika Urais kwa muda wa kutosha. Alikuwepo pale muda wote Mungu alipomtaka. Anapokuja hapa na kuwazima watu kama alivyofanya, Bwana hana faida tena kwake kama Rais wa Konferensi Kuu, na niliambiwa nisifanye mazungumzo naye tena juu ya yoyote ya mambo haya.

Nisingemwona Daniells kuhusu jambo hilo, na singekuwa na neno moja naye. Waliniomba kwamba ningemhoji, lakini sikumpa hata kidogo. Wamechochea akili za watu kuhusu mambo haya.

Mungu anawajaribu watu hawa, na wanaonyesha jinsi wanavyostahimili majaribu, na jinsi wanavyosimama kuhusiana na Shuhuda. Wameonyesha kwa vitendo vyao kuonyesha imani

kubwa waliyo nayo katika Ushuhuda. **Niliambiwa niwaonye watu wetu wasijihusishe na jambo hili wanalofundisha.** Hawatakiwi kulizingatia hata kidogo, kwani hamna kitu ndani yake ambacho ni sawa na kitu kimoja; lazima wawe na kitu ambacho hakuna mtu mwingine anacho. Hakuna mtihani kuhusu jambo hili; hakuna swali la maisha na kifo juu yake, kusudi lake ni kuvuruga akili tu, na kugeuza umakini kutoka kwenye ukweli kwa wakati huu. Unaona hakuna kitu kwake, na nuru niliyopewa ni kwamba nilikatazwa na Bwana kuisikiliza.

Nimejieleza kuwa sina chembe ya imani nayo. Niliona jinsi walivyokuwa na karatasi mikononi mwao, na walitaka kusikilizwa kwa swali hili huko Loma Linda; lakini niliona sina uhusiano wowote nayo, na hakuna la kufanywa kuhusu hilo.

Niliona ni kwa nini Daniells alikuwa akiharakisha jambo hili kutoka mahali hadi mahali; kwani alijua kwamba ningefanya kazi dhidi yake. Ndio maana najua hawakustahimili majaribio. Nilijua hawatapokea. Wakati umefika ambapo Urais wake unapaswa kufikia kikomo. Amekuwa kwa muda mrefu sana. Jambo hili lote wanalofanya ni mpango wa shetani. Amekuwa rais kwa muda mrefu sana, na hapaswi kuwa huko tena. F.C. Gilbert, *An Interview with Sister White at St Helena*, June 8, 1910.

Jambo zima hakika lilikuwa ni njama ya shetani. Kama nilivyoeleza hapo awali, Ellen White aliliweka kama si swali muhimu kwa sababu pande zote wakati huo ziliamini kwamba haki ya Mungu ilidai kifo cha mwenye dhambi na kwamba damu ya Yesu ilihitajika kama utulizaji. Katika muktadha huu, hakukuwa na chochote ndani yake. Lakini kwa nini shetani alikuwa akifanya kazi kwa bidii ili kuwahamisha Daniells na Prescott kubadili mtazamo juu ya Daima? Kwa sababu ingedhoofisha misingi ya harakati na kuweka mashaka juu ya 1844. Pia ingezuia athari za kweli za mtazamo wa zamani juu ya Daima wakati inaeleweka katika nuru ya ujumbe wa 1888.

Daniells alidai kwamba alimwona Ellen White mwaka wa 1910. Lakini Ellen White alikuwa akikataa kuonana na Daniells kwa wakati huu na hakuna ushahidi kwamba alikuwa na mahojiano na Ellen White wakati

huo. Sio tu kwamba alisema wazi kwamba hatakutana naye, lakini aliandika waziwazi kwa Daniells na wengine kwamba hapaswi kuwa rais tena. Lakini Daniells angesalia kuwa rais hadi 1922 ambapo hatimaye alipoteza uchaguzi.

Kwa vile Daniells alikuwa wa kwanza kufanikiwa dhidi ya Ellen White na waanzilishi, aliweka kielelezo cha jinsi ya kuleta teolojia mpya. Kwa hivyo, Daniells alitayarisha njia kwa mjuzi wake Leroy Froom kuchukua sehemu ya Balaamu katika kuwashawishi Israeli katika “kulala” na binti za Babeli wakati wa mahojiano ya Martin na Barnhouse na utengenezaji wa kitabu cha Questions of Doctrine katika 1954.

Matokeo ya uhusiano huu na binti za Babeli yangehakikisha kwamba vizazi vifuatavyo vya Uadventista vingekuwa watoto wa haramu ambao walifuata zaidi na zaidi katika umoja na Babeli. Ukengeufu huo ungekuwa wa kiwango sawa na ule ukengeufu wa Yordani katika siku za Musa, wakati Moabu ilipowashawishi Waisraeli na kusababisha mgogoro mkubwa kwa watu wa Mungu na uharibifu wa wengi. Uadventista ungepiga magoti mbele ya mungu wa Babeli katika umbo la Utatu, na kuendelea kuinua dhabihu yake ya kipagani ya kutuliza. Msisimko wa ajabu! Matunda chungu! Ukengeufu wa hali ya juu!

Hili nalo lilitayarisha njia kwa Desmond Ford kufichua msimamo usioendana wa Waadventista kuhusu fundisho la Patakatifu. Ford pia aliangazia mambo muhimu kutoka katika kitabu cha Waebrania kuhusu Kristo kuingia moja kwa moja katika uwepo wa Mungu katika kupaa kwake. Tutashughulikia mambo haya katika sura inayofuata.

Daniells na Prescott walikuwa wameziteka akili za viongozi wengi wa kanisa la Waadventista. Baada ya kifo cha Ellen White, walisisitiza faida yao katika mkutano wa Biblia wa 1919 ambapo somo la Daima lilijadiliwa tena, pamoja na mada nyingine kadhaa ikiwa ni pamoja na mashaka juu ya mamlaka ya Roho ya Unabii na Kristo kutozaliwa katika milele.

Ilikuwa muhimu kwetu kuzingatia historia hii kwa undani kwa sababu tumeambiwa kwamba ufahamu sahihi wa huduma ya Kristo katika

Patakatifu pa mbinguni ndio msingi wa imani yetu kama Waadventista. Daniells na Prescott walisukumwa na malaika waovu kufunga katika kanuni ya kutuliza katika huduma ya Kristo. Mtazamo wa namna hii unazuia utakaso wa Patakatifu na kwa hiyo Ujio wa Pili wa Kristo.

Sasa ningependa kujikita katika Danieli sura ya 8 katika nuru ya ujumbe wa 1888 na kubainisha masuala muhimu ambayo yatapelekea kwenye kutakaswa kwa Patakatifu.

SURA YA 21

AMRI YA KIFO ILİYOSHINDWA KATIKA TUNDU LA SIMBA

Tukisoma maono ya Danieli, ni rahisi kukazia fikira matukio yanayofafanuliwa duniani. Kufuatilia mkono wa Mungu katika historia ya kuinuka na kuanguka kwa falme ni jambo la kuvutia, na kutupa ufahamu wa jinsi majaliwa yanavyofanya kazi katika mabadiliko ya maisha. Lakini kitabu cha Danieli, kikishirikiana na Ufunuo, kinafanya jambo la ajabu zaidi kuliko hilo. Kwa kutumia matukio ya wanadamu kama njia, kinatupa mfumo ulio wazi zaidi wa kurudisha nyuma pazia kati ya mambo ya ulimwengu unaoonekana na usioonekana.

Wanzilishi wa vuguvugu la Waadventista walisaidia kuhamisha mtazamo wa somo la Danieli kwa jinsi matendo ya wanadamu yalivyokuwa yanaathiri Mungu na Mwanawe mbinguni. Kama

tulivyogundua, Ellen White alikuwa na shauku juu ya uwasilishaji wa Crosier wa utakaso wa Patakatifu pa mbinguni ili kukabiliana na uchafuzi unaofanywa na wanadamu katika maoni yao mabaya kuhusu Mungu na serikali Yake.

Lakini ili kutakasa Patakatifu kabisa, uwongo wote kuhusu Mungu na tabia yake lazima ufichuliwe na kuachwa. Katika sura ya nne ya kitabu hiki, tulichunguza mwanzo wa Pambano Kuu na kusitawi kwa mfumo wa haki wa uwongo wa Shetani. Sera ya Shetani ambayo aliikuza mbinguni, ameiweka katika falme za wanadamu. Kwa hiyo, maelezo tunayosoma juu ya kondoo mume na mbuzi na pembe ndogo katika Danieli 8 hayazungumzii tu falme za Umedi-Uajemi, Ugiriki, na Rumi Duniani, bali pia yanazungumzia uvuvio ulio nyuma yao. A.T. Jones, katika kutoa maoni yake juu ya sera ya pembe ndogo iliyofafanuliwa katika Danieli 8:25, anaelezea kanuni hii:

Lakini Biblia inaposema kwamba “kupitia mashauri yake atafanikisha hila mkononi mwake,” hiyo haisemi kwamba Warumi walikusudia hilo tangu mwanzo, na kulitekeleza kwa akili tangu mwanzo.

Sera ilitekelezwa, ni kweli. Maandiko yanatia alama kwenye jambo hilo, na yanatutaka tujifunze jambo hilo; lakini nasema tena kwamba hiyo haisemi - na hatulazimiki kusema - kwamba watu walioanza katika hilo walikusudia hapo mwanzo. Lakini unajua kutoka katika Maandiko, unajua kutokana na kujifunza kwako mwenyewe hadi sasa, ya kwamba kuna moja nyuma ya Rumi kotekote. **Kuna mtu, mwenye akili, mwenye sera, nyuma ya umbo la nje la Rumi, nyuma ya wanadamu, nyuma ya serikali ya Kirumi, ambayo ilikuja kuwa uvuvio wa serikali ya Kirumi; na kwamba ni sera yake ambayo ni sera ya Rumi. Ni nani huyo? [Sauti: Shetani.] Kwa hiyo Bwana, akiangalia jambo hilo jinsi lilivyo, anaweka alama kwenye sera ya Rumi; na tunaifuatilia kwa Shetani kwa asili yake. Tunajua kwamba sera hiyo ya Shetani ilikusudiwa na Shetani ambaye ilikuwa ni sera yake, iwe watu ambao kupitia kwao alikuwa akikamilisha kazi, waliikusudia mwanzoni, au la. Kwa hiyo “sera” iliyotiwa alama**

katika historia, ambayo nimekunukuu, ndiyo dhamira ya kweli ya Shetani, mwanzilishi wa sera hiyo iwe vyombo vya kibinadamu vilikusudia, au la. A.T. Jones, *General Conference Daily Bulletin*, Machi 7, 1899, uk. 177, kifungu. 4,5

Kwa hiyo, tunaposoma juu ya shughuli za uasi-sheria za falme hizi mbalimbali, tunasoma juu ya sera ya Shetani, na kwa hiyo kupitia inayoonekana tunaweza kuanza kutambua sera ya Shetani katika asiyeonekana. Lakini Shetani hana udhibiti wa ulimwengu mzima wa utendaji duniani. Danieli anatupa ufahamu wazi juu ya shughuli zisizoonekana nyuma ya mamlaka ya kidunia:

Ndipo akaniambia, “Usiogope, Danieli; kwa maana tangu siku ile ya kwanza ulipotia moyo wako kuelewa, na kujinyenyekeza mbele za Mungu wako, maneno yako yalisikiwa; nami nimekuja kwa sababu ya maneno yako; lakini mkuu wa ufalme wa Uajemi akanipinga siku ishirini na moja; na tazama, Mikaeli, mmoja wa wakuu wa nchi, akaja kunisaidia; maana mimi nilikuwa nimeachwa huko pamoja na wafalme wa Uajemi.” Danieli 10:12,13

Bila kuingia katika undani wa hadithi hii, tunadokeza kwamba mkuu wa ufalme wa Uajemi lazima alikuwa malaika ambaye alikuwa akimpinga Gabrieli. Mikaeli, jina linalomaanisha ‘aliye kama Mungu,’ aliye Mwana wa Mungu, alihitajiwa ili amsaidie Gabrieli katika kazi yake ya kumshawishi mfalme wa kidunia asisitishie kazi ya kujenga upya hekalu katika Israeli. Ellen White anatoa maelezo ya kuvutia juu ya hadithi hii:

Shetani alipokuwa akijitahidi kushawishi serikali kuu zaidi katika ufalme wa Umedi na Uajemi ili kuwachukiza watu wa Mungu, malaika walifanya kazi kwa niaba ya wahamishwa. Pambano hilo lilikuwa lile ambalo mbingu zote zilipendezwa nalo. Kupitia nabii Danieli tunapewa taswira ya pambano hili kuu kati ya nguvu za wema na nguvu za uovu. **Kwa muda wa majuma matatu Gabrieli alishindana na nguvu za giza, akitafuta kupinga uvutano uliokuwa ukifanya kazi katika akili ya Koreshi; na kabla ya shindano kufungwa, Kristo Mwenyewe alikuja kumsaidia Gabrieli.** “Mkuu wa ufalme wa Uajemi alinipinga siku ishirini na

moja,” Gabrieli atangaza; Lakini, tazama, Mikaeli, mmoja wa hao wakuu, akaja kunisaidia; nami nikabaki huko pamoja na wafalme wa Uajemi. Danieli 10:13. Yote ambayo mbingu ingeweza kufanya kwa ajili ya watu wa Mungu yalifanyika. Ushindi ulipatikana hatimaye; majeshi ya adui yalizuiliwa siku zote za Koreshi, na siku zote za mwanawe Kambyeses, aliyetawala kama miaka saba na nusu. *Prophets and Kings*, p. 571.2

Kwa kuzingatia mambo haya, tunahitaji kuzingatia safu isiyoonekana ambayo iko ndani ya historia ya Danieli 8. Tukiisoma kwa makini, tutaweza kufafanua kwa usahihi usio na dosari historia ya udanganyifu wa Shetani, na sera zake zinazotawala mioyo ya wanadamu. Hii itatupa ufunguo wa kutakaswa kwa Patakatifu katika Danieli 8.

Kitabu kikuu cha amri [Biblia] ni kweli, na kweli tu; **kwa maana kinafafanua kwa usahihi usio na dosari historia ya udanganyifu wa Shetani, na maangamizi ya wafuasi wake.** Shetani alidai kuwa na uwezo wa kuwasilisha sheria [Kila dhambi lazima iadhibiwe alimhimiza Shetani. DA 761.4] ambazo zilikuwa bora kuliko amri na hukumu za Mungu, na alifukuzwa kutoka mbinguni. **Amefanya jaribio kama hilo duniani.** Tangu anguko lake ameweka juhudi kuudanganya ulimwengu, kuwaongoza wanadamu kwenye uharibifu, ili apate kulipiza kisasi kwa Mungu kwa sababu alishindwa na kutupwa chini kutoka mbinguni. **Juhudi zake za kujiweka mwenyewe na sera zake mahali ambapo Mungu anapaswa kuwa, ni za kudumu na kuendelea.** Ameiteka dunia katika mtego wake, na wengi hata wa watu wa Mungu hawajui mbinu zake, na wanampa nafasi yote anayoomba ili kufanya kazi ya uharibifu wa roho. *Selected Messages* Vol. 1, p. 316.2

Mfano mwingine wa kanuni hii, tunasoma katika Ezeieli kuhusu shughuli za mkuu wa Tiro. Shughuli za mkuu huyu zinapoongozwa na Shetani, nabii anazungumza kupitia shughuli za kidunia kwa uvuvio ulio nyuma yao: Shetani mwenyewe.

Neno la Bwana likanijia tena, kusema, **Mwanadamu, mwambie mkuu wa Tiro**, Bwana MUNGU asema hivi; Kwa kuwa moyo wako umeinuka, nawe umesema, Mimi ni Mungu, nami nimeketi katika kiti cha Mungu, kati ya bahari; lakini u mwanadamu wala si Mungu, uajapokuwa umeweka moyo wako kama moyo wa Mungu. Tazama, una hekima kuliko Danieli; hapana neno la siri watu wawezalo kukuficha; kwa hekima yako na kwa fahamu zako umejipatia utajiri, nawe umepata dhahabu na fedha katika hazina zako; kwa hekima yako nyingi, na kwa biashara yako, umeongeza utajiri wako, na moyo wako umeinuka kwa sababu ya utajiri wako; basi, “kwa hiyo, Bwana MUNGU asema hivi; Kwa kuwa umeweka moyo wako kama moyo wa Mungu;” Ezekieli 28:1-6

Mkuu wa Tiro alijiinua kujiona kuwa mungu kwa sababu Shetani alimpulizia kwa roho yake mwenyewe. Hivyo tunagundua madai ya Shetani kuwa Mungu. Tunajifunza kwamba Shetani ni mwenye hekima kuliko Danieli, lakini Ezekieli anaendelea na maelezo zaidi kuhusu yule anayemtia moyo kiongozi wa kidunia:

“Ulikuwa ndani ya Adeni, bustani ya Mungu; kila jiwe la thamani lilikuwa kifuniko chako, akiki, na yakuti manjano, na almasi, na zabarajadi, na shohamu, na yaspi, na yakuti samawi, na zumaridi, na baharamani, na dhahabu; kazi ya matari yako na filimbi zako ilikuwa ndani yako; katika siku ya kuumbwa kwako zilitengenezwa tayari. Wewe ulikuwa kerubi mwenye kutiwa mafuta afunikaye; nami nalikuweka hata ukawa juu ya mlima mtakatifu wa Mungu, umetembea huko na huko kati ya mawe ya moto. Ulikuwa mkamilifu katika njia zako tangu siku ile ulipoumbwa, hata uovu ulipoonekana ndani yako.” Ezekieli 28:13-15

Shetani alikuwa Edeni; na kabla ya ulimwengu kuumbwa alikuwa Kerubi aliyetiwa mafuta, aliyesimama juu ya mlima mtakatifu wa Mungu mbinguni. Aliumbwa akiwa mkamilifu mpaka pale alipotenda dhambi. Maelezo haya yote muhimu yametolewa kwetu kupitia kwa mkuu anayeonekana wa kidunia wa Tiro. Pia inaleta maana kwamba mkuu wa ufalme wa Uajemi ambaye angeweza kustahimili Gabrieli angekuwa pia ni ushawishi mkuu unaomtawala mkuu wa Tiro.

Maelezo haya ni dirisha la vita vilivyoanza mbinguni. Kufuatia kanuni hii, tunaweza kuona mchakato wa jinsi Shetani alivyoanzisha mfumo wake wa haki wa kifo kwa mkosaji katika Danieli 6. Jina Dario linamaanisha Bwana, na katika hadithi hii, yeye ni mwakilishi anayeonekana wa Baba, mtawala mkuu zaidi katika ufalme.

Ilimpendeza Dario kuweka juu ya ufalme maliwali mia na ishirini, wawe juu ya ufalme wote; na juu yao akaweka maliwali watatu, ambaye Danieli alikuwa mmoja wao, ili maliwali watoe hesabu kwao, mfalme asipate hasara. Danieli 6:1,2

Chini ya “Bwana” kulikuwa na waangalizi au magavana watatu, ambao Danieli alikuwa wa kwanza au gavana kiongozi. Kwa magavana hao watatu, maliwali 120 walitoa hesabu au kupokea amri.

Basi Danieli huyo alipata sifa kuliko wakubwa na maliwali, kwa kuwa roho bora ilikuwa ndani yake; naye mfalme akaazimu kumweka juu ya ufalme wote. Danieli 6:3

Danieli ni mwakilishi wa Mwana wa Mungu aliyekuwa na Roho bora ya Baba yake. Roho hiyo bora kabisa aliyokuwa nayo Danieli ilikuwa ni Roho ya Kristo, Mwana wa Mungu, ambaye kwa hakika alikuwa juu ya ufalme wote wa mbinguni.

Basi mawaziri na maamiri wakatafuta sana kupata sababu za kumshitaki Danieli kwa habari za mambo ya ufalme; lakini hawakuweza kuona sababu wala kosa; kwa maana alikuwa mwaminifu, wala halikuonekana kosa wala hatia ndani yake. Danieli 6:4

Kama vile kuinuliwa kwa Danieli hadi cheo cha juu zaidi kulisababisha wivu kati ya magavana na maliwali wengine, ndivyo cheo cha Mwana wa Mungu juu ya Lusifa na viongozi wengine kilisababisha wivu kati ya malaika mbinguni wakati Mungu alipokusudia kumfanya Mwanawe mtawala wa ulimwengu huu.

Uumbaji wa ulimwengu wetu uliletwa katika mabaraza ya mbinguni. Hapo kerubi afunikaye [Lusifa] alitayarisha ombi lake kwamba afanywe kuwa mkuu wa kutawala ulimwengu wakati

huo unaotazamiwa. Hii halikuwekwa kwake. Yesu Kristo alipaswa kutawala ufalme wa kidunia; chini ya Mungu. Alijishughulisha kuchukua ulimwengu pamoja na uwezekano wake wote. Sheria ya mbinguni inapaswa kuwa sheria ya kawaida kwa ulimwengu huu mpya, kwa ajili ya binadamu. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Ms 43b, 1891, par.3

Ndipo Mungu alipouambia ulimwengu kwamba alikusudia kumfanya mwanadamu kwa mfano wake na Mwana wake, ilizua wivu wa Shetani.

Lakini Mungu alipomwambia Mwana wake, “Na tumfanye mtu kwa mfano wetu,” Shetani alimwonea Yesu wivu. Alitaka kushirikishwa kuhusu kuumbwa kwa mwanadamu, na kwa sababu haikuwa hivyo, alijawa na husuda, wivu, na chuki. Alitamani kupokea heshima za juu zaidi mbinguni baada ya Mungu. *Early Writings*, p. 145.1

Kama Pilato alivyokuwa na Yesu, magavana wa chini hawakupata kosa lolote kwa Danieli. Kwa hiyo, magavana, wakiwa wamejawa na roho ya Shetani, “walipanga mabaya kwa sheria” (Zab 94:20) ya uzima na wakaona inaleta kifo. (Warumi 7:10).

Ndipo wale watu wakasema, “Hatutapata sababu ya kumshitaki Danieli huyo, **tusipoipata katika mambo ya sheria ya Mungu wake.**” Basi wale mawaziri na maamiri wakakusanyika pamoja mbele ya mfalme, wakamwambia hivi, “Mfalme Dario, uishi milele. Mawaziri wote wa ufalme, na manaibu, na maamiri, na madiwani, na maliwali wamefanya shauri pamoja ili kuweka amri ya kifalme; na kupiga marufuku, ya kwamba mtu ye yote **atakayeomba dua kwa Mungu awaye yote, au kwa mtu awaye yote, katika muda wa siku thelathini, ila kwako, Ee mfalme atatupwa katika tundu la simba.** Sasa, Ee mfalme, piga marufuku, ukatie sahihi maandiko haya, yasibadilike, kama ilivyo sheria ya Wamedi na Waajemi, isiyoweza kubadilika.” Basi mfalme Dario akayatia sahihi maandiko yale, na ile marufuku. Danieli 6:5-9

Magavana na viongozi chini ya Danieli waliunganisha amri ya kifo na sheria ya ufalme. Walitaka kufika moja kwa moja kwa mfalme bila kuhitaji kuwa na Danieli juu yao. Tukitazama katika mambo yasiyoonekana, tunaona kwamba wivu wa Shetani kwa Kristo ulimchochea atoe amri ya kifo ili kumwangamiza Mwana wa Mungu. Ingawa Dario hakutambua mpango huo, Mungu alijua hasa kile Shetani alichokuwa akifanya. Lakini kwa sababu kanuni za haki za Shetani zilikubaliwa ulimwenguni kote katika ufalme/malimwengu yote, Mungu alimruhusu Lusifa kuendeleza mipango yake ili ajidhihirishe kama muuaji.

Nguvu ya kuhukumu ya Shetani ingemwongoza kuanzisha nadharia ya haki isiyopatana na rehema. Anadai kuwa anahudumu kama sauti na nguvu ya Mungu, anadai kwamba maamuzi yake ni ya haki, ni safi, na hayana kosa. Hivyo anachukua nafasi yake juu ya kiti cha hukumu, na kutangaza kwamba mashauri yake hayana makosa. Hapa ndipo haki yake isiyo na rehema inapoingia, iliyo bandia ya haki, iliyo chukizo kwa Mungu.

Lakini ulimwengu utajuaje kwamba Lusifa si kiongozi salama na mwadilifu? Kwa macho yao anaonekana kuwa sahihi. Hawawezi kuona, kama Mungu anavyoona, chini ya kifuniko cha nje. Hawawezi kujua jinsi Mungu ajuavyo. Kisha kufanya kazi ya kumfunua na kuweka wazi kwa jeshi la malaika kwamba hukumu yake si hukumu ya Mungu, kwamba amejiwekea kiwango chake mwenyewe na kujiweka wazi kwenye hasira ya haki ya Mungu, kungeleta hali ya mambo ambayo lazima iepukwe. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Barua 16a, Julai 4, 1892, par. 22,23

Katika hadithi hii ya Danieli, tunagundua kanuni ya Shetani ya amri ya kifo iliyunganishwa na sheria ya jinsi ibada inavyopaswa kuendeshwa kwa Bwana. Kanuni za hadithi hii zinaunda hali ya nyuma ya sehemu iliyosalia ya kitabu cha Danieli, pamoja na kuinuka na kuanguka kwake kwa falme ambazo zote zilitenda kazi juu ya kanuni hii ya kuamuru kifo juu ya wale waliowaona kuwa wavunjaji wa sheria ya ufalme.

Amri ambayo ilitokana na watawala waliokuwa chini ya Danieli ilitokana na uadui wao dhidi yake. Kwa vile wakazi wote wa ufalme walikuwa katika upatanifu na mfumo huu wa haki-ilikuwa “kulingana na sheria ya Wamedi na Waajemi” (Dan 6:8) - Dario hakuwa katika nafasi ya kupinga sheria hii. Lakini katika kukabili kifo kwa uaminifu na wivu wa chuki wa magavana, Danieli aliweza kuua uadui ili kuwezesha kuondolewa kwa amri hii.

Kifungu cha Danieli katika tundu la simba kina ulinganifu wake katika msalaba wa Kristo. Kadiri ushindi wa Danieli juu ya kifo katika tundu la Simba ulivyofichua adui zake na kuhakikisha kifo chao, ndivyo kifo cha Kristo msalabani kilivyofichua njama za uuaji za Shetani na kuhakikisha kifo cha kanuni zake. Kifo na kuzimu hatimaye vingetupwa katika ziwa la moto.

Kwa maana yeye ndiye amani yetu, aliyewafanya sisi sote tuliokuwa wawili kuwa mmoja, akaubomoa ukuta wa kati uliotutenga, akauondoa ule uadui kwa mwili wake, yaani, sheria ya amri zilizo katika maagizo, [G1378] hata akaumba ndani yake mtu mmoja mpya katika hao wawili, na kufanya amani... Waefeso 2:14,15

Sio bahati mbaya kwamba neno la Kiyunani la maagizo katika mstari hapo juu ni neno lenyewe lililotumiwa katika Agano la Kale la Kiyunani kuonyesha amri ya magavana dhidi ya Danieli. Imetajwa mara sita katika Danieli 6 kuhusiana na amri hii dhidi ya Danieli, ambayo ndiyo idadi kubwa zaidi ya nyakati inapotumiwa katika sura moja ya Maandiko.

(8) “Sasa, Ee mfalme, piga marufuku, ukatie sahihi maandiko haya, yasibadilike, kama ilivyo sheria[G1378] ya Wamedi na Waajemi, isiyoweza kubadilika.” (9) Basi mfalme Dario akayatia sahihi maandiko yale, na ile marufuku.[G1378] (10) Hata Danieli, alipojua ya kuwa yale maandiko[G1378] yamekwisha kutiwa sahihi, akaingia nyumbani mwake, (na madirisha katika chumba chake yalikuwa yamefunguliwa kukabili Yerusalemu;) akapiga magoti mara tatu kila siku, akasali, akashukuru mbele za Mungu wake, kama alivyokuwa akifanya tokea hapo. (11) Basi watu hao

wakakusanyika pamoja, wakamwona Danieli akiomba dua, na kusihi mbele za Mungu wake. (12) Ndipo wakakaribia, wakasema mbele ya mfalme katika habari ya ile marufuku ya mfalme; “Je! Hukuitia sahihi ile marufuku, ya kwamba kila mtu atakayeomba dua kwa Mungu awaye yote, au kwa mtu awaye yote, katika muda wa siku thelathini, ila kwako, Ee mfalme, atatupwa katika tundu la simba?” Mfalme akajibu, akasema, “Neno hili ni kweli, kama ilivyo sheria[G1378] ya Wamedi na Waajemi isiyoweza kubadilika.” (13) Basi wakajibu, wakasema mbele ya mfalme, “Yule Danieli, aliye mmoja wa wana wa wale waliohamishwa wa Yuda, hakuja wewe, Ee mfalme, wala ile marufuku[G1378] uliyoitia sahihi, bali aomba dua mara tatu kila siku.” (14) Basi mfalme aliposikia maneno haya alikasirika sana, akakaza moyo wake ili kumponya Danieli; akajitaabisha kumwoko hata jua likachwa. (15) Ndipo watu wale wakakusanyika pamoja mbele ya mfalme, wakamwambia mfalme, “Ee mfalme, ujue ya kuwa ni sheria[G1378] ya Wamedi na Waajemi, lisibadilike neno lo lote lililo marufuku, wala amri yo yote iliyowekwa na mfalme.” Daniel 6:8-15

Amri hii ilikuwa ni dhahirisho la uadui wa Shetani dhidi ya Mwana wa Mungu. Kwa vile ulimwengu wote uliamini uwongo kwamba Mungu Mwenyewe alitoa amri kwamba mwenye dhambi hawezi kusamehewa isipokuwa kuwe na kifo cha asiye na hatia mahali pake, Kristo alipaswa kupita kaburini ili kufuta maandishi haya ya maagizo [G1378] ambayo yalikuwa dhidi yetu na kuyagongomelea kwenye msalaba wake (Kol 2:14).

Kisha Dario akawapa watu waliotunga sheria hii ya chukizo adhabu ambayo walisema kwamba Bwana anapaswa kuitekeleza. Hivyo ndivyo itakavyokuwa kwa Shetani na wafuasi wake.

Shetani atahukumiwa kwa wazo lake mwenyewe la haki. Ilikuwa ni ombi lake kwamba kila dhambi ipate adhabu yake. Ikiwa Mungu aliondoa adhabu, alisema, Yeye hakuwa Mungu wa ukweli au haki. Shetani atakutana na hukumu ambayo alisema Mungu anapaswa kutekeleza. *Manuscript Releases* Vol. 12, p. 413.

Kisha Dario akatoa amri[G1378] mpya, ya saba katika hiyo sura, ambayo ilitangaza amani katika milki yake yote. Tangazo lake ndio msingi wa ujumbe wa malaika wa kwanza.

Ndipo mfalme Dario akawaandikia watu wa kabila zote, na taifa zote, na lugha zote, waliokaa juu ya uso wa dunia; Amani na iongezeke kwenu. Mimi naweka amri, ya kwamba katika mamlaka yote ya ufalme wangu *watu* watetemeke na kuogopa mbele za Mungu wa Danieli; maana yeye ndiye Mungu aliye hai, adumuye milele, na ufalme wake ni ufalme usioharibika, na mamlaka yake itadumu hata mwisho. Danieli 6:25,26

Kisha nikaona malaika mwingine, akiruka katikati ya mbingu, mwenye Injili ya milele, awahubiri hao wakaa juu ya nchi kwa kila taifa, na kabila, na lugha, na jamaa, akisema kwa sauti kuu, Mcheni Mungu, na kumtukiza, kwa maana saa ya hukumu yake imekuja; mwabuduni yeye aliyezifanya mbingu na nchi, na bahari na chemchemi za maji. Ufunuo 14:6,7

Kukombolewa kwa Danieli kuliweka wazi ukweli wa wema wa serikali ya Mungu, na tangazo la Dario lilitangaza hilo kwa ufalme wake wote. Vile vile, katika siku za mwisho ulimwengu wote unaitwa kuchunguza kwa makini kile kilichotokea kwa Mwana wa Mungu na kutambua kwamba ilikuwa uadui wetu uliouawa, si wa Mungu. Huu unakuwa msingi wa ujumbe wa malaika wa kwanza: ni kushindwa kwa amri ya kifo cha Shetani. Mataifa yote yameitwa kuhukumu yenyewe ikiwa Baba yetu ni Mungu wa kifo au Mungu wa uzima.

Ilikuwa pia kupitia Wamedi na Waajemi kwamba Babeli ilianguka. Dario alikuwa kiongozi wa Wamedi, na Koreshi alikuwa kiongozi wa Waajemi. Dario alikufa miaka miwili baada ya Danieli kutupwa katika tundu la simba, na Koreshi akatwaa kiti cha ufalme. Amri ya kifo ikiwa imeshindwa, Koreshi sasa angetimiza hatima yake ya kuamuru kujengwa upya kwa hekalu kulingana na kanuni za amri ya Dario, ambapo amani ilizidishwa kwa mataifa yote.

Nimwambiaye Koreshi, “Mchungaji wangu, naye atayatenda mapenzi yangu; hata ataunena Yerusalemu,” Utajengwa, “na hilo hekalu, Msingi wako utawekwa.” Isaya 44:28

Haya ndiyo BWANA amwambiayo Koreshi, masihi wake, ambaye nimeshika mkono wake wa kuume, ili kutiisha mataifa mbele yake, name nitalegeza viuno vya wafalme; ili kufungua milango mbele yake, hata malango hayatafungwa. **Nitakwenda mbele yako, na kupasawazisha mahali palipoparuzi;** nitavunja vipande vipande milango ya shaba, na kukatakata mapingo ya chuma; Isaya 45:1, 2

Koreshi ni mfano wa Kristo, mchungaji mwema (Yohana 10:14). Kwa hakika anaitwa kuwa masihi wa Bwana, “mtiwa-mafuta Wake.” Ushindi wake juu ya Babeli ni ishara ya ushindi wa Kristo juu ya Babeli ya kiroho. Kisha Koreshi akamwitikia Roho wa Kristo katika kujibu maombi ya Danieli na juhudi za Gabrieli pamoja na Mikaeli akimsaidia.

ukamwambie, ukisema, BWANA wa majeshi asema hivi, ya kwamba, Tazama, “mtu huyu ndiye ambaye jina lake ni CHIPUKIZI; naye atakua katika mahali pake, **naye atalijenga hekalu la BWANA. Naam, yeye atalijenga hekalu la BWANA; naye atauchukua huo utukufu; ataketi akimiliki katika kiti chake cha enzi;** na kutakuwa na kuhani katika kiti chake cha enzi; na shauri la amani litakuwa kati ya hao wawili.” Zekaria 6:12,13

Amani ambayo Dario aliamuru iliongezeka kupitia “mwanawe” Koreshi, aliyejenga hekalu la Bwana. Kwa hiyo, tunaona kwamba Danieli, ambaye ndani yake alikuwa na Roho bora, Roho wa Kristo, alifanikiwa kupitia utawala wa Dario na Koreshi.

Basi Danieli huyo akafanikiwa katika enzi ya Dario na katika enzi ya Koreshi Mwajemi. Danieli 6:28

Kupitia yanayoonekana ya Danieli 6, tunaweza kufuatilia historia ya Shetani, amri ya kifo chake, wivu wake dhidi ya Kristo unaopelekea kwenye tamaa ya kumuua, na hatima ya mwisho wa Shetani na wafuasi wake. Kitabu cha Ufunuo pia kinaunganisha Ujio wa Pili wa Kristo na wafalme wa Umedi na Uajemi.

Na huyo wa sita akakimimina kitasa chake juu ya mto ule mkubwa Frati; maji yake yakakauka, **ili njia itengenezwe kwa wafalme watokao katika maawio ya jua.** Ufunuo 16:12

Wafalme wa mashariki wanarejelea wafalme wa Umedi na Uajemi na ushindi wao juu ya Babeli, kwa sababu waliukausha mto Frati ili kuuteka mji. Kristo atakaporudi katika utukufu wa Baba yake, atashinda Babeli, mama wa makahaba, na kuwaokoa watoto wake kutoka kwenye amri ya kifo ya Babeli.

Inafaa basi, tunapofungua Danieli 8, kwamba Umedi na Uajemi utambulike kuwa kondoo dume.

Ndipo nikainua macho yangu nikaona, na tazama, mbele ya mto alisimama kondoo mume, mwenye pembe mbili; na pembe zile mbili zilikuwa ndefu; lakini moja ilikuwa ndefu kuliko ya pili, na ile iliyokuwa ndefu zaidi ilizuka mwisho. Danieli 8:3

Yule kondoo mume uliyemwona, mwenye pembe mbili, hao ni wafalme wa Umedi na Uajemi. Danieli 8:20

Neno lile lile la kondoo mume lililotumika katika Danieli 8 linapatikana katika Mwanzo 22 kama dhabihu ambayo Ibrahimu aliitoa kwenye Mlima Moria badala ya mwanawe.

Kisha Abrahamu akainua macho yake na kutazama, na tazama, kondoo dume nyuma yake alikuwa amenaswa pembe zake katika kichaka. Basi Ibrahimu akaenda akamtwa huyo kondoo, akamtoa awe sadaka ya kuteketezwa badala ya mwanawe. Mwanzo 22:13

Ni jambo la maana pia kwamba hema la Patakatifu jangwani lilifunikwa kwa “ngozi za kondoo-dume zilizotiwa rangi nyekundu.”

Kisha akatengeneza kifuniko cha hema cha ngozi za kondoo-dume zilizotiwa rangi nyekundu, na kifuniko cha ngozi za pomboo juu yake. Kutoka 36:19

Milki ya Uajemi ilichukua jukumu la kufunika watu wa Mungu ili kuwaandalia patakatifu ili warudi katika nchi yao, wajenge hekalu lao,

na kurudisha ufalme wao. Kwa sababu hii ufalme wa Uajemi daima utashikilia nafasi maalum katika historia ya watu wa Mungu.

Sasa kwa kuwa tumeanzisha njia ya kuona kanuni zisizoonekana za Pambano Kuu kupitia hadithi zinazoonekana katika Danieli 6 , tuko tayari kuchunguza maana halisi ya kutakaswa kwa Patakatifu katika Danieli 8. Sasa tunaweza kuelewa ni nini kilisababisha mbuzi kushambulia kondoo mume kwa ghadhabu kuu (Dan 8: 6,7). Ilikuwa ni ghadhabu ya Shetani, ambaye kiroho alikuwa mkuu wa Ugiriki kama vile alivyokuwa mkuu wa Uajemi ambaye Mikaeli na Gabrieli walipaswa kupigana naye. Ilikuwa ni Shetani ambaye alitaka kulipiza kisasi kwa Roho wa Kristo ndani ya kondoo dume, akiisukuma Ugiriki kulingana na sera ya Shetani kukanyaga kondoo/Uajemi na kuharibu nguvu zake. Uajemi, wakati huo wa historia, ulikuwa mlinzi wa watu wa Mungu na ulikuwa wazi kufahamu tabia ya Mungu, na kwa hiyo Shetani alitumia Ugiriki kuharibu Uajemi.

Mungu alikuwa ameweza kuathiri ufalme wa dhahabu wa Babeli kupitia kwa Nebukadneza, na ufalme wa fedha wa Umedi na Uajemi kupitia Dario na Koreshi, lakini falme zifuatazo za shaba na chuma zingethibitika kuwa ngumu zaidi kuathiri. Kwa kuwa ni madini magumu zaidi, falme hizi zilifungiwa katika mfumo wa haki wa uongo na amri za kifo. Ingechukua miaka 2300 kabla ya wanadamu kurudi mahali ambapo wangeweza kufahamu maana kamili ya ufunuo wa tabia ya Mungu katika nafsi ya Yesu Kristo.

HASIRA YA MBUZI

Miaka 17 hivi kabla ya mwisho wa utawala wa Babeli, Danieli alipata maono akiwa Shushani katika mkoa wa Elamu. Wakati huo, Elamu ilikuwa mkoa wa Babeli, lakini baadaye, Wamedi na Waajemi walipozidi kutawala, Abradates, makamu wa Shusan, alitoa utii wake kwa Koreshi na kujiunga na Wamedi, washirika wa Koreshi Mwajemi, katika kuuzingira Babeli. Isaya alitabiri hili, hata akieleza itikio la Belshaza, mfalme wa Babeli. Matumbo ya Belshaza yamejawa na maumivu baada ya kufanya karamu, akifikiri jiji hilo haliwezi kuanguka, sasa limegeuzwa kuwa hofu kwa kutambua Elamu na Umedi ziko ndani ya kuta.

Nimeonyeshwa maono magumu; atendaye hila anatenda hila, mharibu anaharibu. Panda juu, Ee Elamu; husuru, Ee Umedi; mimi ninakomesha maombolezo yake yote. **Kwa sababu hiyo viuno vyangu vimejaa maumivu, utungu umenishika, kama utungu wa mwanamke azaaye;** ninaumwa sana, nisiweze kusikia; nimefadhaishwa wa hofu, nisiweze kuona. Moyo wangu unapigapiga, utisho umenitaabisha, gizagiza la jioni nilipendalo limegeuka likanitetemesha. Isaya 21:2-4

Maelezo ya kuangamia kwa Babeli, ufalme wa Belshaza na baba yake Nabonido, yameandikwa katika Danieli 5. Ingawa maono ya Danieli 8

yalitolewa takriban miaka miwili baada ya maono ya Danieli 7, Danieli bado anaunganisha maono ya pili na ya kwanza.

Katika mwaka wa tatu wa kumiliki kwake mfalme Belshaza maono yalinitokea mimi, naam, mimi Danieli, **baada ya hayo yaliyonitokea hapo kwanza.** Danieli 8:1

Katika maono ya Danieli 7, tunasoma juu ya wanyama wanne, ambao wote wangehesabiwa kuwa wanyama wasio safi kibiblia, wakati wanyama wa Danieli 8 ni wanyama safi wanaotumiwa katika huduma ya Patakatifu. Maono ya Danieli 7 yameandikwa kwa Kiaramu, na maono ya Danieli 8 yameandikwa kwa Kiebrania. Babeli haitajwi katika maono ya Danieli 8; Danieli alionyeshwa kitakachofuata baada ya ufalme wa sasa wakati wa maono. Tukiunganisha wanyama wa Danieli 7 na vipengele vya Danieli 8, tunaweza kuona yafuatayo:

Taifa	Danieli 7 Wanyama Wachafu	Danieli 8 Wanyama Safi
Babeli	Simba	Hatumiki
Umedi na Uajemi	Dubu	Kondoo Mwenye Pembe Mbili
Uyunani	Chui	Mbuzi mwenye pembe moja, kisha pembe nne
Rumi	Mnyama	Pembe Ndogo [ya Mbuzi] Upagani
Upapa	Pembe Ndogo	Pembe Ndogo [ya Mbuzi] Upapa

Muundo wa Danieli 8 unaonyesha wanyama wawili tu katika migogoro. Kinachofuata baada ya ushindi wa mbuzi juu ya kondoo dume ni upanuzi wa kanuni za mbuzi katika falme na zama zinazofuatana kupitia pembe zake, na kuweka dira nzima kuwa ni mgongano kati ya itikadi kuu mbili: itikadi ya kondoo dume kinyume na itikadi ya mbuzi.

Danieli anaeleza matendo ya kondoo dume yakipanuka kutoka mashariki hadi sehemu nyingine tatu za dira. Hakuna kutajwa kwa kuua, kupiga au kuharibu kunakotolewa katika maelezo (ingawa hili kwa hakika lilitokea katika ushindi wa Umedi na Uajemi, hapa tunafikiri kwa njia ya mfano), ila tu kwamba hakuna ambaye angeweza kuokoa kutoka mkononi mwake na kwamba alifanya kulingana na mapenzi yake.

Ndipo nikainua macho yangu nikaona, na tazama, mbele ya mto alisimama kondoo mume, mwenye pembe mbili; na pembe zile mbili zilikuwa ndefu; lakini moja ilikuwa ndefu kuliko ya pili, na ile iliyokuwa ndefu zaidi ilizuka mwisho. Nikamwona huyo kondoo mume akisukuma upande wa magharibi, na upande wa kaskazini, na upande wa kusini; wala hakuna mnyama ye yote awezaye kusimama mbele yake, wala hakuna mnyama ye yote awezaye kupokonya mkononi mwake; lakini alitenda kama alivyopenda mwenyewe, akajitukuza nafsi yake. Danieli 8:3,4

Tunaona pia kwamba kondoo-dume “amesimama kando ya mto.” Kwa utambulisho wa kondoo mume pamoja na Koreshi, ambaye aliitwa masihi, kwa njia inayoonekana tunasafirishwa kurudi kwenye mpakwa mafuta aliyesimama kando ya mto wa Mungu. Kwa hakika, Kristo, mpakwa mafuta wa kweli, ndiye mti uliopandwa kando ya mito ya maji yenye kuzaa matunda ya mti wa uzima (Ufu 22:1,2; Zab 1:3).

Kadiri kondoo dume alivyopanuka kutoka mahali pake, ndivyo Mwana wa Mungu alivyoongezeka katika hekima, kimo, na kumpendeza Mungu na viumbe vyote (Luka 2:52). Alifanya mapenzi ya Baba yake na hapakuwa na yeyote aliyesimama pamoja Naye katika ufalme alipokuwa ameketi kwenye kiti cha enzi cha Baba yake.

Yule kondoo mume alikuwa na pembe mbili, na tunaona kwamba pembe inawakilisha mfalme.

Na zile pembe kumi katika ufalme huu ni wafalme kumi watakaoinuka; Danieli 7:24KJV

Na beberu ni ufalme wa Ugiriki. Pembe kubwa iliyo katikati ya macho yake ndiye mfalme wa kwanza. Danieli 8:21

Katika hali isiyoonekana, zile pembe mbili zinawakilisha Bwana na watiwa-mafuta Wake. Kama vile kondoo mume alivyojumuisha mataifa mawili, kwa hiyo alikuwa na wafalme wawili - wafalme wa mashariki. Pembe pia huwakilisha nguvu na uweza:

Adui za Bwana watakunja vipande vipande; kutoka mbinguni atawapigia radi; Bwana ataihukumu miisho ya dunia; **naye atampa mfalme wake nguvu, na kuitukuza pembe ya masihi wake.** 1 Samweli 2:10 KJV

BWANA ni jabali langu, na ngome yangu, na mwokozi wangu; Mungu wangu, mwamba wangu, nitakayemtumaini; ngao yangu, na **pembe ya wokovu wangu**, na mnara wangu ulioinuka. Zaburi 18:2 KJV

Nguvu ya ufalme wa Mungu iko katika uhusiano wa Baba na Mwana. Utambulisho na thamani ya Mwana hupatikana katika upendo wa Baba Yake, na upendo huu unaomjaza Mwana unamiminwa kupitia mto wa uzima kwa viumbe vyote. Kama tulivyojadili mwanzoni mwa kitabu hiki, Mwana wa Mungu alikuwa kuhani juu ya kiti cha enzi cha Baba yake akimimina baraka katika mioyo ya wote. Pia aliuajaza mto wa uzima na Roho wake mtiifu ambaye anaifurahia sheria ya Baba yake. Pembe ya pili ilitokea mwisho, ikiashiria kwamba Baba alimtoa Mwanawe, akamfundisha kila kitu, na kumpa jina lipitalo kila jina. Kwa hiyo, Mwana akawa mng'ao wa utukufu wa Baba.

Nguvu iliyo katika pembe hizi mbili au wafalme inaweza kufupishwa kwa maneno, "Wewe ni Mwanangu mpendwa ninayependezwa naye." (Mt 3:17). Roho yenye kunyenyekea ya Mwana wa Mungu ikawa

vifungo vya upendo vilivyojaza nafsi zote katika ulimwengu na kuziweka katika utiisho wenye upendo kwa Baba.

Lakini Shetani aliamua kuvunja vifungo hivi vya upendo (Zab 2:3). Hakutaka kujitiisha kwa Kristo au kumkiri, kwa maana kufanya hivyo kulimaanisha kukaa katika hali ya utegemezi kwa mwingine. Alianza kujivunia hekima yake mwenyewe, utajiri wake, na uwezo wake, ingawa Baba yake alimsihi kwa upendo:

BWANA asema hivi, Mwenye hekima asijisifu kwa sababu ya hekima yake, wala mwenye nguvu asijisifu kwa sababu ya nguvu zake, wala tajiri asijisifu kwa sababu ya utajiri wake; bali ajisifuye na ajisifu kwa sababu hii ya kwamba ananifahamu mimi, na kunijua mimi, ya kuwa mimi ndimi BWANA, nitendaye wema, na hukumu, na haki katika nchi; maana mimi napendezwa na mambo hayo, asema BWANA. Yeremia 9:23,24

Yote aliyokuwa nayo Lusifa yalikuwa yamemjia kutoka kwa Baba kupitia Kristo, lakini hakuyathamini.

Heshima kuu alizopewa Lusifa hazikuthaminiwa kama zawadi maalum ya Mungu, na kwa hiyo, hakutaka kumshukuru Muumba wake. Alijitukuza katika mwangaza na kuinuliwa kwake na kutamani kuwa sawa na Mungu. Alipendwa na kuheshimiwa na jeshi la mbinguni, malaika walifurahia kutekeleza amri zake, na alivikwa hekima na utukufu juu yao wote. Lakini Mwana wa Mungu aliinuliwa juu yake, kama mmoja katika uweza na mamlaka pamoja na Baba. Alishiriki mashauri ya Baba, wakati Lusifa hakuvingia katika makusudi ya Mungu. “Kwa nini,” aliuliza malaika huyu mwenye nguvu, “Kristo awe na ukuu? Kwa nini anaheshimiwa kuliko Lusifa?” *Patriarchs and Prophets*, p. 36.3

Kama tulivyojadili hapo awali, Lusifa alitoka kwenye kuwa mbeba nuru kwenda na kuwa Shetani mshitaki. Alijawa na jeuri na chuki kwa Mwana wa Mungu:

Kwa wingi wa biashara yako **ulijaa jeuri ndani yako, ukafanya dhambi**;... Ezeieli 28:16

Kama matokeo, alianza kudai ufalme wake mwenyewe na pembe mpya mashuhuri ilianza kukua kutoka kwake. Nguvu ya pembe hii ilitokana na uwongo kuhusu utambulisho wa Lusifa, na kwa hiyo ilikuwa na uwongo kuhusu utambulisho wa Mungu.

Niliwaambia wenye majivuno, “Msitende kwa majivuno,” **na kwa waovu, “Msiinue pembe; wala msiinue pembe yenu juu; msiseme kwa shingo ngumu.** Zaburi 75:4,5

Shetani alianza kuwavuruga malaika kuhusu utambulisho wa Mwana wa Mungu. Nguvu ya uwongo wake iliongezeka, na kusababisha zaidi kuwa chini ya ushawishi wake.

Kwa maneno ya hila, ambayo kwayo **aliifanya ionekane kwamba Kristo alikuwa amechukua nafasi iliyokuwa yake mwenyewe,** Lusifa alipanda mbegu za mashaka katika akili za wengi wa malaika. *The Review and Herald*, February 4, 1909, par. 1

Na kwa hivyo Shetani, yule mbuzi, aliyejawa na hasira, aliwashambulia Baba na Mwana, kama ilivyoonyeshwa kwenye kondoo. Gabrieli alipotoa maelezo ya yule mbuzi, Danieli aliandika neno mbuzi mkali. Neno katika Kiebrania pia limetafsiriwa kama shetani.

Wala hawatatoa tena dhabihu zao kwa mashetani[H8163] ambao wamezini baada yao. Hii itakuwa amri ya milele kwao katika vizazi vyao vyote. Mambo ya Walawi 17:7 KJV

Toleo lingine linaielezea kama sanamu za mbuzi:

Watu hawapaswi tena kukosa uaminifu kwa BWANA kwa kutoa dhabihu kwa sanamu za mbuzi. Hii ni sheria ya kudumu kwao, ya kuzingatiwa kizazi hadi kizazi. Mambo ya Walawi 17:7 NLT

Kwa hiyo ishara ya mbuzi katika Danieli 8 inaunganisha moja kwa moja na Shetani. Yesu pia anawaunganisha mbuzi na wale ambao wamemfuata shetani na malaika zake, huku kondoo wakifananihwa na wale wanaomtumikia Mungu kwa uaminifu.

Wakati Mwana wa Adamu atakapokuja katika utukufu wake, na malaika watakatifu wote pamoja naye, ndipo atakapoketi katika kiti cha utukufu wake. Mataifa yote yatakusanyika mbele zake, naye atawatenganisha mmoja na mwingine, kama vile mchungaji agawanyavyo kondoo zake na mbuzi. Naye atawaweka kondoo mkono wake wa kuume, na mbuzi mkono wake wa kushoto... “Ondokeni kwangu, mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele aliwekewa tayari Ibilisi na malaika zake.” Mathayo 25:31-33,41

Wale wanaonyesha sifa za kondoo wataokolewa, lakini wale wanaonyesha tabia za mbuzi watapotea. Tunaona katika Danieli wafalme wawili wakishambuliwa kwa hasira na mfalme mmoja; kondoo mume mwenye pembe mbili anashambuliwa na mbuzi mwenye pembe moja.

Nami nilipokuwa nikifikiri, tazama, beberu akatoka upande wa magharibi, juu ya uso wa dunia nzima, bila kuigusa nchi; na beberu yule alikuwa na pembe mashuhuri kati ya macho yake. Naye akamwendea huyo kondoo mume mwenye pembe mbili, niliyemwona akisimama karibu na mto, **akamshambulia kwa ghadhabu za nguvu zake.** Danieli 8:5,6

Lusifa alikuwa amejaribu kumvuta Mwana wa Mungu upande wake, ili kumshawishi kwa mawazo yake, lakini Mwana wa Mungu alisimama imara kwa kanuni za Baba Yake.

Yesu, Mwana wa Mungu, hakudanganywa na ujanja wa Lusifa. Alisimama mkweli kwa kanuni na akapinga kila mstari wa hoja za Lusifa na malaika wote ambao walikuwa wamechukua upande wake, hivyo akithibitisha kwamba alipokuwa **akisimama, kila malaika angeweza kusimama.** *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Bi 43b, 1891, kifungu cha 3

Hilo lilimkasirisha Shetani, na hivyo Shetani akaamua kumwangamiza Kristo. Tukio hili lisiloonekana limedhihirishwa duniani mara kwa mara, likianza na kisa cha Kaini na Habili. Tunaona hasira ya Shetani ikifunuliwa kwa Kaini, ambaye alimua ndugu yake. Tunaona kwa

shauku kwamba Ellen White anatumia neno ghadhabu kuelezea Kaini, kama vile Danieli alivyomwelezea mbuzi:

Habili hakujaribu kumlazimisha Kaini atii amri ya Mungu. Ilikuwa ni Kaini, aliyelongozwa na Shetani na kujazwa na ghadhabu, ambaye alitumia nguvu. **Akiwa na hasira kwa sababu hangeweza kumlazimisha Habili kumwasi Mungu** na kwa sababu Mungu alikubali dhabihu ya Habili na kukataa yake, ambayo haikumtambua Mwokozi, Kaini alimuua ndugu yake. *Christ Triumphant*, p. 35.6

Katika vita mbinguni kabla ya dunia kuumbwa, Shetani alikuwa amefanya kazi kwa siri akinong'oneza kutopendezwa kwake kila mahali alipoweza. Nguvu zake za uwongo zilipoongezeka, upendo na imani ya malaika iliharibiwa. Shetani alikuja kati yao na Mungu.

Ilikuwa vigumu sana kufanya nguvu za upotoshaji za Shetani zionekane. Nguvu yake ya kudanganya iliongezeka kwa mazoea. Iwapo hangeweza kujitetea, lazima ashtaki, ili aonekane mwenye haki na mwadilifu, na kumfanya Mungu aonekane wa kiholela na mkali. **Kwa siri alinong'oneza kutopendezwa kwake na malaika. Hapo mwanzoni hakukuwa na hisia zozote dhidi ya Mungu; lakini mbegu ilikuwa imepandwa, na upendo na ujasiri wa malaika uliharibiwa. Ushirika mtamu kati yao na Mungu wao ulivunjika. Kila hatua ilitazamwa; kila tendo lilitazamwa katika nuru ambayo Shetani alikuwa amewafanya waone mambo.** *The Review and Herald*, Septemba 7, 1897, par. 3

Shetani alikuwa amewashawishi malaika kuona utambulisho wa Mwana wa Mungu katika nuru ya uwongo. Alikuwa amemkanyaga kondoo mume na kuvunja pembe zake, au kanuni za serikali. Lakini, Mwana wa Mungu alikuwa njia pekee ya kwenda kwa Baba. Kwa hiyo, Baba, katika jitihada za kuwaokoa wale waliodanganywa, alizungumza ukweli kwa wote kuhusu nafasi ya kweli ya Mwanawe.

Mfalme wa ulimwengu wote mzima aliyaita majeshi ya mbinguni mbele Yake, ili katika uwepo wao apate kuweka wazi nafasi ya kweli ya Mwanawe na kuonyesha uhusiano Alioudumisha kwa

viumbe vyote vilivyoubwa. Mwana wa Mungu alishiriki kiti cha enzi cha Baba, na utukufu wa Yule aliye na uhai wa milele uliwazunguka wote wawili. Karibu na kiti cha enzi walikusanya malaika watakatifu, umati mkubwa sana usiohesabika—“elfu kumi mara elfu kumi, na maelfu ya maelfu” (Ufunuo 5:11), malaika walioinuliwa zaidi, wakiwa wahudumu na raia, wakishangilia katika nuru iliyowashukia kutoka kuwapo kwa Uungu. Mbele ya wakaaji wa mbinguni waliokusanyika Mfalme alitangaza kwamba hakuna mwingine ila Kristo, Mwana wa Pekee wa Mungu, ambaye angeweza kuingia kikamilifu katika makusudi Yake, na Kwake iliwekwa kutekeleza mashauri makuu ya mapenzi Yake. Mwana wa Mungu alikuwa amefanya mapenzi ya Baba katika uumbaji wa majeshi yote ya mbinguni; na Kwake, na kwa Mwenyezi Mungu, utukufu wao na utii wao ulikuwa ni wajibu wao. Kristo alikuwa bado atumie nguvu za kimungu, katika uumbaji wa dunia na wakazi wake. Lakini katika haya yote hangejitafutia uwezo au kuinuliwa kinyume na mpango wa Mungu, bali angeinua utukufu wa Baba na kutekeleza makusudi yake ya wema na upendo. *Patriarchs and Prophets*, p. 36.2

Tukio hili lilionekana kushinda nguvu za Shetani kwa muda.

Nyimbo za sifa zilipokuwa zikipanda kwa sauti za kupendeza, zilizojaa maelfu ya sauti za furaha, **roho ya uovu ilionekana kushindwa; upendo usioelezeka ulisisimua nafsi yake yote**; nafsi yake ilitoka, kwa kupatana na waabudu wasio na dhambi, katika upendo kwa Baba na Mwana. *Patriarchs and Prophets*, p. 36.3

Pembe hiyo ilikatwa huku “roho ya uovu ikionekana kushindwa,” lakini haikung’olewa. Kiburi cha Shetani kilirudi upesi, na uwezo wake au ufalme wake ukadhihirika katika pembe nne mpya au uongo. Somo la sura ya kwanza ya *Patriarchs and Prophets* na vifungu vingine vya Roho ya Unabii vinavyohusiana vitafunua madanganyo makuu manne.

1. Kuficha ukweli kwamba Kristo amezaliwa. (Baadaye ilidhihirika katika fundisho la Utatu).

2. Kufundisha kwamba maisha ni asilia sio ya kurithi. (Nafsi Isiyoweza kufa).
3. Kusema sheria sio lazima. (Baadaye ilidhihirishwa katika fundisho la utakatifu wa Jumapili).
4. Kusema kwamba Mungu ni wa kiholela na anatawala kimabavu katika tabia.(Kushambulia tabia ya Mungu).

Kwa kuwa pembe hizo pia zinawakilisha wafalme, huenda pembe hizo pia zikawakilisha viongozi wanne wakuu waliomuunga mkono Shetani wakati wa pambano kati ya Mungu na Mwana Wake. Shetani alikuwa ameyumba-yumba kuhusu kama angeendelea na mipango yake ya uasi, lakini baadhi ya malaika wengine walimtia moyo asonge mbele.

Alitetemeka kwa wazo la kuwatumbukiza watakatifu, jozi ya furaha katika taabu na majuto ambayo yeye mwenyewe alikuwa akivumilia. Alionekana katika hali ya kutoamua; kwa wakati mmoja imara na kuamua, kisha kusitasita na kuyumbayumba. Malaika wake walikuwa wakimtafuta yeye, kiongozi wao, ili kumjulisha uamuzi wao. **Wataungana na Shetani katika mipango yake, na pamoja naye kubeba jukumu, na kushiriki matokeo.** Shetani alitupilia mbali hisia zake za kukata tamaa na udhaifu, na, akiwa kiongozi wao, akajiimarisha mwenyewe ili kuliepusha jambo hilo, na kufanya yote awezayo kuasi mamlaka ya Mungu na Mwanawe. *Spirit of Prophecy* Vol. 1, uk.32.1,2

Viongozi hawa wanne au majenerali wanaweza kuakisiwa katika sifa za milki nne za ulimwengu zinazozungumziwa katika Danieli 2 na 7 .

Lakini baadhi ya wafuasi wa Shetani walikuwa wakifikiria kutubu. Ili kukomesha hili Shetani anakuza uwongo mpya unaohusishwa na uwongo kuhusu tabia ya Mungu - uwongo unaompa uwezo wa ajabu kwa kuwakata kabisa malaika kutoka kwa Mungu ikiwa waliamini. Ni nguvu/pembe mpya inayotoka katika mojawapo ya pembe nyingine.

Wengi wa washiriki wa Shetani walikuwa na mwelekeo wa kutii shauri la malaika washikamanifu, na kutubu kutoridhika kwao, na

kupokelewa tena kwenye uhakika wa Baba na Mwana wake mpendwa. Mwasi mwenye nguvu kisha akatangaza kwamba alikuwa anaifahamu sheria ya Mungu, na ... kwamba yeye mwenyewe na wao pia walikuwa wamekwenda mbali sana kurudi nyuma, na angevumilia matokeo; kwa kuwa asingesujudu katika ibada ya utumishi kwa Mwana wa Mungu kamwe; kwamba Mungu asingesamehe, na sasa ni lazima wadhihirishe uhuru wao na kupata kwa nguvu nafasi na mamlaka ambayo hawakupewa kwa hiari. *Spirit of Prophecy* Vol. 1,p. 20.2

Huku msingi wake wa nguvu ukiwa umeimarishwa kwa uthabiti na njia yake imewekwa, Shetani sasa anamkabili Mungu waziwazi na kudai kwamba yeye na malaika zake watashinda jamii ya wanadamu kwa uwezo wa kanuni zake tano - zile pembe nne mashuhuri na pembe kubwa sana.

Nikamwona akimkaribia kondoo mume, akamwonea hasira kali, akampiga kondoo mume, akazivunja pembe zake mbili; na huyo kondoo mume alikuwa hana nguvu kusimama mbele yake; bali akamwangusha chini, akamkanyaga-kanyaga; wala hapakuwapo awezaye kumwokoza kondoo mume katika mkono wake. Na Yule beberu akajitukuza sana; na alipokuwa na nguvu, pembe ile kubwa ilivunjika; na badala yake zikazuka pembe nne mashuhuri zilizoelekea pepo nne za mbinguni. Na katika moja ya pembe hizo ilitokea pembe ndogo, iliyokuwa sana, upande wa kusini, na upande wa magharibi, na upande wa nchi ya uzuri. Danieli 8:7-9

Uongo mkuu/pembe ya Shetani iliyotoka katika uongo wake kuhusu tabia ya Mungu ilikuwa nadharia yake ya haki.

Katika kufunguliwa kwa pambano hilo kuu, Shetani alikuwa ametangaza kwamba sheria ya Mungu isingeweza kutiwa, kwamba haki haipatani na rehema, na kwamba, **ikiwa sheria ingevunjwa, haingewezekana kwa mwenye dhambi kusamehewa. Kila dhambi lazima ikabiliane na adhabu yake, akahimiza Shetani; Na kama Mwenyezi Mungu angesamehe**

[samehe bure] adhabu ya dhambi, basi hangekuwa Mungu wa kweli na wa haki. *The Desire of Ages*, p. 761.4

Tabia ya Mungu ni kusamehe bure wale wanaoomba kusamehewa. Shetani alisema kwamba rehema haipatani na haki na kwamba dhambi lazima iadhibiwe. Nadharia hii ya haki ilidhihirishwa katika amri ya kifo iliyotolewa kwa Mfalme Dario kuhusu ibada. Walijifanya kuwa nia yao ilikuwa kukuza ufalme, lakini kwa siri walikuwa wakitaka kumuua Danieli. Shetani pia alidai kutamani kuifanya serikali ya Mungu kuwa thabiti na salama zaidi kwa kuanzisha mfumo wa haki ambao ulidai adhabu, lakini kwa siri ulizaliwa na wivu kuelekea Mwana wa Mungu na tamaa ya kumwangamiza.

Mfarakano ambao mwendo wake mwenyewe ulisababisha mbinguni, Shetani alidai juu ya sheria na serikali ya Mungu. Maovu yote aliyoyatangaza kuwa ni matokeo ya utawala wa kiungu. Alidai kwamba lilikuwa kusudi lake mwenyewe kuboresha sheria za Yehova. *The Great Controversy*, p. 498.2

Kanuni hii hii inafichuliwa katika kisa cha Absalomu, ambaye alijifanya anataka kuboresha ufalme wa baba yake kwa kudai kulikuwa na hitaji la haki - akimaanisha kuwa baba yake hakuwa mwadilifu na kwamba Absalomu angekuwa mwadilifu ikiwa angekuwa mfalme.

Ndipo Absalomu akamwambia, Tazama, jambo lako ni jema na la haki, lakini hakuna msaidizi wa mfalme wa kukusikiliza. Tena Absalomu angesema, **Laiti ningefanywa mwamuzi katika nchi, na kila mtu aliye na neno angekuja kwangu; ndipo ningempa haki yake.** 2 Samweli 15:3,4

Absalomu alitaka kumuua Amnoni kaka yake kwa kumbaka dada yake, lakini nia yake kuu ilikuwa ni kutaka mamlaka kwani Amnoni alikuwa kaka yake mkubwa na kwa hiyo alikuwa mbele yake katika mstari wa kiti cha enzi. Absalomu alimchukia kaka yake, lakini alificha hasira yake alipokuwa akipanga njama ya kumuua.

Naye Absalomu hakusema neno jema wala baya na Amnoni. Kwa maana **Absalomu alimchukia Amnoni**, kwa sababu alimlazimisha Tamari dada yake. 2 Samweli 13:22

Hapa tunaona hekima ya Mungu katika kutumia hadithi ya msiba mkubwa ili kutoa dalili za vita mbinguni. Mungu alikuwa ameuweka ulimwengu huu (bibi-arusi) mikononi mwa Mwanawe. Shetani alikuwa na wivu, na wivu wake ukaendelea kuwa chuki kwa Kristo na kutaka kumuua - lakini alificha hisia zake. Baadaye alianza kusema juu ya hitaji la haki katika ufalme wote, na kupitia uwongo wake “aliiba mioyo ya watu wa Israeli” (2 Sam 15:6), ikimaanisha kwamba kanuni zake ziliathiri viumbe vyote vilivyoyumbwa ili uhusiano wao na Mungu uharibiwe na wasimwone tena Mungu katika nuru ileile.

Ilikuwa ni nadharia ya Shetani ya haki iliyochochea hasira yake. Nadharia yake ilikuwa chukizo kwa Mungu.

Hapa ndipo haki yake [Shetani] isiyo na rehema inapoingia, bandia ya haki, inayochukiza sana kwa Mungu. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Letter 16a, July 4, 1892, par. 22

Hiki ndicho kiungo kilichotia unajisi mahali patakatifu pa watoto wa Mungu. Hili ndilo jambo kuu linalohitaji utakaso kutoka kwenye mahekalu ya roho ya malaika na wanadamu. Hii ndiyo mada ya Danieli 8. Danieli 6 inafunua amri ya kifo na Danieli 8 inafichua jinsi sera hii inavyotekelezwa katika falme za wanadamu kuanzia wakati wa Danieli hadi kuja kwake Kristo.

Katika nukuu hapo juu, neno chukizo pia linamaanisha kuchukiza.

ABHOR, v.t. [L abhorreo, of ab and horreo, to set up bristles, shiver or shake; to look terrible.]

1. Kuchukia kupita kiasi, au kwa dharau; **kuchukia, chukizo au chuki.**
2. Kudharau au kupuuza. Zaburi 22:24; Amosi 6:8.
3. Kutupilia mbali au kukataa. Zaburi 89:38.⁶¹

Haki ya uwongo ya Shetani inayodai adhabu na kifo, inayoelekezewa kwenye tabia ya Mungu kama kile ambacho Mungu anadai, ni chukizo

⁶¹ Webster's dictionary

linaloharibu moyo wa mwanadamu au wa kimalaika, na kuangamiza nafsi.

Ni hasira ya mbuzi ambayo huhuisha pembe zake zote, hasa pembe ndogo. Kwa hiyo kiini cha sura nzima ya Danieli 8 kinahusisha kuondolewa kwa mfumo huu wa haki wa uongo unaosababisha hasira au uadui huu ndani ya mbuzi.

Mfumo wa haki wa Shetani ndio kipengele kinachobainisha cha kiti chake cha enzi.

Je! Kiti cha uovu, ambacho hupanga uovu kwa sheria, kitashirikiana nawe? Zaburi 94:20

Hivyo anachukua nafasi yake juu ya kiti cha hukumu, [kiti cha enzi] na kutangaza kwamba mashauri yake hayakosei. Hapa ndipo haki yake isiyokuwa na rehema inapoingia, iliyo bandia ya haki, chukizo kwa Mungu. *Letters and Manuscripts* Vol. 7, Letter 16a, July 4, 1892, par. 22

Kama Absalomu, Shetani alitumia dhana yake ya haki ili kuinua kiti chake cha ufalme juu ya nyota, au malaika wa Mungu.

Jinsi ulivyoanguka kutoka mbinguni, Ee Lusifa, mwana wa asubuhi! Jinsi ulivyokatwa chini, wewe uliyedhoofisha mataifa! Kwa maana umesema moyoni mwako, Nitapanda mpaka mbinguni, nitakiinua kiti changu cha enzi juu ya nyota za Mungu; nami nitaketi juu ya mlima wa mkutano, pande za mwisho za kaskazini..." Isaya 14:12,13

Kama Absalomu ambaye alifikiri kuutwaa ufalme wote lakini akaangamizwa na kutupwa shimoni, ndivyo itakavyotokea kwa Shetani.

Wakamtwaa Absalomu, **wakamtupa katika shimo kubwa** mwituni, wakaweka rundo kubwa sana la mawe juu yake. Ndipo Israeli wote wakakimbia, kila mtu hemani kwake. 2 Samweli 18:17

Lakini utashushwa mpaka kuzimu, **chini kabisa ya shimo**. Isaya 14:15

Ndivyo ilivyotokea kwa watu waliojaribu kumwangamiza Danieli: walitupwa katika tundu au shimo la simba.

Neno hili hili la Kiebrania hasira lipatikanalo katika Danieli 8:6 limetafsiriwa kuwa sumu katika Kumbukumbu la Torati 32:33, likielezea fundisho la wale wanaomwacha Mungu wa kweli wa rehema na kukumbatia ibada ya sanamu inayotokana na haki ya uwongo.

Akamjia yule kondoo mume mwenye pembe mbili, niliyemwona amesimama mbele ya mto, akamkimbilia kwa ghadhabu [H2534] ya nguvu zake. Danieli 8:6 KJV

Kwa maana mwamba wao si kama Mwamba wetu, hata adui zetu wenyewe wakiwa waamuzi. Kwa maana mzabibu wao ni wa mzabibu wa Sodoma na wa mashamba ya Gomora; zabibu zao ni zabibu za uchungu, vishada vyao ni chungu. Mvinyo yao ni sumu [H2534] ya majoka [KJV-dragons], na sumu kali ya nyoka. Kumbukumbu la Torati 32:31-33

Hasira hii iliyozaliwa na haki ya Shetani imeunganishwa na divai ya Babeli. Shetani ameathiri ulimwengu mzima kwa divai hii (Yer 51:7), kama tulivyochunguza katika sura ya 4, na kuielekeza kwa Mungu. Ni jambo kuu linalowasukuma wanadamu kuogopa kwamba Mungu atawaangamiza, na kuwaongoza kuamini kwamba wanahitaji kumtuliza kupitia dhabihu ya damu. Huu ni Uharibifu wa kila siku na Chukizo la Uharibifu wa daima, ambao huwadanganya watu kuhusu ukweli wa tabia ya Mungu. Huu ni uwongo ambao lazima utakaswe kutoka kwenye Patakatifu pa mbinguni na hivyo roho za wanadamu. Tunaona uhusiano kati ya hasira na kuendelea au *tamid*.

Nawe umemsahau BWANA, Muumba wako, aliyezetanda mbingu, na kuweka misingi ya dunia; umeogopa daima [Tamid] kila siku kwa sababu ya ghadhabu [H2534] ya mdhalimu, wakati yeye amejitayarisha kuharibu. Na iko wapi ghadhabu [H2534] ya mdhalimu? Isaya 51:13

Divai ya haki ya uwongo ndiyo inayompelekea kahaba Babeli kuwatesa na kunywa damu ya watakatifu:

Na katika kipaji cha uso wake alikuwa na jina limeandikwa, la siri, **Babeli mkuu, mama wa makahaba na machukizo ya nchi.** Nikamwona yule mwanamke amelewa kwa damu ya watakatifu, na kwa damu ya mashahidi wa Yesu. Nami nilipomwona nikastaajabu ajabu kuu. Ufunuo 17:5,6

Sasa tutafuatilia kwa ufupi baadhi ya kanuni hizi kupitia Danieli 8. Lengo letu ni juu ya sera ya Shetani iliyokuzwa mbinguni na kisha kutekelezwa kupitia falme za wanadamu.

Na katika moja ya pembe hizo ilitokea pembe ndogo, iliyokua sana, upande wa kusini, na upande wa magharibi, na upande wa nchi ya uzuri. Nayo ikakua, kiasi cha kulifikilia jeshi la mbinguni; ikaangusha chini baadhi ya jeshi lile, na ya nyota, ikazikanyaga. Naam, ikajitukuza hata juu yake aliye mkuu wa jeshi hilo, ikamwondolea sadaka ya kuteketezwa ya daima, na mahali pa patakatifu pake pakaangushwa chini. Danieli 8:9-11 KJV

Dai la uwongo la Shetani kwamba Mungu hatasamehe ndilo pembe ndogo iliyopelekea kwenye anguko la theluthi moja ya malaika mbinguni.

Katika udhihirisho wa kidunia, tunaona uwezo wa kuangamiza wa Rumi, ambao ulishinda Israeli, ukiwaangusha baadhi ya viongozi wa Israeli (nyota) na watu (jeshi). Kupitia mamlaka ya Kirumi, ghadhabu ya Shetani dhidi ya Kristo iliachiliwa katika kusulubiwa kwake. Lakini katika kuchukua hatua hii, patakatifu pake au kimbilio la uongo lilitupwa chini kutoka mbinguni.

Shetani aliona kujificha kwake kumeng'olewa. Usimamizi wake uliwekwa wazi mbele ya malaika wasioanguka na mbele ya ulimwengu wa mbinguni. **Alikuwa amejidhihirisha kama muuaji. Kwa kumwaga damu ya Mwana wa Mungu,** alikuwa amejiondoa kutoka kwenye ushawishi wa viumbe vya mbinguni. Tangu hapo kazi yake iliwekwa vikwazo. *The Desire of Ages*, uk. 761.2

Kristo alisema:

Nilimwona Shetani akianguka kama umeme kutoka mbinguni.
Luka 10:18

Tena katika Ufunuo, tunaona joka akitupwa duniani baada ya matukio ya maisha ya Kristo duniani.

Na joka yule alipoona ya kuwa ametupwa katika nchi, alimwudhi mwanamke yule aliyemzaa mtoto mwanamume. Ufunuo 12:13

Shetani hakupoteza ushawishi wote mbinguni tu, lakini kanuni yake ya kipagani ya dhabihu ya damu ilianza kupoteza uwezo wake juu ya mataifa kwa nuru ya injili. Wanadamu walianza kukubali msamaha wa Mungu kupitia dhabihu moja ya Kristo kwa ajili yao. Lakini uwongo uliokuwa ndani ya ile pembe ndogo kwa werevu ulichukua kanuni ya kipagani ya dhabihu na kuiinua ndani ya kanisa kupitia ufahamu wa uongo wa upatanisho.

Shetani aliandaa mchakato wa kuharibu desturi ya Upagani, kama inavyoonyeshwa kwenye Daima, huku akichukua kanuni yake ndani ya moyo wa Ukristo, kama inavyoelezwa na neno *Chukizo la Uharibifu*. Shetani aliwezesha mchakato wa kuangusha patakatifu pa duniani pa Upagani huku wakati huohuo akiinua kanuni zilezile za dhabihu katika kanisa la Kikristo.

Kupitia karne ya nne, ya tano na ya sita, dhabihu za kipagani zilizidi kupigwa marufuku. Mfalme Justinian, katika karne ya sita, alikuwa na bidii zaidi katika kuziondoa, pamoja na mambo mengine yote ya Upagani.

Maliki wa Byzantium Justinian wa Kwanza, anayejulikana pia kama Justinian the Great (527-565), alitunga sheria kwa kutoa wito mara kwa mara wa kukomesha dhabihu hadi kufikia karne ya 6. Judith Herrin anaandika kwamba Maliki Justinian alikuwa na ushawishi mkubwa katika kupata maadili ya Kikristo na kanuni za kisheria kuunganishwa na sheria ya Kirumi...Serikali ya Justinian

ilizidi kuwa ya kiimla. Aliwatesa wapagani, dini ndogo na akasafisha urasimu wa wale ambao hawakukubaliana naye.⁶²

Kama ishara ya kilele cha kipindi hiki cha mpito, Pantheon ya miungu ya kipagani huko Roma ikawa kanisa la Kikatoliki lililoadhimisha misa katika A.D. 609. Dhabihu ya kipagani ilibadilishwa na dhabihu ya misa, ikionyesha kanuni inayoendelea ya haki kupitia dhabihu ya damu lakini kwa namna tofauti. Upagani ulikuwa umepoteza vazi lake chafu la nje na badala yake ukaweka ufahamu ulioidhinishwa na serikali kuhusu Kristo na msalaba. Kupitia Ukristo wa kifalme, watu wangeendelea polepole katika kuzingatia kwao kwa dhati kwamba Kristo alipigwa na Mungu na kuteswa (Isa 53:4).

Na jeshi likatolewa kwake juu ya dhabihu ya kuteketezwa, kwa sababu ya uasi, nayo kweli ikaiangusha chini; nayo ikafanya, na kufanikiwa. Danieli 8:12 KJV

Hasira ya mbuzi iliamishwa kwa Mungu wa Ukristo. Majeshi ya Ukristo, ambao waliamini walikuwa wakisimama dhidi ya kanuni za kipagani, kwa hakika walitenda na kufanikiwa kanuni za Upagani katika uvunjaji wa sheria wa kutangaza haki ya Mungu ilihitaji damu ya Yesu. Hapa kuna mifano michache ya kisasa ya kanuni hii:

“... Yesu aliuawa msalabani. Alihesabiwa kuwa miongoni mwa wakosaji wabaya zaidi. Kifo chake kilikuwa cha kweli, na kilikuwa cha kutisha sana. **Alikuwa mlengwa wa ghadhabu.** Lakini si tu kwa ghadhabu ya Warumi na Wayahudi ... **Yesu alikuwa hasa mlengwa wa ghadhabu ya Baba yake - ghadhabu ya adili zaidi, ya haki, na ya kutisha.** Na akawa kitu hicho kwa hiari, hata wakati ambapo kila msukumo wake wa kibinadamu ulipotamani kutoroka (Marko 14:36) Ndiyo sababu alikuja ... **Yesu, Mpatanishi wetu, aliichukua ghadhabu ya Baba dhidi ya dhambi zetu na kuitosheleza kabisa,** ili ‘kila mtu amwaminiye asipotee’ bali afurahie kibali cha Baba milele.” (Yohana 3:16).⁶³

⁶² en.wikipedia.org/wiki/Persecution_of_pagans_in_the_late_Roman_Empire

⁶³ Jon Bloom, The Wrath of God Was Satisfied, desiringgod.org

Nadharia ya badala ya adhabu inafundisha kwamba Yesu aliteseka kwa ajili ya dhambi za wanadamu. Ubadilisho wa adhabu hutokana na wazo la kwamba msamaha wa kimungu ni lazima utosheleze haki ya kimungu, yaani, kwamba **Mungu hayuko tayari au hawezi kusamehe tu dhambi bila kwanza kuhitaji kuridhika kwayo.**⁶⁴

Kwa kifupi, badala ya kutuua kwa kukiuka sheria yake, Baba alimuua Yesu badala yake kuliweka hivyo kwa ukatili, Baba alimuua Yesu ili asituu.⁶⁵

Kwa nini Mungu Baba alichagua msalaba kuwa chombo cha mauti? Kwa nini Hakuchagua Kristo kukatwa kichwa papo hapo au kuchomwa haraka kwa mkuki au upanga? Je, Mungu hakuwa na haki katika kutekeleza hukumu juu ya Kristo kwa msalaba wakati Angeweza kuifanya kwa kukata kichwa, kitanzi, upanga, chumba cha gesi, umeme wa radi, au kudungwa sindano yenye sumu?⁶⁶

Kama tulivyoonyesha, Baba yetu hakutaka kamwe dhabihu na sadaka - kanuni ya dhabihu inakuja moja kwa moja kutoka kwenye itikadi ya Shetani. Ili kutakasa Patakatifu, Yesu alihitaji kukomesha kanuni, si desturi tu ya kutoa dhabihu.

Ni kwa sababu hii Mungu alitoa maoni sahihi ya Daima kwa waanzilishi wa Kiadventista. Wakati huohuo, fundisho la Kikristo la upatanisho, pamoja na hitaji lake la damu ya Kristo, kwa hakika lilichafua akili za watoto wa Mungu na kwa hiyo likachafua Mahali Patakatifu mbinguni. Mwana wa Mungu alikanyagwa chini ya miguu si tu katika misa na ukuhani wa kipapa kama ilivyofundishwa na Crosier, lakini pia katika fundisho la uingizwaji wa adhabu ambalo liliendelezwa na kuhubiriwa na Waprotestanti, pamoja na Waadventista, hadi leo hii.

⁶⁴ Wikipedia, Penal Substitution

⁶⁵ Clifford Goldstein, *Adventist Review*, December 8, 2023

⁶⁶ Woodrow Whidden, *Ministry Magazine*, February, 2007

Katika nuru ya tabia ya kweli ya Mungu, hoja ya Wakristo wengi inayoelekeza kwa Antioko kuwa utimilifu wa pembe ndogo ya Danieli 8 inashindwa kabisa kufahamu mada za sura hii kuhusiana na kanuni ya haki ya Shetani ambayo inafundisha kwamba Mungu alihitaji kifo cha Mwanawe ili kukidhi haki yake.

Desmond Ford, alipopinga ufasiri wa Waadventista wa Danieli 8, alitoa hoja ifuatayo:

Katika Danieli 8, tunasoma juu ya ile pembe ndogo mbaya, ikikanyaga patakatifu. Pembe ndogo mbaya inayofanya kazi ya uasi. Na kisha inasema, “Muda gani?” kutoa patakatifu pa kukanyagwa na pembe hii ndogo mbaya. Na jibu limetolewa: “Hata siku 2300.” Lakini sasa kumbuka: Waadventista wanazungumza juu ya pembe ndogo mbaya, Mpinga Kristo akifanya kazi yake duniani, na kisha ghafla, badala ya Mpinga Kristo kuchafua patakatifu, wanaanza kuzungumza juu ya watakatifu wanaonajisi patakatifu kwa dhambi zao na, kwa hivyo, kuhitaji utakaso.

Sasa unanifuata? Muktradha wa Danieli 8:14 unahusiana na nguvu mbaya inayotia unajisi patakatifu, si dhambi za watakatifu. Na swali linaulizwa: “Utawala huu mbaya utachafua patakatifu mpaka lini?” Na Waadventista, katika kujibu, kusahau kuhusu dhambi za nguvu mbaya na kuanza kuzungumza juu ya dhambi za watakatifu. Wanabadilika kutoka duniani hadi mbinguni, na wanatoka kwenye Danieli 8 kurudi kwenye Mambo ya Walawi 16. Hii linashangaza sana. Linapuuza tatizo la muktradha.⁶⁷

Desmond Ford anaweka hoja halali katika muktradha wa uelewa wa kawaida wa Kikristo wa upatanisho. Ikiwa maandishi yamezuiliwa kwa shughuli za kidunia za nguvu ndogo ya pembe, itawezekanaje kubadili matukio haya kwa hukumu ya waumini wote katika Kristo?

⁶⁷ Desmond Ford, *Seventh-day Adventism, The Investigative Judgment and the Everlasting Gospel*, uk.12

Njia pekee ya hii inayowezezekana ni ikiwa mawazo na kanuni za Upagani na Upapa zimeathiri watakatifu, kuwaunganisha wawili hao pamoja - jambo ambalo hasa lilifanyika. Hoja yetu ni kwamba hasira ya mbuzi iliyodhihirishwa katika pembe ndogo ni haki ya uongo ambayo inawapata watu wote. Ni mvinyo wa Babeli unaofanya mataifa yote kuwa wazimu. Sisi sote tunachafua Patakatifu na kupanajisi kwa imani yetu kwamba Mungu anadai damu kwa ajili ya msamaha wa dhambi. Ni fundisho la Kikristo la upatanisho ambalo linaendelea kufanya Patakatifu kuwa ukiwa kama fundisho la kipagani la upatanisho lilivyofanya hapo awali.

Inahuzunisha jinsi gani kwa Baba yetu kuona viongozi wake katika makanisa ya Kiprotestanti wakidai kwamba alimuua Mwanawe ili kukidhi hasira yake. Tunaona ghadhabu ya mbuzi ikielekezewa kwa Baba yetu wa mbinguni. Hili ndilo suala linalopaswa kusafishwa kutoka katika mioyo ya wanadamu kwa ufunuo sahihi wa tabia ya Mungu kuhusiana na upatanisho.

Ingawa Yesu aliwafundisha wanafunzi wake kwamba damu ya Agano Jipya ilikuwa sadaka ya kinywaji ya maji ya zabibu na si damu halisi, wanafunzi hawakuweza kufahamu maana hii kikamilifu wakati huo. Kwa hiyo, Yesu aliwaambia kwa huzuni kwamba wakati huo hangeweza kunywa divai hii nzuri pamoja na wanafunzi wake (Mt 26:29) kwa sababu moyo wa mwanadamu haukuwa tayari kutembea moja kwa moja hadi Patakatifu pa Patakatifu, ingawa pazia lilipasuka muda mfupi baadaye (Mt 27:51). Ingechukua miaka mingine 1800 kabla ya ujumbe kuanza ambao ungeturuhusu kunywa divai hii, divai iliyobarikiwa ya ukuhani wa Melkizedeki, pamoja Naye.

Viumbe wa mbinguni walipoona kazi ya mbuzi na pembe yake ndogo iliyoongozwa na sera ya Shetani, waliuliza swali muhimu, “Maono hayo ya daima (ukiwa au ghadhabu ya kipagani) na Chukizo la Uharibifu (ukiwa au ghadhabu ya Papa) yatawapa wote wawili Patakatifu na jeshi (kanisa) hadi siku zitakapokanyagwa.” Patakatifu pasafishwe. Siku 2300 ni miaka 2300 ya kinabii.

Ingechukua miaka 2300 kabla ya ujumbe kuja ambao ungefichua, kama Wagoner alivyoeleza kwa uzuri sana, kwamba sisi ndio tulihitaji

dhabihu, si Mungu. Hii ndiyo sababu maono hayo yaliendelea kwa muda mrefu kupita vita vya kidunia kati ya Umedi na Uajemi na Ugiriki. Mada yake kuu ni ghadhabu ya Shetani inayotokana na dhana zake za haki na kudhihirishwa katika kurasa za historia ya mwanadamu.

Kusafishwa kwa Patakatifu lazima kuwe kuondolewa kwa mfumo wa haki wa uwongo wa Shetani pamoja na imani yake ya kwamba Mungu huhitaji damu ili kusamehe. Kanisa la Mungu limekanyagwa na mafundisho haya ya uongo na Patakatifu pa mbinguni kuchafuliwa kwa machukizo yake.

Ikiwa wanadamu wangetambua kweli ufunuo wa tabia ya Mungu katika Kristo Alipokuja duniani, kwa hakika kizazi hicho kisingepita kabla ya mambo yote kufanyika. Katika nuru ya tabia ya Mungu, Kristo aliingia mara moja ndani ya pazia la Patakatifu pa Patakatifu kuhudumu uhakikisho mtamu wa uwana wetu kwa Mungu, divai ya Agano Jipya.

Lakini Mungu alijua kwamba jamii ya wanadamu haitaweza kufahamu mambo haya halisi na hivyo ilimbidi Kristo aendeele kuwahudumia wanadamu katika huduma ya Mahali Patakatifu, na Patakatifu pa Patakatifu pa pazia kwa miaka 1800. Mungu hakuhitaji hili, wanadamu walihitaji. Mungu peke yake ndiye Mtakatifu Zaidi, lakini wanadamu hawakuweza kuikaribia nuru hii angavu ya tabia yake ambapo mkate, divai na baraka pekee ndizo zilihudumiwa. Wanadamu walihitaji dhabihu, na waliendelea kuleta damu ya dhabihu ya Kristo katika Mahali Patakatifu. Lakini matendo haya yanafunika ukweli wa tabia ya Mungu na kuacha uadui wa kanuni za Shetani moyoni.

Furaha kamili ya msamaha katika injili na baraka kamili ya neema ya Mungu ingeweza kujaa moyo wa Mkristo wakati wowote katika miaka 2000 iliyopita, na Yesu angeweza kurudi kulipokea kanisa Lake. Haikuwa Yesu ambaye alihitaji watu kusubiri hadi baada ya 1844. Lakini chini ya tishio la haki iliyokasirika, mwanadamu hangeweza kuingia Patakatifu pa Patakatifu na kufurahia ukamilifu kamili wa furaha ya tabia yake- na huku Yesu akiendelea kusubiri wakati Pambano Kuu likiendelea.

Kama vile Danieli, aliyefyonza uadui wa wakuu wa Uajemi chini yake na kuandaa njia kwa ajili ya mfalme wa Uajemi kutangaza amani kwa kila taifa, lugha ya jamaa na watu, akiwaita wamche Mungu na kumtukiza, vivyo hivyo Kristo aliuu uadui wa amri ya kifo cha wanadamu na kuandaa njia ya kwenda moja kwa moja kwenye utukufu wa Mungu katika ujumbe wa mwisho wa malaika wa tatu.

Lakini Ukristo ungeweza tu kuwaona watu kama miti inayotembea. Imekuwa miaka 1800-pamoja ya uchungu na huzuni kwa Mwana wa Mungu katika kutafuta kusafisha akili za wanadamu kutoka kwenye uwongo wanaoamini juu ya Baba.

Kristo aliendelea kuwapatanisha wanadamu mbele ya Baba kulingana na mahitaji yao, wakati huo huo akitafuta kuwavuta waelewe kwamba si Baba aliyehitaji dhabihu ya Yesu bali wanadamu.

Leo Mungu analeta ukweli wa tabia yake duniani. Katika kufichuliwa kwa haki ya uwongo ya Shetani, tunaweza kuepuka hasira ya mbuzi na mioyo yetu isafishwe kutokana na chukizo hili. Je, utakuja katika nuru angavu ya malaika wa nne?

SURA YA 23

KUUA UADUI

Hadithi ya ushindi wa Danieli katika tundu la simba inatupa muktadha wa uadui wa Shetani, ambaye alikuwa wa tatu katika ufalme wa mbinguni na ambaye alitengeneza amri ya kifo iliyolenga kuangamizwa kwa Mwana wa Mungu. Katika kujipatia vipawa alivyopewa na Mungu, akawa mungu wake mwenyewe, na kwa hiyo hangeweza kukubali Baba “kumweka” Kristo juu yake na kusema Lusifa alihitaji kumtii. Hili lilikuwa “si haki” akilini mwake na kwa hiyo alijawa na ghadhabu, na ghadhabu hiyo ilihitaji kutulizwa katika kifo cha Mwana wa Mungu.

Ujanja na sera ya Shetani ikawa msingi wa ustaarabu wa mwanadamu na ilidhihirishwa kwanza katika ghadhabu ya Kaini dhidi ya Habili. Ni mada ambayo huhuisha kazi ya mbuzi, na pembe zake zote, dhidi ya kondoo mume; na hili linadhihirika katika kila mwanadamu kutenda kinyume cha Mungu na kila mmoja wao.

Shetani alizielekeza sifa zake za haki na utulizaji kwa Mungu, na akawasadikisha watu juu ya uwongo huu.

Kiini cha utume wa Kristo kwa ulimwengu huu umekuwa kufichua tabia ya kweli ya Baba yetu tofauti na kile ambacho Shetani aliwasilisha; Anayetamani rehema na si dhabihu.

Maisha ya Kristo duniani yalikuwa udhihirisho mkamilifu wa sheria ya Mungu, na wale wanaodai kuwa watoto wa Mungu wanapokuwa na tabia kama ya Kristo, watakuwa watiifu kwa amri za Mungu. *Christ's Object Lessons*, p. 315.1

Ndani ya Kristo Mungu aliona mwonekano wa sura yake mwenyewe. Mungu alionekana katika mwili kwa sababu ya utambulisho wote wa tabia yake pamoja na tabia ya Kristo. Kwamba Mungu angedhihirishwa hivyo katika mwili ilikuwa ni ajabu kwa jeshi la mbinguni, “ile siri iliyofichwa tangu zamani zote na tangu vizazi.” *The Signs of the Times*, April 15, 1897, par. 10

Shetani alikuwa ameiwakilisha vibaya sana tabia ya Mungu kwa ulimwengu, hata mwanadamu akasimama mbali na Mungu; lakini Kristo alikuja kuonyesha kwa ulimwengu sifa za Baba, kuwakilisha sura dhahiri ya nafsi yake. “Kama vile Baba alivyonihamuru, ndivyo nifanyavyo.” “Amri hii nalipokea kwa Baba yangu.” Lengo la utume wa Kristo kwa ulimwengu lilikuwa ni kumfunua Baba. *The Signs of the Times*, Aprili 11, 1895, par. 2

Kristo aliinua tabia ya Mungu, akimpa sifa, na kumpa stahiki, ya kusudi zima la utume wake duniani, - kuwaweka watu sawa kwa ufunuo wa Mungu. Ndani ya Kristo kulivikwa mbele ya wanadamu neema ya Baba na ukamilifu usio na kifani wa Baba. Katika maombi yake kabla tu ya kusulubishwa kwake, alisema, “Nimelidhihirisha jina lako.” “Nimekutukuza duniani, nimeimaliza kazi uliyonipa niifanye.” Wakati lengo la utume wake lilipofikiwa,—ufunuo wa Mungu kwa ulimwengu,—Mwana wa Mungu alitangaza kwamba kazi yake ilitimizwa, na kwamba tabia ya Baba ilidhihirishwa kwa wanadamu. *The Signs of the Times*, January 20, 1890, par. 9

Ili Patakatifu pasafishwe dhambi za wanadamu, ufunuo sahihi wa Baba ulihitajika kama msingi wa kuwapatanisha wanadamu na Mungu. Kristo alikamilisha utume huu usiku kabla ya kufa kwake. Alisali maneno haya kwa Baba kama ambavyo yameandikwa katika Yohana 17:4 – “Nimekutukuza duniani, nimemaliza kazi uliyonipa niifanye.”

Kwa sababu wanadamu waliamini kwenye uwongo kuwa Mungu ni mwenye kuadhibu na mharibifu, jamii ya wanadamu ilitenganishwa na Mungu wakati wa anguko la mwanadamu.

Kwa dhambi, dunia ilikatiliwa mbali kutoka mbinguni, na kutengwa na ushirika wake; lakini Yesu ameunganisha tena na nyanja ya utukufu. Upendo wake umemzunguka mwanadamu, na kufikia mbingu ya juu kabisa. Nuru iliyoanguka kutoka kwenye malango yaliyo wazi juu ya kichwa cha Mwokozi wetu itatuangukia tunapoomba msaada wa kupinga majaribu. Sauti iliyosema na Yesu inamwambia kila mtu aminiye, huyu ni mtoto wangu mpendwa, ninayependezwa naye. *The Desire of Ages*, p. 113.1

Kupitia uwongo wa Shetani, wanadamu waliamini kwamba dhambi inaweza kusamehewa tu kupitia kumwaga damu.

Yesu alipoingia hekaluni, aliona tukio zima. Aliona shughuli zisizo za haki. **Aliona dhiki ya maskini, waliofikiri kwamba bila kumwaga damu hakutakuwa na msamaha wa dhambi zao.** *The Desire of Ages*, p. 157.2

Udanganyifu wa giza ndani ya wanadamu ulikuwa wa ndani sana hivi kwamba kuwaonyesha wanadamu tu na kuwaambia ukweli wa Baba hakukutosha kuleta upatanisho. Uadui wa Shetani unaodhihirishwa ndani ya mwanadamu ni ukuta wa kati wa utangano kati yetu na Mungu. Ili kutufikia Kristo alitoa dhabihu isiyo na kikomo ili kuchukua asili yetu iliyoanguka juu Yake Mwenyewe. Mchanganyiko wa asili ya kimungu na ya kibinadamu ya Kristo inabomoa ukuta wa utangano kati ya Mungu na wanadamu na kumruhusu Mungu kuzungumza na wanadamu upendo wake wa Baba kwetu bila upinzani.

Ilikuwa tu kwa kuchukua asili yetu juu yake kwamba Kristo angeweza kuharibu uadui na hivyo kutupa divai, damu ya zabibu, ambayo ilituhakikishia kwamba sisi ni watoto wa Baba wa mbinguni.

Lakini sasa, katika Kristo Yesu, ninyi mliokuwa mbali hapo kwanza mmekuwa karibu kwa damu yake Kristo. Kwa maana yeye ndiye amani yetu, aliyetufanya sisi sote tuliokuwa wawili

kuwa mmoja; **akakibomoa kiambaza cha kati kilichotutenga. Naye akiisha kuuondoa ule uadui kwa mwili wake; ndiyo sheria ya amri;**[G1378 - Amri ya Kifo kutoka kwenye Danieli 6] zilizo katika maagizo; ili afanye hao wawili kuwa mtu mpya mmoja ndani ya nafsi yake; akafanya amani. Akawapatanisha wote wawili na Mungu katika mwili mmoja, kwa njia ya msalaba, akiisha kuufisha ule uadui kwa huo msalaba. Akaja akahubiri amani kwenu ninyi mliokuwa mbali, na amani kwao wale waliokuwa karibu. Kwa maana kwa yeye sisi sote tumepata njia ya kumkaribia Baba katika Roho mmoja. Waefeso 2:13-18 KJV

Damu ya Kristo inamwagika juu yetu kwa njia ya Roho Mtakatifu. Kwa njia ya Roho tuna ushuhuda kwamba sisi ni watoto wa Mungu.

Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu, ya kuwa sisi tu watoto wa Mungu: Warumi 8:16 KJV

Na tumaini halitahayarishi; kwa sababu pendo la Mungu limekwisha kumiminwa miyoni mwetu na Roho Mtakatifu tuliypewa sisi. Warumi 5:5 KJV

Ni katika ubatizo wa Yesu ambapo ilidhihirishwa kwamba jamii ya kibinadamu ilihesabiwa haki. Mungu alimimina baraka ya Uana kwa Mwanawe kama mwakilishi wetu. Ilikuwa ni wakati wa ubatizo ambapo ilifunuliwa kwamba uhusiano wetu na Mungu ulirejeshwa.

Wakati wa ubatizo wa Mwokozi, Shetani alikuwa miongoni mwa mashahidi. Aliuona utukufu wa Baba ukimfunika Mwanawe. Alisikia sauti ya Yehova ikishuhudia uungu wa Yesu. **Tangu dhambi ya Adamu, jamii ya wanadamu ilikuwa imekatiliwa mbali na ushirika wa moja kwa moja na Mungu;** mwingiliano kati ya mbingu na dunia ulikuwa kupitia Kristo; lakini sasa kwa kuwa Yesu alikuwa amekuja “katika mfano wa mwili wenye dhambi” (Warumi 8:3), Baba Mwenyewe alizungumza. **Hapo awali alikuwa amewasiliana na wanadamu kwa njia ya Kristo;** sasa Aliwasiliana na wanadamu katika Kristo. Shetani alitumaini kwamba kuchukia kwa Mungu uovu kungeleta utengano wa milele kati ya mbingu na dunia. **Lakini sasa** [kabla ya msalaba]

ilionekana wazi kwamba uhusiano kati ya Mungu na mwanadamu ulikuwa umerejeshwa. *The Desire of Ages*, p. 116.2

Njia ilikuwa wazi kabisa kwa ajili yetu kupata njia ya kumfikia Baba. Hii inathibitisha kwamba Mungu anatamani rehema na si dhabihu, kwa maana inafunua wazi kwamba Mungu hakuhitaji kungojea kifo cha Mwanawe msalabani ili upatanisho uwe na matokeo.

Kisha Kristo alijaribiwa hadi kikomo katika majaribu jangwani, akifanywa kuwa alama ya kila silaha ya kuzimu. Alifanywa kuwa mkamilifu machoni petu kwa kutazama kwetu mateso yake ili kutupa ufunguo wa kushinda mashaka na woga wetu ikiwa tumekubaliwa na Mungu.

Tukio la kujaribiwa na Kristo jangwani **lilikuwa msingi wa mpango wa wokovu, na linampa mwanadamu aliyeanguka ufunguo** ambao yeye, katika jina la Kristo, angeweza kushinda. *Confrontation*, p. 63.2

Baada ya kupata ufunguo huu kwa ajili yetu baada ya jaribu jangwani, Kristo alitoa ushuhuda wa ukweli wa tabia ya Mungu. Hakuruhusu kamwe uadui ndani ya asili ya mwanadamu kujidhihirisha ndani Yake. Alibeba msalaba wake kila siku; Alisulubisha mwili akiushinda kwa njia ya divai ya damu ya Uwana Wake.

Katika matendo haya, upatanisho wa Melkizedeki ulikamilika. Mkate, divai, na baraka sasa vyote vilikuwa sehemu ya Adamu mpya. Kristo angeweza kusema, “Nimemaliza kazi uliyonipa [Baba] niifanye” (Yohana 17:4).

Ilibaki kipengele kimoja zaidi cha kukamilishwa kwa mwanadamu. Unyenyekevu uleule ambao Mungu alichukua katika kukutana na Ibrahimu katika imani yake iliyokuwa ikitaabika, Mungu sasa alituandalia kwa kuturuhusu kumuua Mwanawe, ili tuweze kuamini kwamba tumesamehewa. Kisha Kristo angeweza kusema juu ya msalaba – “Imekwisha!” Pande zote mbili za upatanisho zilikuwa zimekamilika. Kitu pekee kilichosalia kilikuwa ni kwa wanadamu kuyeyushwa na upendo wa Mungu, kukubali msamaha Wake na

kumruhusu Mungu kutuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwetu akituongoza kulia “Abba Baba!”

Baada ya kufunua tabia ya Baba na kupata divai na mkate wa baraka, Kristo aliingia moja kwa moja katika Patakatifu pa Patakatifu pa mbinguni, baada ya kupata ukombozi wa milele kwa ajili yetu.

Lakini Kristo alikuja akiwa Kuhani Mkuu wa mambo mema yatakayokuja, pamoja na hema iliyo kuu na kamilifu zaidi isiyofanywa kwa mikono, yaani, isiyo ya uumbaji huu. Si kwa damu ya mbuzi na ndama, bali kwa damu yake mwenyewe aliingia Patakatifu pa Patakatifu mara moja tu, akiisha kupata ukombozi wa milele. Waebrania 9:11,12

Kama vile Danieli aliyeshinda maagizo ya amri iliyokuwa dhidi yake, na kuinuliwa kutoka kwenye tundu la simba na kurudi katika nchi ya walio hai, vivyo hivyo Kristo alishinda uadui wa amri ya kifo cha Shetani.

Iwapo wanadamu wangekuwa tayari kukinywea kikombe ambacho Kristo alikunywa cha Uwana Wake wa thamani kwa Baba na kupokea ubatizo Wake ambapo Baba alisema “Wewe ni Mwanangu mpendwa wangu,” ulimwengu ungeingia mara moja katika ujumbe wa malaika wa kwanza, utangazao ujumbe wa amani kama vile Dario alivyofanya Danieli alipotoka “kaburini.”

Kupasuka kwa pazia katika hekalu kulifunua kwamba ukuta wa kati wa kugawanya kati ya Mungu na wanadamu uliondolewa. Sasa ngoja ninukuu maneno ya Desmond Ford na nione kwamba katika muktadha ambao nimetoka kushiriki nawe hivi punde maneno yake yalikuwa ya kweli kwa kiasi kikubwa. Cha kusikitisha aliyawasilisha katika muktadha mbaya wa viriba vikukuu vya divai ya dhabihu ya damu ya kimwili:

Je, ingechukua karne ishirini kama ulimwengu wote ungekuwa tayari kwa Majilio ya Kwanza? Bila shaka hapana, marafiki zangu.

Sasa, sikilizeni. Weka kando maoni yako ya awali na usikilize maandiko haya yaliyo wazi. Agano Jipya linasema nini?

- Mungu, ambaye alisema kwa nyakati nyingi na kwa njia nyingi na baba zetu katika manabii, amesema katika siku hizi za mwisho kwa mwanawe.
- Mara moja katika mwisho wa dunia ametokea kuondoa dhambi kwa kujitua yeye mwenyewe.
- Bado kitambo kidogo, naye atakuja.
- Ni saa ya mwisho, usiku unakwisha, asubuhi imekaribia, tazama, naja upesi.
- Kizazi hiki hakitapita mpaka mambo haya yote yatimie.
- Kuna wengine wanaosimama hapa ambao hawataonja mauti mpaka wamwone Mwana wa Adamu akija katika ufalme wake.⁶⁸
- Hamtapita katika miji yote ya Israeli mpaka Mwana wa Adamu atakapokuja.⁶⁹

Rafiki zangu, ni wazi kama pua ilivyo kwenye uso wako kwamba Agano Jipya linafundisha kwamba mwisho ulikusudiwa kuja mara tu baada ya Majilio ya Kwanza. Iwapo kanisa lingeshika injili, likaelewa habari njema, na katika uchangamfu wa furaha na karama kuu ya Mungu, likaenda kuieneza kwa ulimwengu wote—kwa sababu Yesu hawezi kuja hadi ulimwengu wote uisikie injili. Na kitu pekee kinachoshikilia Majilio ya Pili ni kwamba watu wanaelewa injili. Wakishaielewa, hawawezi kujizuia kuieneza. Shida ni kwamba, hatujawahi kuielewa. Hiyo ndiyo sababu sisi ni Walaodikia sana. Ndio maana tunatembea, tunatembea- tukirudi nyuma!⁷⁰

Kama Dr Ford alivyonukuu Paulo katika Waebrania, wakati Paulo aliouishi ilikuwa siku za mwisho (Ebr 1:2). Kristo alionekana mara moja katika mwisho wa dunia ili kuondoa dhambi (Ebr 9:26).

⁶⁸ Ninaamini Ford anatumia kimakosa maandishi haya kuunga mkono hoja yake.

⁶⁹ Tena, nadhani Ford anatumia kimakosa andiko hili kwenye hoja yake.

⁷⁰ Desmond Ford, *Seventh-day Adventism*, uk.18

Ilikusudiwa kuwa saa ya mwisho, na asubuhi ilikuwa imekaribia wakati ule ule Paulo alipoandika maneno hayo muhimu (Rum 13:12).

Akiwa bado amebeba ubinadamu, Alipaa mbinguni, kwa ushindi na ushindi. **Amechukua damu ya upatanisho ndani ya patakatifu pa yote**, ameinyunyiza juu ya kiti cha rehema na mavazi Yake Mwenyewe, na kuwabariki watu. **Hivi karibuni atatokea mara ya pili kutangaza kwamba hakuna tena dhabihu kwa ajili ya dhambi.** *The Signs of the Times*, Aprili 19, 1905, par. 4

Ellen White aliandika juu ya Kristo kwenda moja kwa moja katika patakatifu zaidi ya yote kubeba ubinadamu wetu na kisha kuwabariki watu. Tukio linalofuata analoeleza ni Ujio wa Pili. Inawezekana kutumia kifungu cha Kristo kuchukua damu ya upatanisho ndani ya Patakatifu Zaidi baada ya 1844, lakini kutumia damu wakati wa kupaa hakuwezi kuondolewa kama maana nyingine inayowezezana.

Kwa mtazamo wa mbinguni, karamu ilikuwa tayari. Lakini wale walioalikwa walikataa kuja. Tunamwua Mwana wa mtayarishaji wa karamu. Nuru ilikuwa inaangaza gizani lakini giza halikuiweza.

Hata wanafunzi walikwazwa na ukweli huu mtukufu. Uadui ambao Wayahudi walikuwa wamejenga dhidi ya watu wa Mataifa ulidhihirishwa na Petro alipojitenga na kula pamoja na watu wa Mataifa pale viongozi kutoka Yerusalemu walipokuja.

Basi, Petro alipofika Antiokia nalimpinga uso kwa uso, kwa sababu alikuwa na hatia; maana kabla watu fulani waliotoka kwa Yakobo hawajafika, alikuwa akila pamoja na watu wa mataifa; lakini walipofika alijitenga na kuwaogopa wale waliotahiriwa. Na Wayahudi wengine pia wakafanya unafiki pamoja naye, hata Barnaba akachukuliwa na unafiki wao. Lakini nilipoona kwamba hawakuwa wanyoofu kuhusu ukweli wa Injili, nilimwambia Petro mbele ya wote, “Ikiwa wewe uliye Myahudi unaishi maisha ya watu wa mataifa mengine na si kama Wayahudi, kwa nini unawashurutisha watu wa mataifa mengine kuishi maisha ya Wayahudi? Wagalatia 2:11-14

Uadui huu kati ya Myahudi na Mmataifa ulikuwa onyesho la sera ya Shetani; ulikuwa na mbegu ya hukumu ya kifo ndani yake.

Wanadamu wote walitenganishwa na Mungu na katika kujitenga kwao na Mungu walitenganishwa wao kwa wao. Kweli, Kristo anataka kuleta wote pamoja wao kwa wao; Aliletwa ulimwenguni kwa “Amani duniani; nia njema kwa wanadamu.” Hilo ndilo lengo Lake. Lakini je, Yeye alitumia wakati Wake katika kujaribu kuwapatanisha hawa wao kwa wao na kujaribu kuharibu mifarakano hii yote kati ya wanadamu na kuwafanya waseme, “Loo, vema, mambo yote yaliyopita yawe yamepita; sasa tutazika kizimba; sasa tutaanza na kugeuza jani jipya na tutaishi vyema kuanzia wakati huu na kuendelea”?

Kristo angeweza kufanya hivyo...Angeweza kuwafanya watu wakubaliane na jambo hilo. Lakini je, wangeweza kushikamana nalo? Hapana. **Kwa maana bado kuna uovu ulioleta mgawanyiko. Ni nini kilisababisha mgawanyiko? Uadui, kujitenga kwao na Mungu kulisababisha utengano wao kwa wao.**

Basi je, ingekuwaje duniani matumizi ya Mola Mwenyewe kujaribu kuwafanya wanadamu wakubaliane kuondoa tofauti zao bila kwenda kwenye mzizi wa jambo hilo na kuondoa uadui uliosababisha utengano huo? Kujitenga kwao na Mungu kulilazimisha utengano kati yao wenyewe. **Na njia pekee ya kuharibu utengano wao kutoka kwa kila mmoja wao ilikuwa ni lazima kuharibu kujitenga kwao na Mungu. Na hili alilifanya kwa kukomesha uadui.** A.T. Jones, *The Third Angel's Message, Sermon 11. General Conference Bulletin*, February 17, 1895, p. 194.2,3

Petro alikuwa amekubali ukweli kwamba Mungu hakuwa na upendeleo alipopokea maono ya shuka iliyoshuka pamoja na wanyama wasio safi. Alisonga mbele kwa imani kuu ili kuwakumbatia kaka na dada zake Wasio Wayahudi, lakini Shetani alimjaribu kwa hofu ya kile ambacho kanisa la Kiyahudi lingefikiria. Paulo alisimama karibu peke yake katika kazi yake, kwa kuwa viongozi wakuu wa kanisa la Agano Jipya walifanya kazi dhidi ya Paulo ili kupinga ushawishi wake.

Wayahudi wengi ambao walikuwa wameikubali injili bado walithamini sana sheria ya sherehe na walikuwa tayari sana kufanya maafikiano yasiyo ya hekima, wakitumaini hivyo kupata uhakika wa watu wa nchi yao, kuondoa ubaguzi wao, na kuwavuta kwenye imani katika Kristo kama Mkombozi wa ulimwengu. **Paulo alitambua kwamba mradi wengi wa washiriki wakuu wa kanisa la Yerusalemu wangeendelea kuthamini ubaguzi dhidi yake, wangepanya kazi mara kwa mara kupinga ushawishi wake.** Alihisi kwamba ikiwa kwa kibali chochote cha kuridhisha angeweza kuwavuta kwenye ukweli angeondoa kizuizi kikubwa kwa mafanikio ya injili katika maeneo mengine. Lakini hakuidhinishwa na Mungu kukubali mengi kama walivyoomba.

Tunapofikiria hamu kubwa ya Paulo ya kuwa na upatano na ndugu zake, huruma yake kwa walio dhaifu katika imani, staha yake kwa mitume waliokuwa pamoja na Kristo, na kwa Yakobo, ndugu wa Bwana, na kusudi lake la kuwa mambo yote kwa watu wote kwa kadiri awezavyo bila kuachilia kanuni—tunapofikiria haya yote, haishangazi kwamba alikuwa ameamua kuachana kabisa na njia hiyo. Lakini badala ya kutimiza jambo alilotaka, jitihada zake za upatanisho zilichochea tu mgogoro huo, zikaharakisha mateso yake yaliyotabiriwa, na kusababisha kumtenganisha na ndugu zake, kulinyima kanisa mojawapo ya nguzo zake zenye nguvu zaidi, na kuleta huzuni kwenye mioyo ya Wakristo katika kila nchi. *The Acts of the Apostles*, p. 405.1,2

Wengi wa mitume hawakuwa wamefahamu usafi wa injili kama ilivyofunuliwa kwa Paulo. Mtume Yohana, yule ambaye aliamini kweli kwamba alipendwa na Yesu, alikuwa wa pekee. Kwa Paulo kuchukua hatua za kuwatuliza ndugu zake na kuwaonyesha kwamba anawapenda, aliongozwa hadi kifo chake. Ikiwa mitume wangepachagua kumkumbatia Paulo kikamilifu, angeweza, kwa msaada wao, kusaidia kuinua injili kwenye nafasi yake ya kweli. Badala yake, ulimwengu ulipoteza mmoja wa wainjilisti wake wakuu.

Ukumbusho wa kiasi kwa sisi sote ambao tumetupwa nje ya makanisa yetu ya awali. Je, tuko katika hatari ya kutafuta kupatanisha wale

ambao hawana ufahamu wa usafi wa injili? Ni lazima tuwapende, lakini si ili kupatanisha makosa - haiwezekani kamwe.

Baba yetu wa mbinguni hakushtushwa na mabadiliko haya ya matukio. Alijua kwamba wanadamu wangeshikilia ukuta wa kizigeu kati yao wenyewe na Mungu na kumshurutisha Kristo kufanya kazi katika huduma ya Mahali Patakatifu kwa miaka 1800. Hili lilithibitika kuwa kweli ufunuo aliopewa Danieli, kwamba Patakatifu na jeshi lingekanyagwa kwa miaka 2300. Lakini kwa upande wa Mungu, hii haikuhitajika. Maandiko yanatuachia ushuhuda ili tujue kwamba kuchelewa hakukuwa kwa sababu ya Mungu, karamu ilikuwa tayari, lakini wanadamu walikataa kuja wakati huo.

Na wanadamu walipoendelea kusitawisha uadui wa Shetani kwa Mungu vifuani mwao, ilikuwa ni lazima kuwe na hukumu ambayo ilihusisha hukumu ya wale waliohesabiwa kuwa waovu. Kanisa lisilo na shida lazima likokotwe mbele ya Kristo na Mafarisayo ili kutosheleza hukumu inayodaiwa (Yohana 8:1-7).

Njia ya Mungu kwa hakika iko katika Patakatifu, lakini njia ya Patakatifu ilikuwa kuwashukia wanadamu pale walipo, kuwatia moyo kunywea kikombe cha Uana wa Yesu, na kupokea ubatizo wake wa upendo wa Baba.

Baada ya kushika njia hii, mwito wa Uadventista ungeweza tu kuanza kwa kusababisha dhambi hii ya kusimamisha ukuta ili kutengeneza Mahali Patakatifu pa kuwa nyingi. Ujumbe wa 1888 ulipaswa kufichua kosa hili, tabia ya Mungu ingepaswa kukumbatiwa, na upatanisho wa kweli ulipaswa kutokea miaka 120 iliyopita... lakini bado, uadui unaendelea.

Je, tuungame dhambi zetu za kutengana? Je, tuombe uadui wote uondolewe kwetu? Je, tukikubali kikombe ambacho Yesu anakunywa na kubatizwa kwa ubatizo wake? Au je, tutadai dhabihu ya damu, hukumu na maangamizi kwa wale tunaowaona kuwa watu wa mataifa katika roho, na kunywea kikombe anachonywea yule mwanamke aliyempanda mnyama?

Huu ni usemi mgumu. Nani awezaye kuustahimili?

SURA YA 24

NJIA MPYA NA ILIYO HAI

Muhtasari wa yale ambayo yameshirikiwa katika hatua hii ni kwamba kuna njia mpya na iliyo hai kwa Baba ambayo haihitaji kifo ili kukidhi haki ya Mungu. Njia ya zamani ni njia ya Agano la Kale au huduma ya kifo (2 Wakor 3:7), ambapo neema ya Mungu huja kupitia dhabihu ya damu. Agano Jipya au njia (Ebr 10:20) hutujia kupitia vipengele vya Melkizedeki vya mkate, divai, na baraka pekee. Tunaweza kulinganisha njia hizi mbili kama ifuatavyo:

	Agano la Kale Huduma ya Mauti	Agano Jipya Njia Mpya na Iliyo Hai
Haki Iliyotokana na	Dhabihu	Rehema
Damu ni sawa na	Damu ya kimwili ya Kristo	Damu ya zabibu, furaha ya Uwana kupitia Roho

Tukio la Mahali Damu ilipomwagika	Juu ya msalaba wa kimwili	Katika umilele, katika historia, na kudhihirishwa wakati wa ubatizo wa Kristo
Upatanisho	Ghadhabu ya Mungu dhidi ya dhambi inatoshelezwa	Ghadhabu ya mwanadamu inatoshelezwa katika ufunuo wa tabia ya Mungu ya upendo
Kuhesabiwa haki	Mungu anakubali kifo cha dhabihu cha Mwana kwa niaba ya mwanadamu	Mungu anaruhusu dhabihu ya Kristo katika kuchukua asili yetu iliyoanguka, kuua uadui ndani yake, na kupokea baraka za Baba yake.
Toba	Huzuni kwa ajili ya dhambi iliyosababishwa na kushindwa kuishi kulingana na kanuni za Mungu. Mgeukie Mungu au ukabiliane na maangamizi	Huzuni kwa ajili ya dhambi iliyosababishwa na ujuzi wa kweli wa tabia ya upendo ya Mungu isiyo na vurugu
Maombezi	Kristo anasihi wema wa damu yake ya kimwili iliyomwagika msalabani mbele ya Baba ili kupata neema kwa ajili ya mwenye dhambi.	Mungu hutuma Roho wa Mwanawe ndani ya mioyo yetu akilia Baba Baba. Tunasherehekea nembo za mkate, divai, na baraka katika ukuhani wa Melkizedeki
Utakaso	Jifiche ndani ya Kristo ili kulindwa na	Tulia kikamilifu katika uwana au ubinti wako

	ghadhabu ya Mungu. Shinda dhambi, ukubali upendo na msamaha wa Mungu, huku pia ukikabiliwa na tishio la adhabu ikiwa utashindwa	kwa Mungu. Shinda mashaka wewe ni mtoto wa Mungu. Pokea Roho ya Uwana kutoka kwa Mwana mzaliwa ili kutimiza amri zote
Hukumu	Mungu humhukumu mwanadamu na kuamua hatima yake	Mwanadamu humhukumu Mungu, na kuamua hatima yake mwenyewe ipasavyo

Kristo ndiye mpatanishi wa wanadamu katika maagano haya yote mawili, lakini anatamani kuliondoa lile la kwanza ili afanye la pili ndani yetu. Lakini hatatulazimisha. Kama Wagoner anavyoeleza, maagano hayo mawili ni uzoefu wa moyo. Matukio hayo mawili ya moyo yanafungamana moja kwa moja na mtazamo wetu wa haki katika tabia ya Mungu.

Sasa tuko katika nafasi ya kuzingatia kwa makini kifungu kifuatacho katika Waebrania:

Basi, ndugu, tukiwa na ujasiri wa kupaingia patakatifu kwa damu ya Yesu, kwa njia mpya iliyo hai, aliyoiweka wakfu kwa ajili yetu, ipitayo katika pazia, yaani, mwili wake... Waebrania 10:19,20

Kwa sisi kuingia katika Patakatifu pa Patakatifu, au katika uwepo wazi wa Mungu, ni lazima tupite katika pazia la mwili wa Kristo; kwa maana ni katika Kristo pekee ndipo ukuta wa kati wa kizigeu umebomolewa. Ni kwa sababu ya kutoamini kwamba wanadamu hawawezi kuja moja kwa moja katika uwepo wa Mungu katika asili yao iliyoanguka kwa sababu tuna uadui ndani yetu (Rum 8:7) kupitia mfumo wa haki wa uongo ambao tulirithi kutoka kwa Shetani. Kama vile Musa alivyojinyenyekeza ili kuweka utaji juu ya uso wake kwa sababu ya kutokuamini kwa watu, vivyo hivyo Kristo alijishusha kuufunika uungu Wake kwa asili ya kibinadamu iliyoanguka ili

kukutana nasi katika kutokuamini kwetu. Hivyo pazia linawakilisha kutokuamini kwa mwanadamu na vile vile kujishusha kwa Kristo katika kuchukua asili iliyoanguka ili wanadamu waweze kumwanguka.

Mwili wa Kristo ni mahali pa kukutana kati ya utukufu wa Mungu na kutoamini kwa mwanadamu. Hii inaufanya mwili wa Kristo kuwa njia mpya na hai ambayo inapitia kutokuamini kwa ubinadamu. Pazia katika Agano Jipya ni Kristo akifunika uungu wake pamoja na wanadamu ili kukutana na pazia la kutokuamini kwa ubinadamu katika Agano la Kale; katika Agano Jipya pazia ni mwili wa Kristo, wakati katika Agano la Kale pazia ni kutokuamini kwa mwanadamu.

Lakini kama A.T. Jones anavyoeleza, agano la kale hutuongoza kwenye agano jipya.⁷¹ Pazia la kale ambalo husababisha dhambi kuwa nyingi, hutuongoza kwenye pazia jipya ambalo hutoa njia mpya na iliyo hai kwa mwanadamu kuja katika uwepo wa Mungu.

Tunakumbushwa kwamba hivi ndivyo inavyotokea tunapoonza utukufu wa Mungu katika miili yetu:

Wakaitana, kila mmoja na mwenzake, wakisema, “Mtakatifu, Mtakatifu, Mtakatifu, ni Bwana wa majeshi; dunia yote imejaa utukufu wake.” Na misingi ya vizingiti ikatikisika kwa sababu ya sauti yake aliyelia, nayo nyumba ikajaa moshi. Ndipo niliposema, “Ole wangu! Kwa maana nimepotea; kwa sababu mimi ni mtu mwenye midomo michafu, nami ninakaa kati ya watu wenye midomo michafu; na macho yangu yamemwona Mfalme, Bwana wa majeshi.” Isaya 6:3-5

Lakini Kristo alipewa mwili na asili yetu iliyoanguka iliyo na uadui ndani yake. Aliuua ili kuubomoa ukuta wa kati wa kizigeu kati yetu na Mungu.

Kwa maana yeye ndiye amani yetu, aliyetufanya sisi sote tuliokuwa wawili kuwa mmoja; akakibomoa kiambaza cha kati kilichotutenga. Naye akiisha kuuondoa ule uadui kwa mwili wake;

⁷¹ *The Review and Herald*, July 17, 1900, uk. 457, par. 14

ndiyo sheria ya amri zilizo katika maagizo[dogma - amri ya kifo katika Dan 6]; ili afanye hao wawili kuwa mtu mpya mmoja ndani ya nafsi yake; akafanya amani. Akawapatanisha wote wawili na Mungu katika mwili mmoja, kwa njia ya msalaba, akiisha kuufisha ule uadui kwa huo msalaba. Waefeso 2:14-16

Kristo ndiye utimilizo halisi wa mfano wa Patakatifu aliopewa Musa. Mwili ulitolewa kwa Kristo ili akae nasi, kama inavyoonyeshwa katika mstari huu:

Na wanifanyie patakatifu, ili nipate kukaa kati yao. Kutoka 25:8

Paa la Patakatifu lilifunikwa na aina fulani ya ngozi za wanyama wa baharini⁷², na ngozi za kondoo waume ambazo zilificha kuta za dhahabu zinazong'aa na samani zilizokuwa ndani. Kristo alipokuja hapa duniani, hakuwa na uzuri wa nje ili tumtamani (Isa 53:2). Utukufu wake wa kweli ulifichwa katika mwili wake wa duniani. Kufichwa kwa utukufu huu kulimwezesha Kristo kukaa kati yetu, akiruhusu wanadamu kumkaribia akiwa katika hali ya kimwili.

Huduma ya Patakatifu ni ishara ya mchakato ambao Kristo anaupitisha ubinadamu ili kuja kwenye upatanisho. Kuna maendeleo katika upatanisho, kwa sababu ya kuongezeka kwa ufahamu juu yetu wenyewe na wa Mungu.

Kristo alifunika uungu wake kwa ubinadamu ili kufika mahali petu pa kuanzia. Kisha anatuongoza katika njia ya Patakatifu mpaka Patakatifu pa Patakatifu. Pazia la utengano kati ya Patakatifu na Patakatifu pa Patakatifu linaashiria pazia la mwili wa Kristo. Patakatifu pa Patakatifu huwakilisha uungu wa Kristo, na Mahali Patakatifu huwakilisha asili ya kibinadamu ya Kristo.⁷³ Ua ni mahali ambapo Kristo anakutana nasi katika mawazo yetu ya shaba yaliyotengenezwa na mwanadamu.

Vyumba viwili vya Hema ni jengo moja, linalowakilisha asili mbili zilizochanganyika pamoja.

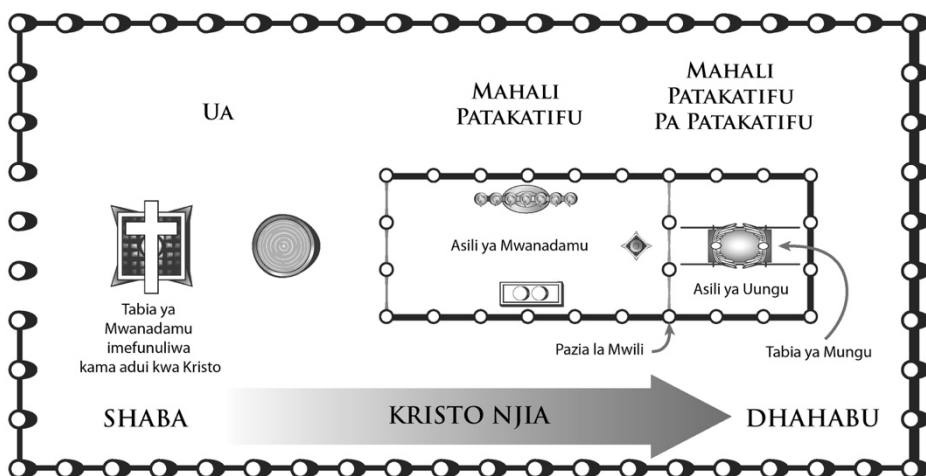
⁷² Some translations say Dugong, other Porpoise skins. KJV says Badger

⁷³ For instance, Christ said that He is the bread of life, and that we should eat His flesh. Bread was contained in the Holy Place of the Sanctuary.

Amri ya kifo iliyowekwa kwa Kristo kupitia mfumo wa haki wa Shetani, unaowakilishwa katika dhahabu kwenye madhabahu ya shaba, inaakisi kifo cha Kristo msalabani. Kristo anatosheleza haki ya kibinadamu ili kufungua akili zetu kwa uwezekano wa msamaha. Kisha Anatushika mkono na kutuongoza mbali na shaba yetu tukiwaza kuelekea dhahabu ya tabia ya Baba Yake. Kristo anatupeleka katika Patakatifu, njia mpya na iliyo hai hadi kwa Baba.

Kwa njia mpya na iliyo hai aliyoiweka wakfu kwa ajili yetu, kupitia lile pazia, yaani, mwili wake. Waebrania 10:20

NJIA YAKO IKO KATIKA PATAKATIFU

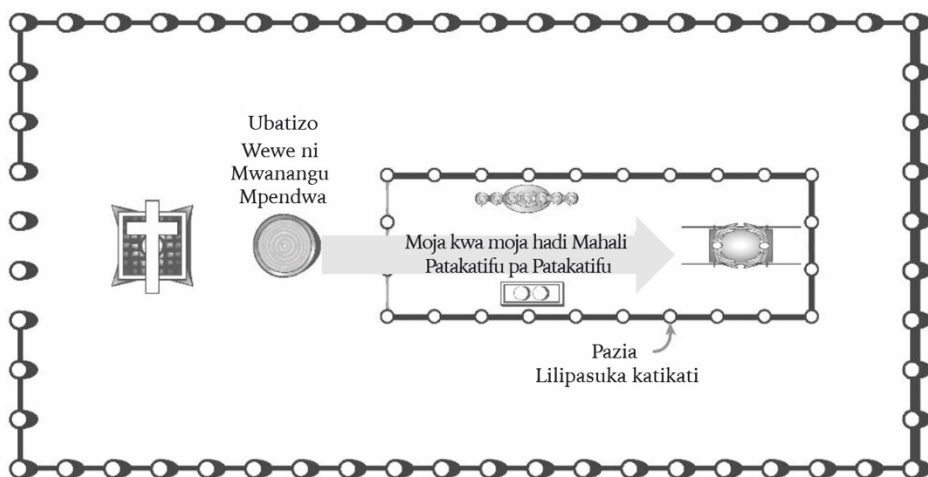
Patakatifu hutupatia madokezo ya kuendelea kwa njia kutoka Ua hadi Patakatifu Zaidi. Samani zote zilizo katika Ua ni za shaba, ambapo inawakilisha mawazo ya mwanadamu kuhusu upatanisho.⁷⁴

Tulimdhania kimakosa Kristo kwamba alipigwa na Mungu na kuteswa (Isaya 53:4) madhabahuni. Mitazamo yetu ya haki inayodai adhabu inatufanya tumuone Kristo kuwa anakufa ili kukidhi haki ya Mungu, wakati ukweli ni kukidhi haki yetu na kufichua uadui wetu dhidi ya Mungu na Mwanawe. Dhahabu kwenye madhabahu inadhihirisha mauaji yetu ya Mwana wa Mungu.

⁷⁴ Tazama Ezekieli 22:18

Kwa mtazamo wetu mbaya juu ya Mungu, tunaungama dhambi zetu kwenye madhabahu ya dhabihu na tuna matumaini kwamba Mungu kweli anatusamehe kwa sababu tuna mwombezi wa kuwasilisha kesi yetu. Katika Birika tunapewa ubatizo wa Yesu, na kuwa na Roho ya uwana inayomwagika juu yetu. Ikiwa tunaweza kukubali ufunuo wa tabia ya Mungu kama ilivyofunuliwa katika Kristo na kushikilia kikamilifu uwana wetu kwa Mungu, basi pazia lililo juu ya macho yetu litapasuka na utakaso wa patakatifu pa nafsi yetu utakuwa wa haraka tunapotazama uzuri wa tabia ya Baba yetu katika Kristo. Tunapita moja kwa moja kupitia pazia la mwili wa Kristo hadi Mahali Patakatifu pa Patakatifu.

Katika Kristo Yesu, asili ya kimungu na ya kibinadamu imechanganyikana. Ukuta wa kati wa kizigeu huondolewa. Damu tamu ya zabibu ambayo Yeye hunywa katika ufalme wa Baba Yake inaua uadui wa haki ya uongo na inatufungulia njia mpya na iliyo hai katika uwepo wa Baba katika Patakatifu pa Patakatifu.

Lakini ikiwa wanadamu wataendelea na mwenendo wao wa Kikristo wakiamini kwamba haki ya Mungu inadai kifo, hawawezi kweli kunywa divai ya uwana na Yesu na hivyo pazia kati ya Mahali Patakatifu na Patakatifu Zaidi lazima libaki.

Kwa hiyo, Mahali Patakatifu ni ishara ya upatanishi wa Yesu kwa ajili ya mwenye dhambi na mitazamo yake isiyo sahihi kuhusu tabia ya Mungu. Ikiwa mtu hatimaye anakataa kukubali tabia ya upole ya Mungu, hatimaye ataondoka Mahali Patakatifu kwenda kwenye ua ambao umetolewa kwa ajili ya Mataifa (Ufu 11:2).

Kwa vile idadi kubwa ya wanadamu ambao wamechagua kumfuata Mungu wamebaki na imani kwamba Mungu ni mharibifu ambaye haki yake inadai kifo, huduma ya Mahali Patakatifu imeonekana kuwa jumla ya uzoefu wa Kikristo. Katika kumbukumbu za historia ya mwanadamu, hatuna ushahidi kabla ya ujumbe wa 1888 wa mtu yeyote anayepokea ufunuo usio na kifo wa tabia ya Mungu. Hivyo Kristo ametakiwa kufanya kazi katika Mahali Patakatifu kwa ajili ya mwanadamu hadi ujumbe wa Majilio ulipokuja mwaka wa 1844. Huu umekuwa ukweli wa historia ya Kikristo.

Pale wale wanaoamini kwa uwongo kwamba Mungu anaangamiza wanapomkaribia Baba, kina cha uadui wao dhidi ya Mungu bila kujua kinastahimiliwa na pazia lililo kati ya Patakatifu na Patakatifu Zaidi. Hili linawawezesha kuingia katika chumba cha kwanza.

Kristo bado anawalisha katika Patakatifu, kwa maana Yeye ni mkate wa uzima (Yohana 6:48). Anawapa divai na baraka ili kuwaacha waonje baraka za Agano Jipya kwa kujibu maombi yao, ambayo ni uvumba. Pia huwapa nuru, kwa maana Yeye ni nuru ya ulimwengu (Yohana 8:12). Kupitia mkate, baraka, na nuru Kristo anataka watu wajisikie ujasiri katika uwana wao, hivyo wangetaka kwenda mbele zaidi katika Patakatifu ili kujua kwa kweli zaidi tabia ya Baba Yake. Kwa nia ya Kristo, watu wanaweza kupita katika pazia la mwili wa Kristo hadi Patakatifu pa Patakatifu, kwa kuwa kuwa ndani ya pazia ni kuwa katika Patakatifu Zaidi.

Wakristo walio wengi walisimama njiani. Wanapozidi kufahamu tabia zao mbovu wanapokaribia Mahali Patakatifu Zaidi, Shetani huwajaribu kutilia shaka uana wao na kueneza uovu wao kwa wengine wanaokataa kusulubishwa pamoja na Kristo. Njia ni nyembamba, kama Yesu asemavyo, na ni wachache wanaoipata kwa sababu wanadamu wanapenda giza kuliko nuru.

Wale wanaomshikilia Yesu kwa imani wanaendelea kupokea mkate ulio hai na divai Kristo anapoendelea kuwaalika wawe “mwanafunzi ambaye Yesu anapenda,” kumaanisha kwamba wanakubali uwana wao kwa Mungu kama mtume Yohana. Sheria huanza kuingia kwa undani zaidi ndani ya mioyo yao, na wanakubali kwa uchungu jinsi tabia yao inavyochukiza. Yesu ni mpatanishi kwa ajili yao neema, rehema na msamaha wake. Kadiri wanavyoona jinsi walivyo waovu, ndivyo huongezeka vishawishi vya kuogopa adhabu na kuelekeza adhabu hii kwa wengine. Hisia zao potofu za haki huwafanya waogope kwamba wataadhibiwa kwa ajili ya dhambi zao. Wanajaribiwa kuwa na shaka kama huenda wanaweza kusamehewa.

Kupitia haya yote, Roho wa Yesu anawavuta wafikirie tabia yake ya rehema na msamaha. Wanapokaribia Patakatifu pa Patakatifu, wanaalikwa kuona kwamba Mungu hataki dhabihu na sadaka.

Isipokuwa tunaweza kuwa huru kutoka kwenye uadui wa haki ya uongo, hatutaweza kuingia Patakatifu pa Patakatifu. Ni uhakikisho wa uana ambao Yesu aliupata kwa ajili yetu wakati wa ubatizo wake ambao unaua uadui huu ndani yetu. Yesu anatuuliza kama alivyomuuliza Petro: “Je, wanipenda?” Je, tutajibu “Ndiyo, ninakupenda kwa sababu ulinipenda kwanza,” au tutasema “Mimi ninakupenda upendo wa kindugu (phileo) ”? (Yohana 21:15-17).

Maadamu tunashikilia wazo la kwamba Mungu atawaangamiza waovu kwa nguvu (badala ya uharibifu kuwa tokeo la asili la maamuzi yao), tutakuwa na hofu ya adhabu. Kila wakati dhambi zetu zinapofunuliwa kwetu, tutajaribiwa kuogopa tutashindwa na kupotea.

Hakuna hofu katika upendo; lakini pendo lililo kamili huitupa nje hofu, kwa maana hofu ina adhabu [kuhofia utaadhibiwa]. Lakini mwenye hofu hajakamilishwa katika upendo. 1 Yohana 4:18

Mungu ni upendo, na tunapomjua Mungu kama alivyofunuliwa katika Mwanawe, tutajua kwamba Baba yetu ni mtakatifu, asiye na hatia, na haui mtu yeyote (si najisi, Ebr 7:26). Kisha tunaweza kutubu tabia zetu za kuhukumu zinazodai kifo na kupokea Roho wa Kristo atoaye uzima ambaye ataua uadui ndani yetu, akituruhusu kupita ndani ya pazia.

Tuko huru kutembea katika Patakatifu Zaidi. Tunapoacha kushikilia tena amri ya kifo ndani yetu kwa njia ya haki ya uongo, hatutaiona tena ikiakisiwa katika tabia ya Mungu. Tukiwa tumeondolewa hofu yetu, hatutahitaji kujitetea kupitia kuelekeza mfumo wetu mbovu wa haki kwa Mungu. Tunaweza kukomesha uovu huu wa kutunga sheria katika muktadha wa haki inayodai kifo.

Kwa wale ambao wameona kidogo ukweli wa mbinguni, ambao imewajia baadhi ya miale ya nuru, ni onyo linalotolewa. Kwa ajili ya nafsi zenu msigeuke na kuasi maono ya mbinguni. Huenda umeona jambo fulani kuhusiana na haki ya Kristo, lakini kuna ukweli ambao bado haujaonekana waziwazi, na hilo linapaswa kukadiriwa na wewe kuwa la thamani kama vito adimu. **Utaiona sheria ya Mungu na kuifasiri kwa watu kwa nuru tofauti kabisa na ile uliyoifanya hapo awali, kwa maana sheria ya Mungu itaonekana kwako kuwa inamfunua Mungu wa rehema na haki. Upatanisho, uliofanywa na dhabihu ya ajabu sana ya Yesu Kristo, utaonekana kwako katika nuru tofauti kabisa.** *The Signs of the Times*, Novemba 13, 1893, par. 2

Kama Yesu asingechukua asili yetu kuua uadui, hatungeweza kamwe kumkaribia Mungu. Sadaka ya Kristo kuchukua asili yetu ni muhimu kwa wokovu wetu. Ni pazia lililotuwezesha kuanza kumkaribia Baba. Laiti ningalitambua ukweli wa tabia ya Mungu mwanzoni mwa kutembea kwangu ili uzoefu wangu wa Mahali Patakatifu ungepunguzwa sana, lakini namshukuru Yesu kwa upatanishi wake kwa ajili yangu kupitia wakati wangu katika ufahamu mbaya wa haki ya Baba yetu.

Mchakato wa upatanisho uliokamilika huweka huru mioyo yetu kutokana na hitaji la hukumu, adhabu, na kifo. Tutakubali rehema ya Mungu kwa hiari na kuwa na furaha kueneza hili kwa wote wanaotuzunguka. Hapo hatutakuwa tena na ufahamu wa dhambi (Ebr 10:2) kwa sababu uadui umeondolewa kabisa kutoka kwetu; kwa hiyo hatutaweka tena jambo hili kwa Baba yetu wa mbinguni wa thamani na tutakoma kumwamini Yeye kuwa ndiye anayewaua wale

wanaomkosa. Tutakuwa huru na mateso yanayotokana na woga wa kuadhibiwa. Tutakuja kupumzika kamili katika mikono ya Baba yetu.

Haya yote yanatimizwa kupitia mwili wa Kristo, ambaye alibomoa ukuta wa kati wa utengano kati yetu na Mungu kupitia pazia la mwili wake. Lisifuni jina la Bwana Yesu Kristo, tabia ya Mungu ndiyo njia mpya na iliyo hai.

Katika siku ya Kristo viongozi wa kidini walikuwa wametoa mawazo ya kibinadamu kwa muda mrefu sana mbele ya watu, hivi kwamba fundisho la Kristo lilikuwa kinyume kwa kila njia na nadharia na utendaji wao. Mahubiri yake ya mlimani yalipingana kabisa na mafundisho ya waandishi na Mafarisayo waliojiona kuwa wenye haki. **Walikuwa wamemwakilisha Mungu vibaya sana hivi kwamba alitazamwa kama hakimu mkali, asiye kuwa na huruma, rehema, na upendo.** Waliwasilisha kwa watu kanuni na mapokeo yasiyo na kikomo kuwa yanatoka kwa Mungu, wakati hawakuwa na “Bwana asema hivi” kwa ajili ya mamlaka yao. Ingawa walidai kumjua na kumwabudu Mungu wa kweli na aliye hai, **walimwakilisha vibaya kabisa; na tabia ya Mungu, kama ilivyowakilishwa na Mwanawe, ilikuwa kama somo la asili, zawadi mpya kwa ulimwengu. Kristo alifanya kila jitihada ili kufuta uwakilishi mbaya wa Shetani, ili ujasiri wa mwanadamu katika upendo wa Mungu urejeshwe. Alimfundisha mwanadamu kumwita Mtawala Mkuu wa ulimwengu kwa jina jipya—“Baba Yetu.”** Jina hili laonyesha uhusiano Wake wa kweli nasi, na linaposemwa kwa unyoofu na midomo ya wanadamu, ni muziki masikioni mwa Mungu. Kristo anatuongoza kwenye kiti cha enzi cha Mungu kwa njia mpya na iliyo hai, ili kumwasilisha kwetu katika upendo wake wa kibaba. *The Review and Herald*, September 11, 1894, par. 6

Tuache huduma ya mauti nyuma tutembea katika njia iliyo hai. Na utukufu wa Agano la Kale ufufie kutoka kwenye nyuso zetu katika nuru ya Agano Jipya.

Akina kaka na dada, tunaweza kufupisha safari yetu binafsi kupitia Mahali Patakatifu kupitia njia mpya na iliyo hai. Hebu tunywe divai ya

uwana wetu kwa Baba na kukubali haki ya Baba yetu yenye rehema (Zab 89:14).

Kanisa linaweza kuwa na ukweli huu zaidi ya miaka 100 iliyopita. Asante, Bwana Yesu, kwa kuwavumilia watu wako. Asante kwa kutokukata tamaa kwa watoto wako maskini, wanyonge, vipofu na uchi wanaotamani kushikamana na hasira iliyojaliwa na haki ya uwongo.

Tuchukue njia mpya na iliyo hai na tuache nyuma huduma ya mauti.

SURA YA 25

OMEGA YA UKENGEUFU

1888 na kuanguka kwake kulisababisha uharibifu wa ajabu kwa kanisa. Makundi mbalimbali yaliyokasirika kimsingi yaliangamizana. Viongozi wa walinzi wa zamani, kama Uriah Smith, Dan Jones, na George Butler walipoteza ushawishi wao; wakati viongozi wapya - Waggoner, Jones, na Kelloggall walipoingia katika ukengeufu. Uongozi wa kanisa uliachwa mikononi mwa Daniells na Prescott ambao walikuwa wakisisitiza maana mpya juu ya Daima chini ya ushawishi wa malaika walioanguka. Ellen White aliandika:

Ndiyo, ingewezekana, lakini akili zao zilipokuwa zimemezwa hivyo nilionyesha kwamba Ndugu Daniells na Ndugu Prescott walikuwa wakiunganisha katika uzoefu wao hisia za kuonekana kwa mambo ya kiumizimu na kuwavuta watu wetu kwenye hisia nzuri ambazo zingewadanganya, ikiwezekana, walio wateule hasa. *Letters and Manuscripts* Vol. 25, Ms 67, 1910, par. 18

Ni vigumu sana kuepuka umizimu kuhusiana na mada za Biblia, kama vile Patakatifu pa mbinguni na daima. Changamoto kubwa kwa wanafunzi wote wa Biblia wa Kiadventista ni kubaki waaminifu kwenye Kanuni za William Miller za ufasiri wa Biblia katika kuchukua

maana halisi ya kifungu kwanza, na kutumia tu maana ya kiroho wakati maana halisi inapofanya vurugu kwa asili.

Umizimu wa Kellogg uliodhihirishwa katika maoni yake ya kishirikina, ulimpeleka kwenye fundisho la Utatu. Daniells alipomwandikia Willie White kuhusu maoni ya Kellogg, alisema:

Tangu baraza lilipofungwa nimehisi kwamba ninapaswa kukuandikia kwa siri kuhusu mipango ya Dk Kellogg ya kurekebisha na kuchapisha upya “The Living Temple”.... Yeye (Kellogg) alisema kwamba siku kadhaa kabla ya kufika kwenye baraza hilo, alikuwa akitafakari jambo hilo, na akaanza kuona kwamba alifanya makosa kidogo katika kutoa maoni yake. Alisema kwamba muda wote huo alikuwa ametatizika kujua jinsi ya kutaja tabia ya Mungu na uhusiano wake na kazi zake za uumbaji... **Kisha akasema kwamba maoni yake ya awali kuhusu utatu yalikuwa yamesimama katika njia yake ya kutoa kauli iliyo wazi na iliyo sahihi kabisa; lakini kwamba ndani ya muda mfupi alikuwa amekuja kuamini katika utatu na sasa angeweza kuona vizuri mahali ambapo ugumu wote ulikuwa, na aliamini kwamba angeweza kufuta jambo hilo kwa njia ya kuridhisha. Aliniambia kwamba sasa anaamini katika Mungu Baba, Mungu Mwana, na Mungu Roho Mtakatifu; na maoni yake yalikuwa kwamba ni Mungu Roho Mtakatifu, na si Mungu Baba, aliyejaza nafasi yote, na kila kitu kilicho hai.** Letter: A.G. Daniells to W.C. White. October 29, 1903, pp.1,2

Ellen White alielezea matukio yanayozunguka mgogoro wa Kellogg kama alfa ya uzushi mbaya, na kutoka kwenye mbegu hizi zenye sumu kanisa lingeshuka hadi Omega, au mwisho wa barabara.

Nimeagizwa kusema kwa uwazi. “Kutana nayo,” ndilo neno lililonenwa kwangu. “Kutana nayo kwa uthabiti, na bila kuchelewa.” Lakini haipaswi kufikiwa kwa kuchukua nguvu zetu za kazi kutoka shambani ili kuchunguza mafundisho na mambo ya tofauti. Hatuna uchunguzi kama huo wa kufanya. **Katika kitabu The Living Temple imewasilishwa alfa ya uzushi mbaya sana.**

Omega itafuata, na itapokelewa na wale ambao hawako tayari kutii onyo ambalo Mungu ametoa. *Selected Messages* Vol. 1, p. 200.1

Nadharia za Jones na Waggoner kuhusu shirika la kanisa hatimaye ziliwaongoza katika umizimu:

Mzee Wagoner ameendekeza mawazo, na bila kungoja kuleta mawazo yake mbele ya baraza la ndugu, amechochea nadharia za ajabu. **Ameleta mbele ya baadhi ya mawazo ya watu kuhusu shirika ambayo hayakupaswa kuelezwa.**

...Wewe au Mzee Wagoner msiache kuwa waangalifu sasa na kuendeleza mambo ambayo si sahihi, na si kulingana na ujumbe uleule ambao Mungu ametoa. (Ellen White to A.T. Jones.) *Letters and Manuscripts* Vol. 9, Letter 37, 1894, par. 18,20

Matunda ya Prescott ya “kusuka mambo ya sura ya kiumizimu” katika kufikiri kwake hatimaye yalimpeleka kwenye Utatu.

Kuna nafsi tatu katika Uungu lakini zina uhusiano wa kisirisiri na usioweza kutenganishwa kiasi kwamba uwepo wa kila mmoja ni sawa na uwepo wa wengine. *W.W Prescott Sermon Notes*, p. 8, from Sermon at Takoma Park, October 14, 1939

Akijibu uasi wa A.F. Ballenger kuhusu Patakatifu, Ellen White alisema:

Wale wanaotafuta kuondoa alama za zamani hawasimami imara; hawakumbuki jinsi walivyopokea na kusikia. Wale wanaojaribu kuleta nadharia ambazo zingeondoa nguzo za imani yetu kuhusu patakatifu au kuhusu utu wa Mungu au wa Kristo, wanafanya kazi kama vipofu. Wanatafuta kuleta mashaka na kuwafanya watu wa Mungu wapeperushwe bila nanga. *Letters and Manuscripts* Vol. 20, Ms 62, 1905, par. 14

Swali la muda gani maono ya Danieli 8 yangeendelea linajibiwa katika kile kinachoeleweka na kazi ya Daima na Chukizo la Uharibifu katika muda wote wa siku au miaka 2300 . Kukataliwa kwa ujumbe wa 1888 kulisababisha shambulio la kiumizimu kwenye nguzo ya msingi ya Uadventista kupitia Daima.

Nayo [*Rumi ya Upapa*] ikawa kubwa, hata jeshi la mbinguni; naye [Upapa] akaangusha chini baadhi ya jeshi na nyota, akazikanyaga [**Halisi**]. Naam, ikajitukuza [*Upapa*] hata juu yake aliye mkuu wa jeshi⁷⁵ [**Kiroho**] hilo, na [kutoka Kwake, Kristo] ikamwondolea [Huduma Yake ya kila siku] sadaka ya kuteketezwa ya daima⁷⁶ [**Kiroho na kitamathali lakini si kihalisia**], na mahali [mbinguni] pa patakatifu [miqdash] pake [pa mbinguni] pakaangushwa chini. [**Kiroho na kinachodhaniwa lakini si katika hali halisi; pia haizungumzii dhana kwamba mbingu zimetupwa chini**]. Na jeshi likatolewa kwake [*Rumi ya Upapa*] pamoja na sadaka ya kuteketezwa ya daima⁷⁷, kwa sababu ya makosa; nayo ikaiangusha kweli hata chini; ikatenda ilivyopenda, na kufanikiwa. Danieli 8:10-12 KJV

Ikiwa tunaruhusu Daima kumaanisha huduma ya Kristo, basi lazima tufanye maneno “kuondolewa” kiroho, kwa maana Upapa haukuondoa huduma ya Kristo lakini uliificha tu katika akili za wanadamu. Pia “mahali pa patakatifu pake” hapakutupwa chini kihalisi. Mahali halisi pa Patakatifu pa mbinguni ni mbingu yenyewe, ambayo Upapa haukuitupa chini. Ni dhahiri kwamba kazi ya Upapa ilificha huduma ya Kristo⁷⁸, lakini hili halionekani katika andiko la Danieli 8:11. Danieli 8:11 inazungumza juu ya kusulubishwa kwa Kristo na kutupwa chini kwa patakatifu pa wapagani wa Rumi na sio kuficha huduma ya Kristo mbinguni.

Ellen White alionya kwamba Daniells na Prescott “walikuwa wakijumuisha katika uzoefu wao hisia za mwonekano wa kiumizimu” kuhusiana na somo la Daima. Hilo liko wazi kabisa kwa wale walio tayari kuliona.

⁷⁵ Alidai kuwa Mungu duniani.

⁷⁶ Ukuhani wa Upapa ulificha ukuhani wa Kristo kwa kuwaelekeza watu kwa makuhani wa duniani.

⁷⁷ Sawa na mtazamo wa kipagani.

⁷⁸ Danieli 8:13 inazungumza juu ya kukanyagwa kwa patakatifu [qodesh], na hii inapata uhalali katika Waebrania 10:29 ambapo Paulo anasema Mwana wa Mungu anakanyagwa chini ya miguu. Tazama Bible Adventism, Hotuba ya 8 “Trodden Under Foot” na James White kwa maelezo zaidi.

Ni wakati huu ambapo mtihamu wetu wa kushikilia Maandiko unajaribiwa zaidi. Hisia nzuri zinaweza kutushawishi na kutupofusha tusione sumu inayokuja nayo. Kwa kielelezo, inasikika kuwa ya kupendeza kumwonyesha Kristo, Mwana wa Mungu, kuwa Mungu Mwana na mungu kwa namna ileile ya Baba katika suala la uwezo na cheo, lakini Shetani hutumia vyema hamu yetu ya kumwinua Kristo na kutuongoza kwenye maoni ya kiumizimu kuhusiana na Baba na Mwana.

Kwa vile vile hufanywa kuhusiana na “Daima.” Katika shauku ya kumwinua Kristo katika kitabu cha Danieli na kumwonyesha Kristo kama mtu mkuu wa pambano hilo (kama tunavyopaswa), Shetani anatangeliza kabari ndogo ambayo inaruhusu mtazamo wa kiumizimu wa kusoma Biblia katika nguzo kuu ya Uadventista. Hivi karibuni ilizaa matunda katika kutolewa kwa Questions on Doctrine. Angalia mbinu ya kiumizimu ya Froom katika kauli ifuatayo:

Katika bidii yao ya kukataa kila kitu ambacho hakipatikani katika Biblia, “Wakristo” walisalitiwa kwa kutumia neno halisi katika kufasiri Uungu kulingana na uhusiano wa kibinadamu uliodokezwa na maneno “Mwana,” “Baba,” na “mzaliwa,” yaani, katika mwelekeo wa kudharau neno lisilo la kibiblia “Utatu” na kubishania kwamba lazima Mwana alikuwa na mwanzo wa mbali sana uliopita.⁷⁹

Kitabu Questions on Doctrine kilifungua lango la maoni ya kiumizimu ya Uungu na asili ya Kristo. Mara mlango huu ulipofunguliwa, hakuwezi kuwa na wa kuuzuia. Na haujazuiliwa.

Mnamo 1971, Newsweek iliandika makala kuhusu mienendo ndani ya kanisa la Waadventista ili “kujiondolea ukweli wa kibiblia uliotiwa chumvi.” Makala hiyo ilisema kwamba, kulingana na watetezi wa kiliberali, “utapata maprofesa wachache wa seminari wanaokubali nadharia hiyo ya miaka 6000, na Waadventista wengi hawaamini tena kwamba siku za uumbaji zilikuwa na urefu wa saa 24 kila moja. Wanaliberali hao pia wanadai kwamba “Waadventista kimapokeo

⁷⁹ Questions on Doctrine, uk. 47

wameweka tafsiri halisi sana juu ya Ujio wa Pili - wakidhani ilikuwa karibu tu - na walishindwa kutambua nguvu ya fundisho hilo kuwahamasisha Wakristo kubadilisha ulimwengu unaowazunguka.”⁸⁰

Akizungumzia mgogoro wa Kellogg, Ellen White alizungumza kuhusu kile ambacho kingetokea ikiwa kanuni za kiumizimu zinazopatikana katika kitabu cha Kellogg zingeruhusiwa kuendelea katika dhehebu.

Adui wa roho ametaka kuleta dhana kwamba matengenezo makubwa yangetukia kati ya Waadventista Wasabato, na kwamba matengenezo haya yangejumuisha kuacha mafundisho ambayo yanasimama kama nguzo za imani yetu, na kujihusisha katika mchakato wa kuundwa upya. Je, matengenezo haya yangefanyika, matokeo yangukuwa nini? Kanuni za ukweli ambazo Mungu katika hekima yake ametoa kwa kanisa la masalio, zingetupiliwa mbali. Dini yetu ingebadilishwa. Kanuni za kimsingi ambazo zimedumisha kazi hiyo kwa miaka hamsini iliyopita zitahesabiwa kuwa makosa. Shirika jipya lingeanzishwa. Vitabu vya mpango mpya vingemandikwa. Mfumo wa falsafa ya kiakili ungeanzishwa. Waanzilishi wa mfumo huu wangeingia mijini, na kufanya kazi ya ajabu. Sabato bila shaka ingechukuliwa kuwa nyepesi, kama vile Mungu aliyeiumba. Hakuna kitu kingeruhusiwa kusimama katika njia ya harakati mpya. Viongozi wangefundisha kwamba wema ni bora kuliko uovu, lakini Mungu akiondolewa, wangeweka utegemezi wao kwa nguvu za kibinadamu, ambazo, bila Mungu, hazina thamani. Msingi wao ungejengwa juu ya mchanga, na dhoruba na tufani zingefagia muundo huo. *Selected Messages* Vol. 1, p. 204.2

Baada ya kunukuu maelezo ya hapo juu kutoka kwa Ellen White katika mkutano wa Baraza la Mwaka uliofanyika Oktoba 15, 1978, Mzee Robert Pierson, Rais wa Konferensi Kuu ya kanisa la Waadventista wakati huo, alitoa maoni haya:

Kanisa la Waadventista Wasabato lilikuwa na miaka ya alpha iliyopita. **Wewe na mimi ndio viongozi ambao tutakabiliana na**

⁸⁰ Samuel Pipim, *Receiving the Word*, uk.75

omega ambayo itakuwa na asili moja ya hila, ya kishetani. Athari yake itakuwa mbaya zaidi kuliko alpha. Ndugu zangu, nawasihi, jifunzeni, mjue yaliyo mbele, basi kwa msaada wa Mungu waandae watu wenu kukutana nayo!⁸¹

Miezi 18 baadaye kanisa lilifanya mabadiliko mengi kwenye shirika lake, ingawa rais mpya alidai kwamba hakuna kitu kilichokuwa kikibadilishwa.⁸² Mabadiliko makuu yalikuwa kura rasmi ya kutambulisha fundisho la Utatu na kurasimisha seti ya Imani za Msingi ambazo hatimaye zingekuwa chombo cha kuwatenga wapinzani.

Yote ambayo Ellen White alionya na kutabiri yametimia, na Mzee Robert Pierson hata alituambia wakati ilipofanyika - muda mfupi baada ya tangazo lake mwaka wa 1978. Ikiwa kanisa halingebadilisha chochote, basi kauli ifuatayo kutoka kwa George Knight haitawezekana.

Wengi wa waanzilishi wa Waadventista Wasabato hawangeweza kujiunga na kanisa leo ikiwa wangelazimika kujiunga na Imani za Msingi za dhehebu. Hasa zaidi, wengi hawangeweza kukubaliana na imani namba 2, ambayo inahusu fundisho la utatu.⁸³

Fikiria muhtasari wa jinsi umizimu umemomonyoa misingi ya imani ya Waadventista tangu kuanzishwa kwake. Hapa kuna jedwali la kile ambacho Waanzilishi waliamini:

⁸¹ Robert Pierson, Address to the Annual Council, Octoba 15, 1978

⁸² *Adventist Review*, April 23, 1980, Seventh Business Meeting

⁸³ George Knight, *Ministry*, October 1993, uk. 10

Mafundisho	Imani ya SDA
Baba na Mwana	Watu binafsi na halisia
Mbinguni	Mbinguni ni mahali halisi.
Uumbaji	Dunia iliumbwa kwa siku sita halisi.
Ibilisi	Ibilisi halisi anayeitwa Shetani ambaye anatumbarika.
Asili ya Mwanadamu	Mwanaadamu; Kifo ni halisi - kurudi mavumbini. Mshahara wa dhambi ni mauti, si uzima wa milele kuzimu.
Umri wa Dunia	Miaka 6000 halisi kulingana na nasaba halisi ya Agano la Kale.
Gharika	Gharika ilifunika dunia nzima baada ya siku 40 za mvua.
Hadithi za Agano la Kale	Zote zinachukuliwa kuwa kweli.
Amri	Kufuatwa kihalisi.
Sabato	Pumziko halisi la kila juma na ni ukumbusho wa uumbaji halisi wa siku sita.
Daima, Jeshi na Nyota Kuteswa. Patakatifu Kutupwa Chini	Matukio halisi ya Rumi kuwatesa watu wa Mungu (jeshi) na viongozi wao (nyota) ⁸⁴ . Kujikuza dhidi ya Mkuu - Kusulubiwa. Kutupwa kwa Patakatifu - mahali halisi pa Rumi palipochukuliwa na Upapa.

⁸⁴ Uriah Smith, Daniel and Revelation (Review and Herald, 1944),p. 159; William Miller, Views of Prophecy,p. 28; J.N. Andrews, The Sanctuary and the 2300 Days,p. 34; James White, Bible Adventism,p. 127

Uzaliwaji na Bikira	Halisi.
Asili ya Kristo	Kristo alichukua asili yetu, sio asili ya Adamu kabla ya anguko. ⁸⁵
Miujiza ya Yesu	Yote halisi yalifanyika.
Kifo cha Kristo	Kihalisi kilifanyika - utu wote wa Yesu ulikufa.
Ufufuo	Halisi na halisia. Tumaini kuu la Ukristo
Patakatifu pa Mbinguni	Halisi na kweli. Panasimamiwa na kuhani halisi Yesu.
Mzee	Mtu wa kiume halisi mwenye mke halisi wa kike.
Ukamilifu wa Kikristo	Halisi na kweli kwa njia ya imani ya Kristo.
Hukumu ya Upelelezi	Halisi na kweli. Mzee wa siku na Mwana wa Adamu ni watu halisi na wa kweli, na wote ni utimizo halisi wa mfano wa huduma ya Mahali Patakatifu pa Patakatifu halisi pa mbinguni.
Ujio wa Pili	Tukio halisi, linalosikika na la kweli.

⁸⁵ Mtazamo wa asili ya Kristo umebadilika sana katika Uadventista. Mtazamo kwamba Kristo alichukua asili ya kabla ya anguko unadai mtazamo wa kiumizimu wa maandiko katika Waebrania na Warumi. Waebrania 2:16 inasema kwamba Kristo alichukua juu Yake uzao wa Ibrahimu, sio uzao wa Adamu kabla ya anguko. Warumi 1:3 inasema kwamba alizaliwa kutoka kwenye uzao wa Daudi kwa jinsi ya mwili. Kuchukua mtazamo wa kabla ya anguko la asili ya Kristo hulazimisha vifungu hivi kuwa vya mfano kwa namna fulani.

Linganisha hilo na kanisa la siku hizi:

Mafundisho	Imani ya SDA Leo Katika Maeneo Mengi
Baba na Mwana	Nafsi ya Kwanza na ya Pili ya Uungu huchukua nafasi ya Baba na Mwana lakini si Baba na Mwana kihalisi. Maneno kama vile Roho wa Mungu hayarejelei kihalisi Roho wa Baba bali mtu tofauti aitwaye Roho Mtakatifu.
Mbinguni	Mbinguni ni mahali halisi.
Uumbaji	Uumbaji si katika siku sita halisi kwa wengi.
Ibilisi	Ibilisi halisi anayeitwa Shetani lakini masuala mengi ya kibinadamu ni matatizo ya kisaikolojia tu.
Asili ya Mwanadamu	Kifo, Kifo ni halisi - kurudi mavumbini. Mshahara wa dhambi ni mauti sio uzima wa milele kuzimu.
Umri wa Dunia	Dunia ina zaidi ya miaka 6000.
Gharika	Gharika bado haifahamiki kama ilikuwa ya ulimwengu wote ama la.
Hadithi za Agano la Kale	Nyingi kuchukuliwa kweli.
Amri	Amri haziwezi kufuatwa.
Sabato	Pumziko halisi la kila juma lakini si ukumbusho wa uumbaji halisi wa siku sita.
Daima, Jeshi na Nyota Kuteswa. Patakatifu Kutupwa Chini	Upapa unaondoa huduma ya Yesu [Daima]; kuondolewa kwa Daima ni mtazamo wa kiumizimu ambao haukutokea kihalisi, lakini tu katika akili za watu. Hekalu halikutupwa

	chini kihalisi bali kiroho katika akili za watu.⁸⁶
Uzaliwaji na Bikira	Halisi.
Asili ya Kristo	Kristo alichukua asili ya Adamu kabla ya anguko. Maana ya mstari “alichukua juu yake uzao wa Abrahamu” si halisi tena.
Miujiza ya Yesu	Yote ilifanyika kihalisia.
Kifo cha Kristo	Machafuko yalileta juu ya sehemu gani ya Kristo ilikufa au ambayo haikufa.
Ufufuo	Halisi na kweli. Tumaini kuu la Ukristo
Patakatifu pa Mbinguni	Patakatifu pa Mbinguni si halisi, bali ni mfano wa huduma ya Kristo. “Mungu hakuwekwa kwenye sanduku kwa miaka 160.”
Mzee	Majina Mume na Mke si halisi, lakini badala yake yanaweza kubadilishana.
Ukamilifu wa Kikristo	Umekataliwa.
Hukumu ya Upelelezi	Imepuuzwa.
Ujio wa Pili	Tukio halisi, linalosikika na la kweli lakini lisilozingatiwa sana. Msisitizo unaokua juu ya ukombozi na teolojia ya ufeministi

Ellen White alituambia:

Katika kuhakiki historia yetu ya zamani, baada ya kusafiri juu ya kila hatua ya awali hadi msimamo wetu wa sasa, naweza kusema, Msifuni Mungu! Ninapooni kile ambacho Mungu amefanya, ninajawa na mshangao, na ujasiri katika Kristo kama kiongozi.

⁸⁶ C Maxwell, God Cares Vol. 1, p. 172 – “Christ’s Priesthood Obscured”; Daniel and Revelation Committee, Symposium on Daniel, uk. 399. “Mwandishi anaona kwamba hakuna maneno yanayotumika ambayo yangeashiria kunajisiwa kwa patakatifu pa mbinguni na pembe. Kinachoonekana badala yake ni mashambulizi ya namna tofauti-(yaani mtazamo wa kiumizimu)-juu ya watu wa Mungu, msingi wa Patakatifu pa Kristo na huduma...”

Hatuna chochote cha kuogopa kwa ajili ya siku zijazo, isipokuwa kama tutasahau njia ambayo Bwana ametuongoza, na mafundisho yake katika historia yetu iliyopita. *Christian Experience and Teachings*, p. 204.1

Imani ya umizimu ilishuka kwenye kanisa kwa wingi baada ya kukataliwa kwa ujumbe wa 1888. Mafundisho ya Patakatifu, kutakaswa kwake, na kutiwa muhuri hayana nguvu na maana tena katika kanisa la Waadventista. Fundisho la Utatu linachanganya kabisa huduma ya maombezi ya Kristo kama mpatanishi mmoja kati ya Mungu na mwanadamu. Maana ya Patakatifu halisi mbinguni inakuwa haina maana. Mchakato wa mwisho wa upatanisho kuanzia mwaka wa 1844 na kuendelea unaonekana kuwa mbaya zaidi na wa kupinga injili mbaya zaidi. Fundisho la kipagani la kutuliza linaendelea kutawazwa katika hekalu la Waadventista.

Kama tulivyojadili katika sura ya 14 'Kristo Alisulubishwa Upya,' kanisa lilitia muhuri kukataa kwake ujumbe wa 1888 katika 2001.

Jinsi gani Yesu analilia kanisa lake. Watu wake wanaangamia kwa kukosa maarifa. Hebu turudi kwenye misingi ya imani ya Waadventista na kujenga ujumbe wa 1888 juu ya msingi huu.

Niliona kundi la watu waliosimama kwa ulinzi na uthabiti, bila kuwaonyesha uso wowote wale ambao wangeweza kusumbua imani imara ya mwili. Mungu aliwatazama kwa kibali. Nilionyeshwa hatua tatu—ujumbe wa kwanza, wa pili, na wa tatu wa malaika. Alisema malaika wangu aliyeandamana nami, "Ole wake yule ambaye atasogeza kizuizi au kutikisa kipini cha jumbe hizi. Uelewa wa kweli wa jumbe hizi ni wa muhimu sana. Hatima ya roho inategemea jinsi zinavyopokelewa." Nilishushwa tena kupitia jumbe hizi, na nikaona jinsi watu wa Mungu walivyokuwa wamenunua uzoefu wao. Ilikuwa imepatikana kwa mateso mengi na migogoro mikali. Mungu alikuwa amewaongoza hatua kwa hatua, mpaka akawa amewaweka juu ya jukwaa imara lisilotikisika. *Early Writings*, p. 258.3

Bwana katika rehema zake kuu alituma ujumbe wa thamani sana kwa watu wake kupitia kwa Wazee Wagoner na Jones. Ujumbe huu ulikuwa wa kuleta kwa uwazi zaidi mbele ya ulimwengu Mwokozi aliyeinuliwa, dhabihu kwa ajili ya dhambi za ulimwengu mzima. Uliwasilisha kuhesabiwa haki kwa njia ya imani katika Mdhamini; uliwaalika watu kupokea haki ya Kristo, ambayo inadhihirishwa katika kutii amri zote za Mungu. Wengi walikuwa wamepoteza kumwona Yesu. Walihitaji kuelekeza macho yao kwenye utu Wake wa kimungu, sifa Zake, na upendo Wake usiobadilika kwa familia ya kibinadamu. Mamlaka yote yametolewa mikononi Mwake, ili aweze kuwagawia wanadamu zawadi nono, akitoa zawadi isiyokadirika ya haki Yake Mwenyewe kwa wakala wa kibinadamu asiyejiweza. Huu ndio ujumbe ambao Mungu aliamuru utolewe kwa ulimwengu. Ni ujumbe wa malaika wa tatu, ambao unapaswa kutangazwa kwa sauti kuu, na kuhudhuriwa na kumwagwa kwa Roho Wake kwa kiasi kikubwa. *Testimonies to Ministers*, p. 91.2

Kanisa la sasa halina uwezo wa kutusaidia kuelewa kazi ya kweli ya upatanishi ya Kristo kwa ajili yetu. Lakini tunaweza kuwa na shukrani kwa waanzilishi na historia ya kanisa iliyobaki kwetu kujua njia. Maneno ya Joseph Bates bado ni muhimu kwetu leo.

Nimekuwa hasa katika kunukuu Maandiko, katika kujibu maswali yaliyopendekezwa, kujitahidi ikiwezekana kuondoa baadhi ya giza nene na ukungu wa...**Imani zote za Kiumizimu ambazo sasa zinaonekana kutulia katika ulimwengu wote wa maadili, na kuzima hata nuru yenyewe kutoka kwenye upeo wa macho. Kwa akili yangu mfumo huu wa kiumizimu, wakati neno la Mungu linapokubali tafsiri halisi, na - kulingana na kanuni - halisi kwanza;** ni, kutumia maneno ya baharia, kama meli inayopapasa kuelekea Boston Bay usiku, kwenye theluji nene huku mwezi ukiwa umejaa. Hakuna kitu kinachoweza kudanganya zaidi kwa baharia kama mawingu yarukayo wakati mmoja yanaangaza anga kwa wembamba wa mvuke wake, (yakimtia moyo baharia kuamini kwamba sasa ataona light house) wakati unaofuata inazidi kuwa nyeusi, na hivyo inaendelea kuwahadaa, mpaka kwa ghafla

wavunjaji wananguruma pande zote - meli inaangushwa kwenye miamba - kilio cha jumla kinaenda! na matumaini yote yametoweka - meli na mabaharia walitapakaa ufukweni! **Mungu mwema! utusaidie kuepusha tafsiri hizi za kiroho za neno Lako, ambapo linawekwa wazi sana kwamba ujio wa pili na ufalme wa Kristo utakuwa halisi na kweli, kama matukio yaliyotukia kwenye Majilio ya kwanza, yaliyorekodiwa sasa katika historia.** Joseph Bates, *The Opening of the Heavens* (Press of Benjamin Lindsey, 1846), p. 22

Na kama Ellen White alivyotuonya:

Kwa muda mrefu Shetani amekuwa akijitayarisha kwa ajili ya jitihada yake ya mwisho ya kuudanganya ulimwengu. Msingi wa kazi yake uliwekwa na uhakikisho aliopewa Hawa katika Edeni: “Hakika hamtakufa.” “Siku mtakayokula matunda ya mti huo, mtafumbuliwa macho, nanyi mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya.” Mwanzo 3:4,5. **Kidogo kidogo ametayarisha njia kwa ajili ya kazi yake kuu ya udanganyifu katika maendeleo ya umizimu.** Bado hajafikia utimilifu kamili wa miundo yake; lakini itafikiwa katika masalio ya mwisho ya wakati. ... Isipokuwa wale wanaolindwa na uwezo wa Mungu, kwa njia ya imani katika neno Lake, ulimwengu wote utafagiliwa katika safu ya udanganyifu huu. *The Great Controversy*, p. 561.2

Na tusikilize wito wa kutoka katika umizimu wa Babeli. Kama ilivyonenwa juu ya Israeli muda mrefu uliopita, hiyo hiyo inatumika kwa Uadventista sasa:

Bwana wa majeshi asema hivi, Wana wa Israeli walionewa, pamoja na wana wa Yuda; wote waliowachukua mateka wamewashika sana, wamekataa kuwaacha waende zao. Yereimia 50:33

Malaika wa pili wa Ufunuo 14 anatuita sasa kwa mlio wa sauti ya malaika wa nne wa Ufunuo 18:

Akalia kwa sauti kuu, akisema, “Umeanguka, umeanguka Babeli ule mkuu; umekuwa maskani ya mashetani, na ngome ya kila roho

mchafu, na ngome ya kila ndege mchafu mwenye kuchukiza.”

Ufunuo 18:2

Hebu tutoke katika mfumo wa umizimu na kusimama kwa uthabiti juu ya jukwaa thabiti la waanzilishi wa Kiadventista. Acheni tumruhusu Baba yetu wa mbinguni akamilishe ujumbe wa 1888 ndani yetu na atutie muhuri kwa tabia ya kweli ya Baba isiyo na hasira iliyotokana na haki ya kishetani.

SURA YA 26

KUSHINDA ULAODIKIA

Kinachovutia kuhusu neno Laodikia ni kwamba linatokana na maneno mawili ya Kigiriki: Laos lenye maana ya watu au taifa, na dike ikimaanisha haki au adhabu.

Kuna umuhimu katika jina la *Laodikia*. Mji huo ulipewa jina hasa kwa heshima ya Laodice, mke wa Mfalme Antioko wa Pili, lakini jina hilo pia ladokeza kwamba raia wake hawakupendezwa na sheria ya Rumi. Jina *Laodikia* linajumuisha maneno mawili ya Kigiriki, *laos*, ambayo yanamaanisha “watu” au “taifa,” na *dike*, neno la kisheria linalorejelea “desturi,” “adhabu,” au “hukumu,” kulingana na muktadha. Walaodikia walijiona kuwa watu wa kushika sheria; hata hivyo, kanisa la Laodikia kwa ufupi lilipuuza amri za Bwana Yesu. Sheria ya Mungu inashinda; kwa bahati mbaya, Walaodikia waliridhika kufuata desturi za Kirumi.⁸⁷

Kinachovutia hata zaidi ni kwamba Mfalme Antioko wa Pili aliitwa Theos, au Mungu. Mji wa Laodikia uliitwa jina la mke wa Antioko wa Pili, aliyeitwa Laodice. Wakati Antioko alipoamua kufanya mapatano

⁸⁷ <https://www.gotquestions.org/Laodicea-in-the-Bible.html>

na Ptolemy II, anayejulikana kama Philadelphus, Mfalme wa Kusini, Antioko alitalikiana na mkewe Laodice na kuoa binti ya Ptolemy. Lakini kupitia mfululizo wa fitina, Antioko wa Pili alikufa, akishukiwa kutiwa sumu na Laodice, na mke wake mpya Bernice na mwanawe waliuawa na wafuasi wa Laodice. Ni dhahiri kwamba Laodice aliamini kwamba dhambi hii inapaswa kuadhibiwa kwa kifo.

Ni maelezo ya kufaa jinsi gani ya tatizo linalokabili kanisa la Laodikia. Makanisa saba yaliyoelezewa katika Ufunuo 2 na 3 yanawakilisha vipindi saba vya kanisa katika historia ya kanisa. Hapo kumejumuishwa safu kupitia makanisa haya ya hukumu ya kulaani ambayo makanisa mengi yamejishughulisha nayo, ikiishia katika kanisa la hukumu - Laodikia.

Kanisa	Maana	Kuendelea kwa Hukumu
1. Efeso (A.D. 31-100)	Kutamanika	Na umewajaribu wale wanaosema kuwa ni Mitume na sio, na ukawakuta ni waongo. Ufu 2:2
2. Smirna (100-313)	Harufu Nzuri Wakati wa Mateso	Usiogope mambo yatakayokupata. Hakika Ibilisi atawatupa baadhi yenu gerezani ili mjaribiwe, Ufunuo 2:10.
3. Pergamo (313-538)	Ndoa Halisi	Nayajua matendo yako, na ukaapo, ndipo penye kiti cha enzi cha Shetani [kiti cha enzi – kiti cha hukumu] ; Ufunuo 2:13 KJV
4. Thiatira (538-1519)	Kupungua	Na yeye ashindaye, na kuyashika matendo yangu hata mwisho, nitampa mamlaka juu ya mataifa, naye atawachunga kwa fimbo ya chuma; kama vyombo vya mfinyanzi vitavunjwa vipande vipande; kama mimi nilivyopokea kwa Baba yangu. Ufu 2:26,27 KJV

5. Sardi (1519-1798)	Mambo Yaliyosalia	Yeye ashindaye atavikwa mavazi meupe; wala sitalifuta jina lake katika kitabu cha uzima , bali nitalikiri jina lake mbele za Baba yangu, na mbele ya malaika zake. Ufu 3:5 KJV
6. Filadelfia (1798-1844)	Upendo wa Kindugu	Tazama, nakupa watu wa sinagogi la Shetani, wasemao kwamba ni Wayahudi, nao sio, bali wasema uongo; tazama, nitawafanya waje kusujudu mbele ya miguu yako , na kujua ya kuwa nimekupenda wewe.”—Ufu 3:9KJV
7. Laodikia (1844- Sasa)	Watu wa Hukumu	Kwa sababu wasema, Mimi ni tajiri, nimekuwa tajiri, wala sina haja ya kitu; nawe hujui ya kuwa wewe ni mnyonge, na mwenye mashaka, na maskini, na kipofu, na uchi - Ufu 3:17

Inashangaza kwamba Theos (Mungu) wa Kigiriki Antiochus II alijaribu kumwacha mke wake wa hukumu na kuoa binti ya Philadelphus, lakini roho ya mwanamke aliyeoa kwanza ilimwangamiza yeye na familia yake mpya. Ishara hapa ni picha. Mwanamume anaweza tu kuoa binti wa upendo wakati roho ya hukumu, tamaa ya kifo inapokufa. Kisha yuko huru kuoa. Kanisa la Filadelfia linawakilisha kanisa la vuguvugu la Millerite. Ahadi ilitolewa kwa kanisa hili:

Yeye ashindaye, nitamfanya kuwa nguzo katika hekalu la Mungu wangu, wala hatatoka tena. Nitaandika juu yake jina la Mungu wangu na jina la mji wa Mungu wangu, Yerusalemu Mpya, unaoshuka kutoka mbinguni kwa Mungu Wangu. *Nami nitaandika juu yake jina langu jipya.* Ufunuo 3:12

Kama vuguvugu la Millerite lingeendelea katika vuguvugu la Majilio na wangepokea ujumbe wa 1888, wangetoka Philadelphia hadi agape.

Lakini agape inaweza kuwepo tu wakati Laodice; roho ya hukumu, inapokuwa imekufa.

Badala ya kuukubali ujumbe, kanisa lilitawaza kanuni za kipagani za adhabu kwa njia ya dhabihu kwa kuinua maombezi ya dhabihu ya damu mbele ya Baba kupitia somo la Daima. Kipindi cha Uadventista kutoka miaka ya 1920 hadi 1970 kilikuwa kipindi cha hukumu kali na adhabu. Ili kukabiliana na hili, kanisa limejaribu kumweka mbali Laodice na kumwoa binti wa kanisa la kiroho ili kulisafisha fundisho la hukumu ya upelelezi lililoning'inia juu ya kanisa kama wingu jeusi. Lakini roho ya Laodice itarudi na kuharibu kanisa kwa sababu limejiunga na Rumi kupitia *maduka yake ya dawa* [pharmakeiaas] jlyaliyoonyeshwa katika ajenda ya chanjo ya Covid ya Dr Fauci. Na katika roho ya Laodice, aliua mamia ya maelfu ya watoto wachanga ambao hawajazaliwa.

Je, tutaepukaje hukumu hii? Je, tutashindaje na kupokea ahadi ya Yesu kwa kanisa la mwisho?

Yeye ashindaye, nitampa kuketi pamoja nami katika kiti changu cha enzi, kama mimi nilivyoshinda nikaketi pamoja na Baba yangu katika kiti chake cha enzi. “Yeye aliye na sikio, na alisikie neno hili ambalo Roho ayaambia makanisa.” Ufunuo 3:21,22

Siri ya kushinda ni kumwamini Mwana mzaliwa wa pekee, jinsi alivyo, na kupokea Roho wake, damu yake, divai yake ya kupendeza ya Uwana. Kama Wagoner alivyoandika katika aya ya mwanzo ya kitabu chake cha thamani, *Christ and His Righteousness*:

Katika mstari wa kwanza wa sura ya tatu ya Waebrania tuna mawaidha ambayo yanaelewa maagizo yote aliyopewa Mkristo. Ni hivi: “Kwa hiyo, ndugu watakatifu, wenye kuushiriki mwito wa mbinguni, mtafakarini sana Mtume na Kuhani Mkuu wa maungamo yetu, Kristo Yesu.” Kufanya hivyo kama vile Biblia inavyoagiza, **kumfikiria Kristo daima na kwa akili, kama vile Yeye alivyo, kutamfanya mtu awe Mkristo mkamilifu, kwa kuwa “kwa kutazama tunabadilishwa.”** E.J. Wagoner, *Christ and His Righteousness*, p. 5.1

Katika sura za kwanza za kitabu hiki, tulimwona Kristo jinsi alivyo. Kristo ndiye aliyeletwa na agape ya Baba. Alirithi yote ambayo Baba yake alikuwa nayo ili awe kuhani wa agape kwa viumbe vyote vilivyoubwa. Tangu milele hadi sasa, Mwana wa Mungu anagawa mkate, divai na baraka kwa watoto wote wa Mungu.

Shetani alimwonea wivu Mwana wa Mungu na kuanzisha mfumo wa haki wa kifo, uliolenga kumwangamiza Mwana wa Mungu. Jamii ya wanadamu ilianguka katika mfumo wa haki wa Shetani na Kristo akawa si mpatanishi wa uzima tu bali pia, kwa niaba yetu, mpatanishi wa dhambi na kifo.

Haya tuliyachunguza katika maisha ya Ibrahimu. Kristo, kama alivyowakilishwa katika huduma ya Melkizedeki, alimtolea Ibrahimu mkate, divai, na baraka. Lakini Ibrahimu, akiwa bado na roho ya Laodike, alihitaji kuona dhabihu ili kupokea uhakikisho wa urithi wa uzima wa milele.

Yesu aliwahudumia wazee wa zamani na manabii kupitia ufahamu wao wa uongo wa tabia yake. Aliwaambia tena na tena kwamba hataki dhabihu.

Naye Samweli akasema, “Je! Bwana huzipenda sadaka za kuteketezwa na dhabihu Sawasawa na kuitii sauti ya Bwana? Angalia, kutii ni bora kuliko dhabihu, Na kusikia kuliko mafuta ya beberu.” 1 Samweli 15:22

Dhabihu na matoleo hukupendezwa nazo, Masikio yangu umeyazibua, Kafara na sadaka za dhambi hukuzitaka. Zaburi 40:6

Nimkaribie Bwana na kitu gani, na kuinama mbele za Mungu aliye juu? Je! Nimkaribie na sadaka za kuteketezwa, na ndama za umri wa mwaka mmoja? Je! Bwana atapendezwa na elfu za kondoo waume, au na elfu kumi za mito ya mafuta? Je! Nimtoe mzaliwa wangu wa kwanza kwa kosa langu, mzao wa mwili wangu kwa dhambi ya roho yangu? Ee mwanadamu, yeye amekuonyesha yaliyo mema; na Bwana anataka nini kwako, ila kutenda haki, na kupenda rehema, na kwenda kwa unyenyekevu na Mungu wako! Mika 6:6-8

Kwa maana sikusema na baba zenu, wala sikuwaamuru, siku ile nilipowatoa katika nchi ya Misri, katika habari ya sadaka za kuteketezwa au dhabihu. Lakini hili ndilo nililowaamuru, nikisema, “Sikilizeni sauti yangu, nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtakuwa watu wangu, mkaende katika njia zote nilizowaamuru ninyi, mpate kufanikiwa.” Yeremia 7:22,23

Kristo alipokuja duniani, alidhihirisha ukweli huu uliofichwa na wanadamu tangu mwanzo: Mungu alitupenda sisi kama watoto wake. Hakuhitaji kamwe chochote kumfanya atupende. Hakuwahi kutukatisha tamaa. Tulikuwa tumefikiri kwamba alikasirika na alitaka kifo kimridhishe, lakini Yesu alithibitisha hili kuwa la uwongo.

Mungu alimwandalia Yesu mwili wa mwanadamu, mchanganyiko wa asili ya kimungu na ya kibinadamu. Sadaka hii ya ajabu ilimruhusu Mungu kukaa kati yetu. Kristo aliua uadui wa asili ya kibinadamu inayopatikana katika amri za kifo na kupokea baraka za Baba kwa ajili yetu wakati wa ubatizo wake. Kisha ikadhihirika kwamba mwanadamu alirejeshwa kwenye upendeleo wa Mungu, ingawa upendeleo huu ulikuwepo daima, ingawa ulikuwa umefichwa.

Wakati wa ubatizo wa Mwokozi, Shetani alikuwa miongoni mwa mashahidi. Aliona utukufu wa Baba ukimfunika Mwanawe. Alisikia sauti ya Yehova ikishuhudia uungu wa Yesu. **Tangu dhambi ya Adamu, jamii ya wanadamu ilikuwa imekatiliwa mbali na ushirika wa moja kwa moja na Mungu;** mwingiliano kati ya mbingu na dunia ulikuwa kupitia Kristo; lakini sasa kwa kuwa Yesu alikuwa amekuja “katika mfano wa mwili wenye dhambi” (Warumi 8:3), Baba Mwenyewe alizungumza. **Hapo awali alikuwa amewasiliana na wanadamu kwa njia ya Kristo; sasa Aliwasiliana na wanadamu katika Kristo.** Shetani alitumaini kwamba kuchukia kwa Mungu uovu kungeleta utengano wa milele kati ya mbingu na dunia. Lakini sasa [kabla ya msalaba] ilionekana wazi kwamba uhusiano kati ya Mungu na mwanadamu ulikuwa umerejeshwa. *The Desire of Ages*, p. 116.2

Katika ukingo wa Yordani, Kristo, kama kuhani wetu, kama mmoja wetu, anajitoa kwa Mungu. Baba anaonyesha upendo wake wa milele,

na ubinadamu unaonyeshwa kuwa katika upendeleo wa Mungu bila dhabihu ya damu. Damu ya Kristo ni uhakikisho wa upendo wa Baba. Ni divai ya kupendeza inayotufunulia kwamba tulikusudiwa kuishi pamoja milele na Mungu kama watoto Wake.

Licha ya ukweli kwamba Shetani alijaribu kuchukua kutoka kwa Yesu divai hii ya Uwana mpendwa katika jangwa la majaribu, Kristo alimshinda kabisa.

Tukio la kujaribiwa na Kristo jangwani **lilikuwa msingi wa mpango wa wokovu, na linampa mwanadamu aliyeanguka ufunguo** ambao yeye, katika jina la Kristo, angeweza kushinda. *Confrontation*, p. 63.2

Shetani alikuwa ametilia shaka ikiwa Yesu alikuwa Mwana wa Mungu. Katika muhtasari wa kufukuzwa kwake alikuwa na uthibitisho kwamba hangeweza kupinga. Uungu uliangaza kupitia wanadamu wanaoteseka. Shetani hakuwa na uwezo wa kupinga amri hiyo. Akiwa na unyonge na hasira, alilazimika kujiondoa katika uwepo wa Mkombozi wa ulimwengu. Ushindi wa Kristo ulikuwa kamili kama vile ulivyokuwa kushindwa kwa Adamu. *The Desire of Ages*, p. 130.3

Lakini wanadamu walipapasa katika ujinga uliotiwa giza wa tabia ya Mungu. Kristo aliendelea kuwafundisha watu:

“Lakini enendeni mkajifunze maana ya maneno haya: ‘Nataka rehema, wala si dhabihu.’ Kwa maana sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi, wapate kutubu. Mathayo 9:13

“Lakini kama mngejua maana ya maneno haya, ‘Nataka rehema, wala si dhabihu,’ hamngewahukumu wasio na hatia. Mathayo 12:7

Kristo alifunua tabia nzuri ya Baba Yake, akionyesha kwamba Yeye wala Baba yake hawalaani na kuwahukumu watu kifo.

“Kwa maana Baba hamhukumu mtu ye yote, bali amempa Mwana hukumu yote...” Yohana 5:22

“Ninyi mwahukumu kwa jinsi ya mwili; mimi simhukumu mtu yeyote.” Yohana 8:15

Licha ya hayo yote, wanadamu walimwua Mkuu wa Uzima. Kama Danieli, Kristo aliua uadui wa amri ya kifo na akasimama kutangaza amani kwa mataifa yote.

Katika kuja hapa duniani, Kristo alionyesha ukweli wa milele kwamba alielewa majaribu na huzuni zetu. Lakini katika kulifunua hili duniani, alipata huduma bora kama kuhani wetu mbinguni. Alimwaga juu yetu uhakikisho wa upendo wa Baba. Divai, damu ya Agano Jipya, hutujia kwa njia ya Roho, ikituambia kwamba sisi ni watoto wapendwa wa Mungu.

Lakini watu waliendelea kuhukumu na kulaani. Amri ya viongozi wa kanisa la Kikristo kwa Paulo kuweka nadhiri ilifunua roho ya hukumu iliyokuwa bado ipo na kupooza uhuru wa Petro katika kujiondoa kwake kula pamoja na Mataifa. Kuhukumwa kwa wazushi katika kanisa la Efeso kulihakikisha kuibuka kwa kanisa la Papa.

Hatimaye, baada ya 1844, ujumbe ulikuja wa “mcheni Mungu na kumtukuza.” Muda mfupi baada ya ujumbe wa 1888 kufika, ukitufungulia mlango wa haki ya kweli. Roho ya Unabii ilitufunulia kwamba haki ya Shetani ilikuwa bandia ya haki ya Mungu.

Sasa Yesu anatuita sisi kupokea Roho wa uwana na binti kwa Mungu, ili uadui wa hukumu ya adhabu uondolewe kwetu.

Kuna mapatano gani kati ya Kristo na Ibilisi? Muumini anawezaje kuwa mshirika na asiyeamini? Na kunaweza kuwa na muungano gani kati ya hekalu la Mungu na sanamu? Kwa maana sisi tu hekalu la Mungu aliye hai. Kama Mungu alivyosema: “Nitaishi ndani yao na kati yao nitatembea. Nitakuwa Mungu wao, nao watakuwa watu wangu. Kwa hiyo, tokeni kati ya wasioamini, mjitenge nao, asema BWANA; msiguse uchafu wao, nami nitawakaribisha. Nami nitakuwa Baba yenu, nanyi mtakuwa kwangu wanangu wa kiume na wa kike, asema Bwana wa majeshi.” 2 Wakorintho 6:15-18 NLT

Je, tutaendelea kugusa kanuni chafu za hukumu? Je, tutaendelea kuinua kanuni ya kipagani ya dhabihu, tukiamini kwamba Kristo hutumikia damu halisi ili kutosheleza haki ya Baba Yake? Au tutashinda roho ya Laodikia - roho ya hukumu? Tunaalikwa kusema kwa wote wanaotuzunguka wanaolaani, “Baba uwasamehe, kwa maana hawajui wanalofanya.”

Hebu na tupokee Roho ya uwana, kwa kuinywa damu ya Yesu; divai ya Agano Jipya, ili tuweze kuungana na mtume Yohana ili tuwe wanafunzi ambao Yesu anawapenda.

Petro akageuka akamwona yule mwanafunzi aliyependwa na Yesu anafuata; (ndiye huyo aliyeegama kifuani pake wakati wa kula chakula cha jioni, akasema, Bwana, ni nani akusalitiye?) Basi Petro akamwona huyo, akamwambia Yesu, **Bwana, na huyu je? Yesu akamwambia, Ikiwa nataka huyu akae hata nijapo, imekupasaje wewe?** Wewe unifuata mimi. Yohana 21:20-22

Katika kukubali uwana wetu wa kweli tutajiunga na wale 144,000 na kubaki hadi Yesu atakapokuja. Ninatumai utasikia sauti ya Baba yetu wa thamani ikikuita ukubali utambulisho wako wa kweli kama mtoto wa Mungu, na kuacha roho ya hukumu na adhabu.

Hebu Yesu na akamilishe kazi aliyoianza ndani yetu, ili tukae mbele za Baba na Mwana milele na milele. Amina.

Katika historia yote ya ulimwengu, Kristo amekuwa mpatanishi mmoja kati ya Mungu na uumbaji wake. Amekuwa mpatanishi wa maisha kwa viumbe vyote vilivyumbwa. Akawa mpatanishi wa mwanadamu alipoanguka dhambini. Alifanya upatanishi kwa ajili ya Mungu na mwanadamu ili kumleta mwanadamu kwenye Patakatifu pa Patakatifu na kutiwa muhuri na upendo wa Baba. Atakuwa mpatanishi mmoja milele akitupa upendo wa Baba na kutuhakikishia kwamba sisi ni watoto wa Mungu, na Baba atakuwa yote katika yote.

Yesu alifanyika lini mpatanishi wa wanadamu?

Ni lini Yesu alistahili kuwa kuhani wetu?

Je, upatanishi Wake unahusisha zaidi ya
kushughulikia anguko la mwanadamu na
tatizo la dhambi?

Je, vipengele vya Ukuhani
wa Melkizedeki ni vipi
na hii inahusiana vipi
na huduma ya Yesu?

Damu ya Kristo ni nini na Upatanisho
ulifanyika lini kwa jamii ya wanadamu?

Utakaso wa Patakatifu Mbinguni ni nini
na kwa nini umechukua muda mrefu kwa
mchakato huu tangu 1844?

Kitabu hiki kinachunguza maswali
haya na kujenga juu ya nguzo kuu na
msingi wa Uadventista unaopatikana
katika Danieli 8:13,14. Hapa utapata mbinu
mpya ya kufungua Danieli 8 katika muktadha
wa Ujumbe wa Waadventista wa Patakatifu.

MARANATHA
MEDIA

maranathamedia kenya.com/sw